IRONIŠKASIS DETEKTYVAS

JOANA CHMELEVSKA

KROKODILAS IŠ ŠARLOTĖS ŠALIES

– Joana, nagi, iššifruok. Kur tai yra?

Vargu ar būčiau iš karto atpažinusi vietovę, jeigu viršutiniame kampe nebūčiau pamačiusi nupiešto krokodilo – jo uodega, užsibaigianti strėle, rodė į brėžinį. Nė spėlioti nereikėjo – buvau išstudijavusi tą rajoną kaip savo penkis pirštus. Kiekvieną gatvelę, kiekvieną menkiausią parko alėją, kiekvieną sankryžą... kryželiu buvo pažymėta vieta, esanti per tūkstantį du šimtus metrų nuo sausumos, – tiesėje, nubrėžtoje kaip gatvės tęsinys. Nuotolis nurodytas skaičiais...

– Šarlotenlundas... – sušnibždėjau aš, prietaringai virpėdama. – O va šita – Traverbanevėjaus gatvė, čia įėjimas... tai yra jachtų prieplauka. Turbūt jis pirma paskandino krovinį, o paskui pažymėjo nuotolį...

– N-taip, be plano ieškotume šimtą metų, – su palengvėjimu atsiduso Velnias. – Norint nustatyti tą vietą, reikia būti aiškiaregiu arba išgriozti visą jūros dugną anoje Zelandijos salos pusėje. Krovinį, ir dar su balastu, tikriausiai jau apnešė smėliu.

IRONIŠKASIS DETEKTYVAS

JOANA CHMELEVSKA

KROKODILAS IŠ ŠARLOTĖS ŠALIES

Vilnius Rosma 1996

UDK 884-3
Ch 393

Chmelevska J.
Ch 393 Krokodilas iš Šarlotės šalies /Iš lenkų k. vertė N.Salnikienė. – V.: Rosma, 1995. – 224 p. – (Ironiškasis detektyvas).

ISBN 9986-00-098-X

Kas nužudė Aliciją, Joanos bičiulę? Tarptautinio špionažo agentai? Paslaptinga banditų gauja? Sekdama žudikų pėdsakais, atkaklioji Joana patenka į Kopenhagą ir čia per žirgų lenktynes netikėtai padeda Interpolui demaskuoti nusikalstamą grupę. Bet didžiausias netikėtumas Joanos ir skaitytojų laukia šmaikščiai laužančio įprastą klasikinę detektyvo schemą pasakojimo pabaigoje.

Romane skaitytojai susitiks su senu Joanos pažįstamu prokuroru Velniu.

UDK 884-3

ISBN 9986-00-09-X

Iš pradžių, vos sugrįžusi, nieko ypatingo nepastebėjau. Tai buvo ta pati Alicija – tokia pat išsiblaškiusi, tokia pat širdinga, iki ausų įklimpusi rūpesčiuose. O man ir savų pakako, norėjosi aplankyti visus draugus ir pažįstamus – ne juokai: ištisus metus nesimatėme, – norėjosi pasilepinti, apsuptai išsiilgusių namiškių, todėl nesidomėjau jos reikalais, ir kam? Tiesa, mane šiek tiek stebino lengvabūdiška jos pažiūra į būsimą santuoką – dėl kažkokių kliūčių ji vis buvo atidedama ir nustumiama į miglotą ateitį. O gal Alicija paprasčiausiai persigalvojo, pamaniau, gal vilkinti paranku jai, juk ji niekada nelaikė santuokos saitų tokiais jau šventais ir neliečiamais. Atvežiau jai nelabai linksmų naujienų šiuo atžvilgiu, mane jos netgi šiek tiek suglumino – panašu, kad Gunarą apėmė abejonės, – bet Alicija manęs beveik nesiklausė. Atrodė, kad jos mintys klaidžioja kažkur kitur.

Tik po poros savaičių ji šiek tiek kilstelėjo tylos uždangą. Pirmąkart po mano atvažiavimo aplankė mane, vonioje pasigėrėjo mano užsieniniu pirkiniu – prabangiu naujutėliu unitazu. Gražus daikčiukas stulbinančiai puošė interjerą, ir Alicija pagyrė mano skonį, tik pastebėjo, kad tokiai santechnikai praverstų dar ir geras dailidė. Tuo ji manęs nė kiek nenustebino, nes supratau, kad turi galvoje vandentiekio meistrą.

– Man nervai, – be jokios įžangos paaiškino ji, išsiblaškiusi spoksodama į salotinės spalvos, nelytėtu naujumu spindintį daiktą.

– Ar atsitiko kas nors? – pasiteiravau aš, stengdamasi nebegalvoti apie praustuvą: jį taip pat reikėjo nupirkti į

porą unitazui, kurių velnių nenupirkau jo?

Alicija nukreipė akis nuo santechnikos ir mėgindama išvengti pokalbio prisivertė nerūpestingai nusijuokti – atrodė, lyg ji urgztų, su pasišlykštėjimu prieš kažką pasipūtusi. Paskui paniuro ir atsiduso.

– Beje, gal tau dar liko tos raminamosios mikstūros? Gal man tik jos ir trūksta?

– Dar yra. Galiu duoti visą butelį, turiu du. Vis tiek surūgs, pastaruoju metu jos nevartoju, neturiu laiko rūpintis nervais.

Mikstūra buvo čia pat, vaistinėlėje. Alicija atkimšo kamštį, pauostė ir gurkštelėjo tiesiai iš butelio. Pastačiusi butelį ant praustuvo, bematant jį pamiršo ir konvulsiškai siekė stiklinės su vandeniu.

– Taip, šlykštynė kokių reta, – atsikvėpė ji.

– Įsidėk į savo rankinę, juk pamirši, – pasakiau aš, gerai užkimšau butelį ir kad būtų tikriau, pati įgrūdau jį į neiloninę kosmetikos reikmeninę, paskui į rankinę, nė neįtardama, kad tai darau savo pražūčiai.

– Tai kas ten tau darosi su nervais? – nesusilaikiau nepaklaususi, kai grįžome į kambarį.

Be mudviejų, namie nieko nebuvo – Velnias, mano širdies pašinas, buvo išvažiavęs ieškoti ketvirto partnerio bridžui. Jie bet kuriuo metu galėjo parsirasti. Alicija užsirūkė cigaretę, įmetė degtuką į kavos puodelį ir niūriai įsistebeilijo į langą.

– Bijausi, – sutarškino dantimis jinai.

– Ko?!

– Nežinau. Sunku pasakyti. Tiesą sakant, gal aš perdedu. Nervai pakrikę.

– Gal tau depresija?

– Depresija? Atrodo, kad ne. Nepastebėjau.

– Tai ko zauniji? Kokie nors nemalonumai? Pinigų neturi?

– Pinigų turiu, nemalonumų – ne. Paprasčiausiai nervinuosi.

– Dėl vestuvių? – pamąsčiusi netvirtai spėjau aš.

– Kieno vestuvių? – pagyvėjo Alicija.

– Dievuliau, tavo!

– A, mano. Ne, kodėl turėčiau? Juk kol kas dar neteku. Nežinau, gal aš viską perdedu.

– Tikriausiai perdedi. Nervindamiesi žmonės visada viską perdeda, o dėl to dar labiau nervinasi, ir prasideda užburtas ratas. Pamėgink išdėstyti dabartinę savo situaciją popieriuje. Prisimink mūsų priemonę nuo depresijos.

Kadaise, dar ankstyvoje jaunystėje, mudvi išradome veiksmingiausius vaistus nuo depresijos. Imi lapą popieriaus, geriau langeliais, ir jame dviem stulpeliais papunkčiui surašai visa, kas bloga, ir visa, kas gera. Visa, kas jau įvyko ir kas dar gali įvykti, nesėkmes su tolimos ateities padariniais ir be jų, visa, ką praradai ir ką įsigijai, – moraliai ir materialiai, – visus daktus ir prognozes – žodžiu, visa, kas tuo metu tave jaudina. Jei "blogio" stulpelis bus ilgesnis už "gėrio", o tuo jau gali neabejoti, – greta dėlioji trečią stulpelį ir įrašai jame, kaip neutralizuoti blogį. Depresija bematant praeina!

Kartą, kai buvau dar visai snarglė, greta kitų savo negandų parašiau vieną po kitos: "1. Nėra kavalieriaus. 2. Pamečiau šukas", o stulpelyje "Ką daryti?" nurodžiau priešnuodžius: "Nusipirkti" – žinoma, efektyvi priemonė, bet tik dėl šukų.

Kai jau buvau solidesnė, rašydavau apie kitokius įvykius, net ir tokius tragiškus: "Dingo miesto komunalinio ūkio tvarkymo planas!" – o greta nerūpestingu braižu brūkštelėdavau: "Na, ir kas? Juk ne aš jį pamečiau!"

Pasirodė, jog nesu įžvalgi spėliodama ir prognozuodama, įsivaizduodavau visokių baisybių, sugalvodavau įvairių profilaktikos priemonių, tačiau vieno nenumačiau – kad mano vaikas kartą sukels bute gaisrą, – ir, kaip paaiškėjo, apsižioplinau.

Taip tą kartą Alicijos ir neiškamantinėjau – grįžo Velnias su Janka, mūsų pokalbis dviese išaugo iki kompanijos, o pasibaigus bridžui svečius į namus išvežiojo Velnias, ne aš.

Po dviejų dienų atsitiktinai pamačiau Aliciją gatvėje. Ji mojo ranka paeiliui visiems važiavusiems pro šalį. Važiavau savo puikiuoju "Volvo" – manevringu lyg gyvsidabris, paklusniu lyg avytė; pamačiusi Aliciją, iškart nuspaudžiau stabdžius. Ji labai nudžiugo, mane pamačiusi, ir suaikčiojo:

– Klausyk, pavėžėk, jei gali! Vėluoju!

– Žinoma! Namo? – ir pasukau į Mokotovą.

– Ne, į priešingą pusę, į Senamiestį!

– O Dieve! – suvaitojau aš, numygusi stabdžius, kad laiku pasukčiau Senkevičiaus gale. "Senkevičiaus galas" – skamba gal ir keistokai, bet ką padarysi, jei sustabdžiau kaip tik ten. – Sakyk aiškiai! Kur tiksliai Senamiestyje?

– Pala, – sutriko Alicija, žvalgydamasi atgal. – Nežinau, neprisimenu, parodysiu važiuojant. Klausyk, – staiga pareiškė ji, – ar negali taip padaryti, kad ta gelda mus aplenktų? Štai tas mėlynas "Opelis" už mūsų?

– Žinoma, galiu, – tik linktelėjau, susitaikydama su savo likimu ir įvertindama užpakalinio vaizdo veidrodyje situaciją. – Bet tu, atrodo, skubi.

– Skubu, tik supranti, man idiosinkrazija mėlyniems "Opeliams". O gal "Opliams"?

Iškart už Krulevskos sulėtinau greitį ir be signalo pasukau į dešinįjį pakraštį, norėdama suklaidinti priešininką. Dėl Alicijos buvau pasiryžusi net baudą sumokėti. Mėlynasis "Opelis" aplenkė mus, ir šmėstelėjęs vairuotojo profilis man pasirodė matytas.

– Jeigu jis pasuks Senatorių gatve, važiuok tiesiai, o jei važiuos tiesiai, pasuksi tu, – nurodė Alicija.

Rengiausi paklusti jos įsakymui, bet nieko neišėjo: "Opelis" sumanevravo lygiai taip, kaip ir aš. Pasuko dešinėn ir prieš pat Senatorių gatvę taip staigiai sulėtino greitį, kad turėjau jį aplenkti.

– Velnias! – pakomentavo Alicija.

Kol kas nesidomėdama, kodėl ji bjaurisi, kad ir ką sakytum, simpatišku "Opeliu", ir apskritai niekuo nesidomėdama, nebepaisiau jokių eismo taisyklių ir griebiausi tokio triuko, kokio "Opelis" nė nesapnavo. Važiavau viduriniuoju kelio ruožu. Nuostabusis mano "Volvo" beveik vietoje pasuko į dešinę, įspūdingai prasiveržė skersai automobilių lavinos ir pasukęs atgal nėrė į ištisinį srautą, plūstantį iš B-3 trasos, per kažkokį stebuklą radęs jame vietos. Arti nebuvo nė vieno milicininko.

– Nieko sau, – pagyrė mane Alicija. – O ką dabar darysi?

– Nemanau, kad autoinspekcija pritartų tavo komplimentui. Beje, ką bendro tu turi su tuo "Opeliu"? Ar tau trūks plyš reikia važiuoti paskui jį?

– Atvirkščiai, reikia pasislėpti nuo jo nors ir pačiame

pragare, – graudžiai pasakė ji. – Pastaruoju metu taip dažnai jį matau, kad jau akis išėdė. Važiuok į Senamiestį taip, kad atsitiktinai vėl neužšoktum ant jo.

Pagalvojau, kad tuomet bus geriausia vėl grįžti į tą patį kelią, juk "Opelis" nesirengia amžinai pasilikti Senatorių gatvėje. Ir dar pagalvojau, kad Alicija dėl jo kuoktelėjo.

– Ar pažįsti tą tipą? – paklausiau, prisiminusi lyg ir matytą profilį.

– Gal ir pažįstu, – kažkaip keistai atsakė Alicija. – Nesu įsitikinusi.

– Man atrodo, kad kažkur jį esu mačiusi. Gal prisimeni, kur ir kada?

– Tikiuosi, kad tu jo niekur ir niekada gyvenime nematei, – patylėjusi kažkaip pernelyg rimtai atsakė ji. Ir tuojau pakeitė temą: – Klausyk, o gal tu man pagaliau grąžinsi žodynus?

– O jergutėliau! – pratrūkau. – Alicija, pagailėk, nešokinėk taip nuo vienos minties prie kitos. O gal žodynai susiję su tuo tipu? Dabar kur?

– Važiuok per turgavietę ir pasuk kairėn už Barbakano. Ne dabar, toliau.

– Ar ten nėra ženklo?

– Nežinau, jei yra, išlaipinsi mane.

– Gerai, atiduosiu tau žodynus. Rytoj ir atvešiu. Ne, poryt. Vakare. Būsi namie?

– Tikriausiai, bet dėl visa pikta paskambink. Štai čia. Sustok, išlipsiu.

Paklusniai sustabdžiau automobilį, nespėjusi nieko sužinoti apie tą tipą.

– Labai tau dėkui, – pasakė atsisveikindama Alicija. – Tu nė neįsivaizduoji, kaip man padėjai. Paskambink poryt, iki!

Ir nuėjo – į tą pusę, iš kurios atvažiavome.

Tiesą sakant, nieko ypatinga ir neįvyko. Lyg niekada nebūčiau mačiusi Alicijos sumizgusios! O gal ji iš tikrųjų nervinasi, gal tam yra svarbių priežasčių? Mėlynas "Opelis"?.. Na, taip, važiavo paskui mus, tai faktas; o gal atsitiktinai? Mes gana lengvai nuo jo atitrūkome: pabandyk pasivyti mano šaunuolį "Volvo"! Nė nepastebėjau, koks to "Opelio" numeris... Įdomu, kaip Alicija be manęs gy-

veno? Kiek žinau, jos gyvenimas nesusijęs su jokiais pavojais, jai nėra ko ir dėl ko baimintis. O gal aš ne viską žinau?.. Jos vestuves turėjome atšokti dar prieš kelis mėnesius, kodėl ji vilkina? Pastaruoju metu Gunaras atrodo nepatenkintas... o gal susikrimtęs?.. Tas profilis, kažkur jį esu mačiusi. O kodėl ji pasakė "tikiuosi"?

Tokios mintys, neaiškios ir padrikos, knibždėjo mano galvoje grįžtant tąkart namo, – o paskui jos greit išsisklaidė: ar maža savų rūpesčių. Po dienos paskambinau Alicijai, bet jos nebuvo namie. Paskambinau kitą dieną, ir mane nustebino jos reakcija. Ji reagavo į mano skambutį taip, tartum mudvi su ja būtume nesimačiusios mažiausiai penkerius metus ir tartum ji niekaip nebūtų tikėjusis, jog aš jai paskambinsiu.

– Būtinai ateik! – nudžiugusi čiauškėjo ji į ragelį. – Pamatysi, kokį remontą pasidariau.

Tuomet ir visai išsižiojau, juk ne daugiau kaip prieš tris savaites, vos atvykusi, jau turėjau progos gėrėtis jos ką tik išdažytomis sienomis. Čia kažkas negerai, dingtelėjo man, juk staiga, per vieną valandą, Alicijos negalėjo ištikti toks baisus marazmas! Norėjau jau paklausti, ar ji nelaiko manęs kuo nors kitu, bet atidėjau tą klausimą vėlesniam laikui, tik pažadėjau vakare ateiti ir priminiau žodynus.

– Ak, na taip! – ėmė džiūgauti Alicija. – Prisimenu, kad man kažko reikia iš tavęs, o ko konkrečiai - nors užmušk, neatsimenu. Žinoma, žodynų! Atvažiuok, septintą valandą būsiu namie!

Jei jau septintą, tai dėl visa pikta atvažiavau po aštuonių. Ir nepamačiau joje nė kiek to audringo džiaugsmo, kurį ji liejo man, kai kalbėjomės telefonu. Įprastinio Alicijos išsiblaškymo kaip nebūta, ji atrodė susirūpinusi, netgi nerami.

– Klausyk, aš bijausi, – tyliai pasakė ji. – Nežinau, kas dar taip bijo. Tu nemanyk, aš puikiai prisimenu, kad buvai pas mane, man tiesiog reikėjo dingsties tave pakviesti. O apie žodynus lyg tyčia pamiršau. Beje, ar jais naudojiesi?

– Nuolat. Mėginau su jais skaityti prancūziškus ir angliškus detektyvus, o dabar kaip tik turiu kai ką iš to skaitalo. Ne laiku tu juos priminei.

– Kitą kartą galėsi vėl pasiimti. Man jų nereikia.

– Mielai pasiimsiu, bet tenubaudžia mane Viešpats, jei ką nors suprantu. Kodėl tau reikia kokios nors dingsties, kad mane pakviestum? Tiesiog šiaip sau nebegaliu tavęs aplankyti?

– Nežinau. Man baisu. Man rodos, kad nuolat mane seka. Esu net įsitikinusi tuo.

Pasiraukiau ir gūžtelėjau pečiais:

– Tebūnie taip. O tu kaipgi – gal iš nusikaltimų ir tunki, rengiesi sprukti su prisiplėštu turtu? Teseka sau į sveikatą, nekreipk dėmesio.

– Man baisu, – atkakliai zaunijo Alicija.

Taip, jos nerviukai buvo iš tiesų pakrikę. Ji nenustygo vietoje, vis krūpčiojo, šmirinėjo iš kambario į kambarį, iš kampo į kampą. Nesirengiau šnekėdamasi bėgioti paskui ją, todėl perstūmiau fotelį ir įsitaisiau prie abu kambarius jungiančių durų – plačių, iš keturių įsprūdų. Tos durys visada būdavo plačiai atvertos, net prilaikomos baldais, kad neužsidarytų: gyvendama viena, Alicija nemanė, jog reikėtų jas uždarinėti.

– Ko bijaisi, kad velniai tave užbadytų! – aš visiškai netekau kantrybės. – Ar yra priežastis?

Alicija sustojo prie antikinio stiliaus komodos ir ėmė perstatinėti iš vienos vietos į kitą įvairius niekučius.

– Bijau, kad aš per daug žinau, – susimąsčiusi nutęsė ji.

Visiškai sutrikusi, įsispitrėjau į ją.

– Na, gerai, tada pasakyk man ką nors iš to, ką tu žinai. Bijosim kartu. Dviese bus smagiau.

– Nekvailiok, aš rimtai kalbu. Ir iš to, ką žinau, nieko tau nepasakysiu – nenoriu tavęs įvelti. Aš apie tai atsitiktinai sužinojau. Ar prisimeni tą mūsų pokalbį, kai paprašiau persiųsti man visus laiškus?

– Prisimenu. Na, ir kas?.. Jokių laiškų nebuvo, tik vienas, iš Solanžos. Ar apie jį kalbi?

– Ne. Buvo dar, bet juos persiuntei ne tu.

– Koks skirtumas? Vis tiek tų kalbų aš nesuprantu.

– Tavo laimė. O va aš suprantu. Vienas iš laiškų man pakliuvo atsitiktinai. Ne čia...

Ji nutilo, vis tuo pačiu nematančiu žvilgsniu užkliudė mane, paskui perėjo į kitą kambarį ir ėmė skabyti gvaz-

dikus, stovėjusius ant stalelio. Pasisukau su foteliu į ją.

– Na, ir?..

– Dabar dar neaišku, ko reikia bijoti: vienų ar kitų. Tikriausiai tų, apie kuriuos per daug sužinojau...

– O ne kitų, kurie norėjo sužinoti tiek pat? – bematant susizgribau aš. – Būdama tavo vietoje, į ką nors kreipčiausi ir viską iškločiau.

– Nieku gyvu! – ryžtingai atšovė Alicija. – Tai yra, tu gal ir kreiptumeisi, o aš – ne. Dėl šito turiu savo nuomonę. Beje, nepamiršk, kad būdama kartu su manimi patraukei į save dėmesį.

Ji paliko gvazdikus ramybėje, nuėjo prie įstiklintos spintos ir išėmė žvakes. Dvi ilgas gražias raudonas žvakes. Vėl pasisukau į ją, ir mano žvilgsnis krito į sieną greta spintos.

– O! – maloniai nustebau. – Matau, tu dar labiau už mane žaviesi kontrastais!

Neseniai nudažytoje sienoje stirksojo bjauriai didelis kablys – ant tokio drąsiai galima kabinti mamuto skerdieną. Tikriausiai išlaikytų. Ir štai ant to kablio, ant žavaus raudono raištelio, kabojo porelė gerai man pažįstamų kastanječių. Tą vienišai stirksantį kablį seniai buvau pastebėjusi ir vis laukiau, kad ant jo bus pakabintas veidrodis marmuro rėmais ar kas nors panašaus, tik ne penkiasdešimt gramų sveriantis daikčiukas. Alicija pasekė mano žvilgsnį ir prajuko.

– Anksčiau čia kabojo ta banali teplionė, prisimeni? Dengė skylę sienoje. Banalybę išmečiau ir rengiausi vietoj jos pakabinti kokį nors paveikslą, bet kol kas neradau tinkamo, o jei sienoje barkšo kablys, ant jo turi kas nors kaboti: logiška, ar ne? Ko jis ten veltui stirksos? Luktelėk. Pavaišinsiu tave kava.

Ji padėjo ant stalo išimtas iš spintos žvakes, atnešė puodelius. Žiūrėjau, kaip ji triūsia, su atlaidžia ironija – visai suprantama, jei atsižvelgsime į tai, kad ant stalo jau buvo du puodeliai, pastatyti prieš dvi minutes.

– Alicija, atsikvošėk, – atsidususi pasakiau aš. – O gal pasirengei tam atvejui, jei imtume dvejintis?

– Oi, ką aš čia darau, – nusistebėjo Alicija ir padėjo puodelius į vietą. – Pagaliau suprask, kad aš bijau! Vietos sau nerandu! Baisiai nervinuosi!

– Ar geri mano vaistus?

– Liko tik ant paties dugno. Padeda, bet neilgai. Prieš miegą išgeriu dvigubą dozę, kitaip negaliu užmigti. O vos užmigusią kankina košmarai. Atsibundu – vėl trukteliu. Taigi ką čia aš rengiausi daryti?

– Pavaišinti mane kava. Tikriausiai reikėtų užkaisti vandenį.

Į virtuvę paskui ją nekėblinau, sėdėjau fotelyje tarp dviejų kambarių ir, pasitelkusi visą savo gebėjimą, įtemptai galvojau. Pagaliau man pasirodė, kad kažką sugalvojau. Šykščios jos užuominos vertė miglotai spėlioti, ir nuo tų spėlionių man darėsi bloga. Nejaugi Alicija iš tiesų būtų įkliuvusi į didelę bėdą? Taip, prasti reikalai.

Užsirūkiau ir pasižvalgiusi peleninės pamačiau ją ant stalelio, pristumto prie durų. Siekiau jos, ir čia mano žvilgsnis užkliuvo už durų staktos. Tiek stakta, tiek įsprūdos buvo naujos, tikro tauraus medžio, nulakuoto skaidriu bespalviu laku. Visada jausdavau silpnybę nugludintai medienai, subtiliems jos raštams. Paskendusi mintyse, automatiškai pastuksenau ją nagu, brūkštelėjau pirštu per sluoksniuotas rieves, užčiuopiau šaką, dar pažvelgiau – ir nebegalėjau atitraukti akių. Apvali, apsupta sluoksnėtų raštų, ji stirksojo per pusmetrį nuo grindų. Vis glosčiau ją pirštu, kažkas dėl jos man buvo neaišku. Pamanykit tik – kažkokia šakelė, nors ir lakuota. Bet kažkodėl pakilau iš fotelio, pritūpiau ir užgniaužusi kvapą, įbedusi nosį, įsispoksojau į ją. Netikėjau savo akimis, nežinojau, ką ir galvoti. Ne, jokia šaka pasaulyje negali būti tokia...

Nežinau, kiek išsėdėjau šitaip visiškai nustėrusi, beprasmiškai spoksodama į mažą žieduką, tik ūmai pajutau, jog mane pila karštis. Vos sugretinau tą keistą šakelę su tuo, ką pasisekė iškvosti iš Alicijos, su bloga jos nuojauta ir baime – ir viskas atsistojo į savo vietas. Pasitvirtino mano baiminimasis ir blogiausios spėlionės!

Mano galva ėmė veikti lyg laikrodžio mechanizmas, minčių dantratukai kabinosi vieni už kitų. Perspėti Aliciją! Ji tikriausiai šito nežino! Žūtbūt perspėti, kol ji dar ko nors nekarktelėjo! Bet kaip?! Virtuvėje?.. Neįmanoma, virtuvėje gali būti tas pats. Ar maža siurprizų gali būti prikamšyta tame bute! Na ir idiotė, pamanykit, panoro atnaujinti savo lizdelį!..

Alicija grįžo su kavos ąsotėliu. Prisėdau prie rašomojo stalo ir popieriaus skiautėje brūkštelėjau: "Nieko nekalbėk! Daryk, ką pasakysiu! Prisitaikyk prie manęs!"

– Kas ten tau atsitiko? – pasidomėjo Alicija.

– Blakstiena įkrito į akį, – nesutrikdama pareiškiau, kišdama jai raštelį. – Luktelėk, tuoj ištrauksiu.

Alicija perskaitė ir išsigandusi įsistebeilijo į mane. Jos akyse sustingo du dideli klaustukai. Apimta panikos, nesumojau, ką daryti toliau, ir dabar neįsivaizdavau, kaip jai paaiškinti. Pašnibždomis kalbėtis negalima, tylėti – taip pat; žodžiu, nieku gyvu negalima parodyti, jog situacija mus suintrigavo. Pagriebiau dar vieną lapelį.

– Beje, tu rengeisi parodyti man fotografijas! – pasakiau aš tokiu tonu, kuris turėjo rodyti nerūpestingą smalsumą. – Ar jos jau atsirado?

– O taip! – susizgribo Alicija. Jai išėjo net geriau negu man, balsas buvo geraširdiškai pagyvėjęs, keista, kad jis sudarė tokį kontrastą su įtempta veido išraiška. – Palauk, tuoj paieškosiu.

Bet ji ir toliau lyg stulpas stypsojo priešais mane, kol ženklais parodžiau, kad turėtų raustis stalčiuose ir šlaminti popierius. Ji bematant suprato ir parodė neregėtą intelektą: įbedė akis į lapelį, ant kurio rašiau, o jos rankos ėmė stumdyti rašomojo stalo stalčius. Vartydama jų turinį, ji vis užsimiršusi šūkčiojo: "Gal čia? Ne, ne tai. Štai jos! Ne, ne jos. Kur aš jas įgrūdau?"

O aš tuo tarpu skubėdama dėsčiau instrukciją papunkčiui:

"1. Tu kažką radai. Ir prisiminei, kad turi skubaus darbo! Padaryk taip, kad aš su tavim atsisveikinčiau!

2. Dialogas. Tu: Turiu tai skubiai užbaigti! Aš: Nelydėk manęs, aš dar užsuksiu į vonią!

3. Kelias sekundes šlaminti popierius!

4. Patyliukais išeini paskui mane!

5. Trenkiame vonios durimis, tylutėliai išeiname į laiptinę, ten viską tau pasakysiu.

6. Grįžusi nuleisi vandenį, patriukšmausi, pasukiosi čiaupus, trenksi durimis".

Gal ir nevykusiai išėjo, bet vyliausi, kad ji bus nuovoki. Staiga pasirodžiau esanti maniakiškai atsargi, o kaipgi kitaip, kai tiek įtarimų! Atrodo, kad dedasi negra-

žūs dalykai, Alicija ne be reikalo baiminasi. Greičiausiai jos butas yra stebimas. Gali taip atsitikti, kad jie įsidėmės ir tai, kiek laiko man prireiks išeiti į laiptinę. Reikia elgtis taip, lyg būčiau iš karto išėjusi iš kambario, paskui dar įstrigusi vonioje, o su Alicija daugiau nebekalbėjusi. Svarbiausia – tie tipai neturi suprasti, apie ką kalbėjome su ja laiptinėje. Tikiuosi, kad bent jau laiptinėje nepavojinga?..

Padaviau Alicijai lapelį ir pasakiau:

– O kas čia tavo rankose? Man atrodo, kad tai – tos pačios fotografijos!

Alicija nejučia įsispoksojo į smeigtukų dėžutę, kurią tuo metu vartė rankose.

– Hm, ir iš tiesų! – nudžiugo ji ir taip pat nejučia ištiesė ją man. – Štai, žiūrėk.

Nesivarginau, apžiūrinėdama smeigtukus, smeigtukai kaip smeigtukai, nė popieriaus nebrazdinau, blaiviai apsvarsčiusi, jog paprastos fotonuotraukos negali sukelti jokio akustinio efekto.

Alicija studijavo instrukciją, pabaigoje prirašė: ”Dabar?“ – ir klausiamai sužiuro į mane.

Linktelėjau galvą ir pasakiau:

– O ta storulė už jų – kas tokia?

– Šeimininkės draugė, – daug negalvodama atsakė Alicija. – Klausyk... – išsigandusi nutęsė ji, lyg būtų staiga prisiminusi kažką labai nemalonaus. – Palauk, atrodo... O jergutėliau!

– Kas tau? – tuojau susizgribau aš. – Čia tu labai gražiai išėjai.

– Kur išėjau?! – suspigo Alicija. – Ak, na taip! Klausyk, prašau, atleisk man... visai išdulkėjo iš galvos. Man juk verkiant reikia užbaigti iki rytojaus ryto vieną eskizą. O, velnias! Reikėjo šiandien, bet jeigu atiduosiu rytoj iki aštuntos valandos, dar išsisuksiu. Teks sėsti prie darbo nedelsiant!

– Nieko sau, ar negalėjai padaryti anksčiau? – pasipiktinau aš – šį kartą visai nuoširdžiai, nes maniau, kad Alicija per švelniai reiškė savo pasibaisėjimą. Galėjo ir stipriau nusikeikti, iš širdies!

– Pamiršau ! Tik dabar radau jį, po fotografijomis padėtą. Tu jau atleisk man!

– Tu iš proto gali išvaryti. Na, gerai, dievai tavęs nematė, darbuokis, aš išeinu, tik nuotraukas, va, peržiūrėsiu, žinoma, jeigu leisi.

– Kokia gali būti kalba, žiūrėk, kiek nori, o aš tuoj pat sėduosi dirbti. Čia darbo dar marios.

– Sėskis, sėskis. Nekreipk dėmesio į mane, gali nė nelydėti, duris pati surasiu ir nieko nenukniauksiu. Žinok, jog paprotys išlydėti svečius atsirado ne vien todėl, kad senose pilyse būdavo galima pasiklysti; paprasčiausiai šeimininkai baimindavosi, jog svečiai pakeliui ką nors nudžiaus. Ar neprieštarausi, jei prieš išeidama užsuksiu į vonią?

– Žinoma, ne!

– Geros nuotraukos išėjo, štai dedu jas čia. Na, laimingai, sėkmės darbe! Skambtelėk man rytoj, kai užbaigsi.

– Iki, paskambinsiu. Ačiū tau, ir atleisk man, žioplei!

Visą laiką kalbėjomės sėdėdamos viena prieš kitą. Alicija vis šnairavo į lapelį, kad pasitikrintų veiksmų eilę. Jos veidas vis dar buvo įtemptas, o akyse sustingo tas pats klausimas. Pastūmiau smeigtukų dėžutę į šalį, kuo triukšmingiau atsistojau, pasiėmiau rankinę ir nutapsėjau į prieškambarį. Čia pravėriau vonią ir palaukiau, kol Alicija tyliai atidarys lauko duris. Trenkusi vonios durimis, ant pirštų galiukų nutipenau paskui ją į laiptinę.

– Na?! – nekantraudama sušnypštė ji.

Susėdome ant viršutinio laiptelio.

– Tavo durų staktoje įmontuotas mikrofonas, – atsakiau pašnibždomis. – Ar tu žinojai?

Kurį laiką Alicija tik žiopčiojo.

– Ne, – ji taip pat šnibždėjo vos girdimai. – Tikra bėda!

– Kas tau remontavo butą?

– O Viešpatie!.. – ji užsikirto ir suraukė kaktą; iš nerimo sustingusiame jos veide išryškėjo dar ir niūri neapykanta. – Palauk, atrodo, darausi velniškai nuovoki. Štai kas: pati aš nesusidorosiu. Man reikia tavo pagalbos.

– Tai kas vis dėlto čia darosi?!

– Jie seka kiekvieną mano žingsnį. Šnipinėja mane. Juk sakiau tau, kad per daug žinau. Siaubingai bijau ir į nieką negaliu dėl to kreiptis. Aš viską tau papasakosiu... –

Ji nesiryždama patylėjo. – Bet ne šiandien. Ne dabar. Dar šį bei tą patikrinsiu, kad tikrai žinočiau. Reikia išsiaiškinti, ar čia mūsiškių darbas, ar atvirkščiai, bet manau, kad atvirkščiai. Aš turiu... – ji vėl padvejojo. – Aš turiu...

– Ką gi tu turi, velniai tave griebtų?!

– Aš žinau, kur tas daiktas laikomas. Ir jei atiduosiu jį, jie paliks mane ramybėje. Tikriausiai jie nenujaučia, kad žinau, kur jis paslėptas. O apskritai - viskas taip supainiota, kad dieną su žiburiu nesurasi! Klausyk, susitikim rytoj neutralioje zonoje, kokioje nors vietoje, kur niekas neliptų mums ant kulnų.

– Kodėl ne mano namuose?

– Geriau, kad mudviejų nematytų drauge: supras, kad tau papasakojau. Tiesą sakant, bijau dėl tavęs.

– Na, tu, dranguže, kuoktelėjai...

– Aš žinau, ką kalbu, – atšovė Alicija ir pažvelgė į mane kažko nepatenkinta.

Aš nusileidau:

– Na, gerai, vienintelė vieta, kur paskui mus neįsibraus joks priekvaiša, – moterų tualetas. Jei mėgins, valytoja tuoj jį išgrūs. Nieko kito nesugalvoju. Nebent dar moterų pirtis...

– Nebloga mintis, tik nežinau aš tų pirčių. Galim susitikti žemai prie ”Europietiškojo“, tame tualete, kuris greta kavinės.

– Kelintą?

– Būsiu septintą, o tu ateik ketvirčiu valandos anksčiau, palauksi manęs apačioje.

– Stirksoti visų matomai ištisas penkiolika minučių? Na, gerai, purensiu savo plunksneles. O kas vis dėlto remontavo tau butą? Maniau, kad pirmiausia tai reikėtų sužinoti.

– Dažytojas ir tiek, su pagalbininku. To fokuso su remontu visiškai nesuprantu. Dažytojas buvo ne tas.

– Kaip – ne tas?

– Man patarė imti vieną, o aš paėmiau kitą. Pati ir susiradau.

– Kas tau patarė?

– Rytoj viską baigsiu pasakoti. Dabar eik, ir taip per ilgai čia sugaišome. Turiu dar viską kaip reikiant apsvarstyti.

– Išgerk vaistų ir nepamiršk nuleisti vandens unitaze. Tai susitarėm – ”Europietiškajame“, septintą. Laimingai, ir nenuleisk nosies!

– Lik sveika, ačiū!

Alicija vėl be garso atidarė buto duris. Šiek tiek pastovėjau, luktelėjau, kol vonioje sušniokš vanduo ir trinktelės durys, ir tik tada nusileidau žemyn...

Nežinau, kelintą sučirškė telefonas. Kaip tik leidausi į Morfėjaus glėbį, ir šnekėtis visai nebuvau nusiteikusi.

– Nemiegi? – paklausė Alicija. – Klausyk, turiu prašymą. Jei netikėtai pakratyčiau kojas, būtinai ateik žvilgtelėti į mane prieš išnešant kūną. Draugiškai, gerai?

– Gal tu prisisiurbei? Juk rengeisi dirbti!

– Aš ir dirbu rankų nesudėdama. Rimtai kalbu, ar prižadi ateiti? Pagerbk bičiulę, pažvelk į išnešamą mano kūną!

– Bijau, kad reginys nebus malonus, bet ką darysi...

– Ir dar! Įsidėmėk, o geriau – užsirašyk. Jei aš mirčiau, pasiimsi tai, ką ėmei po mūsų vizito pas geradarius, po įvairiausio viskio ir konjako.

– Po vizito pas geradarius ėmiau ”Soplicą“*...

– Ne lakei, o ėmei! Ėmei...

– Jėzusmarija, na ką tokį aš ėmiau?

– ...ir trepsėjai kojomis...

– Alicija, atsipeikėk! Trepsėjau kojomis?!

– Pasistenk prisiminti. Labos nakties, – šaltai pasakė ji ir padėjo ragelį.

Buvau gerokai priblokšta, bet ne tiek, kad galutinai atsibusčiau, atsipeikėčiau ir susimąstyčiau. O vargšė mano galva griežtai atsisakė iškart suprasti, ko Alicija norėjo iš manęs. Pasakiau sau, kad rytas protingesnis už vakarą, ir užmigau, apimta malonaus jausmo, kad manęs laukia paslaptingas, jaudinantis nuotykis.

Su stoišku šaltakraujiškumu stypsojau ”Europietiškajame“ keturiasdešimt penkias minutes. Pusę devynių ėmiau nerimauti, juolab kad nebežinojau, ką dar galėčiau nuveikti moterų tualete. Užkopiau į viršų ir paskambinau Alicijai, visai nesitikėdama, kad ji atsilieps.

Taip ir yra, atsiliepė ne Alicija, o kažkoks tipas. Pasi-

* Lenkiška markinė degtinė.

tikslinusi numerį, paprašiau pakviesti prie telefono ponią Hansen.

– O kas prašo?

– Draugė.

– Jūsų pavardė?

– Chmelevska, – nesąmoningai pasisakiau, sutrikdyta įžūlaus tono.

Ką tai reiškia? Alicija ryžosi būti perdėm atsargi?

– Kokiu reikalu? – paklausė kitame laido gale taip pat be ceremonijų.

Netekau kantrybės.

– Atsiprašau, bet aš norėčiau pasikalbėti su ponia Hansen, – atsakiau dėl visa ko mandagiai, bet sudirgusi. – Būkite malonus, pakvieskite ją.

– Apie ką norite su ja kalbėtis?

Tada aš jau įtūžau. Dar čia kiekvienam aiškinsiuosi? Apsieis!

– Atleiskite, bet tai pasakysiu ne jums, o poniai Hansen. Aš jūsų nepažįstu. Malonėkite pagaliau ją pakviesti, jeigu ji yra namie.

– Ponia Hansen prie telefono neprieis. Kam jums jos reikia?

Koks nekepėlis! Kur Alicija tokį ir susirado? Tuščias darbas ginčytis su juo, gal Alicijos apskritai nėra namie, o čia, ko gero, įsilaužėlis. Kaip nesiseka, man juk žūtbūtinai reikia pasikalbėti su ja, ir kuo greičiau. Be žodžių padėjau ragelį, juk nepasisamdžiau svaidytis atžarybėmis su tuo akiplėša. Ką daryti? Važiuoti pas ją? Kad visko nepagadinčiau... Juk susitarėme drauge niekur nesirodyti. Na, gal vis dėlto banditai jos neužpuolė, kam jie būtų atsiliepę, ir dar taip kvailai!

Vis labiau nerimaudama, nusprendžiau paskambinti Alicijos seseriai – ji gyveno tame pačiame name, vienu aukštu žemiau, ir turėjo ką nors žinoti. Blogiausiu atveju galėjo užkopti į viršų ir patikrinti. Tik reikia delikačiai sudominti ją situacija.

– Laba diena, – kuo nerūpestingiau sučiauškėjau. – Gal kartais žinote, kaip ten Alicija? Nesiseka susišnekėti su ja telefonu, ten kažkokie žmonės?..

Ragelyje kurį laiką buvo tylu, paskui netikėtai pasipylė keistų garsų kaskados. Alicijos sesuo verkė!

– Tai jūs nieko nežinote? – trūksmingai suvaitojo ji. – Jau niekada nebepavyks su ja pasikalbėti. Alicijos nebėra! Ją nužudė! Šiąnakt! Dievuliau, tu mano dievuliau...

Alicijos nebėra...

Negali būti! Alicija mirusi? Nužudyta? Šiąnakt! Dieve gailestingas!

Ragelyje kažkas bambėjo, aš paleidau jį iš rankų ir prisišliejau prie "Europietiškojo" drabužinės barjero, iš visų jėgų stengdamasi apsaugoti savo sąmonę nuo baisios naujienos. Kaip idiotiška, aš nenoriu, nesutinku, niekada nesusitaikysiu su tuo, kad tai – tiesa!!!

Alicija mirė... Šiąnakt...

Šiąnakt ji man skambino. Liepė kažką įsidėmėti! Kažką svarbaus! Kažką svarbaus! Kažko prašė!

"...ateik žvilgtelėti į mane prieš išnešant kūną..."

Kurį laiką mano galvoje be perstojo gaudė šie žodžiai – visai kaip trimitas Paskutiniojo teismo dieną. Absurdiškas prašymas staiga įgijo tragišką prasmę. Žvilgtelėti į jos kūną prieš išnešant...

Kas tai buvo – nuojauta ar įsitikinimas? Ką ji turėjo galvoje? Kažko norėjo iš manęs, būtinai reikia įvykdyti jos prašymą! Ji bijojo pasakyti telefonu, pasikliovė mano nuovokumu. Žvilgtelėti į jos kūną... Į kūną?.. Prieš išnešant. Prieš išnešant! Ji norėjo, kad aš kuo greičiau atskubėčiau į jos butą, vos jai mirus. Kažkas ten pas ją namie yra... Būtinai reikia ten patekti! Tačiau kaip?

Milicija jau ten yra ir, žinoma, nieko neįleis. Paskui butą užplombuos, beje, "paskui" jau bus vis tiek, turiu būti ten prieš išnešant kūną! Taigi dar šiandien. Tai yra, dabar. Ką daryti? Milicija...

Iš tikrųjų – milicija!!!

Pagaliau atsikračiau stingulio. Vienintelis žmogus, galintis man padėti, – majoras. Tikras vyras, kaip reta išmintingas, visada suprantantis mano keistenybes. Puikiai pažįsta mane ir gali būti naudingas...

Reikėjo skubiai veikti, ir tai teikė šiokio tokio žvalumo. Nėra laiko stresams, jie prasidės vėliau... Ėmiau karštligiškai raustis rankinėje ir pagaliau radau užrašų knygelę, kur buvo įrašytas Centrinės valdybos telefonas.

Be vargo, vien nekaltai pagudravus, pavyko sužinoti, jog majoras dabar ne kur nors kitur, o kaip tik Alicijos

bute. Paskambinau ten ir paprašiau pakviesti jį prie telefono. Aišku, majoras – ne naivuolis, jam akių neapdumsi, teks iškloti bent dalį tiesos, nes, žiūrėk, ir pats sužinos.

– Pone majore, – pasakiau aš, – suprantu, kad tai prieštarauja visoms jūsų taisyklėms, bet maldauju: leiskite man pas jus ateiti! Alicija buvo artimiausia mano draugė ir atkakliai prašė, kad tai padaryčiau!

– Ko ji prašė jus?

– Prašė, jei netikėtai mirtų, kad ateičiau pažvelgti į ją mirusią, kol ji dar namie. Pone majore, jaučiuosi įsipareigojusi Alicijai kaip niekam kitam pasaulyje! Aš privalau! Sekite ten kiekvieną mano žingsnį, nenuleiskite nuo manęs akių, pagaliau suriškite mane, užkimškite burną, bet leiskite ateiti!!!

– Jūs draugavote su ja? Ar seniai ją pažįstate?

– Seniai. Palaukite, tuoj pasakysiu... Dešimt metų.

– Gerai, ateikite, – patylėjęs sutiko majoras.

– Ačiū, po penkių minučių būsiu!

Nė kiek neabejojau, kad majoras dabar automatiškai įtraukė mane į įtariamųjų sąrašą – kartu su visais kitais jos pažįstamais. Aišku, jis sutiko, tikėdamasis, kad padarysiu arba pasakysiu kažką tokio, kas padės jam aptikti pėdsakus. O jei mėginsiu paslėpti arba sunaikinti kokį nors įkaltį? Maniau, kad jis to tikėsis, – ir neapsirikau. Kol kas ir pati nežinojau, ką ten reikės daryti ir kaip elgtis.

Nežinau, kaip atsikapsčiau iš "Europietiškojo" iki Alicijos buto Mokotove. Tų, kurie ką tik prarado artimą žmogų, per patrankos šūvį negalima leisti prie vairo.

Majoras buvo įspėjęs apsaugą, ir į butą patekau be jokio trukdymo. Įslinkau vidun ir neryžtingai sustojau prieškambaryje.

– Laba diena, ponia Joana, – mandagiai pasitiko mane majoras. – Užeikite. Kodėl jūsų bičiulei šovė į galvą tokia keista mintis – kad jūs turite apžiūrėti jos lavoną?

Sunkiai atsidusau. Tikėjausi tokio klausimo, todėl iš anksto, dar kelyje, sugalvojau atsakymą.

– Ją kankino įkyri baimė, – liūdnai paaiškinau aš. – Ar jūs nieko nežinote? Jos motina netikėtai mirė čia, šiame name, sėdėdama fotelyje, tuo metu, kai Alicija kažkur linksminosi. Tai ją siaubingai paveikė. Nuo to laiko ji vis

bijodavo, jog mirs irgi taip, vieniša. Dažnai kartodavo: kad taip atsirastų greta koks nors gyvas žmogus ir paskutinį kartą pažvelgtų į mane mano namuose gailestingu žvilgsniu. Na, ir įpareigojo mane – matyt, pasikliovė tuo, jog užjausiu.

– O kada ji šito prašė?

Ne iš karto atsakiau, pirma perėjau per kambarį. Alicija gulėjo ant sofos visai apsirengusi, tartum miegojo. Tiesa, ne taip daug buvau mačiusi lavonų, bet nė vienas iš jų neatrodė kaip gyvas. O Alicijos net veido spalva nepasikeitė. Akys atmerktos, jokio nerimo ar baimės, jokių prievartinės mirties požymių. Gal tik poza atrodė nenatūrali: ji gulėjo aukštielninka. Alicija galėjo miegoti įvairiausia poza, bet ant nugaros negalėjo.

– Ar jūs tikrai įsitikinęs, kad ji mirusi? – tyliai, su kažkokia desperatiška, idiotiška viltimi paklausiau aš.

– Visiškai įsitikinęs, – atšovė majoras. – Galite ją paliesti.

Ryžausi paliesti jos ranką, kitaip visą savo likusį gyvenimą abejočiau, ar nepalaidojome jos gyvos. Taip, ji mirusi...

Alicija... Alicija, kuri visada buvo gyvybingumo įsikūnijimas, Alicija, kurios laukiau šiandien viešbutyje ”Europietiškasis“, norėdama padėti jai... Nė kiek neperdėjau, sakydama, jog ji yra padariusi man daugiau gero, negu kas nors kitas pasaulyje! Visai nesavanaudiškai, vien iš draugiškumo kartą suteikė man tokią neįkainojamą paslaugą, kokia ne kiekvieno nosiai... Amžinai būsiu dėkinga Alicijai, dėl jos aš pasirengusi padaryti visa, kas įmanoma ir neįmanoma... Alicija prašė, kad padėčiau... Tas jos prašymas – man įstatymas tiek dabar, tiek – ką čia kalbėti – iki pat pabaigos, kol esu gyva...

Taip jau būna: staiga miršta žmogus – tegu ir svetimas tau, bet jeigu jautiesi jam skolingas, buvai jam kuo nors įsipareigojęs, vietos sau nerandi, kankinamai spėliodamas, ką dabar daryti su tuo neapmokėtu vekseliu. Visada esi pasmerktas atgailos, o kartais ir kaltės jausmui. Per savo gyvenimą Alicija nesulaukė iš manęs nė dešimtadalio to gėrio, kurį padarė man. Ir dabar, jai mirus, aš privalau grąžinti skolą...

Ji kažko norėjo iš manęs. Nespėjo pasakyti, tikėjosi,

kad pati susiprasiu. Atrodo, kad ji pavedė man išsiaiškinti tą reikalą, kuriame pati įklimpo ir kuris pasirodė esąs jai pačiai per sunkus. Prisiminiau niūrią neapykantą, šmėstelėjusią jos akyse, – jos, Alicijos!..

"Ateik žvilgtelėti į mane prieš išnešant kūną..." Ir štai aš čia, jos bute. Ką, ką aš privalau... ką privalau? Rasti? Paimti ir išsaugoti? Neįsivaizduoju...

– Persiprašau, – nukreipiau akis nuo Alicijos – atrodo, majoras kažko klausė. – Jūs kažką pasakėte?

– Ne, šiaip sau teiravausi, kada ji kalbėjosi su jumis dėl to pomirtinio vizito.

– Nežinau, – pasakiau aš, žvelgdama į jį be nuovokos. – Ar čia galima rūkyti?

Mėginau išlošti laiko. Vaizduoti kuoktelėjusią man buvo nesunku, aš ir taip kone alpau. Ką daryti – ar drožti jam visą tiesą, ar atvirkščiai – Alicijos labui nuslėpti, kiek tik pavyks? Majoras prikišo degtuką, laukiamai žiūrėdamas į mane, – nėra ko abejoti, savo klausimą jis kartos kaip užsuktas. Gerai jau, pagailėsiu jo.

– Prieš kiek laiko, – atsakiau, galima sakyti, nemeluodama. – Ji ne kartą tai minėjo.

Jei ir sužinos tiesą, pasiteisinsiu, kad iš miegų blogai gaudžiausi. Ji paskambino man naktį, todėl ir pamiršau, ypač kai toks sukrėtimas...

– O kada paskutinį kartą ją matėte?

– Vakar vakare, – nutrūkstamu balsu sumurmėjau, gyvai įsivaizdavusi paskutinį mūsų susitikimą. – Čia, pas ją.

Tą galima prisipažinti: jie ir be manęs nustatys. Mano pirštų atspaudais čia viskas nulepenta. Kad ir ta dėžutė su smeigtukais...

Į ką, į ką aš turiu atkreipti dėmesį? Nejaugi jai buvo sunku pasakyti aiškiau?

Apsidairiau. Kambaryje viskas buvo kaip vakar. Majoras netyčia pats man padėjo.

– Apsidairykite čia, tik nieko nelieskite, – pasiūlė jis. – Gal kas nors pasirodys jums keista. Gal nuo vakar dienos kas nors pasikeitė? Kada jūs čia buvote?

– Atvažiavau po aštuonių ir sėdėjau neilgai, ko gero, ne ilgiau kaip valandą. Bet negaliu garantuoti, į laikrodį nežiūrėjau.

Priėjusi gretimą kambarį, sustojau tarpduryje. Ir ne tik todėl, kad būčiau norėjusi pažvelgti į šakelę staktoje. Iškart ją pamiršau, vos mano žvilgsnis atsitiktinai krito į sieną su kabliu ir kastanjetėmis. Šiek tiek žemiau, šviesiame, neseniai dažytame paviršiuje vinimi ar kažkokiu kitu aštriu daiktu buvo įbrėžta:

1. Skalbykla!!!
2. Prosenelio skrynelė su stalčiais!
3. Gauti raktą!
4. Rasti voką!

Kaip įbesta sustingau tarpduryje, išsproginusi akis į žinutę. Instrukcija papunkčiui, vienas punktas paskui kitą. Ko dar ieškoti, vakar čia šito nebuvo, vakar siena buvo visiškai švari. Štai kas, štai kodėl Alicija liepė man nedelsiant ateiti – dėl priešmirtinio pavedimo ant sienos! Iškart jį supratau – nuo pradžios iki galo.

– Beje, – pasakė majoras, – ar jūsų bičiulė visada taip darydavo – braižydavo savo pastabas ant sienos?

Nusigręžiau nuo užrašo ir sielvartingai palingavau galvą, dairydamasi dabar jau daugiau dėl akių. Jau apsisprendžiau. Nieku gyvu tiesos nesakysiu. Užrašas sienoje patvirtino pačias baisiausias mano spėliones.

– Iš Alicijos visko galėjai tikėtis, – susizgribau aš. – Ji tiesiog nejausdavo saiko, pasižymėdavo viską, kad atsimintų. Galėdavo užsirašyti popieriaus skiautelėse, ne didesnėse už pašto ženklą, o jos paskui pasimesdavo, galėjo sieksninėmis raidėmis rašyti ant plakato lakštų. O jei būtų buvę kas nors itin svarbu, būtų išklijavusi rašteliais visą butą.

– Bet šito, mano manymu, jau per daug – sugadinti ką tik nudažytą sieną. Ar jūs įsitikinusi, kad tai padarė ji?

– Visiškai, – tyra lyg krištolas sąžine patikinau aš. – Netokių dalykų yra tekę matyti pas ją!

– Ar šis užrašas ir vakar buvo?

Šį kartą neišsisuksiu, koks kvailys patikės, kad būčiau pražiopsojusi tokią interjero puošmeną, jeigu ji būtų buvusi? Žinoma, geriau būtų patvirtinti, kad buvo, bet labai jau šviežia keverzonė. Geriau nerizikuoti.

– Tikrai pamenu, kad ne. Bet Alicija buvo labai sudirgusi – atsitiktinai rado pamirštą eskizą, kurį turėjo skubiai užbaigti ir atiduoti. Tokį dalyką pamiršusi, turbūt

ir nusprendė kirste įkirsti, kad atsimintų.

– Skalbykla, – garsiai perskaitė majoras. – Prosenelio skrynelė su stalčiais. Gauti raktą, rasti voką. Du paskutiniai įrašai daugiau ar mažiau suprantami, o ką reiškia pirmieji?

Baisus žmogus, iškart griebiasi to, kas svarbiausia! O gal visi jie turi tokią uoslę?

– Skalbyklą taip pat galima paaiškinti, – nutęsiau aš susimąsčiusi. – Kažką nunešti, kažką atsiimti... O skrynelė su stalčiais... Kas žino, apskritai tai ji turėjo seną šeimos skrynią, tikrą griozdą, apkaustytą skarda. Nežinau, kur ją laikė. Gal rengėsi ką nors su ja daryti?

– Tarkime, kad taip. Galbūt. Įdėmiau apsižvalgykite, gal dar kas nors įdomaus kris jums į akis.

Ėmiau dairytis, pradėdama, žinoma, ne nuo durų staktos. Rašomasis stalas ir aplink jį esantys daiktai kėpsojo lyg po imtynių, tiesa, jie dabar atrodė daug įspūdingiau negu vakar. Tartum visi daiktai kažkokiu nesuvokiamu būdu būtų pabuvoję aerodinamikos vamzdyje. Kas čia taip paprakaitavo? Žudikas? O gal pati Alicija skubėdama ieškojo kažko svarbaus? Ar pasakyti majorui?..

Dėdamasi, kad apžiūrinėju peleninę, nukreipiau akis į durų staktą. Šakelė buvo savo vietoje, bet dabar ji neatrodė neįprastai – garbinga, nekalta medžio šakelė, gal tik pernelyg laisvai įsprausta. Lyg būtų išdžiūvusi labiau negu pati lenta. Mikrofono kaip nebūta.

Nežinojau, ką ir galvoti. O jei vakar man buvo haliucinacija?

– Nieko aš nematau, – netvirtai pareiškiau majorui. – Bent jau nieko tokio, kas kristų į akis. Tik štai ant stalo sąvartynas šiek tiek didesnis negu paprastai. Taip, dar tos žvakės...

– Žvakės? – susirūpino majoras, nukreipdamas lyg pakerėtą žvilgsnį nuo stalo.

Raudonos žvakės, tos pačios, kurias Alicija vakar buvo išėmusi iš spintos, dabar gulėjo ant stalelio kaip smulkių drožlių krūvelė. Toks įspūdis, lyg jas būtų drožę plonais sluoksniais, bet prieš patekdamos į kažkieno barbariškas rankas žvakės dar kurį laiką degė. Greta tos drožlių krūvelės stovėjo tuščias kavos puodelis.

Beje, ar mes gėrėme kavą? Nagi ne, Alicija virtuvėje

išvirė kavos, atnešė ją į kambarį, bet taip ir neišpilstė.

– Kažkas čia negerai, – sąžiningai pasakiau majorui – ar maža kokia informacija jam pravers. – Puodelis ne vietoje.

– Luktelėkite, – kažkaip itin meiliai nutęsė majoras. – Va šitai, kas kėpso ant stalo, ir yra "sąvartynas, šiek tiek didesnis negu paprastai"?

– Ak, žinote, žmonėms, turintiems reikalų su grafika ir brėžiniais, tai atrodo įprastinė darbo netvarka. Kas normaliam žmogui atrodo sąvartynas, mums, nuodėmingiesiems, yra paprasčiausias būtinų daiktų rinkinys. Nors netvarkos dabar daugiau, negu reikia...

– Aha, – su palengvėjimu atsiduso majoras, – kokia laimė, kad mano šeimoje niekas nesidomi grafika. Tai kaip ten su žvakėmis ir puodeliu?

Pareiškiau jam savo nuomonę dėl žvakių, ir majoras susidomėjęs palinko ties keista šiukšlių krūvele.

– O kodėl manote, kad puodelio čia neturi būti?

– Mes negėrėme kavos. Alicija išvirė, bet paskui prisiminė turinti skubaus darbo...

Čia aš užsikirtau, ūmai suvokusi, kad tas pamirštasis eskizas – tik mano prasimanymas, galintis gerokai viską supainioti, bet buvo jau vėlu. Nieko neliko daryti, tik skubiai kurti toliau.

– ...ir man teko išeiti. Apie kavą visai pamiršau. Bet Alicija, jei ir gėrė kavą viena – puodelis, kaip matote, vienas, – tai greičiausiai lyg ne savo namuose. Puodelis turėtų būti arba virtuvėje, arba prie lovos, arba ant rašomojo stalo.

– O tas žvakes ar buvote vakar uždegusios?

– Ne. Alicija išėmė jas iš spintos – nežinau, kodėl – ir padėjo ant stalelio nė neįstačiusi į žvakides.

– Bet aiškiai matyti, jog žvakės degė. Tai verčia galvoti apie svečią.

– Ir ji prie svečio gėrė kavą? O jei vaišino, tai gėrė ir pati. Be kavos ji gyventi negalėjo.

– Tarkime, kad apsilankė kažkas, kas negeria kavos...

– Būtų pavaišinusi arbata. Kuo nors būtų pagirdžiusi, kad ir kefyru! Ne, čia kažkas negerai.

Iš tiesų maniau, kad su tuo puodeliu bei žvakėmis kažkas negerai – na, kam ir kurių velnių prisireikė taip

jas išrakinėti? Kartu tikėjausi jais atitraukti majorą nuo šventųjų rašmenų ant sienos. Juk nieko negali būti paprastesnio, kaip susieti tuos mįslingus rašmenis su keistu jos prašymu man. O tada jau, nors ir dėčiausi nenuovokiausia kvailute, jis nepaleis manęs iš savo pražūtingų gniaužtų. Pats tų rašmenų jis neiššifruos, nėra ko baimintis, prieš mirtį Alicija parodė intelekto stebuklus. Užrašas buvo suformuluotas taip genialiai, kad galėjo būti palaikytas vien pastabomis, stengiantis ko nors nepamiršti, ir tik aš galėjau jį įspėti.

Palikusi majorą toliau mąstyti prie puodelio, žvakių drožlių ir užšlemšto stalo, grįžau į priekinį kambarį dar kartą pažvelgti į Aliciją. Gal jos nužudymo būdas man taip pat ką nors pasakys?

– O kaip ji žuvo? – paklausiau majoro, kuris, deja, lyg šešėlis sekė man įkandin.

– Buvo nužudyta kažkokiu siauru peiliu ar durklu. Žmogžudystės įrankio dar neradome, bet aišku, kad ašmenys buvo labai siauri ir labai aštrūs. Smogė tiesiai į širdį, išmanė anatomiją, auka greičiausiai tuo metu gulėjo.

– Ką?! Taip, va, gulėjo ir laukė, kol ją pribaigs?

– Matyt, prieš tai ji buvo išgėrusi migdomųjų vaistų.

– Nesąmonė! – atkirtau aš. – Alicija niekada nieko tokio negėrė! Nuo nervų – dar dar, bet ne nuo nemigos! Ir dar vakar!

– O kas buvo vakar?

Neryžtingai pašnairavau į jį.

– Vakar ji turėjo daugybę darbo. Todėl aš taip anksti ir išėjau. O šiandien jos grafikas buvo tiesiog minutėmis suskirstytas. Ji negalėjo gerti migdomųjų, žinodama... žinodama, kad jos laukia tiek darbų.

– Gal išgėrė prieš savo valią?

– Per klaidą? Vargu ar apskritai turėjo tokių vaistų savo namuose. Sakau jums, kad migdomųjų ji nevartojo.

– Aš norėjau pasakyti, – atsargiai nutęsė majoras, – gal kažkas įdavė jai vaistų su maistu arba su gėrimu... kažkas, kam labai reikėjo, kad ji kietai užmigtų.

Apstulbusi spiginau akis į jį, bet netrukus priblokšta atėjusios į galvą minties, visai jį pamiršau. Na, žinoma, būdas, kaip su ja susidorota, taip pat galėjo kai ką pasa-

kyti... Bet ką konkrečiai?

Susmukau į fotelį ir susimąsčiau.

Aišku, kažkas čia buvo atėjęs. Tada, kai išėjau, bet dar iki jos skambučio man. Tas vizitas galutinai įtikino Aliciją, kad jos reikalai prasti. Nelaukdama sutarto susitikimo, ji parašė sienoje man skirtą instrukciją ir liepė ateiti kuo greičiau, kad spėčiau perskaityti. Jei nebūtų buvę to skambučio, dar neaišku, kada būčiau pas ją atsikliuvusi... Savo laišką ji, žinoma, pakeverzojo dėl visa pikta, tikriausiai tikėdamasi dar išsigelbėti. Matyt, sutrukdė kažkas visai nenumatyta. Kažkas, o jau Alicija nebūtų sudėjusi rankų ir laukusi savo galo, ji ne iš tų avelių, kurios nuolankiai laukia, kol nudurs!

Migdomieji vaistai! Jų įbėrė tas svečias. Atėjo, davė jai migdomųjų ir išėjo. Turėjo išeiti, kitaip Alicija nebūtų galėjusi išbraižyti to užrašo ir paskambinti man. O paskui jis sugrįžo.

Taip, bet su manim ji kalbėjo visai žvaliai. Tai aš knapsėjau nosimi, visą amžių sau to neatleisiu. U-u, gvėra nelaiminga!.. Vadinasi, ji kalbėjo su manimi dar nieko tokio nesuvalgiusi ir neišgėrusi. Nors apie barbitūratus nenusimanau, bet tikriausiai tarp jų yra ir lėtai veikiančių. Įdomu, ar rasta likučių? Gal jai įbėrė ko nors į kavą, o ji išgėrė tai vėliau?

Kam žudikui prireikė, kad Alicija užmigtų jam išėjus? Ogi kad galėtų grįžti ir nužudyti ją. Bet kodėl jis nepadarė to iš karto? Palikęs ją pilną jėgų, leido ko nors imtis... Taip, taip! Domėjosi, ką ji darys, išgąsdinta jo vizito! Norėjo taip kažką sužinoti!

Tai kas vis dėlto čia apsilankė? Tas, apie kurį ji per daug žinojo, ar tas, kuris pats norėjo kažką sužinoti?

Staiga mane nukrėtė šiurpas. Gal dabar ir aš per daug žinau? Kad ir ką manytum, pasirodo, reikia laikyti liežuvį už dantų. Nieko neprisipažinti! Dėtis kvaile neraliuota! Na, šitai aš sugebėsiu...

Stop! Yra dar vienas paaiškinimas, paprastutis ir suprantamas. Alicija buvo ne iš kelmo spirta, taip paprastai nebūtų pasidavusi – galėjo sukelti triukšmą, priešintis... Žudikas norėjo padaryti savo baisų darbą be nereikalingo triukšmo. Arba jam kažkodėl prireikė išeiti... Sakysim, pasirodyti liudininkams... Kol dar Alicija buvo gyva...

Galvoje šmėsčiojo įvairiausios mintys apie alibi, kurį jis taip galėjo sau užsitikrinti. Bet iš karto susipainiojau. Juk jam vis tiek reikėjo grįžti. Kvailai išeina.

Kaip jis pakišo jai migdomuosius vaistus? Na, čia nesunku susivokti – įpylė ar įmaišė į ką nors, ką ji būtinai turėjo išgerti, suvalgyti. Kas tai galėjo būti? Žinoma, kava. Kava tai jau tikrai, o dar dantų pasta, cigaretės, kiaušiniai... Jeigu jis pasikliovė vakariene, tai dėl kiaušinių galėjo neabejoti – kiaušiniai buvo jos silpnybė.

Staiga mintys ėmė painiotis – pasirodo, majoras kažko manęs klausė. Bet pamiršti kiaušinių taip ir neįstengiau.

– Kiaušiniai, – ištrūko man iš inercijos. – Gal kur nors rasite lukštų, prašau, patikrinkite.

– Apie ką jūs? – nustebo majoras.

Šiaip taip surikiavau mintis ir trumpai išdėsčiau, ką manau apie tai, kaip Alicijai galėjo patekti migdomieji vaistai, iš visų jėgų stengdamasi neprasitarti apie telefono skambutį. Majoras susimąstė.

– Ką gi, gal jūs ir teisi. Kol kas dar niekas nenustatyta, nėra analizių. Sakote, kiaušiniai?

Jis norėjo eiti į virtuvę, bet ant slenksčio sustojo, nesiryždamas paleisti manęs iš akių, ir pasiuntė savo pavaldinius ištirti šiukšlių. Be nuovokos dabar stebėjau jo veiksmus.

– Ar daktaro Gržibeko vis dar nėra? – kreipėsi jis į kažką prieškambaryje.

– Ne, – atsakė iš prieškambario. – Šiandien mes jo jau nesurasime. Tai kaip, majore, ar išnešti kūną?

– Reikėtų. Luktelėkite, kol viską čia užbaigsime, ir tada jau vežkite į lavoninę. Skrodimą teks atidėti rytdienai.

Mane visą nupurtė tie žodžiai, nežmoniškomis pastangomis nuvijau šalin kraupų vaizdą: Alicija, virš jos prozektorius.

Majoras vėl kreipėsi į mane:

– Noriu jūsų paprašyti. Leiskite tuo pačiu sykiu paimti jūsų pirštų atspaudus. Kam nors kitam pakiščiau ką nors palaikyti, ir tiek, bet su jumis juk nereikia vaidinti komedijos, tiesa?

– Aš ir pati norėjau pasiūlyti, manau, kad aš čia viską

nulepenau. Iškart, be nereikalingų rūpesčių, galite padaryti man išimtį.

Nelemtą valandą velnias patraukė mane už liežuvio. Jei būčiau žinojusi, kiek rūpesčių dar laukia, kokia bus ta "išimtis", būčiau bėgusi kur akys mato. Bet niekada nebuvau aiškiaregė, todėl ramia širdimi vėl atsidaviau savo apmąstymams ir spėlionėms.

Žudikas išsinešė mikrofoną, įkištą vietoj šakelės durų staktoje. Haliucinacijos čia niekuo dėtos, tada aš dar buvau sveikutėlė ir pilno proto, tik dabar iš didelio rašto imu išeiti iš krašto. Gal bute buvo ne vienas mikrofonas, gal visas butas buvo kimšte prikimštas įvairiausio šlamšto, skirto pasiklausymui. Dabar per vėlu spėlioti. Kur jis slėpė magnetofoną? Greičiausiai kokioje nors prieinamoje vietoje – jei apskritai juo naudojosi...

Kuriam galui sutrupino žvakes?

Ir kas sutrupino? Alicija? Nusikaltėliai? Kiek laiko jos degė?

Štai ką pirmiausia reikia nustatyti. Kam ir kodėl pakilo ranka gražias raudonas žvakes paversti drožlių krūva? Nieko konkretaus neatėjo į galvą, bet nuojauta pašnibždėjo, kad čia galima rasti siūlo galą, o tada – ir kamuolį. Dėl visa ko majorui geriau to nesakyti.

Nuėjau į kitą kambarį, lyg mane būtų sudominęs sąvartynas ant rašomojo stalo. Atsisėdusi prie staliuko, dėjausi mąstanti ir lyg atsitiktinai įsispoksojau į raudoną krūvelę. Taip, jas buvo uždegę, plika akimi matyti. Reikėtų palyginti liekanas su tomis sveikomis, kurios yra mano namuose! Deja, tų drožlių žvakės pavidalu nesupilsi: majoras liepė nieko neliesti.

Mažai kas iš jų liko, nė pusei žvakės nesurinktum. Daugiausia – trečdalis. Tris valandas degė, na, tris su puse. Tikriausiai ji uždegė žvakes, kai atėjo tas... svečias.

Pabuvo, išėjo, sugrįžo... Kodėl užrašo sienoje nelietė? Kvailas klausimas, o ką būtų su juo daręs? Nešęsis sieną su savimi? Gremžti būtų reikėję iki pat ryto. Bet jis turėjo pastebėti, kad užrašas atsirado jam išėjus! Turbūt bandė suprasti, ką tai reiškia. Gerai, jei pašalinis žmogus, o jeigu žinantis apie jos rūpesčius...

Vos nestryktelėjau su visu foteliu. O dangau, jeigu jis viską SUPRATO?

Tuo tarpu majoras ėmė mano pirštų atspaudus. Kažką kalbėjo man, aš kažką atsakinėjau, tikriausiai nepataikiau. Baisi mintis paralyžiavo mąstymą: jeigu tas niekšas suprato priešmirtinio pavedimo prasmę, jis, žinoma, suprato ir tai, kad pavedimas buvo skirtas MAN!

Ir jeigu jis nėra paskutinis idiotas – o viskas rodo, jog, deja, yra atvirkščiai, – tai jam žinoma, kad dabar esu čia, kad priešmirtinį pavedimą perskaičiau ir įsidėmėjau; jam aišku, kad virš jo galvos pakibo mirtinas pavojus. Ir dabar jis pasirengęs nors ir sprandą nusisukti, bet pavojaus išvengti. Jis pasistengs aplenkti mane! Na, čia mes dar pažiūrėsim. Dar neaišku, kas ką. Tiesa, kiekviena minutė brangi, reikia skubiai sutvarkyti viską, ką man pavedė Alicija.

Bet kaip?

Vokas, kurį privalau rasti, guli prosenelio skrynelėje su stalčiais. Ta skrynelė stovi skalbykloje, o skalbykla – Kopenhagoje, vieno seno namo palėpėje. Kopenhagoje, prie Šventosios Onos aikštės...

– Jau vėloka, – pasakė majoras, – bet būtų gerai, jeigu dar šiandien važiuotumėte su manimi duoti parodymų. Kol dar neišrūko iš galvos.

Majorui jaučiau begalinę simpatiją. Labiau už viską pasaulyje troškau demaskuoti ir nubausti žudiką. Bet mažiausiai dabar norėjau važiuoti pas jį duoti parodymų.

Negalėjau tvardytis, valdyti mimikos, net aklas būtų pastebėjęs, jog aš apimta panikos, o man reikėjo žūtbūt ištverti ir nė žodžio neprasitarti. Kvos mane ne kas kitas, o majoras – jam ir kelmas prabils.

– Gal važiuokime mano automobiliu? – tik tiek paklausiau lyg pasmerktoji. – Nes neturiu kur jo dėti.

Majoras tuojau sutiko.

– Geras automobilis, – važiuojant jis deramai įvertino mano "Volvo". – Užsienyje pirktas?

Linktelėjau galvą ir vos neleptelėjau: "Uždirbtas kruvinu prakaitu", bet laiku prikandau liežuvį. Nėra reikalo prisiminti keistos jo įsigijimo istorijos, kruvinu prakaitu čia nė nekvepia, o dar tiek daug turėsiu meluoti, kad kol kas geriau apsieiti be to. Apskritai be didesnio reikalo neturėčiau aušinti burnos. Tylėjimas aukso vertas!

Valdyboje man atnešė kavos, užsirūkiau cigaretę ir

pasistengiau sutelkti visas savo protines galias. Pažįstu majorą, jis įžvalgus, iškart pastebės, kad vengiu sakyti tiesą, bet čia jau nieko nepadarysi.

– Jūs buvote labai atsidavusi savo bičiulei? – paklausė jis, greičiau tai patvirtindamas.

Klausimas mane apstulbino: ko jis čia klausia? Ar aš jai buvau atsidavusi?!

– Sakyti – atsidavusi, vadinasi, nieko nepasakyti, – pasipiktinau aš. – Alicija man buvo ne vien draugė. Ji buvo... Ji buvo žmogus, kuriuo aš pasitikėdavau labiau negu pati savimi... Pala pala, aš juk ne geležinė...

Staiga įsivaizdavau, kad Alicijos nebėra, ir mane apėmė tokia neviltis, kad vos nesustūgau kaip vilkas tiesiog čia, milicijos kabinete. Bet ne staugti čia atvažiavau. Alicija pavedė man įvykdyti paskutinę savo valią, pasikliovė manimi, mirsiu, bet jos neapvilsiu. O tą, kuris ją nužudė, pasmaugsiu savo rankomis.

Majoras žvelgė į mane su užuojauta.

– Kiek suprantu, jūs labai suinteresuota pagauti žudiką? – jautriu balsu paklausė jis.

– Jūs teisingai suprantate, – ne mažiau jautriai atsakiau jam.

– Tuomet eisim prie reikalo. Kada matėtės su savo bičiule paskutinį kartą? Pageidautina kuo tiksliau.

Mintyse sąžiningai apskaičiavau laiką, ir man išėjo, kad mudvi atsisveikinome tuoj po devynių. Slėpti čia nėra ko, o majorui gali prireikti. Sutrumpindama mūsų pokalbį, pasakiau, kad mudvi svarstėme daugiausia buto remonto ir molbertinės tapybos problemas, nes Alicija ketino pasikabinti ką nors ant sienos. Beje, nelabai ir nusižengiau tiesai.

– Paskui Alicija nuėjo virti kavos, – tęsiau aš. – Užplikė ją termose – jos toks ypatingas termosas – ir atnešė į kambarį, bet nespėjo išpilstyti. Ėmė raustis stalčiuje, ieškoti fotografijų – norėjo parodyti, – ir pamatė užmirštą užsakymą. Kažkokį eskizą. Ji turėjo skubiai užbaigti jį, kad rytojaus rytą galėtų atiduoti, na aš ir išėjau, nenorėjau trukdyti. Prisimenu, ji dar pasakė, kad rytoj jos laukia aibės reikalų.

Tikrumo dėlei tiksliai laikiausi dialogo, kurį suvaidinome prieš tą šakelę durų staktoje. Ar maža kas... Pliauš-

kiau nebūtus dalykus, o mano neviltis vis didėjo: vis aiškiau įsivaizdavau, kokie košmariški sunkumai man dar prieš akis. Kaip rasti tą tipą, kuris remontavo jos butą? Juk jis gali būti reikiamas siūlelis šioje byloje. Ką ten siūlelis – virvė, jūros lynas! O kaip man išvykti iš Varšuvos? Kaip rasti žmones, su kuriais pastaruoju metu ji bendravo?

– Jums išėjus, pas ją kažkas buvo, – pasakė majoras. – Sutinku, tas vienišas puodelis keistai atrodo. Kaip manote, kas galėjo pas ją užeiti? Juk nebūtinai žudikas?

– Kad taip žinočiau. Gal koks jos gerbiamas žmogus – žiū, ji net žvakes uždegė. Arba, atvirkščiai, iš tų, kurie visada slegia. Nežinai, kuo juos sudominti, ir statai žvakę iš neturėjimo ką veikti.

– Arba imi ją trupinti į gabalėlius... Kas iš jūsų pažįstamų tinka šiai situacijai?

Aš greit sumečiau.

– Nagi, pusė miesto. Kuo jau kuo, o pažįstamais likimas Alicijos nenuskriaudė. Jeigu reikia, aš, žinoma, galiu išvardyti visus jos bičiulius ir pažįstamus, visus, kuriuos ji mylėjo, bet nematau prasmės. Manau, kad jums tai – pilstymas iš tuščio į kiaurą, o aš nežinau jų pavardžių, ką jau kalbėti apie adresus.

– O kaip dėl tų, kurie ją slėgė?

– Čia niekuo negaliu padėti.

– Argi ponia Hansen neturėjo priešų?

– Apie priešus nieko nežinau. Apskritai ją visi mylėjo. Tokios geros širdies žmonių reta: visiems padėdavo.

– Tarkime, kad taip. Bet juk neužmušė jos tiesiog kažkas iš gatvės, be jokios priežasties. Ar ji prie jūsų neminėjo, kad ko nors bijosi?

Iki šiol pokalbis su majoru slydo kaip per sviestą. Užduotasis klausimas nuskambėjo kaip pavojaus signalas.

– Minėjo, kad pastaruoju metu nervinasi, bet nepasakė kodėl.

Turėjau prisipažinti, ką darysi – vis tiek jie ras mano raminamąją mikstūrą. Kas patikės, kad žmogus gertų tokią bjaurastį savo malonumui? O perskaitę recepte gydytojo pavardę, suras ir mane. Na, nieko, svarbiausia – būti pasirengusiai ir nemeluoti be reikalo.

– Ir jūs neklausinėjote? – nusistebėjo majoras.

– Neypatingai. Maniau, kad dėl vestuvių.

Be reikalo, žinoma, leptelėjau apie vestuves.

– Kokių vestuvių?

– Jos pačios. Ji rengėsi tekėti už vieno... hm, žmogaus... tiksliau, užsieniečio. Iš Danijos. Jau metai, kaip rengėsi, ir vis kažkas sukliudydavo. Atrodo, kažkokių dokumentų trūko. Ji rūpinosi tuo, bet nelabai, kažkaip vangiai. Man atrodo, ji pati nebuvo apsisprendusi, ar nori tekėti.

Visa tai stengiausi išdėstyti majorui lyg visiems žinomus gandus. Jis klausėsi ir aiškiai stengėsi įsidėmėti, o tai mane labai trikdė.

– Kodėl jūs skambinote jai šiandien? Kokiu reikalu?

– Mudvi su ja susitarėme susitikti "Europietiškajame", jeigu ji pagaliau rastų laiko. Vakar aš išėjau per daug netikėtai, o mes, žinote, buvome nesimačiusios visą amžinybę, aš prieš tris savaites grįžau iš užsieno.

Nespėjau užbaigti sakinio ir supratau išsiplepėjusi. Jis, žinoma, ir be manęs sužinos, bet geriau būtų buvę vėliau, kai atsikvošėsiu ir apgalvosiu taktiką.

– Visą amžinybę – tai kiek?

– Pusę metų.

– Jūs išbuvote užsienyje pusę metų?

Štai ir įkliuvau.

– Ne, ilgiau. Maždaug metus.

– O iki tol būdavote kartu?

– Na, kažkiek laiko. Alicija ten jau buvo įsikūrusi, kai aš atvykau.

– Ten – tai kur?

– Kopenhagoje.

– O ką ponia Alicija veikė Kopenhagoje?

– Dirbo, žinoma. Ir atsitiktinai rado jaunikį.

– O ar ten neturėjo nedraugų?

Na, kaip man šį kartą suktis?

– Nežinau, – neaiškiai atsakiau. – Pala, gal ką nors prisiminsiu.

Juk turiu aš teisę atsakinėdama pagalvoti. Greičiausiai siūlo galas – Kopenhagoje. Koks ten buvo tipas, kurio Alicija visą laiką stengėsi išvengti? Stop, juk kaip tik ten aš mačiau...

Staiga prisiminiau, kur aš mačiau profilį to žmogaus, sėdėjusio mėlyname "Opelyje", ir vos galo negavau. Kaip laiku atsikvošėjau! Įsivaizdavau jį taip aiškiai, lyg jis būtų sėdėjęs dabar priešais mane. Vajėzau, tai jis, tas pats!

Argi gali būti, kad neįtikėtina istorija, kuri man tenai atsitiko, būtų susijusi su Alicija? Nejaugi? Pavojus!!!

Pagaliau atgavau žadą.

– Ne, nieko tokio nežinau. Mudvi pasitikėjome viena kita, nelįsdamos į sielą. Alicija tikrai negalėjo turėti pažinčių, apie kurias aš nežinau.

– Na, gerai, – patylėjęs pasakė majoras. – Kokių dar pasikeitimų pastebėjote ponios Hansen bute?

– Matote, mane suklaidino milteliai, kuriais jūs viską nubarstėte. Na, tie – pirštų atspaudams. Apie žvakes ir įtartiną puoduką aš jau pasakiau, o dar man atrodo, kad Aliciją kažkas paguldė ant sofos. Ji pati niekada tokia poza nemiegodavo – sakydavo, kad ją kankina košmarai. Rašomasis stalas man irgi nepatinka, nuo jo tikrai galėjo kas nors pradingti. Vakar ten buvo daugiau tvarkos. Beje, kelintą valandą tiksliai ją nužudė? Jeigu, žinoma, ne paslaptis...

– Naktį, tarp pirmos ir trečios valandos.

– Ir žudikas galėjo tokiu metu įeiti? Juk vartininkas nakčiai užrakina įėjimą!

– Viską patikrinsime. Daugiau nieko nepridursite?

Visai neapsimesdama giliai susimąsčiau, nes pati supratau, kad iš mano atsakymų – kaip iš ožio pieno. Deja, galvoje kirbėjo tik tokios mintys, kurias būtinai reikėjo nuslėpti:

– Pasiduodu, išsikvėpiau. Galva tuščia kaip puodynė.

– Tada, kad visai jūsų nepribaigtume, šiandienai užteks. Pasistenkite prisiminti viską, kas gali būti susiję su šia istorija – čia ir Danijoje. Net nereikšmingiausias smulkmenas. Gal kuri nors bus svarbi.

– Mane iškvies ar pačiai atvykti? – su palengvėjimu paklausiau keldamasi.

– Pažiūrėsim. Tikriausiai man jūsų prisireiks, o jei ką nors atsimintumėte, iškart skambinkite. Prašau perduoti mano sveikinimus ponui prokurorui.

– Jūs pažįstamas su juo? – nustebau aš.

Majoras šyptelėjo.

– Mes pažįstami nuo tų laikų, kai jis dirbo tardymo valdyboje. Netgi turėjome bendrą bylą. Aš jį labai vertinu.

– Ačiū, mielai perduosiu.

"Tik to man ir trūko", – niūriai pagalvojau aš, stengdamasi atsisveikinant išspausti malonią šypseną. Vargu ar man pasisekė, bet į viską jau norėjosi nusispjauti. Tik vieno troškau – kuo greičiau dingti jam iš akių. Keista, kad jis apklausė mane paviršutiniškai – nedarė spaudimo, nesigilino į smulkmenas, negaišino. Ne, tai ne į gera!

– Leisk paklausti, kur trankeisi? – nepatenkintas įsispitrėjo į mane Velnias.

Tik peržengusi gimtąjį slenkstį pasijutau mirtinai, beviltiškai nusikalusi. Net siaubas ir neviltis šiek tiek sumažėjo. Prisišliejusi prie durų, žvelgiau į jį su liūdesiu: kankinimas dar nebaigtas, dabar štai ir su juo eik slėpynių.

Velnias... Jau trejus metus nešu tą kryžių – nuo to laiko, kai mus suartino nepamirštama žmogžudystė mano kontoroje, nelemtas mano vaizduotės kūrinys, materializavęsis į tikrą žmogžudystę*.

Sunkiame mūsų intymaus fronto mūšyje, kur permaininga sėkmė lydėdavo čia vieną, čia kitą pusę, jam teikė jėgų nelabasis, man... nė nebežinau, kas. Gal gailestingoji apvaizda. Ji ir surimtino mane, paskatino dorai gyventi, todėl galėjau būti su Velniu sąžininga ir nesigriebti melo. Kadangi iš prigimties buvau tiesiog patologiškai atvira, man tai netgi pravertė, bet, deja, neleido išmokti visų moteriškų gudrybių. Užtat Velnias turėjo galimybę smulkiai išstudijuoti mano biografiją... Na, gal veltui aš maniau, kad apvaizda man palanki?

– Alicija mirė, – tyliai ištariau.

– Ką?!

– Aliciją nužudė.

Velnias įdėmiai nužvelgė mane, lyg svarstydamas, kiek aš būsiu suspėjusi prisivirti košės, kad dangstausi tokia pasibaisėtina nesąmone.

– Ką ten tauziji? – įtariamai paklausė jis. – Tai pokš-

*Turimi galvoje J.Chmelevskos detektyvo "Įtariami visi" įvykiai.

tas?

– O kaip tu manai?

Jis vėl skvarbiai pažvelgė į mane. Turbūt neatrodė, kad galėčiau juokauti, nes įtarumo šešėlis akimirksniu dingo iš jo veido, ir jis pašoko nuo sofos.

– O jergau! Greičiau sėskis, nes nudribsi. Tuoj atnešiu tau arbatos. Alicija nužudyta?! Kada? Kas tai padarė?

– Nežinau. Sako, kad naktį, tarp pirmos ir trečios valandos. Tau linkėjimų nuo majoro.

– Ačiū, – automatiškai linktelėjo jis. – Nesuprantu, juk ji naktį skambino tau. Tu kalbėjaisi su ja. Su nužudytąja?

Viešpatie! Kur pasisemti jėgų, kad galėčiau ištverti baisią pastarųjų valandų įtampą? Vadinasi, jis girdėjo?

– Ką-ą? – išstenėjau. – Juk tu miegojai!

– Miegojau, bet atsibudau... Luktelėk, užplikysiu tau arbatos.

Ką daryti, gal pameluoti, kad skambino ne Alicija, o koks nors pabalda? Bergždžiai mėginčiau! Ar jis galėtų padėti man? Su savo intuicija ir talentu – tikriausiai. Kokių dalykų jam yra tekę išpainioti man matant! Išnarpliotų ir tą kamuolį.

Bet argi galiu jam viską papasakoti? Ne, nieku gyvu! Jeigu staiga paaiškės, jog jis kažką sužinojo iš manęs ir nuslėpė, galas jo karjerai. Nėra ko abejoti, šiltutėlis nubėgs pranešti milicijai. Taigi taip pat sėkmingai galiu prisipažinti majorui. Man – o aš sau ne priešas – lieka tik viena: tylėti kaip vandens į burną prisisėmus ir dėtis kuoktelėjusia. Ir taip jau turbūt priplepėjau, ko nereikia.

Velnias grįžo su arbata ir pareikalavo išsamios ataskaitos. Jis atrodė susijaudinęs, o tai jam itin retai atsitikdavo. Reikia prisipažinti, kad dar niekada gyvenime taip kvailai ir padrikai nepasakojau, o juk kalbėjau ne šiaip kam nors – profesionaliam prokurorui, ir dar pažįstančiam mane kaip savo penkis pirštus! Na, ne penkis, gal keturis...

Velnias klausėsi tylėdamas ir kaip reta atsidėjęs. Išūžtoje mano galvoje sukirbėjo neaiškus nerimas. Dabar jis labai panėšėjo į majorą, kuris su tokiu pat užsimiršimu klausėsi nerišlaus mano lemenimo.

Pabaigiau, o jis vis tylėjo. Pagaliau teikėsi prabilti:

– Tu kažko nepasakei. Įdomu, ar tik man, o gal ir majorui? Kodėl Alicija tau skambino?
– Iš kur ištraukei, kad tai buvo ji? – mėginau išvengti atsakymo.
– Nežinau, gal tu konspiracijos sumetimais vadinai Alicija kokį nors savo priegulą. Nors... tu juk manei, kad aš miegu...
– O tau ir derėjo miegoti, – išsprūdo man iš pasipiktinimo. – Viską darai kitaip negu visi žmonės!
Mąslus Velnio žvilgsnis verte vėrė, ir mano širdies nerimas virto panika, kurios jau beveik nebeįstengiau nuslėpti.
– Gal pakaks?
– Ko "pakaks"?
– Pūsti miglą į akis. Perspėju: jeigu tave patupdys už melagingus parodymus, nedėk vilčių į mane. Aš nusiplaunu rankas.
Šito jis būtų galėjęs ir nesakyti, kas jau kas, o jis viską aukštyn kojomis apverstų, kad tik mane išlaisvintų, jei atsidurčiau kalėjime už melagingus parodymus arba už ką nors kita. Visai ne jo grasinimo išsigandau.
– Kokie čia gali būti melagingi parodymai, tau protas pasimaišė. Profesiniu požiūriu.
– Kodėl Alicija tau skambino?
Na, kaip čia neišeisi iš galvos! Ne todėl atsikračiau vienos apklausos, ištrūkau iš majoro gniaužtų, kad papulčiau į kitus, kibesnius. Daug sunkiau meluoti žmogui, kuris mus abi pažįsta! Atrodo, niekada nebeturėsiu ramybės!
– Nežinau. Neprisimenu.
– Prisimeni. Kodėl Alicija tau skambino?
– Liaukis. Norėjo išsiblaškyti. Dirbo, ją apėmė miegas, štai ir nusprendė pakelti sau tonusą. Pašnekesiai su manimi, juk pats žinai, padeda pakelti tonusą.
– Ypač būsimųjų aukų tonusą, – patikslino Velnias ir staiga ėmė maldauti: – Joana, užteks kvailioti. Velniškai bjaurus reikalas. Aš tavo būdą žinau, tikriausiai įsikalei sau į makaulę, kad pati surasi žudiką arba kažką panašaus. Patikėk, nieko tau neišeis. Įklimpsi į bėdą, o kartu su tavimi ir aš. Geriau pasakyk, kodėl ji skambino tau, – naktį, prieš pat mirtį?

Jo žodžiai privertė mane suklusti. Iš kur jis žino, kad reikalas velniškai bjaurus?

– Na, ko tu prikibai kaip vantos lapas! Gal ji norėjo likusias gyvenimo akimirkas maloniai pasišnekučiuoti ir, žinoma, pasirinko mane. Geriau pasakyk, kelintą valandą tai buvo, jei atsitiktinai atsimeni.

– Atsitiktinai atsimenu. Dvidešimt minučių antros. Man rodos, tas skambutis daug ką reiškia. Sąžiningai perspėju tave – jei majoras nuspręs pasikalbėti su manimi, aš jam viską išklosiu. O tu prisipažinsi, kodėl ji tau skambino.

– Kurgi ne! Atsisakysiu duoti parodymus.

– Įsidėmėk, kad už tai sodina.

– Oi, išsigandau! Manęs nėra už ką sodinti. Tu ir patvirtinsi, kad knarkiau tavo pašonėje.

– Vis tiek neišvengsi įtarimo, jog esi įsivėlusi. Nutylėdama tiesą, dangstai žmogžudį.

– Kvaištelėjai? Pirmiausia – tai – pamišėlio svaičiojimas, o antra, pats juk sakei – šiaip sau nieko nesodina, nes paskui reikės išleisti ir dar atsiprašyti. Bus didelis minusas tavo, prokuroro reputacijai.

– Per daug raštinga pasidarei, – burbtelėjo Velnias. – Išmokiau savo nelaimei. Dabar greta tavęs jaučiuosi idiotas.

– Aš taip pat.

– Ir apskritai tu per daug žinai.

– Pamanykit! – prunkštelėjau aš ir užsikirtau: tą patį apie save sakė ir Alicija!..

Reikia viską gerai apgalvoti. Ir kuo skubiau, nes aš, atrodo, prieisiu liepto galą. Kad ir kaip stengčiausi, nesiseka nuslėpti, jog žinau daugiau negu bandau parodyti, o jis anaiptol ne aklas. Et, kad taip galėčiau pasitarti su juo, apsvarstyti, perkelti šią naštą ant jo pečių... Rojaus palaima. Deja, rojus – ne man, mano intelektas pasmerktas pragaro kančioms!

– Nusiramink, prašau tavęs, – maldavau aš. – Ten majoras, čia tu – ar ne daugoka vargšei mano galvai? Nagi, atsipeikėkim, nes aš sukvailiosiu ir pati save imsiu velniaižin kuo įtarinėti. Arba tu atsikabinsi, arba pabėgsiu iš namų!

Galiausiai jis bent laikinai paliko mane ramybėje. Net

dingo iš akių, užsidarydamas vonioje. Išgirdusi vandens šniokštimą, su palengvėjimu atsikvėpiau, užsirūkiau ir ėmiau svarstyti kas ir kaip.

Kur prasidėjo visa ši košmariška istorija, pasibaigusi žmogžudyste? Nežinau. Matyt, jos pradžia – kažkur miglotoje praeityje. Ji siekia tuos laikus, apie kuriuos Alicija nenoriai kalbėjo ir kurių nenorėjo prisiminti, nors tai buvo šviesi laimės juosta jos gyvenime. Tai buvo didelės beatodairiškos meilės metai – meilės žmogui, kuris nebuvo to vertas.

Tada mes dar nepažinojome viena kitos, bet apie jos romaną aš paskui pakankamai prisiklausiau. Žmogus buvo vedęs, bet tai – pusė bėdos; blogiau, kad jis pasirodė esąs užsienio žvalgybos agentas. Alicija, puikiai mokėjusi vokiečių kalbą, susipažino su juo, kai jis tarnavo kultūros atašė vienoje iš Vakarų šalių pasiuntinybių, ir labai ilgai nieko nenutuokė apie mylimojo veiklą. Ji nežinojo nė apie žmoną – ne mažiau kruopščiai buvo slepiama, kad tokia yra. Abi šios paslaptys iškilo į dienos šviesą vienu metu labai dramatiškomis aplinkybėmis; atašė skubiai buvo atšauktas, o Alicijos laukė dideli nemalonumai. Be kita ko, dar paaiškėjo, kad ta didžiulė meilė ne visai abipusė, mylimasis siekė ne tiek jos širdies, kiek bendradarbiauti. Pastarojo dalyko ji kategoriškai atsisakė, širdis taip pat tartum atšalo, bet man susidarė įspūdis, kad buvusios simpatijos kibirkštėlė vis dar joje rusena. Galutinai nutraukti ryšių su juo ji taip ir nepasiryžo. Įvairiais būdais ir per įvairius asmenis jis perduodavo jai karščiausius sveikinimus, mėgino pasiaiškinti, teisinosi, net užsiminė apie skyrybas, o Alicija drebėjo dėl kiekvienos nekalčiausios žinutės, kiekvieno sveikinimo, nes mažiau už viską pasaulyje jai norėjosi atsidurti už grotų ir dar kaip gimtosios šalies priešei. Po kelerių metų jai panaikino įtarimus, sugrąžino užsienio pasą, bet savo baimės ji taip ir neatsikratė: nusiplikiusi pienu, pūtė ir į vandenį.

Kas žino, ar ne be priežasties ji buvo tokia atsargi? Toje pasiuntinybėje pasiliko daug jos pažįstamų, nuolat kažkas važiuodavo tai šen, tai ten, nuolat šalia jos sukiojosi žmonės, asmeniškai pažinoję tą subjektą, ir, kas žino, gal net jo neplaninės veiklos bendražygiai. O jeigu ji atsitiktinai įsivėlė į kažką nelegalų? Sakykim, prieš savo

pačios valią sužinojo kažkokią informaciją... Beje, sprendžiant iš to, ką ji man pasakė, taip ir buvo.

Kopenhaga. Kopenhagoje taip pat pilna pasiuntinybių ir įvairiausių žmonių iš anos šalies. Alicija gaudavo daugybę laiškų įvairiausiomis kalbomis. Aš neskaičiau jų, bet manau, kad laiškai galėjo būti tiek iš artimųjų, pranešančių, sakykim, jog giminaitis susirgo gripu, tiek iš to subjekto, ir juose jis patikliai pranešė ketinąs išgauti kai kurias paslaptis apie valstybę, kurios politinė sistema jam nekelia simpatijų. O Alicija buvo...

O Alicija buvo apolitiška, jai neegzistavo nei laikas, nei erdvė, jokių apribojimų ji nepripažino. Jai egzistavo tik vienas žmogaus vertinimo kriterijus: padorus jis ar šlamštas. Visa kita – statusas, idėjinės pažiūros – neturėjo reikšmės. Bet kai kurių dalykų ji negalėjo suderinti su padorumu, tarp jų šnipinėjimo – kad ir kokio lygio, kad ir kaip pasireiškiančio. Ji vienodai šlykštėjosi tiek lopšelinuku skundiku, tiek tarptautinės žvalgybos asu. Kilti į tankų ataką su durtuvu – prašom, ji tai supranta, kitas reikalas – daryti kažką slapta, net ir iš patriotiškumo.

Užtat už jokius pinigus ji nebūtų išdavusi jai patikėtos slaptos informacijos. Net artimiausiai draugei nebūtų atvėrusi akių, jog ją apgaudinėja vyras, jeigu šis būtų jai išpažinęs tokią paslaptį. Nė vienam žmogui nebūtų pasakiusi, jog kontržvalgyba aptiko jo pėdsakus, jeigu šią informaciją ji būtų gavusi konfidencialiai.

Anksčiau ar vėliau, vienu ar kitu būdu jos rankose turėjo susikaupti pernelyg daug informacijos. Tikriausiai ji suprato, kaip baisiai tai gali baigtis. Na, ir pagal savo būdą mėgino tvarkytis su ją užgriuvusiu turtu, neįveldama kitų žmonių. Ne tokio rezultato ji tikėjosi...

Ir štai dabar man pavesta išnarplioti – bet nenukirsti! – tą Gordijaus mazgą...

Paskutinę minutę ji suspėjo pasufleruoti, kur ieškoti aferos sprendimo. Yra ir priesakas: trūks plyš neleisti, kad privačius jos reikalus sužinotų pašaliniai, taigi teks nagrinėti slapta: dalytis su milicija tik minimalia informacija.

Bet ir tai, deja, dar ne viskas...

Kad ir kaip vijau nuo savęs baisią spėlionę, teko su ja susitaikyti. Savo pačios, motulės gamtos duotomis aki-

mis mačiau, jog Alicija domėjosi tipas perlaužta nosimi. O su tuo tipu, ką čia slėpti, ir aš tam tikra prasme buvau susijusi!

"Bijau dėl tavęs..." – taip pasakė Alicija, o ji žinojo, ką sako. Praleidau jos žodžius negirdomis, praleidau nedovanotinai lengvabūdiškai, tai galima būtų paaiškinti gal tik ūmiu proto aptemimu. Dabar tas aptemimas praėjo, ir bijojau dėl savęs, paniškai bijojau.

Tarkime, kad Alicija domėjosi ne tik užsienio žvalgybos agentas, kurį ji, savo nelaimei, pabaidė. Tik man vienai aišku, kad Alicija nieko tokio negalėjo daryti, aš viena taip gerai pažįstu jos būdą, žinau jos pažiūras, geležinius jos principus.

Ne lazda, tai pagaliu, ne vienaip, tai kitaip... Taip pat sėkmingai ir mūsų valstybės saugumas galėjo nuspręsti, kad Alicija pavojinga. Per daug žinodama, staiga sumaišytų jam kortas, perspėtų ką nereikia, galiausiai padarytų su tuo žmogumi sandėrį... Jei mūsų organai matytų jos asmenyje priešą, žinoma, akių nuo jos nenuleistų. Visai galimas daiktas, kad ją laikė susijusia su šnipinėjimu, bet neareštavo, nes norėjo sužinoti apie kitus. Kontržvalgyba nėra visažinė šventoji dvasia, tarp tų kitų galėjau pakliūti ir aš...

Tai kaip čia išeina? Aš taip pat dabar lyg ir žinau per daug. Jei visagalis valstybės saugumas domėjosi Alicija, visai įtikėtina, kad dabar susidomės ir manimi. Aš ir pati susidomėčiau. Atstok, piktoji dvasia, dar prišauksi nelaimę! Kad ir kas Aliciją būtų nužudęs, kad ir kas prie to būtų prisidėjęs, dabar jis, žinoma, susivokė, kad aš per daug žinau. Galbūt visi, kurie čia įklimpę, net perdeda mano žinojimą. O aš visai netrokštu, kad kas nors domėtųsi kukliu mano asmeniu. Mirtinai susikibo kažkokios žvalgybos, o jų mūšio lauke atsidūrė eilinė nekalta auka, iš pradžių Alicija, paskui aš... Nepavydėtina perspektyva!

Bet nelengva išeiti iš vandens sausai, čia dar painiojasi po kojomis tas išsigimėlis perlaužta nosimi...

Tai kas man lieka daryti? Tik viena: priversti, kad visi patikėtų, jog ničnieko nežinau!

Vadinasi, taip. Aš – kvailė, bukagalvė, avigalvė, išprotėjusi idiotė ir kas ten dar, nieko nežinau, nemačiau, negirdėjau. Ir apskritai nežinau, ko iš manęs nori. O

dabar susumuokime rezultatus ir padarykime praktines išvadas.

Aliciją nužudė. Tai pagrindinis neabejotinas faktas. Priešmirtinis pavedimas, iškeverzotas ant sienos, reikalauja, kad važiuočiau į Kopenhagą ieškoti voko. Jokio supratimo neturiu, kas jame gali būti, gal informacija apie žudiką, o gal kažkas, ką ji norėjo kažkam perduoti, – kiek pamenu, ji pati apie tai užsiminė. Kol kas galima tik spėlioti, sužinosiu nuvykusi. Tačiau dar ten nenuvykus reikėtų negaištant apie kai ką susigaudyti čia.

Durų staktoje buvo įtaisytas mikrofonas. Smulkmena, čia daug proto nereikia. Ėmė ir įmontavo tokį daikčiuką, remontuodami butą. Juk ji nelipo visą laiką dažytojams ant kulnų. Po lentjuoste turėjo likti laido pėdsakas, ir ją atplėšus reikėtų patikrinti, kur jis nutiestas. Galbūt buvo naudojamas ne magnetofonas, o radijo ryšys, juk nusikaltimą rengė ne mėgėjai. Staktoje buvo siųstuvas; niekų darbas imtuvą įtaisyti bet kur, kad ir automobilyje. O ten, jei nori, nors juoston įrašinėk. Tikriausiai įsivėlęs koks nors lengvo uždarbio mėgėjas, dažytojas ar jo parankinis, reikia sužinoti. Tik kaip?

Apie tai, kad kažkas yra, ji pasakė man laiptinėje. Žudikas to negirdėjo. Atėjo pas ją į svečius, kažkodėl įbaugino – ir išėjo. Nepatinka man tos žvakės. Oi, kaip nepatinka!..

Jos veikiausiai degė kokias tris valandas. Taip, skaičiuokime... Išėjau iš jos devintą su minutėmis. Ji paskambino man dvidešimt minučių antros. Taigi keturios valandos. Per kiek laiko ji galėjo išbraižyti užrašą? Sakykime, kad per ketvirtį valandos, tinkuotame paviršiuje netruksi, bet juk reikia pirma apgalvoti. Ji gal nepuolė prie sienos iš karto, vos išėjus svečiui, vadinasi, visam skiriame pusvalandį. Ne, prie svečio taip sutrupinti žvakių jai nebūtų užtekę laiko, tikrai. Nebent prie jų vėliau, po skambučio, būtų padirbėta.

Pagal gydytojo išvadą mirtis ištiko vėliausiai trečią valandą. Taigi nuo skambučio iki žmogžudystės turime vieną valandą keturiasdešimt minučių. Mažiau: ji suspėjo užmigti. Bet jeigu visiems veiksmams su žvakėmis liko tik pusvalandis, negalima neigti, kad tai – ne jos rankų darbas... kaip negalima neigti ir kitos galimybės – jog tai

padarė žudikas. O man trūks plyš reikia tiksliai sužinoti, aš juk nė neįsivaizduoju, kokio dydžio tas daiktas, kurį Alicija norėjo jiems atiduoti. Ar jį paslėptum, pavyzdžiui, žvakėje? Beje, tam tipui ši mintis taip pat galėjo ateiti į galvą...

Svarstydama, kas jam galėjo ateiti į galvą, o kas ne, ką jis žinojo, o ko nežinojo, kas žvakėse buvo toje vietoje, kur derėjo būti dagčiams, kone kuoktelėjau. Nusprendžiau palikti žvakių tematiką ramybėje, nes, neduok Dieve, kapstysiuosi sutrupintų nuodegų kombinacijose iki savo netvarių dienų pabaigos. Palikau žvakes ramybėje galvodama, kad jos gali reikšti net daugiau, negu man atrodo. O štai ką: pas Aliciją atėjo kažkas iš artimų pažįstamų, tokių, kurie vaišinami kavute ir priimami senamadiškai, su žvakėmis, – žodžiu, kažkas, prieš ką ji dedasi nieko nežinanti, nors tas kažkas buvo iš tų žmonių, apie kuriuos ji pernelyg daug žinojo. Gerai pažįstamas žmogus! Gal ir aš jį pažįstu?..

Svečias pasėdėjo, prigąsdino ją, įmaišė migdomųjų vaistų į kažką, ką ji būtinai turėjo suvalgyti ar išgerti, ir išsidangino. Paskui, kai ji jau miegojo, sugrįžo, išėmė mikrofoną, perskaitė, kas parašyta ant sienos, ir išskalavo puoduką, iš kurio pats gėrė. Na, žinoma, kaip iš karto nesupratau – jis išplovė puoduką, kad nepaliktų savo vizito pėdsakų! Matyt, aš vienintelė žinau, kad jis ten apsilankė du kartus, majoras gali tik spėlioti iš žvakių. O Dieve, ar kada nors atsikratysiu tų nuodegų?

Na, taip, svečias išskalavo puoduką – tarkime, kad daugiau prie nieko jis neprisilietė – ir tik vėliau užsimovė pirštines, juk su indais turškėsi be pirštinių.

Neblogai... Atrodo, įvykių eigą atkūriau teisingai. Kitaip būti negalėjo. Bet tai kol kas – lašas jūroje.

Jai ant kulnų lipo, važinėjo paskui ją. Kas? Nagi, labai paprasta atspėti – arba vieni, arba kiti. Ir tie, ir anie domėjosi, su kuo Alicija bendrauja, su kuo kalbasi, ar nė su kuo nesidalina savo informacija. Nusikaltėliai, be to, nutuokė, kad jai į rankas pakliuvo kažkas nepageidautina, ir galėjo sekti ją, norėdami gauti tą daikčiuką. Tik va toks atkaklus sekimas rodo, deja, jog dirbo greičiau mūsų mielieji organai, kuriems tai, žinoma, ir parankiau.

O tipas mėlynajame "Opelyje"? Viešpatie! Tikrai aš

mačiau jį Kopenhagoje, net prisimenu, kur ir kada, tokio dalyko nepamirši. Vadinasi, visa tai nesuvokiamu būdu susiję su mano tenykščiu nuotykiu! Ne veltui jis ten prikibo prie Alicijos. O siaube, jeigu ir mano bute kur nors įmontuotas mikrofonas?

Man laukai ant galvos tiesiog piestu stojosi, bet dabar panikuoti būtų neleistina prabanga. Pirmiausia reikia blaiviai apgalvoti, ar žudikas suprato priešmirtinį pavedimą. Tarkime, kad suprato. Tuomet ar taip pat lengvai jis galėjo susigaudyti, kur ta vieta? To negali būti. Ant pirštų suskaičiuosi žmones, kurie yra girdėję apie skalbyklą prie Šventosios Onos aikštės, juolab kad tai ne visai ir skalbykla. O svarbiausia – yra tik du jos raktai, vienas pas mane, kitas pas savininką, bet jis tai tikrai neįtartinas. Jeigu jau Danijos karaliaus giminaitis – šnipinėjimo aferos dalyvis, tai aš – Anglijos karalienė!

O padirbti senoviško aristokratinio namo skalbyklos raktą ne taip ir paprasta. Vakare, po devintos valandos, ten nepakliūtų nė tie, kurie draugauja su šeimininku, su kuriuo, beje, draugavo ir Alicija.

Bet dieną, tarkime, galima įeiti. Su visrakčiu... arba dar kuo nors.

Mano galvoje buvo tokia makalynė, kad, atrodo, lengvas pamišimas – o gal, blogiausiu atveju, persekiojimo manija – man garantuota. Štai jau kažkoks kaukėtas tipas man matant ėmė atrakinėti duris vienas po kitų ir pagaliau išėmė iš skrynelės su stalčiais voką. Pavojus! Reikia jam sutrukdyti! Kaip man, velniai rautų, patekti Kopenhagon?!

– Na, ir ką sugalvojai? – nuskambėjo Velnio balsas.

Lyg perkūnas iš giedro dangaus! Man vos širdis iš krūtinės neiššoko. Pasirodo, jis visą tą laiką sėdėjo kambaryje, spigindamas į mane akis. Kiek suspėjau jį pažinti, taip jo akys žibėdavo dviem atvejais: arba tada, kai jis susidomėdavo kokia nors gražuole, arba sensacingai pasisukus jo teismo byloms. Šiuo metu dėl gražuolės galėjau būti rami, tai ką gi jis, žiūrėdamas į mane, atrado? Tikiuosi, nekalbėjau pati su savimi?

– Atsisakau duoti parodymus, – atšoviau aš. – Viskas susiklosto taip, lyg aš būčiau nužudžiusi, o tu – mano bendrininkas...

Majoras iškvietė mane kitą dieną. Laimė, tik trečiai valandai, todėl pavyko sutvarkyti aibę reikalų. Pasų biure sužinojau, jog parodžiusi itin daug atkaklumo galėsiu išvažiuoti be pakvietimo. Padaviau pareiškimą, pridėjau prašymą apie legalią valiutos sumą ir Danijos pasiuntinybėje užpildžiau vizos prašymą. Liko tik kantriai laukti.

Paskui visai nusiplūkusi nuvažiavau pas majorą.

– Jūs esate tas asmuo, su kuriuo nužudytoji paskutinėmis valandomis daugiausia bendravo, – pareiškė jis, su neslepiamu susidomėjimu įsispitrėjęs į mane. Tikriausiai spėliojo, kokiomis žnyplėmis ištraukti iš manęs tiesą – vargšeliui nė košmariškame sapne nesisapnavo, ką tai jam kaštuos. – Jūs žinote apie jos reikalus – bent jau turite žinoti – daugiau negu kas nors kitas. Prašau smulkiai atpasakoti, apie ką kalbėjotės jos bute. Žodis žodin – viską, ką atsimenate.

Aš, žinoma, atsiminiau visą pašnekesį, žodis žodin, tokį, koks jis iš tikrųjų buvo, bet tegu mane griausmas, jei galėčiau prisiminti, ką melavau majorui vakar. Be to, klausimas vertė galvoti, jog mikrofonu vis dėlto naudojosi ne užsienio žvalgyba... Šiaip ar taip, ir toliau reikėjo meluoti išsijuosus. Pirmiausia majoras ėmė kvosti, kodėl Alicija nervinosi.

– Nejaugi neaptarėte priežasties? Ar ji neminėjo, pavyzdžiui, kad ko nors bijosi? Kad turi kažkokį priešą?

– Prisiekiu, apie jos priešus nieko nežinau. Kodėl nervinosi, taip pat nesakė. Aš liepiau jai gerti mano vaistus, pasakiau, kad padeda ir kad pati išgėriau kone visą butelį.

– Kokius vaistus?

– Stebuklingus! Man juos kadaise išrašė vienas gydytojas, jis ilgai komponavo jų sudėtį – kad veiktų kaip raminamieji vaistai, bet neatbukintų proto ir nemigdytų. Periodiškai atnaujinu tą receptą. Stulbinantis gėralas! Nežinau, iš ko padarytas, bet reta bjaurastis, baisiai neskanus, užtat gydo. Gaila, kad greit prarūgsta. Prieš porą dienų daviau Alicijai pilną butelį. Taip, pamiršau, – jis be šalutinio poveikio.

– Iš tiesų stebuklingas gėrimas. Vadinasi, jūsų bičiulė pastaruoju metu nervinosi?

Apie tą dieną, kai Alicija buvo pas mane, aš nesiren-

giau tylėti. Kuriam galui? Mudvi visai nekaltai praleidome vakarą, lošdamos bridžą.

– Ta-aip, – susimąstęs nutęsė majoras. – O paskutinę naktį ji skambino jums, kad dar kartą pasiskųstų nervais?

– Ta-aip, – tuo pačiu tonu atsakiau aš. – Matau, kad jūs jau pabendravote su mano brangiuoju ponu ir valdovu? Stebiuosi, kaip jautriai jis miega. Taigi taip ir buvo, skambino man susikrimtusi. Manė, gal aš dar nemiegu. Deja, nepamenu, apie ką kalbėjo.

– Visai nieko nepamenate? Gal vis dėlto vienas kitas žodelis įstrigo atmintyje? Gal pasakė ką nors keista, jums nesuprantama?

– Na, ne. Čiauškėjo niekus. Net pamaniau, ar neišmaukė ko nors nuotaikai pakelti, ir nusistebėjau – juk ji turėjo skubaus darbo. Ji atsakė, jog visą laiką išsėdėjo nugaros neatitiesdama ir nusprendė prasiblaškyti.

– Kodėl iš karto nepranešėte apie skambutį? Tai šiek tiek patikslina žmogžudystės laiką.

– Visai pamiršau. Ir nežinojau, kada ji skambino.

– Dabar jau žinote.

– Lyg ir dvidešimt minučių antros.

– Na, gerai. Sakėte, kad jūsų bičiulė rengėsi ištekėti už užsieniečio. O kaipgi ponas Barskis?

Apstulbusi įsispoksojau į majorą – poną Barskį aš visai pamiršau. Nė į galvą neatėjo, kad jį pirmiausia prisegs prie bylos! To tik betrūko, kad jie pasigautų tą nekaltą avinėlį!

– Niekaip. Jis jau seniai susitaikė su tuo! Tauriausias žmogus, džentelmenas iki panagių! Nė žodeliu nepriekaištavo jai ir apskritai į viską reagavo stebėtinai ramiai.

– Ar esate tuo tikra? Ponas Barskis buvo labai atsidavęs poniai Hansen ir, atrodo, nekantriai laukė jos sugrįžtančios...

Kas jam pripliurpė? Velnias negalėjo, jis žino, kaip yra iš tikrųjų. Jau tie giminaičiai...

– Kurį laiką laukė. Bet paskui, man rodos, suprato, kas ir kaip. Alicija delikačiai pasiaiškino jam telefonu, žinau tai iš jos pačios. Jai sugrįžus, jiedu viską apsvarstė ir liko draugai. Trumpai tariant, jis gražiai elgėsi.

– O vis dėlto ponas Barskis liko jai ištikimas, labai dažnai lankydavo ją, vaikščiodavo po jos langais.

Velniai griebtų tą Zbišeką su romantiškais jo svaičiojimais! Taip ir buvo, jis iš tikrųjų susitaikė su tuo, jog prarado Aliciją, bet išsaugojo amžinai ištikimo dūsautojo teises. Siųsdavo jai gėlių, bastydavosi po langais – jei, žinoma, oras būdavo geras, – teikdavo įvairiausias paslaugas – taktiškai, neįkyriai, kaip ištikimas draugas. Tikriausiai guosdavosi tuo, kad tai Alicija, o ne jis parodė apgailėtiną jausmų nepastovumą. Iki sielos gelmių jautėsi esąs liūdnojo vaizdo riteris. Nelaimė, jis garsėjo kaip itin pažeidžiamas žmogus, galintis iškrėsti ką nors netikėta, ir mudvi su Alicija, sąžiningai kalbant, vienu metu baiminomės, kad jis ko nors nesigriebtų. Be reikalo baiminomės, viskas baigėsi gerai, bet mūsų pažįstami iki šiol vylėsi, jog Zbišekas ims ir iškrės kokią nors išdaigą. Argi tokiu atveju galima apsieiti be nervus dirginančių kalbų!

– Ar maža kas galėjo būti! – ryžtingai atšoviau. – Patariu į poną Barskį numoti ranka. Jei jis būtų ketinęs ją nužudyti, nebūtų delsęs, būtų tai padaręs dar prieš pusmetį.

– Nežinau, ar jūs informuota apie tai, bet ponas Barskis tam vakarui neturi alibi. Tikrai yra pagrindo manyti, jog jums išėjus pas ponią Hansen užėjo kaip tik jis.

Jei majoras norėjo išmušti mane iš vėžių, galėjo pasidžiaugti. Mano žmogžudystės versijoje Zbišekui nebuvo vietos! Juk ne Zbišekas pavaišino ją migdomaisiais vaistais! O jei ir atsilankė pas ją, tai kada?

– Nesuprantu, – ištrūko man. – Ar esate tuo tikras?

– O kodėl gi ne? Sutiko jį prie žvakių...

Juk negaliu pasakyti jam, kad žudikas buvo užėjęs pas Aliciją du kartus! O jei ir pasakyčiau, argi tai padėtų Zbišekui? Ką daryti? Bukai spoksojau į majorą.

– Jūs kažko sutrikusi? – jautriai paklausė jis.

– Nesuprantu, – bejėgiškai sumurmėjau aš. – Jeigu Zbišekas būtų užėjęs, ji nebūtų skambinusi. Ir apskritai...

– Papasakokite apie poną Barskį. Apie jo būdą, užsiėmimą.

Po dvidešimt minučių trukusio egzamino majoras žinojo apie Zbišeką daugiau negu aš pati. Pagaliau galėjau nesivaržydama kalbėti tiesą – laimė, nieko blogo apie jį nebuvau girdėjusi, bent jau tokių dalykų, kurie jam pa-

kenktų. Laimingi yra teisuoliai!

– Ar galiu ir aš paklausti? – baukščiai ištariau, pabaigusi apie Zbišeką.

– Prašom.

– Tikriausiai jau apklausėte durininką ir visus kaimynus. Kas buvo pas ją vėlai vakare?

– Tas ir yra, kad Barskis.

– Negali būti! Barskis išėjo iš jos dvidešimt minučių po pirmos?!

– Ne, anksčiau. Bet paskui užėjo dar kartą, tikslus jo išėjimo laikas nenustatytas. O kodėl jus tai stebina?

Stebina! Ne tas žodis. Manęs vos infarktas neištiko. Vadinasi, Zbišekas tą vakarą elgėsi taip, kaip būtų elgęsis žudikas! Velniai jį griebtų! Bet kuo čia dėtas Zbišekas, juk ne jis įmontavo jos bute mikrofoną, ne jis sekė ją, su voku Kopenhagos skrynelėje jis taip pat nesusijęs! Ne, tikrai ne! Kaip košmariškai susiklostė aplinkybės!

– Gal jūs dar ką prisimenate? – mandagiai pakurstė mane majoras. – Kokią nors detalę, kuri panaikintų įtarimą dėl pono Barskio?

– Daugiau nieko neprisimenu, – vangiai ir tikriausiai nelabai įtikinamai išlemenau aš. – Bet visa tai labai keista, nematau jokios prasmės...

Dar kiek pakankinęs, majoras mane paleido.

– Tikriausiai greit vėl pasimatysime, – meiliai pasakė jis. – O kol kas viską gerai apgalvokite.

Šito būtų galėjęs ir nepatarti, tik tą ir dariau, kad galvojau, ir labai įtemptai, net pasukau ne ten ir atsipeikėjau tik atsidūrusi už Pietinės stoties. Keistas Zbišeko elgesys beveik sukėlė man šoką. Apsisukau, bet nuvažiavau ne namo, o tiesiai pas jį.

Suradau jį visai netekusį nuovokos.

– Pone Zbišekai, ką jūs pridirbote?

– Ponia Joana, jūs neįsivaizduojate!..

Susitikę tarpduryje, mudu vienas per kitą aikčiojome, paskui ilgai dar negalėjome susitarti, kuris pirmas turime pradėti, – kiekvienas mandagiai norėjome užleisti savo eilę. Pagaliau Zbišekas nusileido.

– Ponia Joana, ar įsivaizduojate?! Jie leido man suprasti, jog įtaria mane Alicijos nužudymu! Šiandien iškvietė į miliciją, o aš tik šiandien ir sužinojau, man Galia

paskambino; Jėzau, koks siaubas! Pasibaisėtina! Niekada neatleisiu sau, kad neužsukau tenai! Ak, atleiskite, sėskite, visai nežinau, ką darau. Gal ko nors išgersite? Siaubinga, neįtikėtina!

– Neįsivaizduoju. Nieko nereikia, aš prie vairo. Kur jūs neužsukote?! – išpyškinau aš, sudribdama fotelyje.

Zbišekas dingo už virtuvės durų ir grįžo su apšerkšnijusiu sifonu ir viskio buteliu.

– Persiprašau? Jūs kažką pasakėte?

Kol aš galvojau, ką pirmiausia pakartoti, Zbišekas jau įpylė. Prisiminiau, kad vairavimo taisyklėse kažkas pasakyta apie dvidešimt penkis gramus.

– Man daugiau vandens. Antros nereikia, aš prie vairo. Kur jūs neužsukote?

– Pas Aliciją! Visą gyvenimą graušiuosi! Gal būtų pavykę sutrukdyti!

– Kaip tai neužsukote, juk užsukote! Kurių velnių ten nudūmėte?

Labai susijaudinęs Zbišekas mėgino nežiūrėdamas pastatyti sifoną ant padėklo, tarškino į kraštus, paskui numojo ranka ir pastatė jį ant grindų.

– Ir jūs tą patį? Jais aš nesistebiu, bet jūs?!

– Pone Zbišekai, dėl to ir atvykau, kad sužinočiau viską iš jūsų. Tai buvote pas ją ar ne?

– Ir taip, ir ne, – sunkiai atsiduso Zbišekas ir pagaliau atsisėdo. – Buvau, bet į butą neužsukau.

– Tuomet kurių velnių?..

– Sunku paaiškinti, ponia Joana. Žinote, ką aš jaučiu Alicijai. Nieko nepaisydamas, išlikau jai atsidavęs. Pastarąsias dienas mane kankino depresija, vakar nuėjau pas Aliciją, jau užlipau laiptais, norėjau paskambinti, bet išgirdau, kad ji su kažkuo kalbasi, ir neišdrįsau. Išėjau į gatvę. Paslampinėjau po Mokotovą. Paskui vėl panorau nueiti pas ją, nors žodeliu persimesti, bet dvejojau... Ar dera līsti? Be to, jau buvo vėlu, todėl ir grįžau namo. Dabar lieka tik plaukus rautis iš nevilties!

– Taigi. Kažkaip nesklandžiai jums išeina, – niūriai murmtelėjau aš, pagalvojusi, kad Zbišekas gali būti neįkainojamas liudytojas. – Ar nors atsimenate, kiek buvo valandų? Ar jums žinoma, kad ir aš buvau užėjusi pas ją?

– Ne. Iš tikrųjų? O kada? Gal ji ten su jumis kalbėjo-

si?

– Maždaug pusę dešimtos, o gal kiek vėliau. Į laikrodį aš nežiūrėjau, bet iš namų išėjau po devynių. Užlipau iki jos durų, pastovėjau kelias minutes ant laiptų, nulipau, paskui sugrįžau, niekaip negalėjau pasiryžti...

Sunku buvo į jį žiūrėti. Tikriausiai visą dieną priekaištavo sau, lyg jis vienas būtų kaltas dėl Alicijos mirties!

– Pone Zbišekai, labai prašau susikaupti, – ryžtingai pareikalavau aš. – Manęs ten nebebuvo. Alicija kalbėjosi su žudiku! Gal jūs ką nors girdėjote?

Zbišeko akyse įsižiebė tokia neviltis, kad atrodė, jog jis tikrai ims rautis plaukus.

– Jei būčiau žinojęs! Girdėjau jos balsą, maniau, kad iš virtuvės. Nė žodelio nesupratau. Kažkoks nesuprantamas burblenimas.

Alicijos bute iš virtuvės iki laiptinės – arčiau negu iš virtuvės iki kambario. Vadinasi, jai teko kalbėti gana garsiai. Jei Zbišekas nesuprato nė žodžio, galima spėti, jog ji kalbėjo jam nesuprantama kalba. Ne vokiškai: vokiškai jis moka. Danų kalba?..

– O kada atėjote antrą kartą?

– Jau visai vėlai ir tik tada supratau, kaip ilgai basčiausi. Dar kurį laiką sėdėjau ant suolelio Nepriklausomybės alėjoje, na, žinote, greta sodų sklypų. Surūkiau beveik visas cigaretes. Kai užlipau laiptais, pažvelgiau į laikrodį – buvo pusė dviejų.

O siaube, ką jis pridarė! Tik jos skambutis man galėjo užtikrinti alibi jam, bet ko gi jis atsibaladojo vėliau!

– Ar duris jums atidarė durininkas?

– Jisai; todėl ir pažvelgiau į laikrodį – supratau, kad jau vėlu. Juk jis uždaro dvyliktą.

– O kada jūs išėjote?

– Nežinau, dar pastovėjau ant laiptų ir parūkiau. Užeiti nesiryžau, nors iš gatvės ir mačiau šviesą. Kai išėjau, lauko durys nebuvo užrakintos, matyt, durininkui įkyrėjo kas kartą keltis. Koks košmaras, negaliu patikėti!

Beviltiška situacija! Aš tai nė kiek neabejojau Zbišeko nekaltumu, bet majoras turi pagrindo prikibti prie jo. Jį išgelbėtų tik išsamūs mano parodymai. Juk majoras – senas vilkas, iš karto suvoks, kad reikalas daug rimtesnis

negu kerštas iš pavydo. O aš lyg tyčia turiu laikyti liežuvį už dantų!

Mėginau jį guosti, bet pačiai širdyje buvo neramu, todėl nelabai sekėsi. Pabaigai vien sąžinei nuraminti, nieko nesitikėdama, paklausiau:

– Gal kartais žinote, kas remontavo jos butą? Neblogai išdažyta, kad man taip...

– Vardo neatsimenu, bet matyti mačiau, – išsiblaškęs mandagiai atsakė sielvarto prislėgtas Zbišekas. – Jeigu jums reikia dažytojo, pamėginsiu surasti.

Vos nepaspringau paskutiniu viskio gurkšniu – tiesą sakant, visai nesitikėjau rasti čia, Varšuvoje, kokių nors pėdsakų. Maniau, kad ką nors galėsiu sužinoti tik Kopenhagoje. Nebloga pradžia!

– Žinoma, reikia! Ir dar kaip reikia! Skubiai suraskite! Amžinai būsiu jums dėkinga!

Zbišekas šiek tiek nustebo, ko aš taip ne vietoje įsismaginau, bet meistrą pažadėjo surasti, tiesa, negreit. Sutikau palaukti, bet kuo trumpiau. Aišku, kad jis nekaltas, nes būtų išsigynęs tokios pažinties, kodėl turėtų afišuotis, jog yra susijęs su ta piratiška radiofikacija?

Atsisveikinau su juo. Dabar jau atsirado šiek tiek vilties, bet vis tiek buvau sudirgusi. Man nepatiko Zbišeko būsena. Galima įsivaizduoti, koks rimtas įtarimas kris ant jo ir kaip jis į tai reaguos. Pastaruoju metu jo sveikata buvo labai pašlijusi, kažkas su nervais, vis dėlto išsiskyrimas su Alicija buvo jam sūgis, ir mane kankino bloga nuojauta. Nejaugi leisiu, kad tas nekaltas padaras būtų neteisingai apkaltintas?

Bet tada turėsiu iškloti visą tiesą. Dar kartą blaiviai apsvarsčiau visus už ir prieš.

Kliudo du dalykai. Pirmas – negalima nepaisyti Alicijos valios. Jeigu jos gyvenime buvo kažkas, apie ką ji norėjo nutylėti, tai ir aš turiu slėpti tai, tiktai ką konkrečiai? Aklai rodydama atvirumą, lyg Dievui atverdama širdį, galiu išplepėti labai svarbias jos paslaptis, kurios tardymui reikalingos ne daugiau kaip šuniui penkta koja.

Antra kliūtis – drebu dėl savo pačios kailio. Labai norisi dar bent kiek pagyventi ramiai ir kad tai būtų laisvėje. Nėra čia ko užsimerkti ir pačiai su savimi eiti slėpynių. Kad ir ką darytu, apie specialiąsias užsienio tarnybas

reikės pamiršti – kas kitas galėtų taip atkakliai dieną naktį sekti ją, jei ne budrieji mūsų organai? Jie kažkuo ją įtarė ir sekė. O jei ne veltui? Na, ką man daryti, gal nueiti nei iš šio, nei iš to į valstybės saugumą ir žiopteleti: "Gerbiamieji organai, man rodos, dėl mano draugužės jūs klydote, ne toks jos būdas, o dėl jūsų klaidos kažkoks niekšas su ja susidorojo. Na, o aš tai žinau kai ką, ko neturiu žinoti, ir ketinu Kopenhagoje visus galus paslėpti". Sakykime, kad mano bičiulę jie laiko prieše ir nusikaltėle, kaip tada aš atrodysiu? Ko aš galiu tikėtis, juk neatsakys man: "Priimkite mūsų užuojautą, ponia, jei jūs tvirtinate, kad jūsų draugužės atžvilgiu pasirodėme esą prasti psichologai! Atleiskite už klaidą, o savo informacija nors pasprinkite arba atsikratykite jos Kopenhagoje, mums jos nebereikia". Atsiųs man puokštę rožių ir kiekviena proga užtikrinsime vieni kitiems abipusę pagarbą. Tiesiog taip, kaip ir būna gyvenime!

Ne, nepavyks man įrodyti, kad Alicija buvo labiausiai gerbianti įstatymus mūsų šalies pilietė – nieku tokiu nesivertė, nesidomėjo, nieko nežinojo, – čia ir yra visa nelaimė, kad ji turėjo PER DAUG INFORMACIJOS. Maža to – ir aš per daug žinau ir dar kvailiausiai kyštelėjau nosį į kažkokią paslaptį, todėl vienintelė išeitis man – likti šešėlyje.

Ne, nieko aš negaliu įrodyti. Nieko negaliu padaryti. Gal tik pasikarti. O kartis nesinori, todėl teks atkakliai laikytis savo: kietai užsičiaupti ir dėtis kvaišele – iki pat išvažiavimo į Kopenhagą.

– Joana, kam tau reikia dažytojo? – dar tarpduryje manęs paklausė Velnias.

Pažvelgiau į jį, negalėdama įveikti pasibjaurėjimo. Majorui aš paprasčiausiai būčiau užkalbėjusi dantį – girdi, rengiuosi perdažyti sienas, bet Velnias neužkibs ant to kabliuko. Gadina man visą žaidimą. Be to, jiedu berods net užmezgė ryšį ir dabar susivienijo, todėl turiu jiems abiem vienodai meluoti.

– Rengiuosi perdažyti butą, – ramiai pareiškiau. – O kodėl tu klausi?

– Nepasakok pasakų. Zbišekas, nors dabar ir įtariamas, bet išauklėtas ir teisingas žmogus, jis klausiamas

neišsisukinėja. Ne taip kaip tu.

– O ką, ar mane įtariate? – nustebau. – Nė nepastebėjau.

– Nesirūpink, ir nepastebėsi. Pagaliau apie tave viską sužinosiu, – patenkintas numykė Velnias.

– Į sveikatą. O nuo Zbišeko patariu atsikabinti. Kam skaudinti padorų žmogų?

– Jis pas mus – įtariamasis numeris pirmas. Būdamas majoro vietoje, aš jį suimčiau.

Man pasidarė negera. Jei Zbišeką pasodins, neturėsiu kitos išeities, reikės pasakyti.

– Tikiuosi, kad majoras ne toks kvailas.

– O to negalima pasakyti apie tave. Perskaičiau tavo parodymus ir tik rankomis skėstelėjau. Arba dediesi visiška kvaiša, arba pati nužudei Aliciją. Pastarąja versija sunku patikėti, taigi lieka pirmoji. Apsimeti silpnaprote, kad kažką išgelbėtum, o juk Zbišekas – vienintelis žmogus, kuriam to reikia.

– Gal tu drignių apsivalgei? Palik Zbišeką ramybėje, nenervink manęs.

– Paliksiu ramybėje, jei pasakysi, kam tau reikia dažytojo.

– Kad dažytų, kam gi dar.

Velnias stebėjo mane, neslėpdamas susidomėjimo.

– Kažką tu sugalvojai. O Zbišeką labai kvailai bandai išpinklioti. Daugiau intelekto galėtum parodyti. Kam tau dažytojas?

– Čia tu teisingai pastebėjai – jei reikėtų išpinklioti Zbišeką, man intelekto užtektų. Beje, tau visos bobos – kvaišos. Nori pietauti?

– Ar pietūs gatavi? – nustebo jis, bematant pamiršęs dažytoją, o to, tiesą sakant, man ir reikėjo. – Kaip tik rengiausi paklausti, kuo čia taip kvepia.

– Žąsimi. Aš juk ne išimtis tarp bobų – taip pat kartais pakvaištu, – sarkastiškai sučiaupiau lūpas. – Net eilės mėsinėje neįkrečia proto.

Turiu pasakyti štai ką. Vos tik ką nors ypatingesnio pagamindavau, mano vaikams nedelsiant atsirasdavo visokių pagyrimų verta savybė – punktualumas. Išimtinio skanėsto kvapas paslaptingu būdu pasiekdavo jų uoslę net kitame miesto gale, ir visu šimtu procentų galėjau bū-

ti tikra, kad jie tuoj prisistatys pietų. Ši diena, deja, nebuvo išimtis, ir tai galutinai mane pražudė.

Kai Velnias trys šimtai septyniasdešimt aštuntąjį kartą pasiteiravo, kam man reikia dažytojo, sučirškė telefonas. Mūsų šeima bendromis pastangomis ką tik buvo įveikusi žąsį. Nusižengdamas įprastiniam ritualui ir tikriausiai tarnybinėms rekomendacijoms, majoras pripašė leisti aplankyti mane dabar namie. Entuziastingai reagavau į jo prašymą – kaip ankstesniais gerais laikais.

Duris lyg tyčia atidarė mano jaunėlis, atklydęs namo dėl prakeiktosios žąsies. Bjaurusis kūdikėlis puikiai pažinojo majorą.

– Vaje! – susižavėjo jis, išvydęs svečią. – Atėjote mamos todėl, kad ji ne ten apsisuko?

Iš pradžių nesupratau, ką jis tauzija, ir, savo nelaimei, nespėjau išgrūsti jo lauk. O majoras automatiškai paklausė:

– Sakai, ne ten apsisuko? O kur yra tas "ne ten"?

– Tai jūs nežinote? – nusistebėjo sūnus. – Maršalkos gatvėje. Greta Dzeržinskio aikštės, šeštadienį. Iš vidurinio ruožo pasuko dešinėn, aš mačiau iš autobuso. Ji važiavo su Alicija.

Man pasidarė bloga. Kokià vis dėlto yra tų vaikų atmintis, ypač kai nereikia! Kad tokią parodytų mokykloje!

– Marš iš čia, vaikuti, – pasakiau nupuolusiu balsu. – Matau, kad gyvatę sušildžiau prie motiniškos krūtinės. Eik į savo kambarį ir kalk pamokas.

Jis išėjo, bet kas iš to – per vėlai. Velnias nulindo pas jį ir greit sugrįžo, apsišarvavęs informacija apie visus mano šeštadieninius triukus prie vairo. Pažinojau savo kūdikėlį kaip nuluptą, todėl galėjau neabejoti, kad mano manevrus prie Dzeržinskio aikštės jis pavaizdavo realistiškais potėpiais, įskaitant markes, spalvas ir numerius visų tų daiktų, kurie netoliese važiavo ar stovėjo. Tikriausiai jis geriau už mane prisiminė mėlynojo "Opelio" žymes.

Sugrįžęs Velnias nepratarė nė žodžio ir į majorą nė nežvilgtelėjo – pirmasis požymis, jog numylėtinis mano vaikelis įklampino mane dar labiau, negu maniau. Atnešiau arbatos, suieškojau kažką tinkamą iš stipresniųjų gėrimų ir prisėdau prie draugiško būrelio nerūpestingai pa-

plepėti. Pakalbėjęs apie šį bei tą, majoras priėjo prie reikalo.

– Gauti analizės rezultatai, – pasakė jis atsainiai, lyg kalbėtų apie tai, jog nusipirko kaklaryšį. – Jums tikriausiai bus įdomu.

– Ne tas žodis, – suspurdėjau aš. – Ką radote? Ir kur?

– Gana painios sudėties migdomųjų vaistų, veikiančių maždaug po keturiasdešimt penkių minučių. Su įvairiausiu šalutiniu poveikiu – priklausomai nuo organizmo... be kvapo ir skonio... Beveik visur...

Pirmiausia pamaniau, kad tas šalutinis poveikis išryškėjo beveik visur, ir kaip tik rengiausi pasitikslinti, kai majoras vėl prašneko:

– Jūsų vaistai, kiek prisimenu, šalutiniu poveikiu nepasižymi?

Ne tokia aš kvaiša, kad nesuprasčiau, kur jis lenkia.

– Brangusis, nueik į vonią ir atnešk majorui mano vaistus, – paprašiau Velnią. – Jie ten, viduriniame stalčiuje.

– Prašau nesirūpinti, – užprotestavo majoras. – Žinoma, reikės paimti mėginį, bet kam taip skubėti?

– Geriau neatidėlioti, – atitarė Velnias. – Ar maža kas? Tegu geriau čia pastovi.

Jis atnešė iš vonios įspūdingo dydžio butelį ir pastatė ant stalo. Majoras tylėjo.

– Kur dar? – paklausė Velnias, sėsdamasis į savo vietą.

– Arbatinuke su vandeniu. Stiklainyje su pomidorų sultimis. Kavoje – tiek kavinuke, tiek puodelyje, – kavą ji, matyt, užplikė vandeniu iš arbatinuko. Daugiausia – jūsų vaistuose. Iš karto, dar prieš jūsų apklausą, pasakysiu: visur rasta šeimininkės ir valytojos pirštų atspaudų. O va ant vaistų butelio – tik jūsų ir ponios Hansen. Jūsų pirštų atspaudų ir dar kai kur rasta.

Jis nutilo, šaltakraujiškai laukdamas, kaip aš reaguosiu. Aš taip pat tylėjau, priblokšta to, koks pragariškai darbštus buvo tas žudikas. Protu nesuvokiama – lyg viesulas būtų įsisukęs bute, visur šlakstydamas raminamuosius nuodus! Kaip jis ir suspėjo!

– Kaip jis įsigudrino? – stebėjausi aš. – Alicija vieną jį buvo palikusi bute, ar ką?

– Gal tai buvo artimas jos pažįstamas, – maloniai paaiškino majoras. – Buvo laikomas savu.

Tiesiog širdimi išvydau nusiminusį, kančios iškreiptą Zbišeko fizionomiją. Sėdėjau ir tylėjau, stengdamasi sutramdyti kylantį nerimą. Juo tolyn, juo blogyn...

– Turiu jums du klausimus, – nutraukė tylą majoras. – Ar leisite?

– Klokit.

– Pirmiausia: kodėl jums prireikė keliauti į Kopenhagą? Atidavėte dokumentus į pasų biurą...

Vos neužspringau. Esu visiška idiotė, kad iš anksto nesugalvojau atsakymo! Bet kas galėjo pamanyti, kad jie taip greit šitai suuos? Gal ėmė mane sekti?

Pašnairavau į velnią, bet jis sėdėjo kaip visada nutaisęs neįžvelgiamą išraišką. Įdomu, ar jis anksčiau žinojo, ar tik dabar išgirdo? Kitomis aplinkybėmis būčiau pripliauškusi majorui, kad susipykau su savo širdies pašinu ir noriu išvažiuoti tolyn nuo jo, kur akys veda. Bet dabar šis triukas nepavyks, majoras turi laimę akivaizdžiai įsitikinti, ar mes susipykę. Ir vis dėlto – kurių velnių aš trenkiuosi į Kopenhagą?

Šventieji danguje pasigailėjo manęs ir pasiuntė įkvėpimą.

– Ką darysi, prisipažinsiu jums, – nenoromis nutęsiau. – Tiesa, tai liečia mano asmeninį gyvenimą, nenorėčiau trimituoti apie tai visose kryžkelėse, ypač pasų biure. Prašau atsižvelgti į tai, nes jie gali nesuprasti. Ten mane traukia aistra.

Majoras nejučia sužvairavo į Velnią.

– Prašau atleisti, kokia aistra?

– Greit įvyks didysis derbis, – jausmingai atvėriau savo širdį ir svajingai užverčiau akis aukštyn. – Aš privalau ten būti! Ar patikėsite – miegu ir matau...

Atrodo, kad pribloškiau juos vietoje. Tai bent šaunuolė esu, radau dingstį – neprikibsi, pirmiausia, jokio melo, o antra – žmogiškai suprantama, nors ir nelabai pagirtina. Tepabando kas nors įrodyti, kad aš nesvajoju patekti į didįjį derbį!

– Jūs taip mėgstate žirgus? – ilgai tylėjęs mandagiai nusistebėjo majoras.

– Matote prieš save labai azartišką žmogų, – prisipažinau, šį kartą nė kruopelytės nemeluodama. – Dievinu žirgų lenktynes, pasaulyje nieko nėra gražesnio! Man rei-

kia nuvykti ten porai dienų, vienai dienai! Pamatyti, sulošti ir grįžti.

– Na jau, na... – nutęsė majoras, įdėmiai stebėdamas mane, paskui dėbtelėjo į Velnią ir taip pat sustingo, nutaisęs neįžvelgiamą veido išraišką. Matyt, abu svarstė, ką jiems daryti su manimi; Velnias tai tikrai žinojo, kad mano žodžiuose daug tiesos. – Na jau, na, – pakartojo majoras šiek tiek kitokiu tonu. – Ir antras klausimas: kam jums reikia dažytojo?

Čia jau nieko negali būti paprastesnio.

– Domiuosi, kas pas Aliciją darė remontą. Puikūs meistrai, o aš kaip tik susirengiau kapitaliai pertvarkyti savo butą. Beje, noriu išgriauti tą sieną, kuri yra už jūsų nugarų, ir pakeisti ją sienine spinta – nuo grindų iki lubų.

Čia aš taip pat nemelavau, labai laiku prisiminiau spintą, apie kurią zaunijau jau dvejus metus. Velnias nieko negalėjo atsikirsti, mudu su juo kadaise dėl to net ginčijomės.

Majoras nejučia atsigręžė atgal ir supratingai linktelėjo.

– Mano manymu, nebloga mintis. Ką gi, viskas kuo gražiausiai paaiškėjo. Labai džiaugiuosi, kad jūsų veiksmai ir ketinimai niekuo nesusiję su jūsų bičiulės nužudymo byla. Prisipažinsiu, šiek tiek abejojau dėl to, laimė, kad mano abejonės nepasitvirtino.

Jis žino, kad aš begėdiškiausiai meluoju, bet žino ir tai, kad negalės tuo manęs apkaltinti. Jis apskritai daug žino, ir, nors man pavyko laikinai jų atsikratyti, jie, žinoma, mane dar užspies.

Majoras žvelgė į Velnią, Velnias – į majorą, ir abu sutartinai atsiduso.

– Ką jūs apie tai pasakysite? – paklausė majoras.

– Bijau, kad ji nutarė spyriotis, – susimąstęs nutęsė Velnias. – Ilgiau vilkinti negaliu, labai nepaprasta situacija. Surizikuosiu...

Jis klausiamai pažvelgė į majorą, šis atsakydamas linktelėjo. Man pasidarė visai nejauku – kažkoks žodžių kratinys. Apie ką jie kalba? Oi, bijau, kad jiems žinoma kur kas daugiau, negu tikėjausi. Prasti mano popieriai, kad taip žinočiau, iš kur tikėtis klastos.

– Kokia ten istorija su įmantriais zigzagais prie Dzer-

žinskio aikštės? – netikėtai pratrūko Velnias. – Ar tik ne Alicija prašė tavęs skubiai pasukti?

– Na, taip.

– Kodėl?

– Staiga prisiminė, kad jai reikia į priešingą pusę. Kažką pamiršo namie.

– Kur tu ją vežei?

– Ogi šiaip sau, tiesiog nusprendėme drauge pasivažinėti. Juk tu žinai, kad Alicija pastaruoju metu buvo nekaip nusiteikusi. Tiesą sakant, mes važiavome į Senamiestį, bet pakeliui Alicija vis prašė pasukti tai šen, tai ten.

– Nusižengiant visoms eismo taisyklėms?

– Mes skubėjome, o vietos, kur apsisukti, buvo.

– Nebuvo. Tu per stebuklą išsprūdai. Aš pažįstu tave, tau nebūdinga taip nutrūktgalviškai vairuoti. Tam cirko triukui tikriausiai reikėjo rimtos priežasties. Koks ten "Opelis" taip pat mėgino išsukti iš dešiniojo ruožo?

– Iš dešiniojo ruožo, sakai? Matyt, koks nors kretinas.

"Ne vaikas, o velniai žino kas. Išsižadėsiu jo", – nusprendžiau širdyje.

– Aišku. O ar tas kretinas nevažiavo kartais paskui jus? Ar tu kartais suktelėjai ne todėl, kad jo atsikratytum?

Jau ne kartą man buvo kilęs įtarimas, kad Velnias yra iš aiškiaregių giminės. Kad ir kaip norėdama, mano brangioji atžala iš autobuso vargu ar galėjo pastebėti tokią smulkmeną. Mačiau tą autobusą, jis, tiesa, važiavo lėtai, užtat mes lėkėme kaip reikiant, o situacija, įskaitant "Opelio" sustojimą ir mūsų posūkį, klostėsi žaibiškai. Taigi visas kitas išvadas Velnias padarė pats.

– Nežinau, ar tas kretinas važiavo paskui mus, ar ne, – oriai atšoviau. – Ar maža kas paskui mane važinėja, negi kreipsiu į visus dėmesį!

– Tu gal ir ne, o Alicija?

Klausimas buvo, tiesą sakant, grynai retoriškas, todėl maniau galinti į jį neatsakyti ir labai atsidėjusi degiausi cigaretę. Ne veltui man visada atrodydavo, kad tas žalingas įprotis kada nors pravers.

– Ar esate tuo tikras? – paklausė majoras, kuris iki tol klausėsi mūsų tylėdamas.

– Deja, šimtu procentų, – taip pat mįslingai atsakė Velnias.

Įsiviešpatavo nepakeliama, slegianti tyla.

– Tuomet situacija aiškėja, – pagaliau prabilo majoras. – Man rodos, dabar bus aiškiau, kokios taktikos laikytis.

Tas jų žodžių kratinys privertė mane supanikuoti. Iki tol kalbėjomės gana sklandžiai ir, jeigu ne Zbišekas, būčiau jautusis net nugalėtoja. Šiaip ar taip, niekas nežinojo to, ką žinojau aš, – ir toliau sklandžiai meluodama neblogiausiai būčiau išsisukusi. Šeštuoju pojūčiu suvokiau, jog kaip tik šią akimirką jie nustojo tikėti manimi, kilus kažkokiam naujam įtarimui. Žąsis pražudė mane, faktas.

– O kur tas eskizas, kurį jūsų bičiulė taip skubėdama piešė? – ūmai paklausė majoras.

Cigaretę surūkiau, kaip dar galėčiau išlošti laiko? Na, kas patraukė už liežuvio, kodėl prireikė lepteléti apie eskizą, kurio nė būte nebuvo! Alicijos bute tokios makulatūros – nors vežimu vežk, ten tikriausiai ištraukčiau ką nors tinkama, o šiaip – ką čia sugalvosi?

– Nežinau. Nemačiau. Kai Alicija jį iškapstė, žiūrinėjau fotografijas.

Prakeikimas, juk ir fotografijų nebuvo! Bet kokias nors nuotraukas jie turėjo rasti pas ją!.. Dar kiek, ir man taip susuks galvą, kad viską pati ant lėkštutės atnešiu!

– Gaila. Mes kelias valandas ieškojome. Jeigu jį paėmė žudikas, reikia manyti, kad tas eskizas galėjo būti įkaltis.

Bukai spoksojau į majorą ir jaučiau, kad iš tiesų kvaištelėsiu – kokią akimirką pasirodė, jog jis teisus. Jei žudikas paėmė eskizą... gal tai iš tiesų yra svarbus įkaltis? Eskizą juk pati išgalvojau!

– Joana, koks ten eskizas? Juk Alicija pastaruoju metu nieko nedirbo!

– Jūsų pirštų atspaudai rasti ant visų braižymo įrankių! Turėjote bent akies krašteliu į jį dirstelėti!

Velniai griebtų tą smeigtukų dėžutę! Ir dar pieštuką, aš rašiau jos pieštuku, vienu iš tų, kuriuos ji atsivežė iš Danijos, jie lyg padirbti tam, kad išsaugotų atspaudus. Ką aš ten dar buvau paėmusi į rankas?..

– Nedirstelėjau! – suspigau teisėtai užsiplieskusi, nes

kalbėjau tikrą tiesą. – Tų eskizų tiek prisižiūrėjau per savo gyvenimą, kad bloga nuo jų darosi! Nežiūrėjau!

Po pusvalandžio jie suprato, kad manęs nedemaskuos net iškvaršinę galvą tiek, kad prireiks psichiatrinės ligoninės. Keista, bet majoras atrodė tuo net patenkintas. Daugiau jis nebeklausinėjo ir vos ne iškilmingai pareiškė:

– Na, ką gi, neslėpsiu. Tarp įtariamųjų jums tenka daugiau negu garbinga vieta. Nežinau, ar pakaks mano prašymo, o gal reikia oficialaus pranešimo, bet nuo šiol jums nederėtų išvykti iš Varšuvos ir apskritai keisti adreso be milicijos leidimo. Deja, čia nepadės nei asmeninė jūsų pažintis, nei mano požiūris į jus.

– Labai dėkinga jums, – sudaužiau kulnimis, reikšdama pagarbą. – Apsieisime be pranešimo, kam tas biurokratizmas. O į gatvę ar galima išeiti?

– Suprantama, galite laisvai keliauti po Varšuvą. Ar kartais nerastumėte kokio nors mažesnio indo? – pridūrė jis pašnairavęs į įspūdingai atrodantį mano mikstūros butelį. – Nenorėčiau, kad prarastumėte visą stebuklingąjį balzamą.

Suradau buteliuką nuo salicilo spirito ir pakviečiau majorą virtuvėn.

– Primygtinai prašau stebėti, kaip aš jį skalausiu. Nes paskui dar pasakysite, kad jame kažkas buvo.

Netrukus jis atsisveikino su mumis įtartinai gerai nusiteikęs ir išvyko, išsinešdamas degustuoti mano firminį gėralą, o aš nedelsdama pripuoliau prie likučių, kad atgaučiau dvasios stiprybę prieš eilinį, kaip jau susiprotėjau, raundą.

– Prisižaidei, – paskelbė Velnias. – Robertas kietai tave suėmė. Į Kopenhagą nebepakliūsi, nebent plaukte perplauktum sieną. Nors, kiek pamenu, tu nemoki plaukti.

– Nieko, palauksiu, kol ledas užšals, – įtūžau. – Tu vėl prieš mane.

– O ką daryti, jei elgiesi taip kvailai, kad nors skradžiai žemės prasmek! Gal žavėtis? Nors dėl spintos ir derbio galima tave pagirti. Jei ne Robertas, net aš būčiau patikėjęs, bet Robertas, aišku, nemeluoja. Apie automobilius jis absoliučiai viską atsimena. Užtat su eskizu susimovei, galėjai būti išradingesnė.

– Nesuprantu. Ką turi galvoje?

– Norėčiau žinoti, ką stengiesi išpinklioti. Iki šiol tikėjausi, kad niekas ten, Danijoje, tau nesusuko galvos, bet dabar abejoju.

– Atsipeikėk! Kas čia gali būti bendra?

Velnias niūriai nužvelgė mane. Teko pamiršti indus ir atsilyginti tuo pačiu.

– Labai jau tu nori pakliūti į Kopenhagą, – burbtelėjo jis pasiduodamas. – O kaip dėl užrašo ant sienos? Kokia ten skalbykla, ar ne ta, kur prie Šventosios Onos aikštės?

Tokią akimirką pagrindiniai prieškarinių filmų veikėjai, kiek pamenu, paleisdavo iš rankų įvairiausius dūžtančius daiktus. Aš nieko tokio iš rankų nepaleidau ir nesudaužiau, nors tikrai turėjau teisę tai padaryti. Tiesiog nustėrau kaip įbesta, karštligiškai svarstydama, ar verta ką nors sumeluoti; o jeigu taip, tai ką, arba gal geriau nesistengti, vis tiek pagaus. Ne, nėra ko nė mėginti, bergždžias darbas.

– O kodėl majoras neklausinėjo manęs apie skalbyklą?

– Nesusiprotėjo, o aš jam dar nepasakiau.

Vėl griebiausi indų.

– Ir toliau tylėk, mielasis, – šaltai nusuokiau aš. – Nežinau, kokio kliedesio pilna tavo galva, bet visai atsakingai pareiškiu, kad geriau ją pamirštum. Patikėk mano žodžiais.

Velnias nusliūkino paskui mane į virtuvę.

– Kodėl gi?

– Todėl, kad tavo spėlionės nepagrįstos, – jau visai lediniu tonu atrėžiau.

– Tuomet, vadinasi, Zbišekas?..

Visai netekusi kantrybės, užsipuoliau jį:

– Na, kuo čia dėtas Zbišekas, kodėl Zbišekas? Ko jūs prikibote prie to Zbišeko? Išprotėjote dėl jo? Be jo pasaulyje nieko kito nebėra?!

Velnias vėl sugriebė mane lyg paukštšunis laimikį:

– O viskas todėl, kad puti miglą į akis, stengiesi kažką apginti. Kadangi daugiausia abejonių kelia Zbišekas...

– Kodėl įsikalei į galvą, kad aš kažką stengiuosi apginti?

– Mums žinoma, kad tu tą vakarą pas Aliciją labai

trumpai pabuvai. Tas kvailas eskizas – tik dingstis. Tiesiog ją užgriuvo svečias, ir tau teko išeiti. Svečias buvo Zbišekas, tu jį ir dangstai.

Tylėjau, liūdnai galvodama, jog mano melas plius klaidingos jų išvados taip viską supainios, kad pats kipšas koją nusilauš. Kita vertus... jeigu jie tokie nenuovokūs, vadinasi, nebūtinai tas mikrofonas... O gal Velnias pavyduliaudamas kvaištelėjo? Na, ne, jis tai tikrai nekvaištelės, ne iš tų. Prasti mano popieriai...

– Įdomu, ką jūs dar prikūrėte? Kurių galų man, pavyzdžiui, reikia dažytojo?

– Taigi – nesuprantama. Kam tau dažytojas? Kodėl ji skambino, aš jau žinau – liepė ateiti ir dirstelėti į užrašą ant sienos. Su Kopenhaga irgi aišku, bet tas dažytojas... Joana, maldauju: kam tau reikia dažytojo?

Suteikiau jam galimybę pačiam įspėti tą mįslę. Man užteko savų rūpesčių, o čia dar vienas užgriuvo ant mano galvos. Kaip dabar pakliūti į Kopenhagą?

Vėlai vakare dar, be to, paskambino Zbišekas, kone visai netekęs nuovokos.

– Jaučiuosi kaip užpjudytas žvėris! – suaimanavo jis lyg mirdamas.

Jei kalbėsime objektyviai, Zbišekas aiškiai perdėjo – majoras kol kas jam nieko blogo nedarė, užtat jei vertinsime subjektyviai, jis jautėsi kaip tik taip. Bet kaip aš galėjau jam padėti?

Visą naktį varčiausi be miego, ieškodama išeities. Gal kas nors kitas nuvažiuotų? Ne, daugiau niekas nesusidorotų, na, ir aš niekuo nepasitikiu. Gal ten dabar yra kas nors iš mūsiškių? Michalas! Tas pats Michalas, kuris tam tikra prasme yra mano bendrininkas... Jis lengvai sutvarkytų reikaliuką, bet kaip jam pranešti? Laišku? Mano susirašinėjimą su Kopenhaga tikriausiai ims tikrinti. Telefonu dar labiau nepatikima! Šifruotai galima pranešti nebent statomą sumą žirgų lenktynėse, bet ne išdėstyti bylą apie voką ir skrynelę su stalčiais. Ką daryti?..

Kai ilgai galvoji, ką nors ir sugalvoji. Tiesa, kai taip panikuoji, kaip dabar panikavau aš, genialios mintys į galvą nešauna, bet atsiranda daugiau ar mažiau pakenčiama išeitis. Perkračiusi galvoje visus įmanomus ir neįmanomus nelegalius sienos perėjimo būdus, įsitikinusi, kad

tarp mano pažįstamų nėra nė vieno konduktoriaus, lakūno ar stiuardesės, kursuojančių tarp Varšuvos ir Kopenhagos, kad visi mano pažįstami nusprendė kiūtoti šen ar ten ir artimiausiu metu nesirengia keliauti, supratau: lieka tik viena. Reikia griebtis kontrabandininkų būdo. Nusiųsti laišką, kur nors jį paslėpus!

Paryčiui jau žinojau kur. Na, žinoma, dešroje. Ką jau ką, o dešrą Michalas tikriausiai suvalgys arba nors mėgins valgyti. Pasirinkau virtą – į sausą vargu ar ką nors įgrūsi. Laimė, blaiviai mąstyti aš, pasirodo, dar sugebėjau.

Tekstas, parašytas techniniame kopijavimo popieriuje nenuplaunamu tušu, buvo paprastas ir aiškus:

"Kadangi Alicija nužudyta, įsigauk į skalbyklą. Atidaryk prosenelio skrynelę su stalčiais! Paimk iš ten voką – kaip jis atrodo, nežinau. Žūtbūt persiųsk jį man, bet taip, kad jokia gyva dvasia nedirstelėtų! Nerašyk jame nei mano pavardės, nei adreso!!! Neprisipažink, kad pažįsti mane!!! Gal tai susiję su tuo sekmadieniu, kuris buvo Svarbiausia Mūsų Gyvenimo Diena!

Nepasirašiau. Pats atspės, be to, paskambinsiu jam – iškart, kai tik išsiųsiu dešrą, – ar maža kas, o jeigu ji suges, dar sugalvos išmesti.

Ilgai negaišdama nuvažiavau į miestą ir nupirkau tris kilogramus virtos dešros. Niekada nemaniau, kad prikimšti ją korespondencija bus toks keblus darbas. Kiek visko apie mūsų dešrą prirašyta – kad ji nežinia iš ko padaryta, kad šlapia, suirusi. Visa tai šmeižtas! Standi kaip nežinau kas, dar ir odelė plona. Ilgai, bet tuščiai triūsusi, turėjau sumažinti laiško formatą – įvyniotas į polietileną, jis buvo vos ne storesnis už pačią dešrą. Na, ir niekaip nesisekė paslėpti manipuliacijos pėdsakų. Pamėginau atrišti vieną dešros galą, įgrūsti paketą, paskui vėl užrišti, bet jis kažkodėl niekaip nesileido užrišamas. Teko grįžti prie skersinio skrodimo idėjos. Operacija baigėsi sėkmingai, bet siunčiamasis gabalas liko ne sunkesnis kaip kilogramo, nors atrodė visai padoriai. Užtat likučiai buvo išrakinėti taip, kad širdis pyko.

Kaip tik tuo metu, kai vieniša grūmiausi su dešra, baisiai susinervinusi paskambino Alicijos sesuo su keistu prašymu.

– Ponia Joana, jūs turite šiokių tokių pažinčių. Ar negalėtumėte sužinoti, kada mums atiduos kūną?

– Kokį kūną? – negalvodama paklausiau ir uoliai triūsiau toliau.

– Alicijos! Juk reikia pasirengti šermenims! Jie mums nesako, kada bus galima ją laidoti.

Labai nustebau, pažadėjau sužinoti ir iškart pamiršau pažadą. Kas man tos laidotuvės, kai galvojau vien apie dešrą.

Prakaitu apsipildama, užbaigiau su ta katorgiška kulinarija ir staiga atsiminiau, kad kiekvienas mano žingsnis akylai sekamas. Tikriausiai jau įsidėmėta, jog pirkau dešrą, juolab kad jos ieškodama apsukau pusę miesto ir radau tik "Skanėstuose". Nieku gyvu negaliu pati siųsti siuntinio, tepadarys tai kas nors kitas, sumanus ir patikimas žmogus, kurį vargu ar kas nors seka. Artimiausia bičiulė atkrinta...

Pasiėmusi išniekintą dešrą, nupėdinau į valstybės įstaigą, kurioje anksčiau dirbau. Turėjau rimtą priežastį ten lankytis – kaip tik vedžiau derybas dėl grįžimo į gimtąją kontorą. Daug nesiaiškindama, tiesiog iš sekretoriato – laimė, direktoriaus nebuvo vietoje – paskambinau geriausiam draugui Ježiui, su kuriuo retai susitikdavau, bet kuriuo visiškai pasitikėjau. Ježis, taip pat laimė, buvo vietoje. Nė jam nieko neaiškindama, susitariau su juo skubiai susitikti čia pat, profsąjungos komiteto patalpose. Visas komitetas buvo išėjęs atostogų, o raktą be vargo galėjau gauti.

Paslaugusis Ježis nepriverté ilgai laukti. Jau seniai nebelindau prie jo su prašymais, todėl jis visai buvo nusiteikęs išgirsti kokią nors eilinę mielą mano keistenybę.

– Leži, turiu draudžiamos dešros, – pasakiau jam nieko nelaukdama.

Ježis mįslingai suraukė kaktą.

– Su trichinėlėmis?.. Gal tau geriau nevalgyti jos?

– Ir nevalgysiu, noriu pasiųsti ją paštu. Pati negaliu, neklausk priežasties. Čia tokie dalykai dedasi! Kai viskas baigsis, papasakosiu, jeigu, žinoma, gyva būsiu. O dabar, prašau tavęs, nueik į Centrinį paštą ir pasiųsk ją štai tuo adresu. Siuntėju įrašyk ką nors, tik ne save. Geriau kokį nors savo priešą. Gali būti, jog tai padaręs išgelbėsi mano

gyvybę.

– Dėl tavo gyvybės aš viskam pasiryžęs, – atsiliepė Ježis, santūriai rodydamas savo entuziazmą, ir staiga pagyvėjo: – Palauk, turiu vieną priešą. Ar jis tikrai įklimps?

– Dieve gink! Man tik reikia, kad dešra pasiektų adresatą. Pasakysiu tau tiesą – įgrūdau į ją laišką, bet nebijok, ji atrodo visai padoriai.

Ježis pareikalavo parodyti. Apžiūrėjo iš visų pusių, abejodamas palingavo galvą ir kiek pasvarstęs sutiko. Mes atsargiai supakavome ją, ir jis tuojau išėjo į paštą, nuoširdžiai mano palaimintas.

Atsikračiusi dešros ir taip padariusi visa, ką galėjau, pasijutau bent kiek žvalesnė. Jei majoras nori nuolat mane stebėti, prašom, aš jo paslaugoms. Juk man verkiant reikia ne pačios kelionės, o Alicijos voko, ir nesvarbu, kaip aš jį gausiu, – paimsiu pati ar per Michalą.

Dabar galiu leisti sau apsvarstyti kai kurias aplinkybes, nesuprantamas ir keliančias man nerimą. Kur klaida? Kodėl ilgas mano vaiko liežuvis taip smarkiai pakeitė situaciją?

Greičiausiai jie nusprendė, kad Aliciją sekė kažkoks kriminalinis nusikaltėlis. Atsirado priežastis galvoti apie kažką, kuo anksčiau jie nebuvo įsitikinę. Be to, pasitvirtino jų įtarimas, jog slepiu informaciją, ir aš jiems jau tikrai nebepatikau.

Mat kokie, jie man gal irgi nepatinka – arba nesupranta, kokia rimta situacija, ir iš kvailumo įvėlė mane, arba – daug blogiau – supranta situaciją, bet reikalo labui pavertė mane atpirkimo ožiu. O aš nenoriu juo būti. Tik kažin kodėl majoras išskubėjo toks patenkintas, juk man visada atrodė, kad jis gana palankus man ir mano ateitis areštinėje neturėtų jo džiuginti? Areštinėje – dar švelniai pasakyta... Velnio tai aš niekada nesupratau ir nesuprasiu, gal jis nori manęs atsikratyti tokiu neįprastu būdu. Į kito širdį neįlįsi...

Šiaip ar taip, lengvai nepasiduosiu, bent jau pati galvos į kilpą nekišiu. Apie Alicijos reikalus nieko nežinojau, negirdėjau. Velnias, žinoma, teisus: elgiuosi taip, kad pasiekiu kvailumo rekordą. Ką gi, bet iš kvailio nieko ir nepeši. Lieka tik viena – ir toliau dėtis višta!

Pala, jeigu jie žino ar bent spėja, kur buvo įsipainio-

jusi Alicija, kodėl užsipuolė Zbišeką?

Kai važiavome į miestą, Velnias nė žodžio nepratarė opia tema, užtat grįžtant namo įsikibo į mane lyg replėmis.

– Kur dėjai tą dešrą? – kirto jis iš peties.

Buvau, tiesa, viskam pasirengusi, bet kad suuostų taip iš karto?.. Juk oficialiai tai nėra jo byla, geriausiu atveju jis informuojamas, atsižvelgiant į mudviejų santykius. Piktdžiugiškai, nesišvaistydama žodžiais, pademonstravau jam kažką keista, kas visai neseniai buvo pora kilogramų virtos dešros.

Kai Velnias apžiūrėjo tą kažką, jo veidas persimainė.

– Viešpatie, ką tu su ja darei?! Kramtei ir spjaudei?

– Aha. Atspėjai. Visą dieną taip ir kramčiau – iš nervų. Žinok, jeigu jūs su majoru nesiliausite manęs nervinti, visus produktus namie sužiaumosiu.

Velnias dar kartą labai susidomėjęs apžiūrėjo suniokotą dešrą, atsiduso, išėmė iš spintelės svarstykles ir pasvėrė. Kiek leido jėgos, išlikau šaltakraujiška.

– Kur dar kilogramas? – dalykiškai pasiteiravo jis.

– Koks kilogramas?

– Tu pirkai tris kilogramus. O čia vos du traukia. Kur kita?

– Ką tu sakai? – mandagiai nusistebėjau aš. – Nejaugi suvalgiau visą kilogramą?

– Aš nesakau, kad suvalgei. Gal kramtei ir spjaudei į šiukšlių kibirą. Tiesiog klausiu.

– Šiukšlių kibire dešros nėra, – nekaltai konstatavau aš, pažvelgusi į kibirą. – Vadinasi, vis dėlto suvalgiau. Nors kas čia žino, šiuose namuose dar ir vaikai šmirinėja.

Nedelsiant pakviesti akistaton vaikai kategoriškai neigė dalyvavę valgant dešrą.

– Bendrai tai man buvo atėjusi į galvą tokia mintis, – mąsliai pasakė vyresnysis sūnus. – Bet ji labai negražiai atrodė. Nutariau dėl visa pikta jūsų palaukti.

– Tuomet išeina, kad aš pati sudorojau.

Laikysiuos savo, nors tu ką, piktdžiugiškai nutariau, tegu pabando mane demaskuoti. Skrandžio man neplaus, papūskit man į nosį, nesileisiu.

– Kokia laimė, kad tai ne mano byla, – nuoširdžiai

pasidžiaugė Velnias. – Su tavim juk netruksi ir psichiatrinėn atsidurti. Ką dar sugalvojai? Ar maža tau dažytojo? Majoras baigia pasiusti.

– Nepastebiu, kad judu su majoru turėtumėte kokių nors pasiutimo simptomų. Atvirkščiai, užvakar jūs atrodėte visai patenkinti. Įdomu, ko taip džiaugėtės, o gal ir tai – tarnybinė paslaptis?

– Džiaugėmės, nes viskas aiškėja, – kuo ramiausiai iškošė Velnias. – Tavo Zbišekas – žudikas, dabar jau tikrai žinoma. Na, beveik tikrai...

Galvą man staiga lyg lanku suveržė. Garbė Dievui, pagalvojau, kad mano spaudimas žemas, nes taip netruks ir apopleksija trenkti.

– Gal pakvaišai? – sušvokščiau kažkokiu nesavu balsu.

– Dar ne, nors su tavim bematant gali pakvaišti. Kad ir kaip gudraudama, majorui akių neapdumsi, jis išmano darbą. Zbišekas seniai brandino tokį ketinimą, net nuodų parūpino. Jo namuose rado krūvą įvairiausių migdomųjų vaistų. Tikriausiai tai pavyks kvalifikuoti kaip įkyrią idėją.

Norėjau kažką pasakyti, bet negalėjau – nei savu, nei svetimu balsu. Išgaravo ne tik žodžiai – mintis tartum kas šluote iššlavė. Atsipeikėjau tik atsigėrusi šalto vandens, o po to tvirtai pareiškiau:

– Meluoji!

– Kam man meluoti?

– Nežinau. Gal tavo prigimtis tokia. Jei būtumėte tikri dėl Zbišeko, dabar prie dešros nekibtum!

Oi, be reikalo pasakiau, galėjau savo spėlionę sau ir pasilikti. Nevalingai ištrūko, užplūdus nevilčiai. Še tau – tik akimirką nebevaidinau kvaišelės, o Velnio akys kaipmat sužibo.

– Tai ką vis dėlto su ja padarei?

– Prarijau! Pro langą išmečiau! Pamečiau gatvėje, įkrito į kanalizaciją! Kurių galų tau ta dešra?!

Velnias tylėjo ir labai susidomėjęs stebėjo mane. Kažkuriame tolimame mano smegenų vingyje, nesužalotame laukinės baimės dėl savęs, dėl nelaimingojo Zbišeko, staiga vos krustelėjo mintis, kad aš juk, tiesą sakant, nieko ničnieko nežinau. Nė mažiausio supratimo neturiu apie tardymo rezultatus. Mano galvoje vien Kopenhaga ir

tenykštis vokas, o ne pro šalį būtų pasidomėti, kas dedasi po nosimi, Varšuvoje. Berods, ir čia ore pakibusi kažkokia paslaptis, kurią žino jie abu, tik ne aš. Reikia nedelsiant susitvardyti, nusiraminti ir pirmiausia pamėginti ką nors iš jų išpešti.

– Kodėl tu tada pasakei, kad Robertas įklampino mane? – ištrūko man.

– Nieko tokio... – jis turbūt norėjo pasakyti: "aš nesakiau", bet laiku prabilo sąžinė, ir jis apie kažką susimąstė. – Tu buvai su Alicija, kai ją kažkas sekė. Ir nutyli tai... Ką tu dar gali stengtis apginti, jei ne Zbišeką? Tarkime net, kad svarbu ne asmeninė jo nuoskauda, tarkime, kad Alicija įsivėlė į kokią nors įtartiną istoriją. Bet lygiai taip pat sėkmingai į ją galėjo būti įveltas ir Zbišekas.

– Kodėl iš visų Varšuvos gyventojų įsižiūrėjote ne ką kitą, o Zbišeką?

– Todėl, kad tik jis vienintelis buvo pas ją užėjęs. Ką Alicija paliko Kopenhagoje? Jo kaltės įrodymus, kuriuos tu nori sunaikinti? Ar atvirkščiai – nekaltumo? Laiškus su grasinimais ją nužudyti? Arba su aferos, į kurią jis įsivėlė, aprašymu?

– Kokios aferos, atsipeikėk! – sukliegiau, jausdama, kaip plaukai ima krutėti ant galvos. Argi galima pliurpti tokias nesąmones, kaip jam liežuvis nenudžiūsta!

– Koks ten buvo eskizas?

– Nežinau!..

– Užtat aš žinau. Jokio eskizo nė nebuvo. Tu išėjai, nes atėjo Zbišekas. Tau žinoma, kad tai jis ją nužudė, bet Alicija visada jautėsi nusikaltusi jam, ir dabar tu vykdai jos valią, dangstai jį. Be reikalo, yra pirštų atspaudai, yra durininko parodymai, to visai pakaks, o ką jau kalbėti apie jo namuose laikomas migdomųjų vaistų atsargas, kurių pakaktų dramblių kaimenei užmigdyti!

– Nesąmonė! – tik tiek pyptelėjau iš nevilties.

Rengiausi prašnekinti jį, ką nors išpešti iš jo, bet netekau žado. Ne, nuojauta neapgauna manęs, viso šio absurdo galas su galu nesueina, jis man visai susukò galvą. Viena aišku: Zbišekas pavojuje, jam tai gali blogai baigtis.

Visą likusią vakaro dalį Zbišekas ir dažytojas, apkarstytas dešromis, neregimai sklandė mano name. Į visus mano kamantinėjimus ir protestą Velnias atsakydavo

kontrpuolimu. Galų gale aš apskritai nustojau su juo kalbėtis, tada jis taip pat nutilo ir susimąstė – šį kartą ilgam.

– Atrodo, kad prisivirei košės, – išgirdau jo balsą jau migdama. – Nusikaltėlio dangstymas...

Majoras vis kvosdavo mane, paskui imdavau manyti, gal aš pati ir nužudžiau. Zbišeko telefonas neatsiliepdavo, namie jo taip pat nesisekdavo aptikti, o čia ir vėl paskambino Alicijos sesuo, stengdamasi sužinoti apie kūną. O aš tam kūnui vis nerasdavau laiko, ir galvoje viešpatavo tikras chaosas.

Zbišekas išgaravo visai nelaiku, nieko negalėjau sužinoti net apie dažytoją, kurį laikiau vieninteliu tame chaose pagaunamu siūleliu. Kopenhaga pasitraukė į kitą pasaulio kraštą. Kaip neregėtai įtartinos asmenybės, manęs jau visai nebeinformuodavo apie tardymo eigą. Nei majoras, nei Velnias dabar nesiteikdavo atsakyti į mano klausimus.

Rinkdavau Zbišeko telefono numerį kas pusvalandį, bet kuriuo paros metu. Patikrinau remonto biure – telefonas nesugedęs.

– Kam tu skambini taip vėlai? – pasiteiravo Velnias, išėjęs iš vonios naktį, pusę dvyliktos.

– Zbišekui, – burbtelėjau.

– Bergždžias triūsas.

– O kodėl gi?

– Mes, žinoma, statome vis patogesnius kalėjimus, – paaiškino jis, stebėtinai tvarkingai lankstydamas kelnes, – bet kamerose telefonų dar nėra.

Man visas kūnas pašiurpo, net skrandis staiga atšalo.

– Juokus kreti?

– Šį kartą šovei pro šikšnelę.

Nors ir vėlyvas buvo metas, puoliau skambinti majorui. Pritrūko savitvardos net atsiprašyti už trukdymą.

– Ką gi, – kažkaip neaiškiai nutęsė jis atsakydamas. – Suprantu, jums nemalonu buvo išgirsti tai...

Nuo majoro užuojautos man nepalengvėjo – vadinasi, ne pokštas. Pati savo rankomis įdaviau Zbišeką! Jeigu vietoj jo būtų kas nors kitas – sveikas, patenkintas savimi ir gyvenimu, – nebūtų baisu, tepasėdi. Atėjus laikui, viską paaiškinčiau, ir paleistų žmogų sveikutėlį. Zbišekas –

kitas reikalas! Su jo sveikata ir charakteriu per kokias porą dienų galima palūžti. Jis ir laisvėje beveik neišsikapstydavo iš depresijos! O ką jau kalbėti apie kitus neurozinius negalavimus, nuo kurių negelbėdavo nei kurortai, nei medicinos korifėjai. Maža to, kad Alicija jį pametė, kad jo gyvenimas aukštyn kojomis apvirto, še tau dabar – dar ir sodina kaip įtariamą žmogžudyste! Tai gali sužaloti visam gyvenimui net stipruolius, o ką jau kalbėti apie jį! Na, nejaugi aš paliksiu vargšelį likimo valiai – girdi, kad kaip nors savo kailį sveiką išnešus! Vien piktas džiaugsmas kol kas ir palaikė mane. Na, gerai, Velnie, pats įsiprašei! Išklosiu visą tiesą, drauge ir visa, ką manau apie tave, – ir nusišluostysiu dulkes nuo savo kojų. Pažiūrėsim, kaip tau bus...

Rytojaus rytą kuo anksčiau paskambinau Michalui. Dešrą Ježis išsiuntė skubia banderole, ir aš tikėjausi ką nors sužinoti anksčiau negu savanoriškai įkišiu galvą į kilpą. Mus sujungė po dešimties minučių, gerai, kad jis buvo namie.

– Klausyk, Michalai, tikriausiai tu netrukus gausi banderolę, – diplomatiškai pranešiau jam.

– Antrą? – nusistebėjo Michalas.

– Kodėl antrą?

– Vieną jau gavau. Kažkoks idiotas atsiuntė kilogramą susmirdusios dešros.

– Ir ką tu su ja padarei? – apmirusia širdimi paklausiau aš.

– Kaip tai ką, išmečiau į šiukšles. Juk neimsiu nuodytis dešrų bakterijomis!

– Imsi! – subliuvau aš, pamiršusi diplomatiją. – Tu išprotėjai! Nedelsdamas išimk ir suvalgyk!

– Tu, žinoma, man atleisk, – atsargiai nutęsė Michalas, – bet bijau, kad tu šiek tiek... Ar kartais nėra karštinės?

Supanikavau. Nežinia, į kokias šiukšles jis išmetė dešrą, ar galės iš ten paimti. Reikia kuo labiau sudominti jį dešros tema, nesakant nieko konkretaus.

– Karštinės man nėra. O dešros nešmeižk, ją visai įmanoma valgyti. Tik kad nedvoktų, reikia nuplauti ją po čiaupu. Ištrauk iš šiukšlių, o jeigu vis dėlto nenorėsi valgyti, bent jau supjaustyk griežinėliais.

– Dar ko! – pasišiaušė Michalas. – Tik ir trūko man raustis atliekose, o paskui terliotis su pašvinkusia dešra! Ir apskritai – koks kvailys siunčia virtą dešrą vasarą!

– Todėl ir siuntė, kad ji pasmirstų, – įtaigiai pasakiau aš.

Ragelyje tylėjo, matyt, Michalas stebėjosi keista mane ištikusios beprotybės forma.

Per daug gerai pažinojome vienas kitą, jis negalėjo įtarti manęs, na, sakykim, briliantų kontrabanda.

– Pala, – sumurmėjo jis, – rodos, bepročiams negalima prieštarauti, eisiu paieškosiu tos tavo dešros.

Po poros minučių – aš tuo metu stengiausi atsikirsti telefonistei: "taip taip, kalbam kalbam", – jis vėl pakėlė ragelį.

– Na, radau aš ją, – atsipūtė su pasišlykštėjimu. – Smirdi dar labiau. Pamėginsiu įkalbėti šeimininkę, gal kur nors suvartos, gal susidomės tokiu egzotišku skanėstu. Vis dėlto teikis paaiškinti, kaip tai suprasti? Gal mane nunuodyti nori?

– Sužinosi, kai suvalgysi dešrą. Juo greičiau, juo geriau, ir iš karto pranešk man, kaip jautiesi. Būk sveikas!

– Linkiu ir tau to paties, – prislėgtu balsu sumurmėjo Michalas.

Lengva pasakyti, bet sunku padaryti. Kol Michalas – jis juk net rakto neturi – pateks į skalbyklą, kol atrakins skrynelę, kol aš gausiu kokią nors žinutę, Zbišeką galėsiu peržegnoti.

Dieną praleidau prie širdžiai mielo darbo – kovojau su savo vaizduote. Mintyse regėjau Zbišeką – kaip jis žudosi kalėjimo kameroje. Kad labiau įsijausčiau, įsivaizdavau ir savo pačios lavoną nykiame Varšuvos užkampyje. Virš visų tų reginių pleveno Alicijos šmėkla su nepritariama grimasa veide.

Velnias grįžo namo jau nebe taip karingai nusiteikęs.

– Negeri dalykai dedasi su tuo Zbišeku, – rūškanai sumurmėjo jis. – Reikėjo perkelti jį į ligoninę.

Man pritrūko drąsos paklausti, kas jam yra. Ilgai tylėjau, karštligiškai ieškodama kokios nors priimtinos išeities. Žiūrėjau pro langą, nors už jo nieko įdomaus nebuvo.

– Ko jums reikia, kad jis būtų paleistas? – pagaliau

paklausiau neatsigręždama.

– Kito žudiko, – nesusimąstydamas atsakė Velnias. – Zbišekas įklimpo kaip reikiant, daugiau niekas jo nebeišgelbės.

– Leisk priminti tau – tu šiuose namuose lankaisi privataus asmens teisėmis, – ryžtingai pareiškiau aš, įdėmiai stebėdama peizažą už lango. – Todėl prašau tavęs: pasuk galvą ne kaip įstatymininkas, o kaip privatus asmuo. Zbišekas nėra buvęs pas Aliciją jau dveji metai, niekada nebuvo Kopenhagoje ir apskritai nuo pat karo nebuvo išvažiavęs į užsienį. Jei staiga paaiškėtų, kad Alicija buvo...

Nutilau svarstydama, kaip čia įtaigiau išdėsčius.

– Ką – buvo? – sukluso Velnias.

– ...buvo susijusi... Jei paaiškėtų, kad Alicijai grasino kažkokie žmonės... kad ji pastaruoju metu buvo įsivėlusi į rimtą aferą, be to, ne čia, o Kopenhagoje, ar tu kaip privatus asmuo patikėtum Zbišeko nekaltumu?

– Kaip privatus asmuo – taip, o kaip oficialus – patikrinčiau!

– Na, o be svarių įrodymų... na, to paties... be jų juk nepaliksite Zbišeko ramybėje?

– Maža to, – patylėjęs atsakė jis. – Be ”na, to paties“ įrodymų Zbišekui nėra išsigelbėjimo.

– Na, ką gi, mielasis, pasakysiu tau tiesą...

Pasisukau nuo lango – ir užsikirtau. Anksčiau, anksčiau man reikėjo į jį pasižiūrėti! Nors jo veide išliko susimąsčiusi ir net liūdnoka išraiška, užtat akys plieskė grobuoniška ugnimi. Kaip aš, kvaiša, iki šiol nesusipratau! Jie pasodino Zbišeką, kad atrištų man liežuvį!

Suvokusi tai, tiesiog krūptelėjau iš siaubo. Juk jis pažįstamas su Zbišeku, supranta, kuo vargšeliui gali baigtis areštas. Kokiu reikia būti bejausmiu išgama, kad galėtum imtis tokio triuko! Su kuo suvedė mane likimas, juk jam svetima visa, kas žmogiška!

Siaubą pakeitė įtūžis, ir visai pamiršau diplomatiją. Še tau, pasprink ta prakeikta tiesa, pažiūrėsim, ar sugromuliuosi ją!

– Atsižvelgiant į tai, kad įstatymams niekada anksčiau nesu nusižengusi, – šaltai kapojau aš žodžius, – mudviejų su tavimi santykiai yra grynai asmeninio pobūdžio. Gali neabejoti, prireikus aš išsiginsiu visko, ką da-

bar pranešiu tau konfidencialiai. O visą kitą gautą informaciją susikišk kur nori. Taigi klausyk: mano draugė Alicija pastaruoju metu buvo įsivėlusi į šnipinėjimą.

– Tu iš proto išsikraustei? – apstulbo Velnias.

– Kol kas dar ne visai, bet greitai išsikraustysiu. O dabar – faktai.

Velnias pašoko iš fotelio.

– Joana, palauk, išgerk vandens. Gal tau duoti vaistų? Mano brangioji, kas tau?

– Tu pasodinai už grotų nekaltą, ligotą žmogų tik dėl to, kad aš praskydau! Ir pasiekei savo, daugiau aš nebetylėsiu. Bet tu nedelsdamas paleisi jį. O kaltinimus pateik kontržvalgybai, kartu įskųsk, kas atvėrė tau akis! Norėjai tiesos, tai ir turėk ją!

– Kokia kontržvalgyba, apie ką tu kalbi, brangioji, nusiramink! Tu kliedi, kuo čia dėtas šnipinėjimas, tau, matyt, galvoje negerai! Ir sugalvok tu man – kontržvalgyba ją nužudė!

– Aš nesakau, kad nužudė! – suspigau, supratusi, jog perlenkiau lazdą. – Gal ir nežudė. Gal jie tiesiog paliko viską savieigai, o dabar patenkinti trina rankas ir laukia, kada ateis mano eilė! Taigi bėk, raportuok!

– Aš dar neišprotėjau! – blaiviai mąstančio žmogaus tonu pastebėjo Velnias, nors ir spitrėjo į mane šiek tiek išsigandęs. – Per visą savo gyvenimą tokių paistalų nebuvau girdėjęs.

Gal jis ir teisus, gal dėl pakrikusių nervų man jau velniaižin kas vaidenasi, baimės akys plačios. Visa, kas susiję su šnipinėjimu, man visada keldavo siaubą, vaizduotė piešė rafinuotos klastos pavyzdžius, tiesa, sunku buvo patikėti, kad taikių gyventojų atžvilgiu būtų griebtasi prievartos. Brangiajai mūsų kontržvalgybai net jaučiau simpatiją, juolab kad tyra mano sąžinė teikė malonų saugumo pojūtį. Bet šį kartą mano sąžinės tyrumas nebuvo toks akivaizdus, čia ir visa bėda. Beje, daugiau baimės man įvarė ne valstybės saugumas, o tas subjektas perlaužta nosimi, tiksliau, nesuprantamas mano ryšys su juo. Bet apie tai nė užsiminti negalima, teks akcentuoti ką kita – girdi, tylėjau, nes trikdė perspektyva savo paskutines dienas praleisti už grotų...

– Net kokie nors penkeri izoliavimo metai nieku gy-

vu neatitinka mano gyvenimo planų, – veriamu balsu dėsčiau Velniui savo mintis.

O tam jau praėjo baimė, dabar liko tik lengvas šokas. Mano klausą pagaliau pasiekė jo žodžiai:

– ...neturi nieko bendra su šnipinėjimu, iš kur tu ištraukei!

Išrėkusi, ką norėjau, daugiau ar mažiau nusiraminau ir galvoje šiek tiek prašviesėjo. Kad tave kur, kaipgi čia išeina? Nejaugi aš galėjau taip kapitaliai klysti?

Ramybės, dabar svarbiausia – rasti su juo bendrą kalbą. Gal pavyks ką išpešti.

– Gerai, blaiviai pasvarstykim, – pasiūliau aš išsikvėpusi. – Neslėpsiu – aš, žinoma, kai ką žinau. Žinau, bet tyliu. Ne tik todėl, kad gerbiu Alicijos paslaptis, bet ir todėl, kad paprasčiausiai bijau. Bijau dėl savęs. Alicija taip pat bijojo ir, kaip paaiškėjo, ne veltui.

– Atrodo, kad ta baimė atsiliepė tavo protiniams gebėjimams, – paniekinamai prunkštelėjo Velnias. – Kaip kitaip galėtum paaiškinti savo kuoktelėjimą dėl šnipinėjimo?

– O kas kitas galėjo sekti ją vakarietiškos markės automobiliu? Zbišekas?

– Tai ją vis dėlto sekė?

– Kas jai įtaisė bute mikrofoną? Taip pat Zbišekas?

– Liaukis juokavusi! – krūptelėjo Velnias. – Ar esi įsitikinusi?

– Mačiau savo akimis.

– Štai kodėl reikėjo dažytojo! Joana, majoras tave užmuš!

– Kaipgi ne! Nebent tu pats norėtum atsikratyti manęs. Leisk priminti dar kartą – visa tai pasakoju tau labai konfidencialiai. Už šių namų slenksčio savo žodžių išsižadėsiu, nebent man būtų garantuotas visiškas saugumas.

Velnias kurį laiką mąstė:

– Klausyk, ar tau neatėjo į galvą, kad tuo atveju, jei čia būtų įsivėlusi kontržvalgyba, bylą tirtų ne majoras, o visai kitos instancijos?

– Atėjo, ir ne kartą. Bet apie tokias instancijas neišmanau – kas jas žino, gal jos patyliukais taip ir daro.

– Pala, tu tiek visko pripaistei, kad man galva svaigsta. Žinoma, tai keičia reikalą. Bet vieno nesuprantu: ko-

dėl tu bijai? Ir ko?

Neturėjau kitos išeities, teko papasakoti jam apie senus Alicijos ryšius su Vakarų šalies pasiuntinybe ir apie visus savo įtarimus. Padrikai, kur įmanoma aplenkiant povandenines uolas.

– Tai va, mano mielasis, – susumavau, – viena, niekas nepatikės, kad aš, artimiausia jos draugė, kimšte prikimšta visokios informacijos, esu tyra ir nekalta kaip baltoji lelija. Dėl visa ko ir pati patupdyčiau save už grotų. Kita vertus, čia tikriausiai įveltas kažkas iš artimų pažįstamų. Kas? Ar žinai? Aš tai ne. Žinau viena: tik ne Zbišekas. Jūs su majoru kažko griebsitės, o tas pažįstamas nedelsdamas sureaguos ir pakvies mane kavutės – su nuodais, suprantama.

– Tavo žodžiuose yra logikos, – ilgai galvojęs, pripažino Velnias. – Jei nebūčiau informuotas, gal ir pats išsigąsčiau. Bet prisiekiu tau, kad tu klysti. Apie kokią nors kontržvalgybą nė kalbos negali būti!

– O apie ką gali?

– Nuo Alicijos iš tiesų tęsėsi gija į didelę aferą. Iš pradžių nebuvome tvirtai tuo įsitikinę. Ačiū Robertui – kai paaiškėjo, kad ji buvo sekama, mūsų spėlionės pasitvirtino. Bet visą tą laiką nė kiek neabejojau, kad tu kažką žinai.

– O va ir ne, mano mielasis, nieko aš nežinau. Ir nežinosiu, kol tu neįrodysi man, kad vien iš kvailumo kimbu prie tos Dievui malonios žinybos. Artimas pažįstamas taip pat verčia mane drebėti, bet daug mažiau negu mūsų organai.

– Tavo valia. Galiu tik patikrinti, jog tu klysti, bet atskleisti tarnybinių paslapčių aš neturiu teisės. Ir, be to, nesuprantu, kodėl įsikandai tą mintį apie artimą pažįstamą. Na, daryk kaip nori, bet nepamiršk – Zbišeką gali išgelbėti tik sąžiningi tavo parodymai. Beje, majoras jau seniai knebinėjasi su viena afera, kuri su Zbišeku neturi nieko bendra. Jei paaiškėtų, kad ji kažkaip susijusi su Alicijos nužudymu, viskas, taip sakant, paaiškėtų. Dabar supranti, kodėl mums žūtbūt reikia tavo parodymų.

Vos jis eilinį kartą priminė Zbišeką, aš vėl puoliau į paniką. Ir nors dėl šnipinėjimo ir kontržvalgybos jis ne visai mane perkalbėjo – gal tiesiog nepakankamai vertina

situaciją, žiūri į viską pro rožinius akinius, – aš vis dėlto ryžausi. Pasiūliau susitarti – jei Zbišeką rytojaus rytą paleis, viską pasakysiu.

– Jei tu rytojaus rytą viską pasakysi, Zbišeką iš karto paleis, – atšovė Velnias, ir atbulai pasukti eilės niekaip nebesutiko.

Taigi kitą rytą, kankinama pykčio ir įtarimų, nuvykau su juo pas majorą. O čia dar ir dėl ankstesnio savo melo nepasiteisinsi – iš mano drovumo surakintų lūpų negalėjo išsprūsti nė vienas žodelis, rodąs nepasitikėjimą mūsų gynėju – valstybės saugumu. O jei taip, tai apskritai neketinau dėl to teisintis.

Ėmiau dėstyti visą tiesą iš eilės, pradėdama nuo to, kaip Alicija atėjo pas mane pirmą kartą. Dažytojas iš tikrųjų pribloškė majorą, bet ne tiek, kad jis netektų pusiausvyros. Net dešra jo nesugraudino – aš ir apie ją prisipažinau, – tiesiog jis pažvelgė į Velnią, o Velnias – į jį. Man jų reakcija vis dar labai nepatiko.

– Su kuo jūsų draugė palaikė pažintį Danijoje? – paklausė majoras. – Su kuo susitikdavo?

– Štai to aš negaliu pasakyti. Ji gyveno ten kur kas ilgiau už mane. Aš pažįstu keletą jos bendradarbių, jaunikį, mūsų geradarius – kaip ten tą šeimą, kuri mus pakvietė ir priglaudė? – ir dar daugybę kitų žmonių, bet tai jau mano pažįstami. Užtat...

Jei jau ryžausi iškloti jiems visą tiesą... Mintyse regėjau sceną iš netolimos praeities...

Kažkas kopė laiptais. Mes sėdėjome name prie Šventosios Onos aikštės, ketvirtame aukšte. Alicija peržiūrinėjo senas sąskaitas, o aš lakavausi nagus prieš dieną nusipirktu Elizabetės Arden laku, labai brangiu. Tik prasižiojau, rengdamasi pasakyti, kad už tokią kainą jis galėjo būti ir geresnis, kai Alicija staiga atlošė galvą ir prisidėjo pirštą prie lūpų.

Kažkas kopė laiptais. Praėjo trečią aukštą ir nutrepsėjo į mūsiškį. Alicija nuščiuvo prie savo popierių, aš taip pat nustėrau su šepetėliu rankoje, nors ir nesupratau, kodėl mes taip pritilome. Žingsniai priartėjo prie mūsų durų, nutilo, ir po minutės pasibeldė.

Klausiamai pažvelgiau į Aliciją, ji papurtė galvą ir

vėl prisidėjo pirštą prie lūpų. Į duris vėl pabeldė. Grįžau prie savo nagų, blaiviai apsvarčiusi, kad lakuodama triukšmo nekeliu, na, ir lakas bematant išdžius. Alicija pagrūmojo man kumščiu, aš pabaksnojau pirštu į kaktą, rodydama, jog ji perdeda. Paskui vėl beldimas į duris, o tada Alicija taip pat pabeldė į kaktą – girdi, pati tokia. Taip mes visi pakaitomis ir beldėme, kol žmogus už durų galų gale pasidavė ir ėmė leistis žemyn. Kai žingsniai kažkur pirmame aukšte nutilo, Alicija pašoko iš vietos, sušnibždėjo man "pastovėk čia" ir nukūrė į skalbyklą pažiūrėti pro neapšviestą langelį į kiemą.

Paklusniai atstovėjau sargybą ant laiptų, kol ji sugrįžo.

– Kas čia buvo atėjęs? – susidomėjusi paklausiau.

– Taip, vienas toks bjaurus tipas, – sviedė ji taip piktai, kad galėjau neabejoti – tam tipui ji neatidarys durų niekada gyvenime.

– Na, ir sugalvojai, – numykiau aš. – Juk mūsų lange šviesa. Argi jis nežino, kuris mūsų langas, o gal jis aklas?

– Galiu juk per išsiblaškymą palikti šviesą neišjungtą? – atkakliai atšovė ji.

Mudvi su Alicija nebuvome įpratusios viena kitą kamantinėti, štai ir šį kartą pripažinau jos teisę į asmeninę paslaptį. Tas subjektas daugiau nebeatėjo, bent jau man esant.

Prisimenu ir dar vieną įdomų atvejį, tiesa, kitokį. Visą dieną kiurksojau prie telefono, mėgindama pagauti Aliciją, ir visą dieną man atsakydavo, jog jos nėra darbe, todėl aš vis labiau niršau, žinodama, kad ji privalo ten būti. Jos man žūtbūt reikėjo. Grįžusi iš savo įstaigos, radau ją namie.

– Velniai griebtų, kur valkiojaisi? – užsipuoliau ją. – Norėjau, kad pakeliui nupirktum man cigarečių, mano visos baigėsi, o aš pamiršau paimti pinigų. Dabar reikės bėgioti po automatus.

– Aš susiprotėjau ir nupirkau, – nerūpestingai atsakė Alicija. – Supratau, kad tai tu skambinėji. Aš buvau vietoje, tik į skambinimą neatsakiau.

– Į mano?

– Ne, į vieno tipo.

– Na, į moters balsą galėjai ir atsakyti!

– O gal greta moters stovi vyriškis, kad perimtų ragelį. Tave juk iš balso ne visi pažįsta.

Dabar liko tik spėlioti, ar tas telefoninis tipas ir tipas ant laiptų buvo tas pats asmuo.

Kiek padvejojusi išdėsčiau abu atvejus majorui. Vadinasi, kažkokie pažįstami staiga ėmė nebepatikti Alicijai, ir ji pradėjo jų vengti. Jeigu tai būtų buvęs vien įkyrus garbintojas, ji nuo manęs nebūtų slėpusi.

– O tas "Opelis", kuris važiavo paskui jus? – paklausė majoras, kuris klausėsi labai susidomėjęs. – Ar kartais Danijoje jis jums nepasimaišydavo? Arba jo vairuotojas?

– Tiksliai nepasakysiu. Mačiau jo profilį, ir, atrodo, jis man pažįstamas iš Kopenhagos laikų. Nežinau, kaip jis atrodo iš priekio, bet įsiminiau jo perlaužtą nosį.

– Kur, kada ir kokios aplinkybėmis?

– Neprisimenu, – greit atsakiau aš. – Kad ir kaip stengiuosi, niekas neateina į galvą. Ir apskritai aš galėjau apsirikti.

Apie tai tikrai jie neišgirs iš manęs nė žodžio. Liežuvis – mano priešas. Kol neįsitikinsiu, kad mums ten nutikusi neįtikėtina istorija yra susijusi su Alicija ir gali padėti rasti žudiko pėdsakus, manęs jokia jėga pasaulyje neprivers prasižioti. Michalas taip pat tylės, neabejoju.

– O kaip dėl kitų pažįstamų? – paklausė majoras. – Gal ten tuo metu buvo kas nors iš Lenkijos?

Lenkus ten ant pirštų galėjai suskaičiuoti, visi lyg ir dori žmonės, todėl leidau sau ramia sąžine juos išvardyti. Majoras atsiduso.

– Vadinasi, niekas, kaip jūs sakote, pas ponią Hansen jūsų vizito metu nebuvo užėjęs? O gaila. Tai labai palengvintų darbą. Beje, dėl to, ką pastebėjote, apžiūrinėdama butą, – jūs mums jau viską pasakėte?

– Daugiau nieko svarbaus aš ten nemačiau.

– Gal net mažiau, – suniurzgėjo Velnias.

– O atėjote pas ją lyg ir grąžinti žodynų, – susimąstęs nutęsė majoras. – Kur juos padėjote?

– Ant rašomojo stalo.

– Mes radome juos kitoje vietoje.

– Kur?

Majoras stebėjo mane, kažką svarstė. Jau rengiausi paklausti, kodėl jie taip įtemptai ėmė galvoti. Vos pa-

žvelgs į mane, ir sustingsta mąstytojo poza, tartum mano kukliame asmenyje būtų įsikūnijusi amžiaus mįslė. Per visą savo gyvenimą dar nieko nebuvau taip įkvėpusi intelektualinei veiklai...

– Labai keistoje vietoje, – pagalvojęs pareiškė majoras. – Buvo pakišti po sofa.

Iš pradžių nesusimąsčiau, tiesiog nusistebėjau – turbūt kontrastui su bendra atmosfera.

– Nesuprantu. Po sofa? Bet ten juk nieko neįkiši. Kojelės trumpos.

– Tas ir yra. Mes juos vos ištraukėme, o įgrūsti turėjo būti dar sunkiau. Ponia Hansen buvo, žinoma, didelė originalė, bet ne tiek, kad tokioje vietoje laikytų mokymo priemones. Ar tai jums nieko nesako?

Dabar jau aš susimąsčiau, – čia filosofinis mikrobas bus įsiveisęs, ne kitaip. Kažkas mane vertė suklusti. Nejaugi Alicijai nepakako priešmirtinio pavedimo ant sienos?

– Ar negalima į juos pažvelgti?

Majoras neryžtingai pašnairavo į Velnią, Velnias – į majorą.

– Kaip jūs manote? – paklausė majoras.

– Ką gi, mirštama tik vieną kartą, – atsakė Velnias.

– Nesuprantu, apie ką jūs čia kalbate. – Įsispoksojau į juos nepatenkinta.

– Paskui paaiškinsim, o kol kas padarykite malonę, apžiūrėkite juos. Ką gali žinoti, gal pastebėsite ką nors įdomaus.

Paėmiau į rankas du labai storus žodynus, vienas buvo lenkų-prancūzų kalbų, o kitas lenkų-anglų, ir atvirkščiai. Abu seni, dar prieškariniai, vienodo formato, su vienodais išdėstytais žodynų straipsniais. Atverčiau ir ėmiau sklaidyti.

Jau pirmame puslapyje, virš "A" pieštuku buvo iškeverzota: "angl. lygu pranc. lygu lenk." Galėjau eiti lažybų, kad žmogžudystės dieną jokio užrašo čia nebuvo. Pervertusi žodyną iki galo, daugiau nieko jame neradau. Užtat anglų kalbos žodyne kai kurių puslapių paraštėse radau įrašus – taip pat pieštuku, – kurie atrodė seniai parašyti. Tik atrodė, nes prieš dvi savaites jų taip pat nebuvo. Pastabos aiškiai ne mano, žodynus atidaviau Alicijai

nužudymo dieną, vadinasi, tik ji viena galėjo tai parašyti ir tik paskutinį vakarą! Nebent pats žudikas kuoktelėjo ir staiga susidomėjo leksikos pratybomis, bet ir tuomet tai tikriausiai bylos tyrimui pravers. Tiesą sakant, keverzonė vis dėlto priminė Alicijos braižą. Majoras sutriko ne mažiau už mane. Ėmė sklaidyti anglų kalbos žodyną, mėgindamas perskaityti pastabas.

– "Vienaskaita, moteriškoji giminė, naudininko linksnis, antroji linksniuotė", – sumurmėjo jis. – Pirmą kartą girdžiu, kad "kioskas" būtų moteriškosios giminės. Gal jūs bendraudavote tarpusavyje, vartodamos ypatingą šifrą – taip sakant, gramatinį?

– Na, to tai nebuvo ir būti negalėjo, – gūžtelėjau aš pečiais. – Alicija visada sakydavo, kad gramatika kelia jai siaubą. Nesuprasdavo, kaip aš įsimenu tokius dalykus.

– Čia visos pastabos viena į kitą panašios. "Trečiasis asmuo, daugiskaita, *present*". Esamasis laikas, taip? O štai – "veiksnys". O čia... pala, neperskaitau... "vienaskaita, moteriškoji giminė, trečioji linksniuotė". Atrodo, kad tie trumpinimai visur reiškia tą patį? "Vnsk., mot. g. prep". Prie žodžio "nepublikuotas".

– Prepozityvas, sakote? Moteriška giminė? "Nepublikuotoje"... "Publikuotoje"... Parašyti žodį nurodyta forma nesunku, bet jis nepasidarė suprantamesnis.

– "Sausgyslė, raumuo. Moteriškoji giminė, vienaskaita, įnagininkas", – toliau skaitė majoras.

– Sausgysle, raumeniu, – automatiškai išpyškinau aš ir staiga labai pasiilgau gerų mokyklos laikų. – Bet ten juk moteriškoji giminė?

– Taip, vargu ar poniai Hansen tokį baisų siaubą kėlė gramatika, – suabejojo majoras.

– Ne, žinoma, to jau per daug. Tikriausiai ji rašė tas nesąmones kažką kita turėdama galvoje. Na, kas ten dar?

– "Daiktavardis, vienaskaita, vardininko linksnis". Greta žodžio "lydėti".

Aš sudrebėjau. Jeigu nurodymai skirti man, Alicija aiškiai pervertino mano gebėjimus. Velniai griebtų, ką gali reikšti tas kinų raštas?

– Manau, kad žodynus reikia atiduoti mūsų šifruotojams, – pasakė majoras. – Jeigu čia yra kokia nors prasmė, jie sužinos. Nors tokie mėgėjiški galvosūkiai – tikra

bausmė.

– Palaukite su savo šifruotojais, – užprotestavau aš. – Gerbkime kito žmogaus valią. Man atrodo, kad tai adresuota man, ir aš pati turiu suvokti, ką ji galvojo apie tai, ką galvosiu apie tai aš. Nagi, pasukime bent kiek galvas.

Ir įknibau į žodynus. Anglų kalbos žodyne pastabos buvo įrašytos tik anglų-lenkų kalbų dalyje, o lenkų-anglų kalbų dalis liko nelytėta. Matyt, Alicija atsižvelgė į mano intelektualinių reikmių lygį – aš visada naudojuosi tik pirmąja puse. Atsižvelgė ir į tai, kad anglų kalbos man prireikia dažniau negu prancūzų. Atsižvelgė taip pat į tai, kad aš visa tai pastebėsiu, o jei taip, tai susimąstysiu, kodėl jos pastabos tokios absurdiškos. Aišku, kad taip atkakliai rodyti savo gramatikos neišmanymą galima tik turint kokį nors tikslą. ”Paplitęs“ esamojo laiko daugiskaitos trečiuoju asmeniu... Tai turėtų būti susiję ne su dalyviu, o su veiksmažodžiu ”Platina“?.. ”Lydėti“ galima pakeisti į ”lydėjimą“, bet kaip pakeisti žodį ”raumuo“? Ne, kažkas čia ne taip... Veiksmažodis...

Peržiūrėjau žodžius iki ir prieš žodį ”paplitęs“, bet nė vieno veiksmažodžio neradau, paskui perskaičiau įrašą virš ”A“ prancūzų kalbos žodyne. ”Angl. lygu pranc. lygu lenk.“ Suprantama, kad pastabos iš anglų kalbos žodyno liečia prancūziškąjį. Tie patys žodžiai? Nesąmonė, tie patys žodžiai turi tą pačią ir reikšmę, ”paplitęs“ vis tiek bus dalyvis. Reikia ieškoti kažkokių kitų.

Atvertusi tą patį prancūzų kalbos žodyno puslapį kaip ir anglų kalbos, ėmiau skaičiuoti žodžius iš viršaus. Vietoj ”paplitęs“ buvo ”gaminti“. Tiksliai, veiksmažodis. O kaip dėl ”lydėjimo“? Turi būti daiktavardis. Iš tiesų – ”sodas“.

Suglumusi pažvelgiau į majorą, kuris susidomėjęs, bet kantriai laukė.

– Atrodo, radau, – pasakiau netvirtai. – Gramatiškai viskas sutampa, tik prasmės trūksta.

– Kas gi jums išeina?

– Kažkokie paistalai. Jei norite, galite užrašyti. Vadinasi, taip: ”gaminti“. Daugiskaitos trečiasis asmuo – ”gamina“. ”Sausgyslė, raumuo“ – vyriškoji giminė... vienas, du, trys... įnagininkas – ”paštu“. Še tau! ”Gamina sodą paštu“?

Nebežinodama, ką ir galvoti, bejėgiškai įsispoksojau į juos. Abu atrodė labai suintriguoti.

– Na, na, – padrąsino mane Velnias. – Dar pasuk galvą. Gal pabandyk kita eilės tvarka?

Priblokšta, bet ir susidomėjusi savo kūrybos vaisiais, vėl įknibau į žodyną, drauge pakartojau visą lenkų kalbos šeštos klasės vadovėlį. Nežinau, kokia ten jų programa dabar, bet aš to mokiausi šeštoje klasėje.

– Vienaskaita, vietininko linksnis – "virtuvėje". Veiksnys – "laboratorija". Vienaskaita, moteriškoji giminė – "nauja". "Virtuvėje nauja laboratorija"?! Vietininko linksnis, vienaskaita – "ėdalas". Ėdalas netgi tinka virtuvei. Vėl veiksnys, turbūt daiktavardis, aha: "kontrabanda". "Parduotuvė"; daiktavardis, kilmininko linksnis, ko?..

Heroino!

Pakėliau galvą nuo žodynų. Vadinasi, štai kas! Šventasis Dieve! Dabar pagaliau aišku, kokia afera pražudė Aliciją! Narkotikų kontrabanda!!!

Mane taip sukrėtė tas atradimas, kad net žado netekau. Per daug nelauktų permainų užgriuvo vargšę mano galvą. O aš, kvaiša, įsikandau tą šnipinėjimą! Bet ar galima įsivaizduoti: Alicija – ir kontrabanda? Ir dar narkotikų! Kokios siaubingos aplinkybės turėjo įvelti ją į tą aferą, juk vien užsiminus apie kontrabandą ją krėsdavo šiurpas!

– Kodėl jūs iš karto man... – užsipuoliau aš Velnią, bet čia pat užsikirtau: ir nuo vieno, ir nuo kito tiesiog spinduliavo įkvėpimas. Abiejų veidai iš ekstazės švytėjo, atrodė – dar akimirka, ir jie puls ant kelių giedodami padėkos giesmes. Deja, nieko tokio aš nesulaukiau.

– Skaityk toliau! – nekantriai kriokteléjo Velnias, tartum būčiau nutraukusi ties viduriu įdomiausio romano skaitymą. Jis apibėgo aplink stalą ir palinko prie lapo, kuriame majoras kažką rašė.

Ir be raginimo jau visa galva pasinėriau į darbą, vis sėkmingiau žongliruodama gramatikos taisyklėmis.

– "Eina", – pranešiau jiems. – "Parduotuvės". Taip ir yra, kilmininko linksnis. "Rožė", pala, turi būti būdvardis. Greičiausiai "rožinė". Palaukite, čia dar kažkas yra.

Greta tos "rožės", kurią atitiko anglų kalbos žodyno

"ožys", pažymėtas pastaba, kad jam dera būti moteriškosios giminės, buvo kažkas neįskaitomai įrašyta, lyg ir "gade". Danų kalba tai reiškia "gatvė". Tokią pat "gade", tik geriau įžiūrimą, radau greta "sodo".

– Daugiau niekur nėra "gade"... – pasiskundžiau aš.

– Ieškok toliau! – riktelėjo ant manęs Velnias.

Atsidusau ir perverčiau žodyną iki galo. Radau dar "iki", "ant", "rengiuosi" ir "chmel", reiškiantį "apynys", kuriam derėjo būti veiksniu. Majoras su Velniu ėmė dėlioti visa tai į frazes, bet aš tuos gramatikos pratimus sprendžiau daug guviau, ir jie mielai priėmė mane į savo kompaniją. Trise mes neblogai susidorojome, tik tas nevykęs "rožinė sodas" niekur nepravertė, be to, ir "chmel" nei iš šio, nei iš to painiojosi kur papuolė.

Susidėjo šiokios tokios nekeliančios abejonių frazės: "Kontrabanda eina paštu", "Gamina heroiną" ir "Rengiuosi pabėgti". Atsisakėme kontrabandos virtuvėje ir laboratorijos ėdale. Kadangi daugiau daiktavardžių nebuvo, nutarėme, jog logiškiausia bus daryti tokią išvadą: "Kontrabanda eina paštu ėdale parduotuvei. Heroiną gamina virtuvėje. Nauja laboratorija. Rengiuosi pabėgti". Frazė "laboratorija eina" kažkaip niekur nederėjo, o "ant" prašėsi prikergiamas prie kokios nors vietos nurodymo.

Niūriai žvelgiau į tekstą. Vadinasi, Alicija rengėsi sprukti, paprasčiausiai norėjo išvengti pavojaus. Palikti instrukciją man ir kur nors tūnoti iki geresnių laikų. Rengėsi – ir nesuspėjo...

– O kaip dėl "sodo"? – nekantriai paklausė majoras, atitraukdamas mane nuo nelinksmų minčių. – Ar jūs įsitikinusi, kad čia turi būti moteriškoji giminė? Be to, dar tas "chmel"...

– Kaip tik rengiausi pasakyti, bet jūs neleidžiate man nė prasižioti. Jeigu čia ne klaida, tai Alicija greičiausiai norėjo tą vietą ypač pabrėžti. Ta "gade" per daug akiplėšiškai lenda į akis. Pati ji – moteriškosios giminės, galima spėti, kad Alicija paraidžiui išvertė gatvės Danijoje pavadinimą.

– Gal galėtum jį atversti atgal? – pasiūlė Velnias.

– Reikia pagalvoti. Alicija žinojo, kad aš danų kalbos nesuprantu, mudvi su ja ten viską vertėme kaip pakliūva. "Rožinė sodas"? Prancūziškai? Jardin. Nieko panašaus

Kopenhagoje nėra. Angliškai – garden... Garden? Yra! Rozengardenas!

Rozengardenas... Sena gatvelė miesto centre. Gerai ją žinau, dažnai vaikščiodavau ja. Ten stovėjo numatytas nugriauti namas, naujų gyventojų jame nebeapgyvendino. Ten buvo prisiglaudę mūsų bičiuliai, prisimenu, kokią keistą istoriją iš jų girdėjau, ar ne ten ji ir įvyko?

– Liko tik "chmel", – pasakė majoras. – Kur galėtume jį įtaisyti?

– Prie Chmelnajos, – bematant išpyškinau aš, nes įspėjusi "rožinė sodas" įgijau antrą kvėpavimą. – Moteriškosios giminės daiktavardis, nieko daugiau čia nesugalvosi.

– Prie Chmelnajos? – suabejojo Velnias. – Ten nieko tinkamo nėra.

– Iš kur tu žinai. Čia ne Varšuvos Chmelnaja.

– Apie ką jūs? – pasiteiravo majoras.

– Kopenhagoje yra tokia pėsčiųjų gatvelė, grūste prigrūsta krautuvių, – paaiškinau aš. – Vadinasi Strogetas, bet mums ji priminė atkarpėlę mūsų Chmelnajos tarp Brackos ir Novy Sviato. Kaip iš akies lupta, gal tik kiek platėlesnė ir vitrinos spalvingesnės. Visada vadindavom tą vietą "Chmelnaja"... Apskritai mes daug ką pervardydavome varšuvietiškai. Jei reikėdavo eiti į Amagerį, sakydavome "einu į Prahą": tas rajonas labai priminė mūsų Prahą, be to, taip pat ir išsidėstęs – kitame krante, anoje kanalo pusėje. Jei Alicija perdirbo Rozengardeną, tai paprastumo dėlei galėjo pakeisti ir Strogetą, paversdama jį į "chmel".

Čia aš staiga užsičiaupiau – kažkas man dingtelėjo galvon. "Kontrabanda eina paštu ėdale parduotuvei". Ėdale parduotuvei. Chmelnaja. Strogetas.

Galvon kažkas dingtelėjo, užtat ant jos plaukai sukrutėjo, tuoj tuoj atsistos piestu. Ėdalo parduotuvė Chmelnajoje! Strogete! Tokia talpi parduotuvė, su įvairiausiomis įdomiomis prekėmis, aš gerai ją prisimenu... Ir šeimininką pažįstu!.. Gerasis Dieve, juk paskui Aliciją važinėjo žmogus perlaužta nosimi. O aš, vėpla, bijausi tų šaunių, mielų vaikinų iš kontržvalgybos! O siaube, ką daryti?!

– Noriu į Kopenhagą, – subliuvau nesavu balsu.

Majoras ir Velnias, mąsliai studijavę lapelį su pasta-

bomis, vos nuo kėdžių nenuvirto.

– Luktelėkite, – automatiškai ištrūko majorui. – Gal kol kas kavos?

– Taip, viskas sutampa, – šaltakraujiškai pasakė Velnias, grįždamas prie savo lapelio. – Pagaliau!

Sėdėjau rūškanai nusiteikusi, pikta ir mirtinai išgąsdinta. Dabar aišku, net per daug aišku, kur čia šuo pakastas. Išgyvenau Danijoje gana ilgai, kad suprasčiau, jog čia ne juokas. Tai labai opi problema, ir ne tik dėl situacijos vidaus rinkoje, bet ir dėl to, kad per Kopenhagą kontrabandinės prekės keliauja į Švediją bei Jungtines Amerikos Valstijas. O į Daniją – per Lenkiją, kažkokiais nežinomais keliais... Heroiną gamina iš žaliavos kaip tik Danijoje. Anksčiau tai darydavo Prancūzijoje, o dabar įgijo proto – juk ten įstatymo numatytas kalėjimo terminas – dvidešimt metų, o Danijoje – dveji metai, ir tiek. O kadangi lengviau ir saugiau siųsti heroiną, labai naudinga perdirbti žaliavą tiesiog Lenkijoje, juk tokiai gamybai tinka net virtuvė. Laimė, mūsų muitinės tarnyba dar neįgudo pagauti nusikaltėlių už rankos. Tikriausiai jie vikriau tvarkosi, tarptautiniu mastu; ir prireikė Alicijai įklimpti į tokią makalynę!

O man?!

Velnias ir majoras pagaliau atitraukė nuo pastabų ir žodynų ekstazės apimtus žvilgsnius. Abu taip triumfavo, kad iš jausmų pertekliaus, atrodė, tuoj puls vienas kitam į glėbį. Užtat mano fizionomija buvo tikriausiai gerokai sugižusi.

– Reikalauju paaiškinimo, – rūsčiai pareikalavau. – Aš taip pat ne iš kelmo spirta, kai ką žinau, bet dar pagalvosiu, ar verta jums pasakyti. Jūs man nepatinkate, štai kaip. O aš žinau nemažai, todėl prašau skirti man dėmesio, patausoti mano nervus.

– Argi galima abejoti! – suskato teisintis majoras. – Mes kaip tik ir svarstome, ar atskleisti jums savo kortas. Iš principo tai nereikėtų, jūs – privatus asmuo. Mes ir anksčiau būtume jus pasitelkę, jeigu... hm... nebūtumėte taip keistai elgusis.

– Ta farširuota dešra, skirta Michalui, tu save visiškai diskreditavai! – pridūrė Velnias. – Aš sužinojau pašte, kam ji pasiųsta, bet nespėjau perimti. Įdomu, ką tu ten

parašei.

– Ar iš pat pradžių žinojote, jog Alicijos nužudymas susijęs su narkotikais?

– Įtarėme. Tvirtai nebuvome įsitikinę. Tik tu galėjai nušviesti padėtį; užuot tai padariusi, visas kortas mums sumaišei.

– Nieko nesuprantu. Ar tas pačias roges traukiate?

– Nuo šiol – taip. Aš prie tos bylos vargstu jau kelis mėnesius, o majorui teko žmogžudystė, kuri neblogai atrodo toje aferoje, ir keletas smulkesnių nusikaltimų, galimas daiktas, to paties galo. Tikiuosi, kad viskas pagaliau pajudės iš mirties taško.

Na štai, dabar suprantama, kodėl vos pažvelgę į mane abu taip giliai susimąstydavo, kad supanašėdavo kaip dvyniai! Nuo pat pradžių juos kankino ta pati mintis. Ne, vis dėlto nepaneigsi, kad Velnias – aiškiaregys.

– Grįšime prie mūsų bendradarbiavimo, – pasakė majoras, – štai ir kava. Tai ką gi jūs žinote?

Mano tema buvo paini, reikėjo būti labai atsargiai. Bet daug ką galėjau papasakoti nesislėpdama.

– Kai ką aš įtariu. Kai ką miglotai spėju. Žinau Kopenhagoje, Chmelnajoje, vieną parduotuvę, vadinasi "Specialites des pays". Kaip tik importinis ėdalas. Gana didelė parduotuvė, daug filialų kitose vietose. Prekiauja tik įvairiausiomis egzotiškomis šlykštynėmis, iš viso pasaulio kampelių. Varlių šlaunelėmis, cukruotais skėriais, įvairiausio skonio itališkaisiais makaronais, marinuotais žalčiais ir kitais panašiais skanėstais. Taip pat ir mūsiškais.

– O mūsiški – tai kokie?

– Įvairūs. Degtinė ten, tiesa, prasčiausios rūšies. Neišvengiamos burokėlių salotos, dar burokėliai su krienais – ten pas juos krienai kažkodėl ne tokie aštrūs. Na ir, žinoma, lašiniai, silkės, agurkai – apskritai visokie marinatai.

– Ką, ar jie ten savų neturi? – nustebo majoras.

– Turi, bet viskas saldu. Silkę jie ruošia lyg kompotą, nepatikėsite – verkti norisi. Ir, žinoma, troškinys. Apie troškinį Danijoje niekas nė supratimo neturi, jie ten labai rūpinasi savo sveikata, todėl tokio balzamo kepenims savo teritorijoje negamina, pas mus ima. Nesu tikra, bet labai galimas daiktas, kad jį kaip ėdalą Alicija ir turėjo gal-

voje. Tarkime, oficialiai perka troškinį, o tuo prisidengę gabena heroiną. Jūsų darbas – patikrinti, neatimsiu iš jūsų duonos.

Negalima sakyti, kad perspektyva kapstytis burokėlių salotose, troškinyje ir raugintuose kopūstuose būtų juos labai sužavėjusi. Bet tai jau jų rūpestis. Man kėlė nerimą kiti dalykai.

Puikiai sutardami ir suprasdami vienas kitą, svarstėme įvairias kitas detales. Mano iškelta žmogžudystės versija, pasirodo, visiškai sutapo su milicijos, ir galvoti apie pakartotinį žudiko vizitą majorą privertė nelemtosios žvakės. Čia aš laiku kai ką prisiminiau.

– Alicija sakė, kad ji kažką turi, – susimąsčiusi pasakiau. – Tiksliau, ji žino, kur tai padėta. O jei žudikas to daikčiuko ir ieškojo žvakėse? Kas tai gali būti? Įdomu, ar surado?

– Ar pasakyti jai? – Velnias klausiamai pažvelgė į majorą.

– Manau, kad verta: o jei poniai Joanai dėl to kiltų kokių nors minčių?

– Tik nesu įsitikinęs, kad tokį "daikčiuką" galima paslėpti žvakėse, – sarkastiškai pastebėjo Velnias. – Jei, žinoma, žudikas konkrečiai jo ieškojo. Spėjama, kad kažkokiu nesuprantamu būdu dingo krovinys su heroinu. Žinoma, ne mums, – kontrabandininkams. Didelis riebus kąsnis – maždaug pusės tonos, vertas daugiau kaip penkių milijonų dolerių. Kaip jis jiems pradingo, galima tik spėlioti, "daikčiukas" juk kubinio metro tūrio, ne mažesnis. O jeigu Alicija ką nors žinojo apie dingimą?

Taip ir išsižiojau – pusė tonos narkotikų! Kaip čia nekuoktelėsi, ypač kai manei, jog daiktas buvo paslėptas žvakėse. O juk tai labai panašu į Aliciją! Taip tik jai galėjo atsitikti, nesunkiai būtų pametusi ir Varšuvos kultūros rūmus!

Taip tai taip, bet juk Alicija žinojo, kur tas daiktas yra.

– Gerai jau, gerai, žvakės mums neįkandamos, – savikritiškai prisipažino majoras. – Užtat mes, atrodo, radome žmogžudystės įrankį.

– Nejaugi?

– Gana keistas daiktas. Kažkas panašaus į trumpą sti-

letą – be rankenos, bet su pagražinimu.

Jis išėmė iš stalo stalčiaus geležtę – miniatiūrinę, siaurą, labai aštrią, užsibaigiančią gražiu ornamentu, – už to galo ją šiaip taip buvo galima laikyti. Taip ir įsisiurbiau į ją akimis – miglotai prisiminiau, jog kažkur kažką panašaus jau esu mačiusi. Pas ką, kada?

– Kur jūs radote?

– Ponios Hansen pašto dėžutėje. Kruopščiai nuvalytas, jokių pėdsakų.

Bjaurus niekšo bandito pokštas! Štai ir viskas, ką būčiau galėjusi pasakyti. Kad ir kaip stengiausi, nieko neatsiminiau. Greičiausiai tiesiog buvau mačiusi kažką panašaus, su tokiu ornamentu.

Atrodo, kad majorui tas radinys taip pat nieko nesakė. Toliau svarstydamas su manimi nužudymo aplinkybes, jis staiga sunerimo:

– Ar esate tikra, kad dar niekas nenusigavo iki jūsų draugės skrynelės? Man atrodo, kad ten gali būti svarbių įkalčių – vardų, adresų. Bijau, kad net atskleidę visas nusikaltimo detales, be įkalčių neprisikasime iki pačių nusikaltėlių, juolab nesugausime jų nusikaltimo vietoje.

Dėl to taip ilgai laužiau galvą, kad kai ką jau buvau sugalvojusi. Įeiti į skalbyklą galės tik artimas namo šeimininkams žmogus, ir tai jam reikės tinkamos dingsties. Jokiam svečiui, įskaitant ir šeimos draugus, nebus leista nei iš šio, nei iš to raustis palėpės užkaboriuose. Net jeigu jis ir gaus durų raktą ir įstengs įsmukti į namą bet kuriuo paros metu, skrynelė jam bus kietas riešutėlis. Nei pavogti, nei sudaužyti jos nepavyks, juk šeimininkai žino, kad skalbykloje saugomi Alicijos daiktai, ir prižiūri juos. O išnešti daiktą, ne ką mažesnį už nedidelę spintą – dar keblesnis darbas. Ne, vokas tikriausiai ramiai sau guli paslėptas.

– Išleiskite mane į Kopenhagą, – ėmiau maldauti. – Tikriausiai ten saugoma kažkas labai svarbaus, tas nevidonas galiausiai ten pateks.

– Visai sutinku su jumis, bet manau, kad geriau sutvarkyti reikalą oficialiais kanalais.

Mane apėmė siaubas.

– Ką jūs turite galvoje?

– Esame užmezgę ryšį su Danijos policija.

Išgirdusi jo žodžius, vos nepašokau nuo kėdės. Instinktyviai pakėliau rankas, norėdama griebtis už galvos, bet sutrukdė ant peties kabojusi rankinė. Pirmiausia ji trenkė man per ausį, paskui nužėriau nuo stalo peleninę, o kartu ir puoduką su kavos likučiais.

– Nieku gyvu! – sužvigau baisiu balsu. – Pone majore, tik per mano lavoną!!!

– Kodėl taip? – nusistebėjo majoras, šiek tiek sugluomintas mano gimnastikos pratimų.

Žmogus yra silpnas, bet dramatiškomis gyvenimo akimirkomis iš kažkur atsiranda jėgų. Aš taip pat tą minutę patyriau intelekto pakilimą – baisiai sujaudinta, žingsniavau po kabinetą ir rėžiau tikrai įtikinamą kalbą. Nieku gyvu, nė už ką pasaulyje negalima kompromituoti Alicijos mūsų geradarių akyse! Tik to betrūko, kad Danijos policija atvyktų pas juos daryti kratos palėpėje ir Alicija pasirodytų jiems buvusi kažkokia tarptautinio masto aferistė! Ką gi – sušildė gyvatę užantyje? O kaip tai atsilieps mūsų geradario reputacijai? Juk jis – ne kokia nors nežymi figūra, o svarbus asmuo, tarnauja paties karaliaus aparate! Jei jau kalbėti tiesiai, tai sukompromituosime ne tik Aliciją, bet apskritai visus lenkus! Vakaruose į mus ir taip šnairuojama, o dabar pasirodys, jog įsileisti į savo namus žmogų iš komunistinės šalies arba priglausti nusikaltėlį – lygiai tas pats. Jei lenkas, tai ir banditas! Nieku gyvu! Pagalvokite apie tautos garbę!..

Tauta lieka tauta, bet labiausiai mane baugino tai, kad Alicija iš ano pasaulio prakeiks mane, jei leisiu kapstytis intymiuose jos reikaluose visai svetimiems žmonėms, be to, jie, ko gero, pastebės, kad ir aš esu įklimpusi. Kol kas man sekėsi apeiti šį klausimą, o štai dabar teko griebtis tautos garbės kaip gelbėjimosi rato.

– Iš dalies ji teisi, – nenoriai pripažino Velnias.

– Pamatuotai, – sutiko ir majoras. – Ką gi, pagalvosime.

Galutinai nenusiraminau – Damoklo kardas vis dar kabojo virš mano galvos, – bet ir vėl atsisėdau ant kėdės. O jie ėmė viską iš naujo svarstyti. Majoras priminė dar vieną aplinkybę – tuo metu Velnias dėjosi apie tai nieko negirdėjęs. Tik nudelbiau jį žvilgsniu, prisiekusi sau, jog vėliau jam priminsiu.

Pasirodo, neprilygstamasis mano kūdikėlis mūsų piruetų ant plento metu įsigudrino įsiminti "Opelio" numerį. Nespėjo įsižiūrėti tik paskutinio skaičiaus, bet tai nesutrukdė majorui surasti automobilį ir sužinoti, jog jis priskirtas Didžiajam viešbučiui. Automobilį kartais skirdavo pusiau oficialiems valiutiniams svečiams, iš jų kažkokiam Peteriui Olsenui, labai įsimenančio profilio Danijos piliečiui. Kada tiksliai automobilis buvo jam išnuomotas, nepavyko nustatyti, užtat majoras sužinojo, jog kaip tik toks profilis buvo pastebėtas prie Alicijos namo tą lemtingąjį vakarą, tarp devintos ir vienuoliktos valandos.

– Deja, Olsenas negali būti žudikas, – sielvartingai atsiduso majoras. – Nuo vienuoliktos valandos jis niekur neatsitraukdamas lėbavo Didžiojo viešbučio bare. Į savo kambarį nuėjo ketvirtą valandą, o rytą išskrido į Kopenhagą.

Peterio Olseno vardas man nieko nesakė. Tačiau, kitaip negu majoras, aš nė kiek neabejojau, kad tas žmogus prisidėjo prie nužudymo, tik ryžausi verčiau patylėti. Mano akiratyje sušmėžavo visai naujos problemos, o kartu su jomis degte užsidegiau karščiausiu noru skubiai pasimatyti su Michalu.

– Na, tai ką darysime? – mano balsas suvirpėjo. – Aš noriu į Kopenhagą...

Velnias apdairiai laikėsi neutraliteto, o majoras ilgam susimąstė.

– Gerai, – netikėtai sutiko jis. – Keliaukite. Užtarsiu už jus žodelį pasų biure, gal jums bus lengviau gauti tuos daiktus negu mums įsikišus. Reikia pagaliau apsispręsti...

Iš netikėtumo pamiršau net padėkoti. Ko gero, prikabins man savo seklį, bet tai jau ne taip svarbu. Svarbiausia – kad pirmoji pasiekčiau tą nelemtąją skrynelę su stalčiais!

– Ar galiu dabar tikėtis, – šiek tiek pretenzingai paklausiau, – kad paliksite ramybėje poną Barskį? Aš taip suprantu, kad dar šiandien jis bus namie?

Majoras kažkaip sutrikęs pažvelgė į mane, paskui į Velnią, o man nuo blogos nuojautos krūptelėjo širdis. O jeigu jie mane apmovė!..

– Aš nesu informuotas, – pasakė jis, nutaisęs tokį

veidą, tartum būtų išgirdęs iš manęs kažką labai juokinga ir vos laikytųsi nesijuokęs. – Čia jau kreipkitės į poną prokurorą, aiškinkitės su juo.

Nujausdama kažkokią šunybę, pasisukau į Velnią, o šis staiga susirūpinęs ėmė kažkur baisiai skubėti. Nepaisydamas mano protesto, sugriebė mane už parankės, išvilko iš komendantūros ir įgrūdo į automobilį.

– Kur Zbišekas? – sušnypščiau aš protarpiais tarp mėginimų ištrūkti. – Kur Zbišekas, velniai tave griebtų, sakyk, nes užmušiu! Neišlįsi iš tos geldos! Kur Zbišekas?!!

– Nežinau, turbūt namie, – jis mėgino atsikratyti manęs, važiuodamas taip greitai, kad man liko tik pasikliauti apvaizda ir autoinspekcija. – Atvažiuok pas mane penkiolika po trijų. – Jis sustabdė prie savo kontoros, ištrūko iš mano nagų, ir tiek jį temačiau.

Nepuoliau gaudyti – sugriežusi dantimis, ryžausi keliauti tiesiai pas Zbišeką.

Jis pats asmeniškai atidarė man duris, spinduliuodamas iš džiaugsmo, kiek jo dar galėjo būti šiomis aplinkybėmis, – įsikūnijęs geranoriškumas ir nekantravimas.

– Na, kaip? Ar jiems pavyko? – prikibo jis prie manęs tiesiog tarpduryje.

Išvydusi jį, vos nenuleipau nuo neapsakomo palengvėjimo. Prisišliejau prie durų ir žvelgiau išpūtusi akis, virpėdama iš palaimos: štai jis priešais mane, gyvas ir sveikas, jokių baisaus kalėjimo vargo pėdsakų nematyti, tiesa, Zbišekas kažko sudirgęs. Į keistą jo klausimą nieko neatsakiau, nes nieko nesupratau.

– Užeikite, ponia Joana, na, tai kaip?

Apie ką čia jis, gal pakvaišo nuo užgriuvusių negandų?

– Kaip jūs jaučiatės? – nerimaudama pasiteiravau.

– Dėkoju, puikiai, aš labai gerai pailsėjau.

Man smilktelėjo per širdį.

– Pone Zbišekai, pasigailėkite, liaukitės taip kraupiai juokavęs! Maldauju, atleiskite man, jei galite! Taip nusikaltau jums! Dar laimė, kad viskas gerai baigėsi!

Zbišekas su nuostaba įsistebeilijo į mane.

– Pala, ponia Joana, apie ką jūs kalbate? Ką aš turiu jums atleisti?

– Na, kaipgi, juk jie pasodino jus dėl mano kaltės!

Zbišekas atrodė visai paklaikęs.

– Ką jūs čia kalbate? Mane – pasodino?!

Aš taip pat spiginau į jį akis, nebesuprasdama, kuris iš mudviejų kvaištelėjome. Taip ir stypsojome prieškambaryje vienas priešais kitą lyg įbesti.

– Man labai nemalonu grįžti prie to klausimo, – atsargiai pradėjau aš. – Ypač todėl, kad tai tiesioginė mano kaltė. Bet juk jūs praleidote kalėjime net tris dienas!

Dabar jau Zbišekas žvelgė į mane su nerimu ir gailesčiu.

– Ponia Joana, koks baisus nesusipratimas! Vadinasi, nuo jūsų nuslėpė? Aš sėdžiu, tai tiesa, bet sėdžiu namie! Viešpatie, ką aš padariau!

Man širdis plyšte plyšo. Kraujas mušė į galvą. Ne, vis dėlto tas Velnias įvarys man insultą. Ne žmogus, o kažkoks šėtonas. Matyt, mano marazmas klaikiai progresuoja, kad aš, pažindama jį jau dvejus metus, leidausi taip begėdiškai vedžiojama už nosies!

Vienintelis įtariamasis... Jam nėra išsigelbėjimo... Reikėtų perkelti į ligoninę... Kad jis skradžiai žemę prasmegtų!!!

– Duokite vandens ar ko nors tokio... – išlemenau. – Galite nieko nebeslėpti. Pasakokite viską, kaip yra. Suprantu, šis siurprizas buvo skirtas man.

– Ką jūs sakote?! – siaubo apimtas sušuko Zbišekas ir nubėgo atnešti vandens. – Vadinasi, tai jus turėjo galvoje? – tęsė jis nusigręžęs. – Niekada nebūčiau pagalvojęs! Ponas Voitekas prašė, kad padėčiau, aš taip supratau, kad kažkas mėgina jų įtarimus suversti man ir reikia susilpninti jų budrumą. Man pasiūlė pasislėpti, tartum manęs nė nebūtų namie, nekelti telefono ragelio, neatidarinėti durų. O aš labai laiku gavau nedarbingumo lapelį. Bet šiandien, prieš jums ateinant, ponas Voitekas paskambino ir pasakė, kad galiu nebesislapstyti, štai ir atidariau jums duris. Aš maniau, kad ne veltui čia sėdžiu. Bet kad sėdėčiau areštuotas?.. Ponia Joana, ar aš kažkaip jums pakenkiau? Jeigu taip, nuoširdžiausiai prašau atleisti!

– Nieko baisaus! Oi, galva sukasi. Koks niekšas, ką? Nusiplūkiau su juo!

– Ką jūs, ponas Voitekas – maloniausias žmogus. Tik

su juo ir atsigaunu, mudu turėjome sutartą telefono skambutį ir beldimą į duris. O jūs manėte?..

Piktdžiugiškai išdėsčiau Zbišekui, kad dabar jam, apimtam savižudžio nuotaikos, derėjo leisti laiką kalėjimo ligoninėje. Zbišeką tai labai pralinksmino.

– Mano nuotaika, žinoma, buvo bjauri, tokia nelaimė kiekvieną pakirstų, bet dabar man jau daug geriau.

– Na, aš su juo pasišnekėsiu... O jus, pone Zbišekai, labai prašau: nusiteikite to dažytojo paieškoms, nes jie bematant ir jį apmaus. Man dažytojo žūtbūt reikia.

– Taip taip, žinoma, paieškosiu...

Širdyje vis dar virte virdama iš pykčio, grįžau namo ir paskambinau Michalui.

– Klausyk, – pasakė Michalas, – kokie čia balandžio pirmosios pokštai apie Aliciją? Gunaras apskritai tyli, beje, mudu su juo vienas kito beveik nesuprantame. Kas ten pas jus kvailioja?

Rengdamasi apsvarstyti su Michalu labai abejotinus mūsų reikalus, ir taip nervinausi, o čia dar jis mane nepasirengusią Gunaru pribaigė. Kodėl gi jis tyli, gal įsižeidė ant Alicijos, kam ši leidosi nužudoma?

– Nesuprantu, – susierzinusi pasakiau. – Jam turėjo pranešti Alicijos artimieji.

– Vadinasi, tai tiesa?

– Absoliuti. Aš liudininkė. Alicija žuvo, ją nudūrė – kažkokiu keistu įrankiu, nežinau, kaip jį ir pavadinti, kitą savaitę aš išvykstu į Kopenhagą, pakalbėk su Gunaru, gal jis atvyks į laidotuves.

Beje... kada, tiesą sakant, laidotuvės? Ir kokių ten yra keblumų su kūnu?..

Michalas kitame laido gale tylėjo, matyt, niekaip negalėjo atsipeikėti. Bet neturėjau laiko jo guosti.

– Atsiliepk pagaliau! Ar ką nors sutvarkei?

– Palauk! Kada laidos?

– Tiksliai nežinau, greitai.

– Gal dar suspėsiu. Alicija žuvo, Dieve mano! Vadinasi, rengiesi atvažiuoti? Ir man nebereikės dėtis idiotu toje jūsų skalbykloje?

Dar labiau susinervinau.

– Kur tu suspėsi? Ar buvai skalbykloje? Ir kaip?

– Į laidotuves gal suspėsiu.

– Michalai, žinok, kad aš esu įvelta į nusikaltimą, todėl atsakinėk aiškiai, nes gausiu insultą.

– Negausi, pati sakei – tavo kraujospūdis per žemas. Šią savaitę grįžtu. Skalbykloje buvau. Jūsų geradarių nėr, išvažiavę į savo vasaros rezidenciją, durininkas nieko neįleidžia. Viskas užrakinta. Kartą mane įleidęs lipo ant kulnų ir vis per petį dirsčiojo. Daiktai stovi kaip stovėję, bet juk jam matant nemėginsiu laužti! Nežinau, ar apie skalbyklą žino Gunaras, jis kažkur buvo išvykęs, grįžo vakar. Taip supratau, kad reikia laikyti liežuvį už dantų?

– Dabar jau vis tiek. Na, gerai, nebeik ten. Kad tik neapsilenktume, reikia kai ką drauge sutvarkyti.

Išgirdus, koks sąžiningas durininkas ir kad grįžta Michalas, man ant širdies palengvėjo. Galėsime prieš man išvykstant aptarti su juo savo problemą žmoniškomis sąlygomis.

Paskui paskambinau Alicijos seseriai – reikėjo sužinoti apie laidotuves.

– Netvarka! – siautėjo ji. – Tiek laiko praėjo, ką jie ten jai daro? Negirdėta.

Nuvažiavau pas Velnią. Ketinau pareikalauti, kad pasiaiškintų dėl Zbišeko namie, bet neužteko kantrybės. Išdėjau jam viską, vos jis atsisėdo į mašiną.

– Mano mieloji, – patenkintas savimi, paaiškino jis, – pati žinai – kitaip tavęs nesutvarkysi. O gal jį iš tiesų reikėjo areštuoti?

– Galėjai pasakyti tiesą!

– Negalėjau! Jei Alicija bent už skatiką būtų susitepusi, kryžium būtum gulusi, kad tik nušluotum visus įkalčius nuo žemės paviršiaus. Oi, ar sulauksiu aš kada nors tokios ištikimybės! Be to, dar reikėjo iškvosti iš tavęs viską apie dešrą, juk aš nežinojau, ką ten parašei Michalui. Manau, kad Zbišeko buvimas ligoninėje tau tik į naudą išėjo...

Čia jis, gelbėdamas priekinį stiklą, pagavo į jį paleistą žiebtuvėlį. Man liko tik patriukšmauti dėl kontržvalgybos – kas būtų būvę, jei mano įtarimai būtų pasitvirtinę, – paskui pagaliau išsukau iš stovėjimo aikštelės.

– Tiek to, atleidžiu tau. Bet, dėl Dievo, paaiškink, kodėl jūs atsisakote atiduoti šeimai kūną! Alicijos sesuo skambina man vos ne kasdien. O aš pamiršau paklausti

majorą.

Velnias ne iš karto atsakė.

– Na, gerai, pasakysiu tau, nes ir vėl griebsiesi saviveiklos. Alicijos kūnas dingo.

Iš pradžių pamaniau, kad gerai neišgirdau, paskui – kad per tuos jo pramanus galą gausiu, tada parodžiau kairįjį posūkį ir ėmiau sukti vairą.

– Kur tu važiuoji?

– Pas majorą. Tu vėl meluoji, o aš neketinu galutinai išprotėti per tave.

– Prisiekiu, kad tai tiesa! Majoro čia nekišk, suprask, kad tai – tarnybinė paslaptis, aš neturėjau tau sakyti!

– Norėčiau patikėti, bet negaliu. Kūnas dingo! Kaip dingo? Pavogė?

– Nežinau. Dingo, ir tiek.

Sustabdžiau automobilį neleistinoje vietoje, nes pajutau, kaip aptemo akyse.

– Prašau, kalbėk aiškiai ir tiksliai. Lavonas dingo? Kada? Kaip? Kam jo prireikė?

– Kad mes žinotume! Važiuokim, nes užmokėsi baudą! Dingo iš prozektoriumo prieš skrodimą, jau seniai. Tiksliai nežinoma kada, kodėl ir kaip. Majorui su šia byla nėra kada nuobodžiauti.

Na, to jau per daug. Galima ištverti artimiausios draugės mirtį. Galima įveikti kontržvalgybai jaučiamą baimę, galima įvykdyti velionės valią, užrašytą labai savotišku būdu, pagaliau galima drebant dėl savo kailio ir nujaučiant, jog tampi narkomafijos bendrininke, savanoriškai pulti į Kopenhagos bunkerį, bet dar patirti ir draugės palaikų dingimą – nė košmariškame sapne nesusapnuosi. Kam prireikė jos lavono?

Vos ne replėmis traukiau negausius faktus iš Velnio, kuris dabar sėdėjo prie vairo mano vietoje. Jis kalbėjo nenoriai ir nerišliai, todėl galėjau įsitikinti, jog meluodavo kur kas įtikinamiau ir artistiškiau. Matyt, Aliciją iš tiesų nukniaukė, ir dabar jiems net prisipažinti nesmagu. O kaipgi – užsitraukė nešlovę! Bet aš jiems šitos mįslės nebandysiu įspėti, nebeturiu jėgų, tesikapsto patys!

Pasirodo, kad Alicijos sesuo surado ją mirusią tik po vidudienio. Iš vakaro jos buvo susitarusios, kad Alicija duos jai lygintuvą su termoreguliatoriumi. Rytą ji skam-

bino Alicijai, suprantama, telefono niekas nekėlė, nors paprastai Alicija taip anksti iš namų neišeidavo. Seseriai labai reikėjo lygintuvo, pagaliau teko atrakinti butą savo raktu.

– Pirmiausia ji iškvietė greitąją pagalbą, – nepatenkintas numykė Velnias. – Ir tik gydytojas, nustatęs mirtį nuo sužeidimo, paskambino milicijai. Laimė, sesuo visą tą laiką buvo pusiau nualpusi ir nesikėlė iš fotelio, todėl nieko ten nepalietė. Teismo gydytojo nebuvo vietoje, ir majoras liepė iš karto vežti ją, tai yra Aliciją, į lavoninę. Skrodimas buvo numatytas rytdienai, bet neįvyko.

– Kodėl? Ji dingo?

– Nežinau, greičiausiai ne. Skrodimas neįvyko, nes dingo gydytojas.

– Pas jus kažkokia dingimo epidemija! Visam laikui dingo? Ar jį taip pat pavogė?

– Ne, jis atsirado kitą dieną, tik vakarop. Pateko į kvailą avariją – kažkur išvažiavo automobiliu ir susipainiojo su jaučiu.

Čia mane persmelkė nerami mintis, kad prasidės dar viena epidemija, susijusi su smegenų pakenkimu.

– Pala, kaip tai susipainiojo?! Tokių įmantrių metaforų aš nesuprantu, kalbėk normaliai! Juk jautis – ne vilnos kamuolys!

– Kokios metaforos, tikrų tikriausias jautis ganėsi pririštas greta plento. Ir reikėjo taip atsitikti – kaip tik tada, kai daktaras privažiavo, iššovė dujų išmetimo vamzdis. Jautis išsigando, liuoktelėjo ir...

– Daktaras paskui jį...

– Ne visai taip. Pasirodė, kad jautis rupšnojo žolę vienoje plento pusėje, o kuolas, prie kurio jį pririšo, buvo įkaltas kitoje. Jautis ištraukė kuolą, kuloas įsikirto į priekinį automobilio buferį ir nutempė jį tiesiai per dirvoną. Daktaras visiškai pasimetė, išjungė greitį ir atsidavė likimo valiai – net nestabdė, bijojo, kad buferis atitrūks, taip ir važiavo, jaučio tempiamas. Tikėjosi, kad šis galų gale pails. Bet tie padarai kaip reta ištvermingi, todėl daktarui teko taip nuvažiuoti ne vieną kilometrą, jau ir temti pradėjo, o jautis lyg tyčia rinkosi nuošalias vietas. Pagaliau jis šoko į upelį, ir čia daktarui teko stabdyti. Buferis, žinoma, atitrūko. Visą naktį daktaras trepsėjo apie automo-

bilį baloje, be to, ir tas gyvulys brazdėjo kažkur greta, gąsdindamas jį. Atitrūko tik vienas buferio galas, norint važiuoti, reikėjo jį nuimti, o jautis trukdė. Todėl Varšuvą jis pasiekė tik prieš kitos dienos vakarą...

Su Alicijos palaikais ėmė dėtis žmogaus protui nesuprantami dalykai.

– Visi šventieji, ką gi dar tas jautis iškrėtė? – sudejavau aš. – Tikiuosi, kad jis nesusijęs su kūno vagyste?

– Nė kiek nenustebčiau, – filosofiškai pastebėjo Velnias. – Bet atrodo, kad ne. Užtat daktaras dėl to padaro kaltės negalėjo padaryti skrodimo.

– Nejaugi daugiau gydytojų neturite?

– Visi užimti, o pastaruoju metu tiesiog užsikapstę darbuose. Be to, majoras labiausiai mėgsta dirbti su daktaru Gržibeku, ką gi, – jis turi teisę. Daktaras Gržibekas dar tą rytą būtų padaręs skrodimą, bet jis buvo užsiėmęs su jaučiu, todėl Alicijai teko laukti savo eilės. Jeigu būtų žinoję, kad taip atsitiks, žinoma, būtų subruzdę. Lavono atėjo tik kitą dieną, tačiau jo net pėdos buvo ataušusios. Visą tą laiką į lavoninę niekas nebuvo užsukęs. Nelabai įtikėtina, kad kūną būtų vogę dieną, greičiausiai tai bus įvykę arba pirmąją, arba antrąją naktį. Štai ir viskas, tiek ir težinome.

– Ir majoras neieško jos? – suglumau aš.

– Dar ir kaip ieško! Bet kol kas – jokių rezultatų. Tik nesugalvok kalbėtis su juo ta tema, aš tau nieko nesakiau.

Nenorėjau ta tema net galvoti, ką čia kalbėtis. Tačiau iš prigimties laki mano vaizduotė iškart pakišo tą kvailą jautį – mačiau jį lyg gyvą ir nenorėjau atsidurti daktaro vietoje. Toks atsitikimas kiekvieną gali iš proto išvaryti. Oi, ne, tegu patys tvarkosi, aš nusiplaunu rankas!..

Ir savų galvosūkių man pakanka. Kodėl, pavyzdžiui, Alicija slėpė savo baimę ir apskritai visą tą reikalą? Galima paaiškinti tik taip: čia įsivėlęs ne tiesiog pažįstamas, o labai artimas ir brangus jai žmogus, dėl kurio ji pasirengusi net rizikuodama gyvybe lūkuriuoti, kol jis išsikapstys iš nemalonumų. Gal ji nustatė jam terminą. Galbūt jis jau pasitraukė iš aferos, ir Alicija ieškojo galimybės pranešti apie ją kur reikia, todėl ir buvo pašalinta. Logiškiausias aiškinimas. Nusikaltėlių dangstyti ji neplanavo, juk būtų pati tapusi jų bendrininke. Tikriausiai su-

ko galvą, kaip mikliau atskleisti nusikaltimą ir pačiai išlikti šešėlyje. Kreiptis į miliciją jai nebuvo paranku, tai ji man pati susiprotėjo prisipažinti. Kaip ir tai, kad rengiasi sprukti, – matyt, taip jai buvo patogiau perduoti informaciją kur reikia. Tai, beje, patvirtino mano spėjimą apie artimą žmogų.

Jeigu jau stengiuosi elgtis nuosekliai, jei noriu išlaikyti dar ir padorumą, turiu veikti taip, kad Alicija negalėtų priekaištauti man iš ano pasaulio, tai yra, kad jos asmuo, kuriam nesu abejinga, liktų nuošalyje. Kaip taip žinočiau dar, kas jis toks; na, gerai jau, tirdama bylą, pamėginsiu atspėti.

Dėl visa ko sudariau įspūdingai atrodantį visų jos draugų, giminaičių ir pažįstamų, kuriuos atsiminiau, sąrašą, paskui ėmiau vieną po kito braukti. Mėgindama įlįsti į jos kailį, įsijausti į visas jos simpatijas ir antipatijas, taip užsimiršau, kad įtraukiau į konduitą net tetulę, kuri štai jau du mėnesiai kaip ilsisi ramybėje. Alicija palaikė su savo tetule kuo artimiausius santykius, buvo prisirišusi prie jos labiau negu prie sesers. Net jeigu ta nukriošusi, pusiau paralyžiuota ponia dar būtų buvusi gyva, būtų reikėję itin lakios fantazijos, kad galėtum įsivaizduoti ją narkomafijos bendrininke.

Mirus tetai, Alicija turėjo globoti kažkokią tetos draugę, kurią su Alicija siejo kažkokie tolimos svainystės ryšiai. Dėl visa pikta tos svainės neišbrauksiu – ar maža kas, gal ji turi išklydusius iš doros kelio sūnų ar dukterį. Taikiau vieną atrankos kriterijų – Alicijos požiūrį į tą asmenybę nepriklausomai nuo to, kiek ji pati savaime būtų įtartina.

Pagaliau mano sąraše liko tik mūsų geradariai iš Danijos, kuriuos įtarti galėjai lygiai taip pat, kaip ir Danijos karalių. Liko Gunaras – pasiturintis, respektabilus architektas, angeliškos širdies žmogus, be galo gerbiąs įstatymus. Tiesiog idealus piktadario pavyzdys... Liko Zbišekas, jau tikrai niekuo nekaltas, liko Alicijos sesuo, vienas man nepažįstamas vyriškis, apie kurį buvau girdėjusi, kad Alicija vaikystėje jautė jam silpnybę, ir dar trys kiti jos bičiuliai. Vieną iš to trejeto įrašiau prislėgta širdimi ir, sunkiai atsidususi, palikau sąraše.

Lešekas Kržižanovskis. Artimas, pastovus, ištikimas

Alicijos bičiulis, mūsų kolega pagal profesiją, žavingiausias žmogus, kuriam ir aš jaučiau didelę simpatiją. Alicija visada buvo kupina jam pagarbių, draugiškų ir dievaižin dar kokių ten jausmų. Niekada gyvenime ji nebūtų niekuo jo nuvylusi. Vadinasi, ir aš turiu to laikytis...

Rausdamasi savo atmintyje, aš staiga prisiminiau, kad Lešekas juk važiavo į Daniją! Keliais mėnesiais anksčiau už mane. Vardydama majorui ten buvusius tėvynainius, visiškai jį pamiršau – matyt, įstrigo atmintyje tik tie, kurie gyveno Danijoje, kai ir aš ten buvau. Labai gerai, kad pamiršau: kol nepasikalbėsiu su juo pati, ir nepriminsiu.

Papildžiusi sąrašą Michalu ir savimi, laikinai padėjau jį į šalį. Dabar ne laikas imtis privataus sekimo, byla ir be manęs sukasi pašėlusiu greičiu. Mane dabar labiau domino kitas dalykas: po išlaužta durų stakta milicija rado radijo aparatūros pėdsakus; deja, ten pat jie ir nutrūko. Aš maniau, kad tie pėdsakai veda į Kopenhagą – pas visus tenykščius taksistus mačiau mikrofonus – atrodo, tai – ryšys su dispečerine ar dar su kuo.

– Jie kalbasi normaliu balsu, nieko nė nepakeldami prie lūpų, – aiškinau aš majorui. – Mums visą laiką magėdavo atsiliepti – atrodydavo, kad jie kreipiasi į mus. Beje, puikiai girdėti dispečerių balsai – turbūt taip pat, kaip kitame gale keleivių balsai. Matyt, jie ten turi puikius stiprintuvus.

Atsakydamas majoras tik linktelėjo galvą ir atsiduso. Paskui dėl visa ko komandiravo į mūsų Chmelnają visą savo personalą, laikinai perkvalifikavęs juos komunaliniais tarnautojais. Dėdamiesi tikriną šilumos tinklus, jie iššukavo ten virtuves, ir vienoje buvo rastas puikiai sumontuotas naminės varymo aparatas, o kitoje – nelegaliai paskersta kiaulė. Ir tiek.

Velnias taip pat nesėdėjo be darbo – apimtas įkvėpimo, pasisemto iš žodynų informacijos, du kartus buvo surengęs kontrolinę visų tarptautinių maisto produktų siuntų – tiek valstybinių, tiek privačių – peržiūrą. Dėl to geležinkelio ir oro transporte kilo baisi painiava, o viename naminių barštelių stiklainyje buvo rasta pora grynojo aukso apyrankių.

Dažytoją pasisekė rasti per dvi dienas, ir apie tai Vel-

nias nedelsdamas informavo mane.

– To jūsų dažytojo sąžinę, matyt, daug kas slegia, – susirūpinęs raukėsi jis. – Dedasi idiotu. Nieko nežino, nieko neatsimena, nė menkiausio supratimo neturi, kas tokia Alicija, ir, manau, tuojau pareikš, jog niekada nėra laikęs rankose teptuko.

– Gal ten ne tas dažytojas? Kokia jo pavardė?

– Barciševskis.

– Juokauji? – suglumau aš. – Antonijus?

– Jisai.

– Taigi pažįstu jį kaip nuluptą! Dvejus metus dirbau su juo. Ne, ne, – Barciševskis – esktra klasės meistras, jokių machinacijų jam nereikia. Būk ramus, sąžiningai dirbdamas, jis užkala tiek, kiek mudviem nė nesisapnavo. Nori, aš pati su juo pakalbėsiu?

Pamąstęs Velnias labai entuziastingai priėmė mano pasiūlymą, tik paprašė palaukti, kol jis pasikalbės su majoru.

Kadaise buvau dirbusi statybose ir išsaugojau gerus santykius su meistrais – tais, kuriuos bent retkarčiais išvysdavau blaivius. Tarp jų ir Barciševskį, todėl susitikę iš karto radome bendrą kalbą.

Visapusiškai apsvarstę svarbiausias remonto problemas, perėjome prie konkrečių – padejavau, kad negaliu rasti gero dažytojo, labai laiku gavau santechniko adresą ir pagaliau ėmiau kalbėti apie Aliciją.

– O tas baldžius, kuris dirbo su jumis pas ponią Hansen? Ji labai gražiai apie jį kalbėjo. Pamanykite tik, kokia kraupi istorija! Teateina jai dangaus karalystė...

– Tai jūs pažinojote ponią Hansen? – pradėjo ją garbstyti Barciševskis.

– O kaipgi! Mudvi draugavome, aš lankiausi pas ją visai prieš nužudymą. Ji man ir pasakė, kad tai jūs viską pas ją padarėte.

Barciševskis iš karto nusiminė.

– Viešpatie, ponia inžiniere, kiek man tai kainavo! Visą gyvenimą neatleisiu sau, kam įsivėliau!

– Kas gi atsitiko?

– Suprantate, nesisekė darbas, nors verk. O dabar dar milicija prikibo! Nė nežinau, ką daryti, gal jūs patarsite?

To tik man ir trūko! Mielai pasirengiau jį išklausyti,

ir susinervinęs Barciševskis papasakojo man įdomių dalykų.

Dar nespėjo jis pradėti remonto, o jo parankinis atsisakė dirbti. Kiekvienas save gerbiąs dažytojas turi parankinį, Barciševskis taip pat turėjo, ir štai tas jo parankinis staiga pareiškė, kad jam reikia skubiai aplankyti šeimą. Smūgis buvo klastingas: pamėgink rasti pakaitą pačiame remonto sezono įkarštyje. Kai porininkas pasakė, kad vienas jo draugas sutinka jį pakeisti, Barciševskis apsidžiaugė:

– Tiesa, mane šiek tiek nustebino tas draugas – ir solidesnio amžiaus, ir apskritai mano Vladekui ne pora, bet paskui paaiškėjo, kad jis dirba neblogai, na, ir nusprendžiau neniurzgėti. Netgi nežinau, koks jo vardas. Vladekas sakė, bet aš pamiršau. Atrodo, minėjo dar, kad jis studentas ar kažkas panašaus, žodžiu, mokosi ir nori užsidirbti atostogoms.

Netrukus susirgo stalius, kurį Barciševskis prireikus kviesdavosi į pagalbą. Brigada bematant iširo. Tiesa, naujasis porininkas atsivedė kitą stalių, bet Barciševskis, galima sakyti, nė karto jo taip ir nepamatė; jį užgriuvo dar viena neganda.

– Vos atėjo stalius, paskambino žmona – gaisras, degam! Ką daryti – ponios Hansen nėra namie, bute tik boba, ateinanti pas ją tvarkyti kambarių, ir ta pati mirtinai nusitašiusi.

Tai tiesa, Alicijos valytojai užeidavo maudulys, kurio metu ji stengdavosi neišdžiūti kokias tris dienas, ne mažiau. Nieko stebėtino – jei turėčiau aštuonis vaikus, ko gero, dar ne toks maudulys apimtų.

– Išlėkiau namo kiek įkerta, o jie liko ten dirbti. Degė pašiūrės mūsų kieme, štai tos, pažvelkite, pro langą matyti. Matyt, vaikiščiai su ugnimi žaidė, o ten buvo viskas sausa, va ir užsiliepsnojo lyg benzinu būtų apipilta. Bet į namą liepsna nepersimetė, gana greit užgeso. Net gaisrininkų nereikėjo kviesti.

Barciševskiui nepažįstamas stalius pasirodė esąs tikras darbštuolis ir per vieną dieną įveikė visą savo darbo dalį. Parankinis taip pat triūsė kaip reikiant ir tik kartą nuvylė savo darbdavį, padarydamas jam, taip sakant, moralinę žalą. Barciševskiui kažko prireikė mieste, o kai jis

grįžo, rado bute svetimą žmogų – kai šeimininkės nebuvo namie.

– Aš su juo susidūriau tarpduryje, jis jau rengėsi išeiti. Man toks savavaliavimas nepatiko, ir aš pasakiau tam pienburniui porą šiltų žodžių – juk jūs suprantate, ponia Hansen patiki man butą kaip savam žmogui. Kam gi leisti svetimus? Paskui dar teks atsakyti.

Padėjėjas teisinosi, girdi, tas užėjęs tik valandėlei – paklausti, kada galima rasti šeimininkę. Padėjėjas ir atidarė jam nusprendęs, kad tai grįžo Barciševskis. Lyg ir nieko tokio neatsitiko, bet ponui Barciševskiui išliko nemalonus jausmas – taip išėjo, kad jis piktnaudžiavo Alicijos pasitikėjimu. O čia dar gavo šaukimą pas majorą, kažkokia nekonkreti kvota – štai jis ir nutilo lyg vandens į burną prisisėmęs.

– Pasakykite, ponia inžiniere, ką man daryti? – išsigandęs klausinėjo jis. – Aš žmogus sąžiningas, gyvenime po teismus nevaikščiojau, o čia toks dalykas. Ką gali žinoti, o jei jis ką nors nušvilpė ir apkaltins mane? Ir tai dar ne viskas, paskui atsitiko nemaloniausia istorija...

Jis padvejojo, susimąstęs įsispitrėjo į platų televizoriaus, laimė, išjungto, ekraną, paskui numojo ranka.

– Gerai jau, pasakysiu, kitaip neturėsiu ramybės. Kai užbaigėme remontą, tas padėjėjas ir sako: "Jokių pinigų man nereikia. Tu manęs nepažįsti, manęs čia nebuvo. O jei ką nors atsiminsi, galas tau". Ir išėjo, taip ir nepaėmęs pinigų. Na, ką daryti? Turiu žmoną, vaikus...

– Taip, prasti popieriai, – burbtelėjau nieko nelaukusi. – Reikia pagalvoti. O kaip jis atrodė?

– Paprastai. Toks tvarkingas, į studentą panašus. Aukštas, jaunas. Kokių dvidešimt penkerių metų. Toks juodas, tai yra įdegęs. Kokie plaukai – nežinau, kepurės jis nebuvo nusiėmęs.

Tai tau! Jokios naudos iš to išsigandusio Barciševskio! Maža to, atsitiks jam kas nors – kris ant mano sąžinės.

– O kaip atrodė tas, su kuriuo susidūrėte tarpduryje?

– Nemalonus tipas. Elegantiškas, geru kostiumu, o štai fizionomija nenusisekė. Nosis dar iš tolo krinta į akis.

Žmogus perlaužta nosimi! Na, ką gi, to ir reikėjo tikėtis. Kaip vikriai jie įtaisė aparatūrą! Matyt, jiems trūks

plyš reikėjo gauti iš Alicijos reikiamus duomenis. Ir suprantama: penki milijonai – ne juokai!

– Žinote ką, pone Antonijau, – pagaliau patariau aš, – geriau papasakokite viską, kaip yra. Suprantate, jūs keliate jiems pavojų, kol tylite, dabar jie iš tikrųjų gali jums ką nors padaryti. Bet kai viską pasakysite, pavojus atkris, o keršyti jie bijos, kad nepaliktų pėdsakų... Jų galvos juk irgi ne tuščios puodynės.

– Tiesą sakote, ponia inžiniere, – pasiguodė Barciševskis. – O dėl visa ko būsiu apdairus, atsargų ir Dievas saugo. Na, ir duosiu pylos savo Vladekui, tegu tik grįžta! Ir kur jis iškapstė tokį draugelį?

Lygiai tokį klausimą, gal tik šiurkščiau suformuluotą, uždavė ir Velnias, kai aš pranešiau jam apie savo susitikimą su Barciševskiu. Bet keliaudama namo iš kito miesto galo turėjau laiko dar kartą viską apgalvoti.

– Nekartokite visų policininkų iš visų detektyvinių romanų pamėgtos klaidos, – perspėjau aš Velnią. – Nepalikite likimo valiai vertingiausio liudytojo, kitaip rytoj rasite jį tokios būklės, kad jis nieko jums nebepaliudys. Tik Barciševskis gali atpažinti savo parankinį ir tąjį, kaip jį ten? – Peterį Olseną. Pasirūpinkite Barciševskiu dar šįvakar.

Kad ir keista, Velnias šįkart paklausė mano patarimo, ir netrukus Barciševskis buvo pristatytas į milicijos valdybą gyvas ir sveikas, tiesa, ne geriausios nuotaikos.

Buvo apklaustas ir tikrasis jo padėjėjas, tas pats Vladekas, kuriam Barciševskis įsipareigojo duoti pylos, bet padėjėjas dievagojosi savo "draugo" visiškai nepažįstąs. Už rekomendaciją ir išvykimą jis gavo du tūkstančius kompensacijos. Žodinis apibūdinimas nieko nedavė – ar maža mieste jaunų, aukštų ir įdegusių.

Peteris Olsenas kartu su savo nosimi išvyko į Kopenhagą, apie jį beveik nieko nepavyko sužinoti – išskyrus tai, kad jis greičiausiai pažinojo Aliciją ir buvo pas ją užėjęs. Bet juk vizito pas moterį negalima laikyti nusikaltimu.

Diplomatiškai, kuo atsargiausiai, tausodama kelis dar išlikusius galvoje šulus, pamėginau ką nors sužinoti apie dingusį kūną. Man atsakė nenoriai ir, manau, norėdami vien atsikratyti. Aktyvūs majoro veiksmai davė tik vieną

rezultatą: teko išklausyti pritrenkiančią naktinio sargo, budėjusio prozektoriume dieną po nužudymo, išpažintį. Jis gavo butelį "Medžiotojų" degtinės iš visiškai jam nepažįstamo subjekto, kuris prašė išgerti į velionių sveikatą. Mecenatą kažkodėl domino tik tą dieną atvežtų į lavoninę numirėlių sveikata. Sargas buvo geros širdies žmogus ir prašymą pagerbė, o paskui jo net po paros negalėjo prižadinti. Likusiu butelyje neišgertu gėrimu, kaip paaiškėjo, lengvai buvo galima išgelbėti nuo nemigos visą Teisės medicinos instituto personalą.

Be to, mane pasiekė žinia, kad Gunaras vis dėlto buvo atvažiavęs į Varšuvą, ir majoras net mėgino susieti šiuos du įvykius, bet iš to nieko neišėjo. Gunaro išorės apibūdinimas niekuo nesutapo su "Medžiotojų" dovanotojo aprašymu, be to, Gunaras, nors ir keista, kuo mažiausiai domėjosi tragedija, ištikusia jo nuotaką. Kur kas daugiau dėmesio jis parodė jos automobiliui, stovėjusiam mokamame garaže. Iškart po atvažiavimo, tai yra praėjus dviem dienoms po nužudymo, pasinaudojęs įgaliojimu, kurį Alicija buvo įforminusi jo vardu dar prieš kelis mėnesius, jis pasiėmė automobilį ir netrukus išvažiavo juo iš Lenkijos. Su niekuo nesišnekėjo, nieko nebuvo sutikęs, sėdėjo savo viešbutyje neišlįsdamas – išskyrus du vizitus pas Alicijos seserį, su kuria kalbėjosi vien apie orą. Galima pamanyti, kad jis buvo atvažiavęs vien dėl automobilio, norėdamas apsaugoti paveldėtojus nuo susijusių su juo rūpesčių. Tai taip nepanėšėjo į Gunarą, kad nežinojau nė ką galvoti.

Pakvaišęs iš pykčio majoras buvo pasirengęs įtarti visą prozektoriumo personalą, tardė kiekvieną pasimaišiusį po ranka, apvertė aukštyn kojomis visų Varšuvos ligoninių ir kapinių lavonines, įsakė stebėti visų tolimų ir artimų Alicijos draugų butus. Šios pastangos nedavė jokių rezultatų, ir jis ėmė galvoti, kad čia pasidarbuota kažkokio psichopato.

– Iš psichų visko galima laukti, – skaudama širdimi pritarė jam Velnias.

Tuojau turėjau gauti pasą. Iš sudaryto sąrašo pasirinkau Lešeką Kržižanovskį ir nuėjau pas jį pasikalbėti. Mane domino pernykštė jo kelionė į Daniją ir su ja susiję keisti gandai. Norėjau kai ką pasitikslinti. Viena, jeigu jis

įveltas į aferą, reikia jį perspėti – tokia Alicijos valia. Kita vertus, juk aš negaliu atskleisti tyrimų paslapties, juolab perspėti nusikaltėlių. Buvo dar ir trečia priežastis, kažkodėl aš neabejojau ja, nors iš visko atrodė, kad verta abejoti.

– Pone Lešekai, prašau, greit nuspręskite. Jei turite ką nors ant sąžinės, tai man geriau dabar išeiti, nepradėti su jumis jokio pokalbio. Taigi?..

Užuot atsakęs, Lešekas pakvietė mane užeiti ir pavaišino kava. Laikiau, jog savo pareigą sąžiningai įvykdžiau, ir manęs nereikėjo ilgai įkalbinėti.

Paskutinį savo reisą į Daniją jis prisiminė be ypatingo susižavėjimo, bet ir be įtartino baiminimosi. Jis plaukė kaip jachtos kapitonas su vienuolikos žmonių ekipažu. Iš tų vienuolikos grįžo tik dešimt – grįžtant vienas nuskendo: kažkokiu paslaptingu būdu iškrito už borto. Nuskendo, nors mokėjo plaukti, jį išgriebė jau mirusį. Lešekas dėl to turėjo nemalonumų, jį kaltino blogu gelbėjimo darbų organizavimu, bet skrosdami skenduolį nustatė, jog šiam buvo kažkas negerai su širdimi – pasirodo, jis mirė vos iškritęs už borto.

Be to, visas jachtos ekipažas, įskaitant ir kapitoną, buvo įtartas kontrabandos gabenimu. Lešekas baisiai susikrimto – iškilo grėsmė nepriekaištingai jo reputacijai, vadinasi, ir buriavimui. Blogiausia, kad jis ir pats negalėjo laiduoti už komandą – paprastai jis plaukdavo su nuolatiniu ekipažu, o šį kartą lyg tyčia žmonės buvo atsitiktinai surinkti. Jis ne visus pažinojo ir ne visais galėjo pasikliauti.

– Vadinasi, gali būti ir taip, kad koks nors priekvaiša ir iš tiesų ką nors vežėsi, – pamąsčiusi spėjau aš. – Kaip jūs manote, ar jis būtų galėjęs tai padaryti slapta nuo jūsų?

Lešekas taip pat susimąstė.

– Greičiausiai kad taip. Plaukdami atgal, mes nė muitinės patikros neperėjome, mane ten pažįsta ne vienerius metus. Įsigijau uoste draugų, jie manimi pasitiki, juk aš ne pasipelnyti plaukioju, nors tada patikimų žmonių su manimi buvo tik vienas kitas, taigi ką gali žinoti... Sekti aš jų nesekiau, nieko tokio nepagalvojau.

– Žodžiu, jie galėjo ką nors ir pakrauti?

– Galėjo net drambl į. Nors ne, drambliui ten būtų buvę ankštoka. Bet galimybių turėjo daugiau negu reikia, išvakarėse surengėme bandomuosius plaukimus, aš ne visuose dalyvavau. Jachta bet kur iš žvejo valtelės galėjo paimti krovinį, net ir pusės tonos. Rizika, žinoma, didelė, bet visada didesnė kapitonui negu komandai. Tiesa, yra vienas kliuvinys...

– Koks?

– Prekės turi būti vienetinės, smulkiai fasuotos, nebent kontrabandos imtųsi visa komanda, įskaitant, savaime suprantama, ir mane. Niekada jachtoje nelikdavo kas nors vienas, visada ten sukiodavosi keletas žmonių. Išskyrus vieną vakarą, kai mes visu būriu nuvykome į Humlebeką.

Aš buvau girdėjusi iš Alicijos apie tą mandagumo vizitą. Visa komanda viešėjo pas mūsų geradarius jų vasaros rezidencijoje. Akimirką įsivaizdavau tą reginį – vaizdingą, lyg iš turizmo reklamos prospekto. Jauki nedidelė terasa, žalias, medžiais apsodintas skardis, apačioje – saulėje blykčiojanti jūra, toli horizonte – šviesomis mirganti Švedijos panorama. Nejučia pavydžiai atsidusau.

– O jūs ten tiesiai jachta atplaukėte?

– Tas ir yra, kad ne, – paėmėme taksi. Tiksliau, mikroautobusą, kaip tik dešimčiai žmonių. Aš išvažiavau su visais, o vienas žmogus liko jachtoje.

– Kodėl? – nustebau aš. – Juk Danijoje nevagiama!

– Nežinau. Nenorėjo važiuoti. Visą naktį išbuvo vienas, ką nori galėjo pakrauti, kokį nori darbą nudirbti. Tik iki galo jo užbaigti negalėjo: juk tai jis ir nuskendo. Vargu ar vargšelis buvo kontrabandininkas, kitaip jį vėliau būtų iš karto demaskavę. Numirėlis nieko nebepaslėps, o po jo mirties jachta buvo kruopščiai apieškota. Iki šiol nesuprantu, kaip jis įsigudrino iškristi: nors naktį ir užėjo rūkas, bet jūra buvo rami; galva susisuko, ar ką?

– Nustūmė, – burbtelėjau.

– Ką jūs sakote?! Kas? Ir kam?

Ne, su Lešeku viskas aišku, Alicija nerimavo ne dėl jo. Kokia prasmė imtis kontrabandos, jei išplaukia vos porą kartų per metus? Ir kam gi jis skandintų žmogų – ar norėdamas diskredituoti save? Visiška nesąmonė!..

– Pas ką taip užsisėdėjai? – Velnias surengė man kvotą nuo pat slenksčio.

– Tai jūs iki šiol mane šnipinėjate? Reikėjo palydėti iki durų, pažiūrėti į pavardę.

– Jos be pavardės. Kam atidėlioti rytdienai, verčiau prisipažintum tiesiog čia, draugiškoje aplinkoje.

– Vertingiausias patarimas. Ką gi, pasakysiu kaip per išpažintį: ieškau žmogaus, dėl kurio Alicija leidosi nužudoma. Lešekas Kržižanovskis atkrinta, tai ne jis. Jo rankos nedreba, jis įtartinai nedirsčioja lyg pagautas. O kas naujo pas jus?

Nieko sensacingo jie neturėjo. Bet nusiminti nenusiminė, viskas ėjo sklandžiai. Pavyko nustatyti, kad Alicija buvo nuolat sekama, buvo rastas nužudymo įrankis ir atkurta visa nužudymo eiga. Paaiškėjo ir motyvai. Kanalą, kuriuo buvo siunčiami narkotikai, pavyko užblokuoti, net pelytė nebūtų galėjusi prasmukti su tokiu kroviniu per sieną. Trūko smulkmenos – žmonių, kurie tvarkė tuos reikaliukus.

– Bet jie juk kažkur fasuoja savo produktą, – samprotavau aš. – Juk pats savaime jis neįlipa į stiklainius. Nejaugi neįmanoma pagauti jų už rankos tiesiog nusikaltimo vietoje?

– Deja, nerasta nė vieno stiklainio su heroino pėdsakais. Nei skardinės, nei stiklainio. Nepatinka man visa tai.

– O man atrodo, kad tu jautiesi lyg devintame danguje. Kontrabandai juk kelias užkirstas.

– Klysti, – šaltai atkirto Velnias. – Dedasi keisti dalykai. Iš mūsų niekas neišeina, o Daniją pasiekia.

– Kaipgi taip?

– O va taip. Pas mus tikrinamas kiekvienas siuntinys, kiekvienas silkės, lašinių, dešros kąsnelis. Viskas tyra lyg kūdikio ašara. O pakeliui kažkokiu velnišku būdu pavirsta į heroiną.

– Iš kur žinai?

– Turime savų kanalų. Na, ir pati versija man atrodo abejotina. Lašiniai apdorojami vienoje vietoje, silkė – kitoje, kaip čia išeina: ar visur gyvena vien banditai? Man rodos, kad čia veikia visai kitoks mechanizmas.

– Koks?

– Dar nežinau, reikia kai ką patikrinti. Važiuok tu į tą savo Kopenhagą, gal ką nors užklupsi. Mano manymu, ir ten toks pats absurdas. Į parduotuvę įneša, iš parduotuvės neišneša.

– Gerai, apsilankysiu... hm... m... m... parduotuvėje...

– Ko tu myki? – nusistebėjo Velnias.

– ...ir paprašysiu stiklainėlio su kuo nors. Gal išnešiu... – išbūgnijau aš.

Laimė dar, kad mykiama tuo pačiu garsu, dar akimirka – ir būčiau leptelėjusi tokį dalyką, kurio visą gyvenimą nebūčiau sau atleidusi!

Pasą man žadėjo išduoti antradienį. Danijos vizą – trečiadienį. Antradienį paso dar nebuvo, užtat buvo Michalas. Vos nepuoliau jam ant kaklo, tuomet tikriausiai ligą būčiau jam įvariusi. Susilaikiau paskutinę akimirką.

– Klausyk, – pasakė jis, pagaliau iškamantinėjęs, kad laidotuvės neįvyko ir artimiausiu metu jų nenumatoma. – Tu tą farširuotą dešrą pasiuntei tik man ar dar ką nors pradžiuginai?

Nekreipdama dėmesio į klausimą, priverčiau jį iškloti visas visuomenės gyvenimo naujienas, o jau paskui grįžau prie mūsų avigalvių ir leidau sau sunerimti.

– Žinoma, tik tau. O kas atsitiko?

– Nagi, tu ta dešra taip mane sudominai, kad aš tris kartus ten apsilankiau. Iš to, ką man pripliurpė durininkas, galima padaryti išvadą, kad pusė Kopenhagos laužiasi į tavo skalbyklą. Nors dėl tikslumo negarantuoju – jis, žinoma, kalbėjo daniškai. Viskas aklinai užrakinta, kodėl taip, juk jums gyvenant visur būdavo atlapota. Taip, mačiau jūsų pažįstamą.

– Ką tokį?

Michalas užsikirto, įtariamai dirsčiodamas į mane.

– Klausyk, – netvirtai pradėjo jis. – Tu kažką rašei apie tą sekmadienį...

– Ką tu matei? – nekantriai paklausiau aš. – Apie sekmadienį vėliau!

– Skrybėlėtąjį mažąjį plikšį...

Nors ir tikėjausi ko nors panašaus, man tiesiog kvapą užgniaužė – pildėsi blogiausi mano įtarimai. Kalbos dovaną atgavau pernelyg staiga ir papyliau tokį srautą nesuprantamų ištiktukų, kad Michalo veidas baimingai persi-

kreipė.

– Klausyk, čia ne mano reikalas, – nervingai pareiškė jis. – Alicija buvo lyg ir ne šio pasaulio, o tu tai visai iš proto išsikraustei. Iš karto perspėju: aš nusiplaunu rankas, jeigu kas – visko išsiginsiu.

– Ir gerai padarysi, – pritariau aš; gerai, kad liežuvis jau manęs klausė. – Tik tą čia ir veikiu, kad taip pat visko išsiginu. Tik turime susitarti, kad išsigintume vienodai. Tai tu sakai, Mažasis plikšis? O ar prisimeni tipą perlaužta nosimi?

– Dar klausi? – pasipūtė Michalas.

– Tada sakyk, ar mudu matėme jį tą sekmadienį?

Michalas nepritariamai spoksojo į mane.

– Tu dar abejoji? Iš atminties išgaravo?

– O parduotuvę Chmelnajoje – na, tą su farširuotais bambukais ir gyvatėmis su padažu, – ji priklauso to Skrybėlėtojo plikšio sūnui, tiesa?

Michalas dirsčiojo į mane vis labiau nerimaudamas.

– Atsakyk į mano klausimus, turiu būti tikra visu šimtu procentų!

– Na, taip. To Plikšio sūnui. Su padažu. O kas yra, velniai griebtų?

– O tą su nosimi, – pradėjau aš.

– Tą su nosimi irgi mačiau, jeigu tau įdomu, – nutraukė mane Michalas. – Kitą dieną po tavo išvažiavimo.

– Aš juk išvažiavau pirmadienį! – nustebau aš ir kartu nustebau, kad dar galiu nustebti.

– Na, ne ten, – pasiraukė Michalas.

– O kur?

– Su Plikšiu. Parduotuvėje.

Gerai būtų su juo kalbėtis kas valandą po arbatinį šaukštelį, pagalvojau aš, juk čia kiekvieną frazę reikia ilgai ir įtemptai apgalvoti. Ką gi, reikės galvoti drauge.

– Michalai, blogi mūsų popieriai, – susirūpinusi pareiškiau aš. – Net galima sakyti, jog blogesnių nebūna. Paskui paaiškinsiu tau kas ir kaip, o dabar klok smulkiai, tik iš eilės. Ar juos ten kartu matei? Jie šnekėjosi tarpusavyje? Ar esi tikras?

– Lūpos krutėjo, vadinasi, šnekėjosi. O gal kramtomąją gumą žiaumojo? Na, ne, vargu. Kaip tik ėjau pro šalį ir sustojau – Mažasis plikšis dėjo į vitriną tokią

šlykštynę, akių negalėjau atitraukti. Paskui pažvelgiau į vidų – o ten jie. Stovi ir plepa. Apie ką – negirdėjau, iškart tau pasakau, o jeigu ir būčiau girdėjęs, nebūčiau supratęs.

Na, štai – viskas gražiausiai sutampa. Jie, žinoma, postringavo ne apie orą ar tapybą. Ir aš dar privalau apie juos tylėti! Lieka tik pasikliauti prakeiktąja skrynele su stalčiais...

– Kodėl neišėmei to voko! – užsipuoliau Michalą. – Aš juk tik dėl to ir važiuoju. Jeigu jo ten nėra, mudviem galas!

– Nebandyk mano kantrybės, – sušnypštė Michalas, tartum rengdamasis mane prismaugti. – Sakyk, pagaliau, ką visa tai reiškia?

– Tai reiškia, kad mudu su tavimi įsivėlėme į didelę tarptautinę aferą, susijusią su narkotikų kontrabanda, ji ir pražudė mūsų Aliciją! – nevilties apimta, išpyškinau aš. – Ir jeigu nori viską žinoti, tai išeina taip, kad nusikaltėliai mums atsilygino, atsilygino dosniai, atsižvelgiant į minimalias mūsų pastangas.

Michalas taip ir išsižiojo. Taip lyg stulpas ir sustingo su degančiu degtuku rankoje, kol ugnis ėmė svilinti pirštus. Tik tada jis atsipeikėjo, čirkštelėjo kitą ir užsirūkė.

– Ar esi tikra, kad tai ir yra tas pats? – atsargiai paklausė jis.

– Visu šimtu procentų. Tipas su nosimi buvo čia ir, atrodo, ne kartą. Abu jie ne eiliniai toje aferoje – tiek jis, tiek Mažasis plikšis. Atrodo, kad ir to Plikšio jaunėlis taip pat, aš čia neseniai vos neišsiplepėjau, ėmiau mykti lyg nemelžta karvė, gerai, kad laiku liežuvį prikandau. Mes neturime apie juos žinoti, kitaip kils klausimas – iš kur? Pareiškiu tau, kad aš nieko nesirengiu grąžinti, nė skatiko!

– O aš, manai, rengiuosi?

– Vadinasi, neigsime?

– Ar gali pasiūlyti ką nors kita?

– Taigi jokių pėdsakų, – pagalvojusi padariau išvadą. – Asmeniškai aš iš pat pradžių taip ir buvau nusprendusi. Nieko nebuvo, pirmąkart girdžiu.

– Ar Voitekas žino? – sunerimo Michalas.

– Ką tu, nė nenujaučia. Žinome tu, aš ir tikriausiai

tiedu. Pavojingi gali būti tik jie. Jei juos sučiups, jie mus išduos.

– Na, tai dar ateitis parodys, – pažvalėjo Michalas. – Tegu dar įrodo. Nebent tu pati praskystum.

– Juokauji? Špygą jiems, aš jau ir atsakymą sugalvojau. Atseit, apkalba mus iš keršto, nes aš padėjau juos sugauti.

Vėl patylėjome, gerai viską apmąstydami. Pagalvojau apie ateitį ir ėmiau svarstyti, kaip puiku būtų nudžiuginti Lenkijos ir Danijos valdžią ir pateikti informaciją, bet nenurodyti jos šaltinio. Visa viltis – Alicijos vokas...

– Ar nebijai, kad ir tave pašalins? – staiga paklausė Michalas.

– Ne tas rūpi. Baimės stadiją praėjau pačioje pradžioje, kai maniau, kad visa tai – saugumo tarnybos kūryba. Jos braižas labai panašus. Tik neseniai supratau, kas čia prikišo savo nagus, bet kas iš to, turiu laikyti liežuvį už dantų. Alicija taip pat kai ką žinojo. Dabar supranti, kodėl taip veržiuosi prie to voko?

– Gaila, kad nežinojau, būčiau įlindęs ten pro stogą ar kitaip...

– Na jau, na, geriau patikslinkim detales: dėl visa pikta, jei mus kuo nors įtartų. Ar neprisimeni, kuriam laikui nukėlėme savo kelionę – savaitę į priekį ar savaitę atgal?

– Į priekį. Gegužės 7-ąją. Galėtum ir įsiminti tokią epochos dieną.

– Tokie dalykai nepasimiršta, akyse stovi. Geriau laikytumeisi nuošalyje nuo to reikalo, atseit, nieko, kas jus domina, nesu girdėjęs. Tikiuosi, tą laišką, kur buvo dešroje, išmetei?

– Nė neskaitęs, kaip tau žinoma. Manai, kad klaus?

– Prikibs kaip siurbėlės. Na, nieko, gali pacituoti viską, išskyrus paskutinę frazę.

– Paskutinės frazės apskritai nebuvo, – atkakliai spyrėsi Michalas.

– O su Gunaru ar dažnai susitikdavai? – paklausiau aš, dėl visa ko pakeisdama temą, kiekvieną akimirką galėjo grįžti Velnias, ir būtų tekę nutraukti pokalbį nebaigus žodžio.

– Gunaras apskritai kažkur dingo. Kartą aš kalbėjausi

su juo telefonu, tačiau nė velnio nesupratau, beje, kaip ir jis manęs. Paskui jis kažkur dingo, ir niekas negalėjo pasakyti kur.

– N-taip, keisti dalykai, nežinau nė ką galvoti. Dar kiek, ir būčiau įtarusi, jog jis pavogė automobilį. Bet vargšė mano galva buvo taip išūžta, kad Gunarui ten neliko vietos.

Trečiadienį man išdavė pasą, ketvirtadienį – vizą, o penktadienį rytą – bilietą į Kopenhagą.

Į lėktuvą įsėdau kimšte prikimšta visokiausių instrukcijų, patarimų, turėjau vieno žmogaus adresą ir telefoną – prireikus su juo privalėjau susisiekti ir prieš jį neišsišokti su savo nurodinėjimais, įsidėjau ir du kilogramus sveriantį įvairaus kalibro raktų ryšulį. Prisirinkau jų, kur tik galėjau, nes nepamiršau, kad skrynelė su stalčiais tvirtai užrakinta, o jos raktą Alicija seniai pametė. Gal kuris nors iš to metalo laužo ir tiks.

Nebeklausinėjau Velnio nei paskutinių naujienų, nei apie dingusius Alicijos palaikus, išmečiau iš galvos visus jos giminaičius ir pažįstamus. Visi Varšuvos reikalai ir mįslės buvo atidėti iki geresnių laikų, o gal ir be manęs išsispręs.

Pasišnekėjus su Michalu, man parūpo visai kas kita.

Aš pamelavau Michalui. Akyse man stovėjo visai ne ta epochos diena. Mintyse regėjau visai ką kita...

Gazelė lėkė pirmoji. Galingi reflektoriai sklaidė sutemas ir apšvietė sūkuriuojančią hipodrome pūgą. Gazelė bėgo gražia lygia risčia, keldama sidabrinius supustyto biraus sniego kamuolius, ir greit išsiveržė pusę rato į priekį. Bėgant paskutinį ratą, nuo likusios grupės atsiskyrė Gekla, taip jos ir skriejo link finišo: priekyje, atsiplėšusi per kelias dešimtis metrų, Gazelė, už jos – Gekla, o toliau grūdosi į krūvą kiti ristūnai.

Nepamirštamas reginys!

Mudu su Michalu stovėjome vos neišstumdami kaktomis stiklo, pamiršę viską pasaulyje ir netikėdami savo akimis.

– Na, tikiuosi, kad jos nepradės šuoliuoti, – drebančiu balsu sušvokštė Michalas.

– Nusispjauk per kairįjį petį, – nervingai atšoviau aš.

Ir štai Gazelė kirto finišo liniją. Už jos po kelių sekundžių – Gekla. Mūsų pora! Pirmas porinis hitas, kur mes atspėjome ristūnus!

– Stebuklas, – palaimingai atsiduso Michalas. – Įvyko stebuklas!

Ir aš taip maniau.

– O man atrodė, kad visų ratų ji neištvers, – prisipažinau aš, iki širdies gelmių pamaloninta mūsų Gazelės triumfo. – Ar gali būti: iš karto atsiplėšė dviem kilometrais ir iki finišo išlaikė distanciją!

– O tas stuobrys dar tvirtino, kad iš ristūnų lošti beviltiška, – su pasitenkinimu ir panieka pastebėjo Michalas – pastarąją pastabą jis skyrė mūsų pažįstamam globotojui, patyrusiam lošėjui. – Neįtikėtina, ką? O gal ji mėgsta tokį orą?

Prieš tą stebuklą mes jau suspėjome kai ką prašvilpti. Mažumėlę, nes netikėtai pasitaikydavo ir išlošti, gerai, kad statėme už eilinį, ne už porinį. Statyti už porinį nė į galvą neatėjo, ir štai nusišypsojo laimė – tokios sėkmės nė nesusapnuosi!

Visaip slėpėme nuo Alicijos, į kokį azartą įsitraukėme, nes ji į tai žiūrėjo labai nepalankiai. Labai pritarėme jos savaitgalių išvykoms: galėjome nekliudomi atsiduoti savo ydingam pomėgiui. Laimė, Alicija kaip tik labai intensyviai ėmė domėtis Gunaru, ir butas prie Šventosios Onos aikštės vis dažniau likdavo mums.

Tuo metu mes gyvenome visi krūvoje. Michalas su bičiuliais apskritai nuomojo pensione kambarį, bet pas tą bičiulį dažnai atsibaladodavo nuotaka, ir tada Michalas persikeldavo pas mus. Alicijai kiekviena dingstimi rūpėjo ištrūkti pas Gunarą, taigi viskas klostėsi kuo puikiausiai – po mūsų geradarių pastoge visada glausdavosi normos neviršijantis gyventojų skaičius.

Apie tai, jog ketina tekėti, Alicija kol kas plačiai nesigyrė, nes pati dar nebuvo apsisprendusi. Juk negalėjo ji taip iš karto pasmerkti savo ankstesnio nusistatymo prieš santuoką, nors vis labiau linko į Gunarą. Lenkijoje liko Zbišekas, ir mintis apie jį lyg legendinis erelis knaibė jos kepenis. Ji telefonu mėgino atsargiai parengti Zbišeką smūgiui. Taigi jai teko suktis lyg žalčiui, kad neįsipareigotų galutiniu apsisprendimu.

– Na, ryžkis kam nors, – įkalbinėjau aš. – Nes galų gale liksi it musę kandusi. Gunarui visa tai įkyrės, o Zbišekas, sužinojęs, iš kur vėjas pučia, pasistengs susirasti kitą prieglobą.

– Gunaras ištvers, jie čia įpratę tvarkyti reikalus patyliukais, – šaltakraujiškai atkirto Alicija. – O ką tu galvoji? Ką man daryti?

– Velniaižin ką. Galiu patarti tau viską pasukti atbuline eiga. Įsivaizduok, kad neteki už Gunaro, o išsiskiri su juo visiems laikams. Kas tada?

– To nebus, – rūsčiai atšovė nepalenkiamoji Alicija.

Taigi Gunaro likimas buvo nulemtas. Užtat man dabar teko dėti titaniškas pastangas, kad nuslėpčiau, jog yra ryšys tarp jo ir ilgų Alicijos išvykų. Painiodavausi aiškindama, maišydavau draugių, pas kurias ji esą viešinti, vardus. Laimė, Michalas nepasižymėjo pernelyg dideliu pastabumu ir gausių jos draugių taip pat neprisimindavo, taigi mano melas gelbėdavo pusėtinai.

Mūsų slapstymasis turėjo ir kitų, gana juokingų padarinių. Nieko neįtardamas Michalas laidė apie Gunarą įvairiausias dviprasmiškas replikas. Reikia pasakyti, kad Gunaras buvo dviem dešimtimis metų vyresnis už jį ir pora centimetrų žemesnis, todėl Michalui patikdavo meiliai pravardžiuoti jį "mažučiuku seneliuku".

– Mūsų mažučiukas seneliukas užaugintas kapitalistinėmis pomidorų sultimis, kiekvienas jaunuolis gali pavydėti tokios kondicijos, – kartą pavydžiai pasakė jis, kai apžiūrinėjome Hilerodo pilies apylinkes. – Aš pasiduodu, aš – karo vaikas, ne man tai ištverti.

Ir kategoriškai atsisakė pasigėrėti pilimi iš kitos pusės.

Kartais jis įsigeisdavo pasvaičioti ir tuomet berdavo tokius štai naivius "perlus" lyg iš gausybės rago, net dieglį mums įvarydamas. Bet atėjo kartą tokia diena, kai Alicija pasiryžo išsislaptinti ir surengti mūsų bičiulės Anitos lenkiškai daniškuose namuose kažką panašaus į sužadėtuves. Michalas buvo įtrauktas į kviestinių svečių sąrašą, ir man teko garbė pranešti tiesą.

Susitikau jį gatvėje, ir ilgai slėpta paslaptis trykštelėjo iš manęs lyg geizeris.

– Michalai, supranti, koks reikalas – mes su tavimi

kviečiami sekmadienį pas Anitą, į sužadėtuves, – su pasigardžiavimu skubiai išpyškinau, net ant širdies palengvėjo.

– Į kieno? – paklausė Michalas, nelabai susidomėjęs. – Berods, Anita ištekėjusi.

– Alicijos su Gunaru.

Michalas kurį laiką tylėjo, paskui, kaip ir dera gerai išauklėtam žmogui, perklausė:

– Dovanok, tu, atrodo, kažką pasakei?

– Taip, pasakiau. Pranešu tau, kad Alicija susižieduos su Gunaru. Tiksliau, jie jau seniai susižiedavę, bet sekmadienį įvyks oficialios sužadėtuvės.

Bet tuo viskas nesibaigė – ir toliau žiauriai netikėdamas, Michalas pareiškė nenorįs pasiduoti kvailoms mano provokacijoms ir leistis mulkinamas. Teko išsamiai išdėstyti jam Alicijos tekybos planus ir atverti jam akis, kodėl ji kažkur nuolat dingdavo.

– Kodėl gi tu neperspėjai manęs, kad nelaidyčiau liežuvio? Negalėjai kumštelėti pašonėn? Mažučiukas seneliukas!.. Vajėzau! Ką tokio dar iškrėčiau!

– Abejojai, ar jam viskas gerai su vyriškąja atributika... – paslaugiai priminiau.

– Oi, kad mane kur skradžiai... Ir jūs juokėtės?! Šiknės!

Iki pat paskutinės akimirkos, iki pat tosto į jaunosios poros sveikatą, jis dar vylėsi, kad nebus taip baisiai apsikvailinęs, kad mes tiesiog norime iš jo pasišaipyti.

O kitą savaitę Gazelė ir Gekla nugalėjo tose lenktynėse Šarlotenlunde.

– Juk sakiau, kad Šarlotės šalyje mūsų laukia visokie siurprizai, – pasakiau Michalui, kai jau sėdėjome namuose. – Ir, kaip matai, laimėjome porinį! Dar ne taip bus!

– Aišku, kaip: kitą porinį hitą pralaimėsime, – sarkastiškai drėbė Michalas.

– Nekranksėk. Kitą kartą laimėsime vifaifą. Jei nesiseks Šarlotenlunde, žinok, nesiseks niekur. Prahoje su tuo dar sunkiau, o Malmėje – vien ištvirkėliai, ten mes nevažiuosime.

Minėdami Prahą, turėjome galvoje, žinoma, Amagerį. Šarlotės šalis, tiesą sakant, irgi buvo mūsų neologizmas. Paraidžiui tas pavadinimas "Šarlotės giraitė", bet

man danų "Lund" asocijavosi su anglų "land", taip ir atsirado Šarlotės šalis. Michalas priėmė mano pramaną neprieštaraudamas. O vifaifas – tai mūsų trigubas eilinis iš Služevco, tik papildomai sukomplektuotas. Trigubame reikia atspėti pirmuosius tris žirgus trijuose eiliniuose hituose, o vifaife – net penkis, iš pavadinimo lengva atspėti. Baisus daiktas, tik sadistas tokį galėjo sugalvoti.

– Michalai, patikrink, ar tai tikrai kumelė, – sunerimusi paprašiau aš.

– Manau, kad "Gazelė" reiškia "lazdynas", – pastebėjo Michalas ir pažvelgė į programėlę. – Vargu ar jie taip baisiai būtų supinklioję, nors ką tu su jais... Ne, kumelė ir yra.

– Tiesiog sunku patikėti! Aplenkti visus tokiu oru! Kokia šalis! Gyvulių galimybių neatspėsi, o žmonės neskiria lyties.

– Na, kodėl taip sakai, šį kartą viskas sutampa, ko kimbi? Vėlgi – Juno. Mokykloje mes mokėmės apie Junoną, moters vardas, ir čia, žiūrėk, – Juno Loid, kumelė. Viskas sutampa.

– Tarkime, užtat Juno Klintebi – eržilas. Gal dėl įvairumo. Pasitikėk, bet ir pats nesnausk.

Atspėti iš vardų vieno ar kito žirgo lytį buvo tikras vargas, juolab kad tuo metu danų kalbos santrumpos mums buvo visai nesuvokiamos, nes jau ne kartą dėl jų apsirikome. Kartą darganotą, lietingą dieną, aptardami, kiek už ką statyti, mudu paniekinome Grandesę – nusprendėme, kad švelni, gracinga poniutė nenorės plūktis purve ir neištvers distancijos. Kaipgi ne, Grandesė atrūko pirmoji, atnešdama laimingiesiems pasakišką pelną, be to, pasirodė, jog tai – galingas eržilas. Užtat kai kurie iš eikliųjų eržilų, į kuriuos mes dėjome viltis ilgose distancijose – joms vyriškos lyties žirgai, kaip žinoma, labiau tinka, – pasirodė esą paprasčiausi kuinai. Šioje srityje mūsų apsirikimų apoteozė buvo Florensė.

Pirmą kartą mes į ją atkreipėme dėmesį tipiškomis jai aplinkybėmis. Tuo metu studijavome važiuotojų pavardes ir tai, kas ko vertas, – žinoma, drauge su žirgu. Kiek pamenu, peržiūrėjusi tą dieną lenktynių programėlę, likau nepatenkinta.

– Čia nėra už ką statyti. Vieni grafai važiuoja.

– Kokie tau grafai?

– Pažiūrėk pats. Visur "gr." Grafas Gutermanas, grafas Petersenas...

– "Gerbiamasis"! – suriaumojo Michalas.

– Koks skirtumas? Manau, kad jie vis tiek grafai. Aristokratija startavo, jau beveik įveikė lenktynių ratą, ir čia paskutiniame posūkyje mūsų žvilgsniams atsivėrė nepamirštamas reginys. Nuo grupės lengvai atsiskyrė mūsų Florensė ir jau iki pat finišo lėkė išdidžiai vieniša, didindama distanciją taip, tartum visi kiti žirgai būtų trypčioję vietoje. Važiavęs kinkinyje grafas Petersenas net netempė vadžių – įsigudrino laikyti jas grakščiai pakeltoje rankoje ir dar linkčioti publikai. Ši atsakė jam juoko ir plojimų šuoru, atrodo, kad visi žinojo apie Florensę. Išskyrus mudu. Mes nuleipome iš susižavėjimo – žirgas lėkė visai neraginamas, be jokių pastangų, įkvėptai, apsvaigęs nuo greičio, – žodžiu, buvo dieviška!

– Turbūt ji myli jį ir stengiasi padaryti laimingą, – pasakiau aš svajingai, turėdama galvoje grafą Peterseną.

– Ji! O jisai jos – ne? Įsivaizduoji, kaip jis myli ją: už tuos pinigėlius, kuriuos ji uždirba?

– Tai savaime suprantama, bet man atrodo, kad jinai jį myli labiau. Tiesiog visa širdimi veržiasi į finišą!

– Na, ir jis ją iš visos širdies ragina...

– Tikriausiai prieš važiavimą atneša jai gėlių, kaip manai?

– Aš pas ją su tomis gėlėmis keliais atšliaužčiau, – jausmingai pasakė Michalas. – Turbūt kasdien keičia puokštę. Trivėrį veidrodį pastatė arklidėje ir kaspinus į karčius pina.

– O prieš važiavimą puola prieš ją paslikas ir maldauja: "Nenuvilk, mano širdies pašine, nenuvilk..."

– O ji pakelia kanopą, kad jis pabučiuotų. Tai bėdžius, tikriausiai į bobas nedrįsta nė pažvelgti, bijosi užgauti gražiausius jos jausmus.

– Na, jau nežinau. Mylinti širdis būna atlaidi.

– Klausyk, o gal jis elgiasi su ja kaip tikras vyras? – staiga užsiplieskė Michalas. – Reguliariai, dukart per savaitę, aptvarko botagu, ką?

– Pasakė! – virte užviriau aš. – Negi panašu, kad ją čaižytų botagu?

Galiausiai sutarėme, jog tą porą sieja tikra, didelė ir abipusė meilė ir kad įnoringoji Florensė nugali tik tada, kai grafui pavyksta įrodyti visą savo jausmo stiprybę. Kitaip, jeigu, pavyzdžiui, grafas pamirš pamerkti į karališkojo porceliano vazą gaivių rožių ar, neduok Dieve, dirstelės į kokią nors pagundą, įsižeidusi Florensė pasieks finišą paskutinė ir vis sušuoliuos.

Vėliau paaiškėjo, kad Florensė – eržilas.

Bet mes su tuo niekada nesusitaikėme. Greičiausiai grafas taip karštai myli Florensę, kad iš pavydo slepia jos lytį. Taip ir palikome. Kartą mūsų bičiulis, nuolat besisukiojąs apie totalizatorių, tiesa, labiau vertinąs jojimą, o ne važiavimo varžybas, padarė kvailystę, suabejodamas mūsų Florense, kai ji posūkyje išsiveržė į priekį.

– Na, ką tu! – pasipiktinau. – Jei ne Florensė, tai kas kitas?

– Na, jeigu jau jūsų Florensas toks šaunuolis... – nepasitikėdamas nutęsė jis.

Pabaksnojau pirštu į kaktą ir visiems laikams nurašiau jį į visiškų apkiautėlių sąrašą. Pirmiausia nesuvokia akivaizdžios tiesos – jei Florensė įsiveržė į priekį, nėra tokios jėgos pasaulyje, kuri sukliudytų jai atlėkti pirmai, antra, jis laiko ją eržilu. Dėl jo man viskas aišku!

– Trečiasis numeris, tai yra Gazelė, išsiveržė į priekį, – pakomentavo Michalas, kruopščiai studijuodamas programėlę ir analizuodamas, kaip mums sekasi. – O pirmasis pasislinko į antrąją vietą. Reikia lošti atkreipiant dėmesį į skaičius, čia yra kažkokia sistema.

– O va, žiūrėk, dvejukė nusileido į dvyliktą, – susimąsčiusi pastebėjau. – Viskas sutampa, poriniai pasislenka, o neporiniai lieka.

– Ką tu, argi trejukė – porinis skaičius?

– Praeitą kartą!

– O kitą – vėl porinis, – murmėjo Michalas. – Trejukė pirmąjį hitą turi būti gale, paskui ji tryliktuoju numeriu slenka į viršų, vienetas lieka apačioje, paskui jau kaip aštuoniukė kyla aukštyn...

– ...ir pasibalnojusi Kaizerį Hanseną šuoliuoja link finišo...

– Ką?!

– ... o aštuoniukė virsta vienuoliktuoju numeriu ir lei-

džiasi žemyn. Absurdas!

– Aš tiesiog svarstau galimas kombinacijas. Antrąjį hitą laimės autsaideris ir nuneš šuniui ant uodegos visą vifaifą.

– Geriau palaukime iki antradienio, pažiūrėsime, kokia bus nauja programėlė...

Azartas vis labiau traukė mus į savo verpetą. Lyg tyčia man tekdavo eiti į darbą pro kelias avalynės parduotuves. Vienoje iš vitrinų puikavosi juodi smailiakulniai bateliai iš tikros krokodilo odos, kaip tik mano dydžio. Kasdien rytą ir vakarą stypsodavau prie vitrinos ir lyg pakerėta rydavau akimis tą šedevrą, niūriai svarstydama, kad jį įsigyti galėčiau nebent pastačiusi už autsaiderį ir išlošusi. Tokio prabangaus daikto pirkti už savo kruvinu prakaitu uždirbtus pinigus man niekada ranka nepakiltų. Visa viltis – totalizatorius. Kada gi mums išdegs kaip reikiant?..

Pagaliau nebeištvėriau ir papasakojau apie nuostabiuosius batelius Michalui.

– Tai pasuk savo kramę, – burbtelėjo Michalas. – Juk tu, berods, su aukštuoju išsilavinimu?

Įkvėpta vertingo patarimo ir kasdien regėdama tą stebuklą vitrinoje, aš taip uoliai sukau kramę, kad rezultatų neteko ilgai laukti: jau kitą sekmadienį visos mano prognozės – nuo pirmos iki paskutinės – pasitvirtino, visi, už kuriuos pastačiau arba į kuriuos bent jau atkreipiau dėmesį, buvo diskvalifikuoti, jiems neleista startuoti arba jie pasiekė finišą uodegoje. Michalas žiūrėjo į mane neslėpdamas siaubo ir tik aimanavo:

– Jeigu būtume apmokėję dvi paskutiniąsias vietas, abu jau skendėtume aukse!

Pagaliau jis uždraudė man net prasižioti. Man buvo leista tik viena – nurodyti žirgų, už kuriuos ketinau statyti, numerius. Turėjau paklusti, ir smailiakulniai krokodilo odos bateliai, sušvytravę prieš mano akis, ėmė blankti miglotuose toliuose.

Liūdnai ir nuobodžiaudama stebėjau paskutinio hito finalą, kur turėjo išlošti kažkoks numeris, kuris man nė į galvą nebūtų atėjęs. Pasisukau į Michalą, rengdamasi kažką jam sakyti, o jis bematant išbalo lyg drobė ir kažką sumurmleno sau po nosimi.

– Kas tau? – sunerimau.
– Kas ten finišavo? – sušnibždėjo Michalas. – Dešimt-aštuoni?
– Tiksliai, dešimt-aštuoni. O kas atsitiko? Juk tu nepastatei?
Užuot atsakęs, Michalas visas išbalęs išsitraukė iš kišenės du žetonus.
– Dešimt-aštuoni, – triumfuodamas perskaitė jis. – Pažiūrėk, net apžlibau.
Pažvelgiau ir nustėrau. Dešimt-aštuoni, dievaži! Vėl stebuklas!
– Michalai, tu stebukladarys! – aiktelėjau. – Maldauju, tik nepamesk! Kartą aš pamečiau Služevce paprasto porinio žetoną!
– Tuojau pat nusispjauk! Dabar krokodilo odos bateliai, laikyk, jau tavo. Dešimt-aštuoni! Kaip jie atsidūrė priekyje? Visą laiką vilkosi uodegoje!
Man buvo vis vien, kaip jie atsidūrė priekyje. Michalas dėliojo išloštąjį kvituką iš vienos kišenės į kitą, nesugalvodamas, kaip geriau paslėpti. Minia aplink mus vaitote vaitojo, dejavo daugiausia angliškai. O kaipgi, lošimas buvo nemenkas, deramas mūsų vargų atlyginimas: penki tūkstančiai kronų...
O rytojaus dieną aš nusipirkau batelius, antra, – mums atėjo galas. Pražūtinga aistra visiškai mus pavergė.
Alicija svaidydavo į mus siaubo kupinus žvilgsnius – laimė, tik retkarčiais, nes likusį iki išvažiavimo laiką ryžosi skirti vien Gunarui. Tiesa, krokodilo odos bateliai šiek tiek sužadino ir jos vaizduotę, bet savo nuomonės dėl azartinių lošimų ir mūsų proto būsenos ji nepakeitė.
– Visai pakvaišote, – rūsčiai pareiškė ji. – Michalą aš dar galiu suprasti, nebrendėlis, bet tu, sena kvaiša, šeimos motina! Turiu teisę ką nors pasiimti iš gyvenimo. Be to, prabilo mano nuojauta.
– Kokia čia gali būti nuojauta?
– Širdis pranašauja, kad Šarlotės šalyje manęs kažkas laukia. Kažkas nepaprasta, – iškilmingai pareiškiau aš.
– Galiu įsivaizduoti! Grįši namo per tamsų mišką ir gausi iš banditų į kaktą.
– Nori pasakyti, kad prieš tai aš išlošiu? Kitaip kam jiems traumuoti mano kaktą? – pagyvėjau aš.

– Chuliganų keliai nežinomi, – atsiduso Alicija ir pasimatavo dešinįjį batelį. – Geri, nieko nepasakysi... – Paskui pasimatavo kairįjį ir vėl atsiduso.

– Tai tik pradžia, – mąsliai nutęsiau aš. – Jaučiu, kad dar ne tokie dalykai dėsis. Krokodilas tik šiek tiek išnėrė.

– Nenoriu įkyrėti, bet kad tas krokodilas neprarytų tavęs su visais žarnokais. Liaukis kvailioti, kol ne vėlu.

– Atstok. Nusigręžti nuo stebuklo? Nė nemanau!

Pagunda buvo stipresnė – nors Alicija ir labai stengėsi atvesti mane į protą, visi įkalbinėjimai buvo lyg žirniai į sieną.

Bet stebuklas ir yra stebuklas, kad jis nesikartoja. Mano numylėtieji žirgeliai elgėsi neįmanomai kaprizingai, o su jų numeriais dėjosi apskritai keisčiausi dalykai. Tikrų tikriausias pasityčiojimas – jeigu pastatydavome už ketvertuką, pirmas atbėgdavo keturioliktasis numeris, jei už vienuoliktąjį – finišuodavo vienetas, ir taip toliau ta pačia tvarka. Statydavome už neįtikimiausias poras, ir jos atbėgdavo nors per pusę galvos, tačiau atbuline tvarka. Mus lyg velnias apsėdo, ydingoji aistra šventė šėtonišką pergalę, mano pačios rankomis pastačiusi ant komodos neribotų savo galimybių įrodymą – juodu laku blizgančius krokodilo odos batelius. Jie mus gundė ir akino, viską aukštyn kojomis apversdami mūsų tvirtos moralės sielose.

– Jeigu manai, kad aš nusiraminsiu, tai labai klysti, – grėsmingai perspėjau Michalą.

– Kieno dabar bus eilė? Briliantų vėrinio?

– Nusispjaut man į vėrinį. Dabar esu nusižiūrėjusi žalią ”Volvo-144“ ir krokodilo odos neseserą. O prie jo, suprantama, rankinukų rinkinį, aš mėgstu komplektus.

– Ir teisingai, argi galima kitaip, sėdiesi į ”Volvo“ – ir be krokodilo! Viskas turi būti kaip reikiant. Ir kiek gi toks komplektas kainuos?

– Nebrangiai. Už viską – dvidešimt gabalų. Rankinukai kainuoja nuo aštuonių šimtų iki trijų tūkstančių kronų, bet aš brangių nesivaikau. Visai pakaks už pusantro.

– Sužvėrėjo boba, – reziumavo Michalas ir pagalvojęs pridūrė: – Šaudyti tokias reikia. – Paskui dar pagalvojo ir pridūrė: – O aš kur nors pakeliaučiau. Mane domina Brazilija. Ir Himalajai.

– Užsimojai! Gal pasitenkintum Alpėmis?

– Į Alpes užsuksiu pakeliui. Bet patiltėse nakvoti nesirengiu, skveruose ant suoliukų – taip pat. Mėgstu praustis šiltu vandeniu.

– Sužvėrėjo bernas. Matyt, ne tik aš galiu būti medžioklės objektas. Čia vienu poriniu neapsieisime, teks lošti vifaifą.

– O kas kliudo?

Deja, vifaifas vis dėlto viršijo mūsų galimybes. Jau geriau susižerti lošinį Služevce už lenkišką trigubą. Na, argi įmanoma – atspėti pirmuosius penkis žirgus penkiuose eiliniuose hituose, nuo antro iki šešto!

Prisidėjo dar ir tai, kad mes negalėjome kaip reikiant susikaupti: netrukus turėjo išvažiuoti Alicija. Prieš dvi savaites prasidėjo pasaulio pabaiga, rodanti, kad Alicija kraustosi daiktus. Vieną iš tokių apokalipsinių dienų ji pasakė man:

– Klausyk, skrynelę su stalčiais aš palieku.

– Aha, – bukai sumykiau atsakydama – kaip čia neatbuksi, kai gyveni tokiame neįsivaizduojamame chaose, ištaikydama pamiegoti po tris valandas per parą! Užtat Alicija atrodė lyg agurkėlis, niekas, pažvelgęs į ją, nebūtų pasakęs, kad mes gulamės bemaž paryčiui, paskui strimagalviais lekiame į darbą, nors ir vėluojame, bet stengiamės bent jau neperžengti padorumo ribų. Man tuos nepatogumus ištverti buvo daug sunkiau. Turbūt norėdama mane visiškai pribaigti, Alicija uždraudė man grįžti namo anksčiau – girdi, aš atitraukianti ją nuo kraustymosi proceso. Teko aplankyti visus, kiek tik pasisekė rasti, pažįstamus, peržiūrėti visus prancūzų filmus, o vėliau, pasibaigus prancūziškajam repertuarui, persimesti prie anglų kinematografijos, kurios mažai suprantami subtitrai danų kalba galutinai mane pribaigė...

– Testovi sau. Su geradariais aš susitariau.

– Nesirūpink, aš nesirengiu judinti to griozdo. O kas toje skrynelėje?

– Nežinau, negaliu atidaryti.

– Čia tai bent! – Iš nuostabos man net galvoje pašviesėjo. – Nežinai, kas yra pačios skrynelėje? O jei kas nors reikalinga?

– Visa, ko man reikia, pasiėmiau, o atidaryti negaliu,

raktą pamečiau. Ten kažkokie seni popieriai, tegu guli.

– Kaip žinai, – aš abejingai gūžtelėjau pečiais.

– Toje didelėje dėžėje ir štai toje, kuri greta jos, – visoks šlamštas. Senas ir nelabai. Jį aš taip pat palieku, vis tiek sugrįšiu. Jei nesugrįšiu, paskui man atsiųsi. O dalį nusiųsiu Laurai.

Paklusniai sutikau, užsirašydama dėl visa ko kai kuriuos pavedimus ir vardus gerų žmonių, laikinai, grąžintinai sušelpusių mus šiokiais tokiais būtiniausiais daiktais. Kartu parašiau, ką ir kam išsiųsti, nes kas pro vieną ausį įeidavo, pro kitą išeidavo.

Tik vienintelį kartą jai pavyko įžiebti menką kibirkštėlę mano aptemusioje sąmonėje. Pereidama nuo Gunaro užuolaidų prie geradarių arbatinuko, ji ūmai nuščiuvo ir įdėmiai pažvelgė į mane.

– Klausyk, – jos balsas skambėjo neryžtingai. – Gal tu vis dėlto baigtum su tuo Šarlotenlundu?

– Dar ko, – mandagiai ir visai protingai atšoviau. – Manęs ten krokodilas laukia. Negalima skriausti žvėrelio.

– Tau reikia gydytis, – trumpai diagnozavo Alicija ir daugiau apie tai nekalbėjo.

Šiame laikiname pasaulyje viskam ateina pabaiga, kraustymuisi – taip pat, ir štai kartą, vos brėkštant miglotam rytui, Alicija iš mūsų išvažiavo.

Sėdėjome name prie Šventosios Onos aikštės pasišiaušę, sukišę nosis į šūsnis hipodromo programėlių ir atsitraukdavome tik tam, kad neaiškios paskirties gelžgaliu pasiskaldytume riešutų ant betoninio skalbyklos slenksčio. Jau kelias savaites nepermaldaujamas likimas buvo nusisukęs nuo mūsų. Paskutinį sekmadienį vifaife mes visus penkis kartus pataikėme, deja, – pagal tris skirtingus kuponus. Jau išsakėme, kaip nepalankiai žiūrime vienas į kitą, bendromis pastangomis išanalizavome pastabas – atsižvelgiant į amžių ir daug negudraujant, mūsų nuomonės dėl snarglėto kretino ir senos kvaišos visiškai sutapo, – ir dabar abu sutartinai stengėmės pasitelkti visus protinius gebėjimus, kad trūks plyš kompensuotume savo idiotišką klaidą.

– Lenkijoje aš lošiau kaip Storulė, – susimąsčiusi sumurmėjau.

Michalas pakėlė galvą nuo lapelių ir nepatenkintas

dėbtelėjo į mane.

– Kokia ten dar storulė?

– Na, yra viena tokia. Atspėdavo beveik kiekvieną porinį, galų gale aš atkreipiau į ją dėmesį. Ėmiau stebėti, už ką ji stato. Lygiuotis į ją būdavo nelengva, lošė iš stambių sumų, bet kai kas nuo jos ir man nukrisdavo. Gali sakyti, vienintelė mano gyvenimo atkarpa, kai lošdama turėdavau teigiamą saldą. O paskui ji kažkur dingo, gal išvažiavo.

– Gal ji Kopenhagoje? – pagyvėjo Michalas.

– Galbūt.

– Tai apsidairyk.

– Kad aš jos veido neįsiminiau. Visą laiką bėgiodavau įkandin, matydavau tik iš nugaros. Jei, neduok Dieve, sulyso, nė nebepažinsiu.

Michalas sielvartingai nužvelgė mane ir pritūpęs ant slenksčio trinktelėjo gelžgaliu per riešutą. Prisiminusi Storulę, bent kiek pažvalėjau. O ką, nebloga mintis, jei ir nėra Storulės, kas trukdo lošti nusižiūrint į ką nors kitą? Nors ir į Skrybėlėtąjį mažąjį plikšį?

Su Skrybėlėtuoju mažuoju plikšiu susipažinau maisto prekių parduotuvėje priešais savo kontorą – ten visada ir apsipirkdavau. Kartą pirmadienį jis pats mane užkabino – prašnekino apie praeitą sekmadienį, lyg mudu seniai būtume geri pažįstami.

– You are from Poland? – paklausė jis. – I have the family in Poland*.

Paskui pasigyrė, jog vakar jam buvo laiminga diena, ir tuo mane gerokai nuliūdino.

Aš savo ruožtu nusprendžiau įgelti Michalui ir pirma proga nurodžiau jį kaip sektiną pavyzdį.

– O kaip jis atrodo? – susidomėjo Michalas. – Gal jis – tas pats, su kuriuo mano draugelis tvarkė kažkokį reikalą?

– Mažas, plikagalvis, juodaplaukis.

– Taip kaip vis dėlto – plikas ar su plaukais?

– Praplikęs, o aplinkui plikę juodas vainikėlis.

– Parodysi man jį, o aš tau pasakysiu, ar tas pats.

Sekmadienį ne aš, o Michalas parodė man tą tipą.

*Jūs iš Lenkijos?.. Mano šeima Lenkijoje (*angl.*).

– Štai tas plikis, su kuriuo mano bičiulis turi kažkokių reikalų. Jis?

Pamėginau įsižiūrėti, paskui gūžtelėjau pečiais:

– Nežinau. Matau, kad su skrybėle, o kas po skrybėle, nematau. Gal tas, o gal ir ne.

– Jeigu jis, tai netoli nuo tavo darbovietės turi meno dirbinių saloną. Matyt, todėl ir einate produktų į tą pačią parduotuvę. Verčiasi realistais, abstrakcijos negali pakęsti.

Mažasis plikšis pats išsklaidė mano dvejones – džiaugsmingai pripuolė, mojuodamas kvituku, kuriame aiškiausiai buvo įrašyta ką tik finišavusių autsaiderių pora. Visas blizgantis iš pasitenkinimo, jis kaišiojo kuponą kiekvienam praeiviui po nosimi, ir greit jau pusė publikos sekiojo jam įkandin, norėdama pamatyti laimingąjį.

– Skrybėlėtasis mažasis plikšis prapuolė ant dešimties-vienuolikos, – sausai pranešiau Michalui. – Sukurpė kombinaciją už šimtinę. Atrodo, tai jam su kaupu atsipirko.

– Tyliau, – sušnypštė ant manęs Michalas. Transliuojama muzika nutrūko, pasigirdo kažkoks karksėjimas. – Tiksliai – du kuo švariausi gabalai.

O netrukus aš pati tapau liudininke, kaip Mažasis plikšis susišlavė laimikį iš dešimties kuponų už favoritą ir išlošė vifaife septyniolika tūkstančių. Ir pats man prisipažino, jog visą gyvenimą turi laimę su pinigais. O jei mums jis taps aukso gysla?..

Išsakiau šią aukso mintį Michalui. Šis, gliaudydamas ant stalo riešutus, pasakė:

– Čia kažkas yra. Galima pamėginti, kas žino. Kad tik per anksti nesubankrutuotume, jis lošia su užmoju.

– Storulė irgi lošė su užmoju.

Buvo jau pavasaris, ir nepakartojamai žavus miškelis Šarlotenlunde tiesiog džiugino akį. O kai atsimeni, kad tuojau už miško teliuskuoja jūra, kuriai visada jaučiau silpnybę, žavesys dar padidėja. Neblėso tvirtas įsitikinimas, kad Šarlotės šalyje mūsų laukia kažkas; svidėdamas juodo krokodilo oda, tas ”kažkas“ nuolat šmėžavo man prieš akis. Jau susirgau tikra manija dėl tos raugintaodės reptilijos.

Nusprendę pakeisti Storulę Skrybėlėtuoju mažuoju

plikšiu, nebenuleidome nuo jo akių. Pakaitomis jį stebėjome, bet kol kas tuščiai – Mažasis plikšis pastatė už vifaifą ir penkis eilinius hitus apskritai praleido. Po šeštojo, sužinojęs, kad vifaifą pralošė, Skrybėlėtasis mažasis plikšis pasuko link kasos – matyt, ketino atsilošti paprastuose poriniuose. Tai, deja, jis padarė paskutinę akimirką, kai mes jau nebetekome vilties ir sulošėme aklai.

– Velniai jį griebtų, – susierzinusi pasiguodžiau Michalui. – Pastatė jau po manęs. Bet kažkaip keistai, gal ir mums taip sulošti?

· – Ar turi atliekamų pinigų? – įgėlė Michalas. – Už ką pastatė?

– Už vienetą, dvejetą ir vienuoliktąjį – kombinuotai, be to, už trisdešimtuką.

Michalas gūžtelėjo pečiais.

– Tik vienetas dar teikia šiokių tokių vilčių. Ketinu surizikuoti ir statyti už autsaiderį. Pala, pamatysim.

Laukti teko neilgai. Atėjo vienuoliktas – vienas, ir Skrybėlėtasis mažasis plikšis gavo savo uždirbtą sumą – aštuonis šimtus trisdešimt penkias kronas. O mes vos galo negavome.

– Man viskas jau vis tiek! – be nuovokos šnypštė Michalas. – Jeigu jis dabar paklos tūkstantį, aš irgi statau tūkstantį!

– Atsipeikėk, mudu abu tiek nesukrapštysime!

Michalas nudelbė mane nepakaltinamu žvilgsniu ir puolė ieškoti Mažojo plikšio. Aš – jį vytis, nes Mažasis plikšis stovėjo už pastato, trypčiojome abu už kampo, laukdami, kol Plikšis užbaigs kažką dėstyti subjektui su įsimenančia nosimi ir nupėdins prie kasos. Kai tik jis ėmė pėdinti, Michalas nusliuogė paskui jį.

– Už ką lošia Plikšis? – nekantriai prikibau prie Michalo, kai jis grįžo.

– Už paprastą porinį. Keturiolika -vienas.

Savo ausimis nepatikėjau.

– Ir tu taip pat?

– Na, taip!

– Išprotėjai! Juk dalyvių iš viso – trylika!

Michalas dirstelėjo į mane taip, tartum būtų ką tik nubudęs po hipnozės, ir karštligiškai ėmė raustis kišenėse, ieškodamas žetono. Pažvelgė į jį, paskui į skydą, kur

sieksninėmis raidėmis švietė tik trylika numerių, paskui vėl į mane, – jau su siaubu.

– Tas tavo Plikšis iš proto išsikraustė!

– Kažkuris iš judviejų tai tikrai! Viešpatie, startuoja! Bėk, pastatyk ant ko nors normalaus! Juk paskutinis lošimas!

Stumdydamiesi strimagalviais puolėme prie kasos. Michalas pasakė pirmus atėjusius į galvą numerius, aš susižėriau korteles į rankinę kartu su idiotišku kuponu keturiolika-vienas. Nespėjome nė atsitokėti, o žirgai, apskrieję du ratus, jau pasileido finišo tiesiąja.

– Septyni-keturi! Mes, atrodo, tokį turime? - paklausiau aš, jau kelintą sykį patirdama sukrėtimą: staiga nei iš šio, nei iš to išlošėme – tai kažkas nauja!

– Patikrink, aš ir pats nebeatsimenu. Ir nesidžiauk iš anksto, dar tik pirmas hitas.

– Sakykim, antras. Pirmas buvo su Dublreksu. Ir tai gerai, gal šimtinę duos.

– Neaišku, greičiausiai pusšimtį. Na, jeigu tu nebūtum pražiopsojusi Plikšio per pirmąjį hitą, būtume gavę daugiau.

– Jau kam kalbėti, o tau tylėti. Užtat tu tai jo nepaleidai.

– Liepsi atsakyti už visokių plikšių pakvaišėlių įgeidžius?

– Už vieno gauruoto gali? To, kurį kasdien matai veidrodyje?

Štai taip nei iš šio, nei iš to mudu su Michalu susikivirčijome. Laimė dar, kad suspėjome pastatyti už favoritus! Diena, galima sakyti, atsipirko, bet tai buvo toks menkniekis, palyginti su pražiopsota pirmąja pora!

Supykusi ant Michalo, nusprendžiau, laukdama išmokos, pavakarieniauti bare viršuje. Michalas iš pradžių atsisakė, paskui, kai jau buvau bebaigianti vakarienę, taip pat atėjo, todėl mes dar sėdėjome prie stalo, kai paskelbė, kiek išlošėme – devyniasdešimt šešias kronas!

– Taip ir geriau: nereikės stovėti eilėje, – pasakiau aš.

– Reikės. Ten išsirikiavo visas hipodromas.

– Tuomet neskubėk taip. Kas tave veja?

– Net nenorėdamas smaugiesi, kada va tokia gyvatė į tave akis spigina.

– Nematei tu tikros gyvatės. Va paūgėsi, pats įsitikinsi, – globėjiškai pareiškiau aš, nors ir supratau, kad pilu alyvos į ugnį.

Leidomės žemyn pikti ir pasipūtę, jau visai tarpusavyje nebesikalbėdami. Prie kasų trynėsi eilių nuobiros. Tuščia buvo tik vienoje, ir aš, nesivargindama perskaityti užrašo, pasukau tiesiai prie jos. Michalas kažkaip mostelėjo, lyg norėdamas kažką pasakyti, bet persigalvojo. Padvejojęs nusliūkino paskui mane.

Išsiėmiau iš rankinės bilietą, kurį apdairiai buvau įsikišusi į kišenėlę, ir padaviau kasininkui. Ir čia atsitiko toks dalykas, kuriuo net labai norėdama negalėjau patikėti, nors tai atsitiko ne kam kitam, o man.

Kasininkas paėmė bilietą, greitai, bet atidžiai apžiūrėjo jį, įsikišo į viršutinę švarko kišenę, apsidairė ir išsitraukė pinigus. Aš taip pat automatiškai apsidairiau aplinkui, bet netoliese stovėjo tik Michalas, be to, demonstratyviai nusisukęs. Nukreipiau žvilgsnį į kasininką ir apstulbau. Man priklausė lygiai devyniasdešimt šešios kronos, o čia prieš mane kūpsojo krūva pinigų, vien penkiašimtės, ir visą tą šūsnį kasininkas aiškiai nekantraudamas stūmė man.

Galvoje buvo tuščia kaip iššluota. Beje, ne visai tuščia – atsirado miglota nuojauta, jog man kiša tuos pinigus, kad juos kažkodėl apžiūrėčiau. Nejučia paėmiau tą sunkų paką į rankas. Tuomet kasininkas mostelėjo lyg vydamas mane nuo langelio ir dar kažką sumurmėjo – supratau tik "kvik", reiškiantį "greitai". Mėginau priešintis – kam gi man trauktis ir dar greitai, ir dar su svetimais pinigais, atsakydamas jis irgi pasipriešino – tyliai ir piktai. Tuo metu prie manęs priėjo Michalas – matyt, jis nugara pajuto, kad ne viskas gerai. Kasininko veidas persikreipė, jis žaibiškai nuleido stiklą ir spruko už durų, o aš likau stypsoti su pasibaisėtina pinigų krūva rankose ir klaikia tuštuma galvoje.

– Ką visa tai reiškia? – paklausė Michalas, sprogindamas akis čia į mane, čia į mano rankas, kuriose čiūčiavau lobį.

– Nežinau, – atsakiau apstulbusi ne mažiau už jį patį. – Įgrūdo ir spruko.

Bukai spoksojome vienas į kitą.

– Įdomu, kiek čia? – pagaliau ištarė Michalas ir staiga atsigodėjo. – Vajėzau, gal jis apsimovė?!

– Taip ir bus, oi, reikia grąžinti! Koks avigalvis, juk reikėjo užmokėti tik už porinį, tokių išmokų dar niekas neregėjo!

– Paslėpk, – ryžtingai įsakė Michalas. – Už jokį porinį jis nemokėjo. Ir dinkim iš čia nieko nelaukdami, aš tau paskui paaiškinsiu. Nešvarus reikalas. Nagi, pasipustykim padus ir sprunkam, mūsų čia nebuvo!

Publika beveik išsiskirstė, ir mes be vargo radome taksi. Trūko tik per tamsų mišką pėstiems kulniuoti – su tokia krūva pinigų! Nuo Osterporto taip pat važiavome taksi ir kol neparsiradome namo, nė neprasižiojome. Paklusniai ir vis dar kažkokia apspangusi laukiau iš Michalo žadėtojo paaiškinimo.

– Žinok, – pasakė jis, kai mes jau įžengėme į mano apartamentus ir uždarėme duris, – kad tave velnias nunešė gauti išmoką už paprastą porinį į kasą, kuri apmoka tik mažuosius penketukus.

– Kaipgi taip?

– O va taip. Užrašas ten sieksninėmis raidėmis parašytas, ir prie langelio, kaip tu pati tikriausiai pastebėjai, tuščia.

– Todėl ir nuėjau ten!

– O ką tu jam parodei?

– Bilietą paskutinio hito porai. Juk negalėjo jis supainioti paprasto porinio su vifaifu, bilietai tikriausiai visai nepanašūs!..

Čia mane nusmelkė kažkas panašaus į nuojautą, čiupau rankinę ir pažvelgiau į vidų. Atskiroje kišenėlėje gulėjo paskutinis, laimingasis, bilietas, septyni-keturi. Nesakydama nė žodžio, ištiesiau jį Michalui, ir mudu amo netekę įsispitrėjome vienas į kitą.

– Ar supranti ką nors? – pagaliau paklausė jis manęs.

– Tai ką aš jam padaviau? – sumurmėjau, jausdama, jog mano bukumas peržengė visas ribas.

– O ką tu apskritai galėjai jam paduoti?

– Na, tik ne pasą! Kažką iš paskutinio hito, visa kita aš išmečiau, supykusi ant to Skrybėlėtojo mažojo plikšio. Prisimink, kokius numerius tada pasakei kasininkui. Patikrinkim, ko trūksta!

Michalas įtempė atmintį, paskui mes patikrinome. Trūko idiotiškos 14-1 kombinacijos kvituko.

– Kažkokia klastotė, – pasakė Michalas. – Aišku tik tai, kad kasininkas apsišovė. Mano manymu, čia aiškus sukčiavimas. Ne veltui pamatęs mane jis taip išsigando. Tikriausiai palaikė mane persirengusiu faraonu.

– O kuo čia dėtas Skrybėlėtasis mažasis plikšis? Kodėl jis statė už kombinaciją keturiolika-vienas? Gal tai jų šifras?

– Kipšas juos žino? Kiek ten pakete?

Suskaičiavome mįslinguosius banknotus, suma susidarė daugiau negu padori: trisdešimt penki tūkstančiai kronų. Per daug, kad galėtume pasilikti sau.

– Jei čia koks nors kriminalas, o jis šovė pro šikšnelę, tai dabar sėbrai jį per galvelę glosto, – samprotavo Michalas. – Reikia grąžinti bent jau iš žmoniškumo. Kita vertus, geriau būtų, kad nešvarūs pinigai atitektų sąžiningiems žmonėms. Man rodos, taip būtų net teisingiau.

– Žinoma, teisingiau, ar galima abejoti? Kiekvienas blaiviai mąstantis žmogus pasiliktų sau ir nepliurptų. Bet aš labai abejoju mūsų blaiviu mąstymu, nes jis dar embrioninės stadijos. Beje, dar neaišku, kaip kasininkas pažiūrės į mūsų taurumą, o jei ims staiga kratytis – girdi, nieko nežinau ir žinoti nenoriu!

– Atvirai sakant, aš labai viliuosi, kad taip ir bus... Kažkaip kvaila, supranti... Kad tik paskui netektų gailėtis. Šiaip ar taip, jei ten šmirinės faraonai, aš nė per patrankos šūvį nesiartinsiu. Nesirengiu prasidėti su policija.

– Kriminalu tai čia tikrai atsiduoda, – pasakiau aš, prisiminusi neseniai matytą protu nesuvokiamą sceną. – Jis tuos pinigus išgriebė kažkur iš po kasos stalo. Dar ragino mane, kad greičiau pasiimčiau ir nešdinčiaus.

– O koks čia to Skrybėlėtojo mažojo plikšio vaidmuo?

– Va va! Tu nepastebėjai jo prie kasos?

– Ne, jis kažkur dingo dar prieš hitą. Gal tau vertėtų užsukti pas jį į saloną?

– Kaipgi, tuoj bėgu. Gal jis kvailas, kad prisipažintų, jei iš tikrųjų yra įsivėlęs? O aš, vadinasi, dar kvailesnė – prisipažinsiu, kad apie jo triukus žinau? Puiki mintis!

– Nepatinka man tas tipas, su kuriuo jis pliauškė.

Vien tik už tokį snukį jį pasodinčiau.

– Neprieštarauju. Ir man jis nepatiko, yra tekę matyti gražesnių profilių. O vis dėlto kaip manai, kas čia dedasi?

– Gal sukčiauja per lenktynes, – pagalvojęs spėjo Michalas. – Kažkokios machinacijos su tuo begėdišku rinkliavos mokesčiu.

– Negali būti! Kad danai...

– Čia jau viskas priklauso nuo sumos. Jei daugiau kaip šimtas tūkstančių – tai nebe sukčiavimas, o biznis. Visai nenustebčiau, jei taip ir būtų, juk toks mokestis – tikras plėšikavimas. Apsirikęs jis atidavė pelną ne bendrininkams, o mums. Tiesą sakant, nesu tikras. Galiu tik spėlioti.

– Na, gerai, o ką daryti su tikruoju bilietu, septyni-keturi?

– Galima atsiimti pinigus trečiadienį, bet man kažkaip baisoka.

– Ir man baisoka, bet prarasti ir viena, ir kita – to jau per daug. Viskas aišku dėl trisdešimt penkių tūkstančių, jie mums iš dangaus nukrito, bet kad atiduotume savo kruvinu prakaitu uždirbtas devyniasdešimt šešias kronas?..

Niekada!

Sėdėjome prislėgti savo rūpesčių, o tarp mudviejų gulėjo krūva pinigų. Žinoma, galima priimti juos kaip Dievo dovaną, bet, deja, jie niekuo nepanėšėjo į dangaus maną. Niekieno pinigų nebūna, niekieno būna tik šunys. Kažkam jie priklauso, kažkas apsižioplino, perduodamas mums, o dabar susiprotėjo apsimovęs ir plaukus sau nuo galvos raunasi. O ar jis nusikaltėlis – ne mūsų reikalas. Ką darysi – reikia grąžinti.

Nežinau, ką ten galvojo Michalas, o aš staiga širdimi pajutau ir išvydau egzotišką vaizdą. Juodų lakuotų krokodilų kaimenė roplinėjo Nilo, kurio, tiesa, aš gyvenime nebuvau mačiusi, bet lengvai galėjau jį įsivaizduoti, pakrantėmis. Juodieji padarai šliaužė iš vandens, išsirikiavo aplink tamsiai žalią "Volvo-144" ir talžė uodegomis per buferius. Ir žalias kėbulas, ir lakuotos odos akinamai švytėjo. Atsipeikėjau iš savo svajonių tik tada, kai vienas iš tų padarų įropojo į automobilį ir susirangė prie vairo. Pa-

čiu laiku atsipeikėjau, dar akimirka - ir automobilis būtų nurūkęs...

– Reikia grąžinti, – sielvartingai išlemenau.

– Reikia, – patvirtino Michalas, graudžiai atsidusdamas. Tikriausiai jis dabar vos prisivertė nusileisti nuo Monblano, o gal net nuo Himalajų viršukalnių. Kiek pamenu, jis visada sirgo lyg ir aukštikalnių manija.

Trečiadienį, gražiai supakavę į vyniojamąjį popierių trisdešimt penkis tūkstančius kronų, baisiai prislėgti iškeliavome į Šarlotenlundą. Prasidėjus pavasariui, lenktynės būdavo rengiamos dukart per savaitę, taigi sekmadienio laukti nereikėjo. Ta prasme mums pasisekė – dar kiek, ir visai būtume kuoktelėję.

Pirmiausia, kol dar buvo likę bent kiek ryžto, išsireikalavome savo teisėtas devyniasdešimt šešias kronas. Niekas mums nekliudė, niekas nekreipė į mus dėmesio. Paskui nupėdinome prie įtartinosios kasos.

Kasa nedirbo, to tipo irgi nebuvo. Patrypinėjome prie kitų langelių, apšniukštinėjome visas, kiek tik pavyko, patalpas, apžiūrėjome visą pastatą ir aplinkui jį – veltui.

– Reikia apie jį pasiklausti, – neryžtingai pasiūliau. – Eik tu.

– Nė nemanau, – atšovė Michalas. – Jis mane faraonu palaikė, iškart pasislėps. Eik pati.

Nejauku darėsi, bet nuėjau. Darkyta anglų kalba paklausiau gretimoje kasoje, kur tas tipas, kuris sekmadienį sėdėjo greta. Kasininkas šiaip taip suprato. Danai stebėtinai nesmalsūs žmonės – neklausinėja be reikalo. Be to, mano gramatikos žinios neleido laisvai šnekėtis, todėl tas pašnekovas nė nepasiteiravo, kam man jo reikia. Tik mandagiai atsakė, kad nežino. Pamatęs, jog manęs taip lengvai neatsikratys, pagaliau nuėjo pasiklausti kolegų, klausė vieno, klausė antro, pirštu rodydamas į mano pusę (aš dėl to vos nepasileidau į kojas).

– I don´t know, – pasakė sugrįžęs. – Nobody does not know*. – Ir tik mandagiai šypsojosi, nerodydamas jokio įtartino susidomėjimo.

*Aš nežinau... Niekas nežino (*angl.*).

Padėkojau ir nuėjau pas Michalą, kuris laukė manęs už kolonos.

– Dingo kaip į vandenį, – pranešiau. – Niekas nieko nežino. Velniai jį griebtų.

– Gal jį nudaigojo? – sunerimo Michalas. – Kaip sau nori, skola lieka skola, bet aš nesirengiu duoti skelbimo į laikraštį.

– Nurimk, ir aš nesirengiu. Vadinasi, pinigų jam nelabai reikia, kitaip sėdėtų čia kaip prikaltas ir lauktų mūsų. Danai visi serga sąžiningumo manija, jam nė į galvą negalėjo ateiti, kad mes negrąžinsime. Jei nesėdi, vadinasi, yra priežastis.

– O gal jis dirba tik sekmadieniais? Trečiadieniais ne visos kasos atidarytos.

– Tu, jo vietoje būdamas, dėl tokios sumos ateitum ir trečiadienį. Nebent jo nervai stipresni už tavuosius.

– Aš apskritai čia gulčiau ir kelčiau.

– Palauksim iki sekmadienio. Bet daugiau nebeklausinėsiu, aš bijau.

Nė sekmadienį jo nebuvo, lyg skradžiai žemę būtų prasmegęs. Hipodrome knibždėjo žmonių minios, visi atėjo pavėpsoti į Kimą Painą, nacionalinį Danijos pasididžiavimą. Jeigu jo šeimininkas būtų pareiškęs, kad Kimas Painas neišeis į bėgimo taką, nes išsipurvins kanopas, dievaži, pusė publikos būtų puolusi siūlyti savo nosinių. Pastarąsias tris dienas mudu su Michalu vis ginčijomės, ar pasiseks Kimui Painui laimėti prizą. Galiausiai apskritai už jį nepastatėme, o jis finišavo pirmasis, ir dar tiek atsiplėšęs, lyg kiti būtų trypę vietoje. Nuolatinės srovės generatorius, ne žirgas!

– Taip lygiai bėga, tartum Jensas Jensenas vadžias laiko tik tam, kad kažką laikytų. Man rodos, jis niekada gyvenime nėra sušuoliavęs! – pasakė Michalas.

Neįstengę rasti kasininko, nusprendėme trintis apie Skrybėlėtąjį mažąjį plikšį. Pasižiūrėti, kaip jis į mus reaguos. O jis niekaip nereagavo, jis mūsų nepastebėjo. Tik vieną kartą paklausė manęs, kaip sekasi, atsainiai pasakė, kad ir jam nelabai, ir dingo minioje.

– Gal nueiti į direkciją? – netvirtai paklausė Michalas.

– Gal drignių apsiėdei? Ir ką gi tu jiems pasakysi?

– Nežinau.

– Va va. Net su tuo kasininku, man rodos, geriau nesikalbėti. Tiesiog patyliukais įkišti pinigus – ir į kojas.

– Kad tik įkištume tam, kam reikia.

Dvi savaites dairėmės pro langelius į visus kasininkus, kol jie visi mums supanašėjo. Jei būtų pasitaikęs tas, mūsiškis, ko gero, nebūtume atpažinę.

– Koks paradoksas, – piktinosi Michalas. – Žmogus nori būti sąžiningas, o jam neleidžia. Man viskas jau velniškai įgriso.

– Gal ir man įgriso, – įsiutau. – Kiek laiko lakstau su tais pinigais lyg katė su pūsle! Kaip dar iki šiol neapiplėšė, kaip pati nepamečiau – seniai laikas pamiršti juos elektruke. Na, nieko, aš laukiu, laukiu, bet kai tik suprasiu, kad jie pagaliau mano, tą pačią dieną viską ištaškysiu, ir sudie!

– Išmintingai postringauji, kaip tik ir sugalvojai? Ir kokį terminą nustatei? Iki sezono pabaigos?

– Iki kito sekmadienio. Ir – basta!

Kitą sekmadienį tiek nusiritau, kad ėmiau kibti su klausimais prie hipodromo personalo, bet jie, ko gero, nė velnio nesuprato. Paskui man dingtelėjo, kad jis galėjo susilaužyti koją ir dabar guli sugipsuotas. Nutarėme laukti, kol nuims gipsą, paskyrę jam septynias savaites galūnei susiauginti. Pridėjome laiko dar smegenų sutrenkimui, ištvėrėme, kol baigsis ir ši neganda. Galiausiai mūsų kantrybė išseko ir abu sutikome, kad tas tipas – niekšas, kokių reta, jei jau Viešpats pasiuntė jam visas Egipto bausmes.

Ir štai vieną sekmadienio vakarą susėdome dalintis lobio, kiekvienam išėjo po septyniolika su puse gabalo. O tada degant žvakėms, dviem plonoms ir vienai storai, prisiekėme vienas kitam tylėti iki karsto lentos.

Laimingai susiklosčius aplinkybėms, vieną iš laukimui skirtų savaičių mums nusisekė vifaifas, išmoka siekė daugiau kaip trylika tūkstančių, – pakankama suma, kad žaibišką savo pralobimą galėtume paaiškinti teisėtu lošiniu.

Netrukus po to įsigijau kai ką iš krokodilo odos ir žalią ”Volvo-144“.

Išlipau iš autobuso prie SAS viešbučio, palikau savo

lagaminą už registratoriaus barjero, nuėjau į Rotušės aikštę ir nusipirkau užporytdienos lenktynių programėlę. Paskui atsisėdau su ja ant suolelio ir ėmiau galvoti, ką veikti toliau.

Buvo rugpjūčio pabaiga, ir po Kopenhagą slampinėjo nesuskaičiuojamos turistų minios. Greta manęs sėdėjo iš vienos pusės kažkokia mergina, apsivilkusi tiko minimaišu, basa ir su vulgariu žiedu ant kairės kojos piršto. Barzdotas vaikinas su vešliais gaurais iki pečių atnešė jai ledų. Iš kitos pusės buvo atsidrėbęs tos pačios rūšies jauniklis, tik jo gaurai ir spuogai buvo didesni, o barzda mažesnė. Niekada negalėjau suprasti, kodėl Danijoje merginų tokia stebėtinai graži oda, o vaikinų – tokie stebėtini spuogai. Praeitą kartą gyvendama Danijoje, iki pat savo išvažiavimo vyliausi, kad čionykštis silpnosios lyties žavingumas persiduos ir man, – bergždžiai vyliausi.

Sėdėjau ir galvojau, kad neturiu nė mažiausių galimybių susirasti tinkamą būstą, kai tiek turistų. Nejaugi reikės mokėti po du šimtus kronų už numerį ”Angletere“? Ankstesniųjų mūsų apartamentų prie Šventosios Onos aikštės jau seniai nebebuvo – geradariai perstatinėjo viršutinį aukštą, ir iš ten išsikėliau dar pavasarį. Paskutinė mano priebėga tikriausiai taip pat užimta – dar man gyvenant buvo susidariusi laukiančiųjų eilė. Beviltiška situacija.

Peržiūrėjau programėlę, su liūdesiu įsitikinau, kad lenktynės dabar vyksta ne Šarlotenlunde, o Amagere, paskui prisiminiau, kad į Šarlotenlundą jos perkeliamos nuo rugsėjo pirmosios, bent kiek pasiguodžiau tuo ir nusprendžiau per antrąjį hitą statyti už Kivitoką. Laikas būtų jam nugalėti. Bent šį tą nusprendusi, atsistojau ir nupėdinau į įstaigą, kurioje anksčiau dirbau.

Kad ir ką sakytum, įstaiga buvo puiki – iš dviejų skyrių, centrinio ir filialo, o pastarąjį savo ruožtu, be pagrindinės patalpos, sudarė dvi virtuvės ir vonia. Bet visų nuostabiausias buvo personalas, ypač mieliausia mergina Inga, kuri kažkokiu nesuvokiamu būdu suprasdavo mano žodžių kratinį ir padėdavo man išspręsti visas problemas. Tik į ją ir dėjau dabar visas savo viltis.

– Nebent Olė? – pagalvojusi pasiūlė Inga, kai įveikiau įžanginę tiradą, susidedančią iš sveikinimo šūksnių

ir melo, ko aš čia atsitrenkiau. – Jis turi du kambarius, o Peteriui dabar atostogos. Olė irgi važiuoja atostogauti, tiesa, po savaitės, bet manau, kad leis tau pagyventi.

Prieštaringų jausmų apimta, nurūkau į Kobmagergadą, kur buvo įsikūręs mūsų įstaigos filialas ir kur – tame pačiame pastate bei aukšte – gyveno Barzdočius. Kartu su juo bute taupumo sumetimais gyveno jaunas jo kolega Peteris, studentas architektas. Man, žinoma, tas variantas tinka – pirmiausia, gyvensiu pačiame centre, antra, greta įstaigos, trečia – name yra dar du įėjimai, o tai man galėjo praversti. Bet buvo vienas "bet". Barzdočius įstaigoje buvo laikomas simpatiškiausiu vyriškiu. Iš profilio – tikras Konradas Mazoveckis*.

Tiesa, aš asmeniškai nebuvau mačiusi Konrado Mazoveckio, kiek man žinoma, nematė jo nė Mateika**, tačiau nesutrukdė šauniajam tapytojui įamžinti jo paveikslą, nuo to laiko visi ir įprato – Konradas turi atrodyti tik taip. Trumpai tariant, Barzdočius iš profilio panėšėjo į tą patį Konradą, o iš priekio buvo tiesiog gražuolis, nors ir su barzda, todėl man kėlė nerimą mintis apie Velnią – kad tik viskas būtų gerai.

Bet argi kvaršinsiu sau galvą visokiausiomis kvailystėmis, jos man prisireiks kam kitam, ir kai Barzdočius, dviprasmiškai kikenant personalui, sutiko, daug negalvodama nuvykau lagamino. Svarbiausia – kuo greičiau įsikurti ir imtis darbo.

Šventosios Onos aikštėje buvo tyku ir ramu. Priėjusi prie vartelių, apsidairiau, bet nieko įtartina nepastebėjau. Tik skvere ant suolelio sėdėjo basas vaikinas. Batai stovėjo greta – turbūt kojas nutrynė. Kad ir keista, jis buvo be barzdos, užtat su moteriška palaidine, tokia lyg vaikiški marškinėliai – su gėlytėmis, užtrauktukas per nugarą, aukšta apykaklė ir plačios rankovės. Paskutinis mados šauksmas. Aš pati nusipirkau dvi tokio fasono, gal tik ilgesnes. Jei spręsime iš veido išraiškos, jis tikrai galėjo būti mane dominančios organizacijos klientas.

Prilaikiau vartelius, kad netrinktelėtų, ir ant pirštų galų nutipenau per kiemą, tokiu pat būdu užkopiau į pažįs-

*Konradas Mazoveckis (1192–1247) – Lenkijos kunigaikštis.
**Janas Mateika (1838 –1893) – garsus lenkų tapytojas, istorinių portretų autoutorius.

tamą laiptų aikštelę.

Mansarda jau buvo parengta remontui. Katilas skalbykloje išardytas, iš abiejų mūsų kambarių išnešti baldai ir apskritai viskas, ką buvo galima išnešti, net seną parketą viename kambaryje išplėšė, užtai skrynelė su stalčiais liko ten, kur Alicija ją nugrūdo – skalbyklos pasienyje. Man tiesiog širdis apmirė. Stovėjau, galima sakyti, prie paslapties vartų.

Bet pasirodė, kad paslapties vartai užrakinti septyniais užraktais. Be to, taip užversti įvairiais rakandais, kad nepasieksi, nebent visą kelią keturpėsčia ropotum prie išsvajotojo tikslo. Nuo sukrypusių lubų iki grindų toje vietoje buvo daugių daugiausia aštuoniasdešimt centimetrų, ir apie tai, kad prieitum kaip dera žmogui, negalėjo būti nė kalbos.

Paskliundomis persiritusi per visokiausias dėžes ir staliukus, pritūpiau ant sofos atlošo, kuris vienišas voliojosi ant grindų. Ir nedelsdama ėmiausi darbo.

Turėjau atsinešusi keturiasdešimt aštuonis raktus, surankiotus dar Varšuvoje, ir dar šešis, kuriuos dėl visa pikta paėmiau iš Barzdočiaus buto. Rakindama keturiasdešimt aštuntuoju, suabejojau, paėmusi penkiasdešimt trečiąjį, nusiminiau, o penkiasdešimt ketvirtasis nulūžo.

Užsirūkiau cigaretę ir susimąsčiau. Sofos atlošas buvo beveik patogus ir net padėjo geriau mąstyti. Alicijai lengva buvo nurodinėti: ”Parinkti raktą“. Raktas – ne problema, jei yra iš ko pasidaryti dublikatą. O kaip čia verstis? Kažką buvau girdėjusi apie vaško atliejas, sako, kad jomis pasinaudodami visokie negeri žmonės pasidaro raktus savo nešvariems darbeliams, ir kadaise netgi maniau, kad tą vašką grūda į užrakto skylutę, bet ilgainiui pasidariau protingesnė. Garbė Dievui, nes dabar kamšyčiau skrynelės skylutes vašku.

Taigi rakto aš neturėjau, o prieš mane kėpsojo siaubą keliančio dydžio skrynukė – senamadiška, apkaustyta geležimi, iš vienos pusės – su ąsomis, iš kitų trijų – su man neprieinamais keturiais užraktais. Ir štai tą griozdą reikėjo atidaryti.

Viską perkračiau mintyse! Visrakčių komplektą, apie kurį nepagalvojau Varšuvoje ir apie kurį čia, šioje iki pakvaišimo dorybingoje šalyje, tikriausiai nėra nė girdėję.

Laužas... būtų galima užkurti laužą ant betoninių skalbyklos grindų, skrynelės medinis karkasas sudegtų, tada aš galėčiau prieiti prie turinio. Taip, bet ir turinys sudegtų. Plentvolis... juo šitą laužą galima į blyną suploti... Helikopteris... štai jis iškelia skrynelę su stalčiais virš debesų ir meta ant akmenų. Gal ji ir perskiltų?..

Tada ūmai prisiminiau savo techninį išsimokslinimą. Šiaip taip išstumdžiau užgriozdintus daiktus ir apžiūrėjau skrynelę iš visų pusių. Pagaliau juk čia ne monolito gabalas, ją galima išardyti...

Paskui man atėjo į galvą išmintingas liaudies posakis: kur kvailas pavargs, protingas pailsės. Patarlė kaip tik man, jei suprasime ją tiesiogiai: kiek save prisimenu, visada rasdavau išeitį iš situacijų, reikalingų katorgiško darbo. Pasirodė, kad skrynelė apkalta trimis sutvirtinimo juostelėmis: viena – išilgai, dvi – skersai. Tiek ąsos, tiek užraktai buvo įmontuoti tose juostelėse. Norint atskirti dangtį nuo korpuso, reikia atsukti visas geležėles. Tinkamas darbas kaliniui iki gyvos galvos.

Bet jei jau įžengiau į tą kelią, kurį lėmė mano techninis išsimokslinimas, pasiduoti nedera. Beje, nieko kito ir neliko daryti, todėl pasiraitojau rankoves. Tik vakarop man pavyko sulaužyti nagų dildę, vienintelį savo darbo įrankį, tuomet leidau sau atsipūsti iki rytojaus.

Gaivus vėjelis, dvelkiąs nuo jūros, taip mane išblaivė, kad aš pagaliau susirūpinau įrankiais, kurie mano tikslams tiktų labiau už manikiūrinius. Čia pažinojau du žmones, kurie turėjo padoriai įrengtas šaltkalvystės dirbtuves. Vienas iš jų buvo Gunaras, kitas – Henrikas, Anitos vyras.

Gunaro telefonas neatsakė, ir tai mane net nudžiugino, nes ypatingų simpatijų pastaruoju metu jam nebejaučiau, ir lengva širdimi paskambinau Anitai. Nespėjau nė prasižioti, ir buvau pakviesta vakarienės – ją pasiekė gandai apie paslaptingą Alicijos mirtį, ir ji troško sužinoti smulkmenas. Kaip tik labai laiku pakvietė.

Jau temo, todėl stotyje paėmiau taksi ir visą kelią dėl to krimtausi. Nejaugi man taip ir nebus lemta pasiekti jos namų žmoniškai, tai yra autobusu? Ji gyveno pasaulio pakraštyje Gvidovre, taksi pasiutiškai brangiai kainavo, ir aš kiekvieną kartą pasigesdavau ekonomiškesnio trans-

porto. Deja, autobusas ten važiuodavo žiediniu maršrutu, ir atsisėdusi į jį niekada nežinodavau, į kurią pusę važiuoju ir kur man išlipti. Apylinkių, nors verk, negalėjau įsiminti, visos jos man atrodė vienodos. Visur ištisus kilometrus arba tęsėsi gyvatvorės, arba driekėsi monotoniški laukai. Du kartus bandžiau likimą ir du kartus apvažiavau žiedą, taip ir neradusi reikiamos stotelės, be to, antrąjį kartą sušlapau kaip višta, kai grįžusi į tą pačią vietą nežinia kiek laiko gaudžiau taksi. O pagavusi staiga suvokiau, kad turiu tik vieną kupiūrą – penkis šimtus kronų, tada nusivariau nuo kojų, mėgindama ją iškeisti. Tuo tarpu taksi nuvažiavo ir kai pasisekė pagauti antrą, man jau buvo svetima visa, kas žmogiška. Net ir dabar, prisiminusi savo klajones, sugriežiau dantimis.

Gal pernelyg didelis dėmesys Henrikui, kurį parodžiau vos peržengusi slenkstį, ir atrodė gana netaktiškas, bet atvežiau tokių naujienų, kad tai kažkaip niekam neparūpo.

Henrikas lyg užsakytas kažką drožė savo rūsyje, ir man nė dingsties ieškoti nereikėjo – visi žinojo, kaip mėgstu medį. Nulipau pas jį į dirbtuves ir gavau – grąžintinai – daugybę įvairiausių naudingų daiktų, įskaitant pjūklelį metalui, karštai prisiekusi, kad grąžinsiu pirmadienį.

Po to ramia širdimi daviausi kankinama smalsiosios Anitos. Tiesa, teko laikytis gautų iš majoro ir Velnio instrukcijų ir sakyti tik tai, kas leidžiama, be to, aš ir pati kai ką buvau nusprendusi nutylėti, todėl mano pasakojimas ir aš pati darėme ne geriausią įspūdį – labai jau buvau panaši į kvailą, aklą ir kurčią tetervą. O gal ir į žudiką.

Šiaip ar taip, bet Anita manęs neišvarė lauk ir net pavaišino kava. Susėdome prie ilgo žurnalinio staliuko, vienoje jo pusėje stovėjo sofutė, o kitoje – foteliai. Virš sofutės kabojo kilimas, o ant jo – įspūdinga trofėjų kolekcija. Juos Anita parsigabeno iš įvairiausių kelionių po margąjį pasaulį. Atsisėdau į fotelį priešais sofutę, kilimą ir trofėjus.

Ilgai blerbiau jai įvairiausias nesąmones, žvelgdama į kolekciją, tik staiga kažkas tarp trofėjų patraukė mano dėmesį. Greta indiškos dūdelės kabojo keistas neaiškios paskirties daiktas. Plona geležinė plokštelė, perrišta per

vidurį raudonu kaspinėliu.

– O kas čia toks, su raudonu kaspinėliu? – paklausiau aš, neužbaigusi samprotavimų apie galimą Zbišeko kaltę.

Sėdėjusi ant sofos Anita pasisuko į sieną.

– Ai, šiaip, atminimui. Pusė iešmo šašlykui kepti.

– Kodėl atminimui? – nusistebėjau. – Ir kodėl pusė?

– Įsivaizduok, kitą pusę kažkas pavogė. Nė nežinau kada. Būčiau nė nepastebėjusi, bet kažko įlindau po sofa ir radau tą galą. Kažkas atsilaužė pusę su rankena, o galą paliko. Aš jį specialiai pakabinau kaip nebylų priekaištą vagišiui, gal pamatęs savo rankų darbą išbals, sudrebės ar dar kaip nors išsiduos.

– O kaip atrodė rankena? – paklausiau aš, jau ne juokais susidomėjusi.

– Plokščia tokia, varinė, su rytietišku ornamentu.

Tylėjau, priblokšta atradimo. Vadinasi, ne veltui man dingojosi, kad kažkur jau buvau mačiusi žmogžudystės įrankį. O juk kaip gudriai sugalvota, niekam nė į galvą neateitų ieškoti šašlykų iešmo, ir dar pas Anitą Kopenhagoje. Nedidelis gelžgalis, lengva paslėpti...

– Taip ir nesužinojai, kas čia pasistengė?

– Ne. Nuo pavasario čia apsilankė tiek žmonių, ką čia susekti – įsiminti visų nespėsi.

– Ar tu kartais nepažįsti tokio Peterio Olseno? – paklausiau dėl visa ko.

Jeigu būtų pasirodę, kad subjektas perlaužta nosimi yra lankęsis pas ją, situacija būtų paaiškėjusi savaime. Iešmas į Lenkiją pats nenukeliavo, kažkas jį nuvežė.

– Peterio Olseno? – susimąstė Anita. – Lyg ir ne. Danas?

– Greičiausiai. Įsimintina asmenybė. Perlaužta nosimi. Gal buvo pas tave užsukęs?

– Neprisimenu. Pažįstu keletą Olsenų, bet Peterių, ir dar su tokia nosimi, tarp jų nėra. O ką? Turėčiau pažinti?

Anita turėjo labai pagirtiną įprotį. Iš pradžių atsakys į klausimą, o paskui jau teirausis, kodėl jos klausė. Daugelis elgiasi atvirkščiai, ir tai visada mane baisiai nervina. Jeigu Peteris Olsenas pas ją nesilankė, vadinasi, iešmo nepavogė, ir nėra ko nė kalbėti. Kažką atsakiau jai, kad tik atsakyčiau.

Kai sugrįžau į miestą, buvo per vėlu atnaujinti savo

griaunamąją veiklą, ir į Šventosios Onos aikštę nuėjau tik kitą dieną, šeštadienį. Ir iš karto įklimpau.

Gal mūsų geradario žmonai, kuri mokėjo prancūziškai, aš ir būčiau pusėtinai išdėsčiusi, kam man prireikė skrynelės. Bet tam durininkui nieko negalėjau paaiškinti. Teko griebtis konspiracijos. Nuolat sekti, ar kas neina laiptais. Be garso vaikščioti. Gyvybinę erdvę aplink skrynelę patuštinti taip, kad to šlamšto perstatymas nekristų į akis. Numatyti ir tai, kad smagiai pasidarbavus reikės pertraukų – pavalgyti ir pamiegoti. O čia ir su durimis nesisekė.

Skalbyklą sudarė dvi patalpos – pati skalbykla ir džiovykla; tiek viena, tiek kita turėjo atskiras duris į laiptinę. Mes su skrynele buvome džiovykloje, o raktą aš turėjau tik nuo skalbyklos. Durys į džiovyklą kažkodėl buvo užšautos skląsčiu, kurio anksčiau nebuvo, todėl pakliūti prie savo skrynelės aš galėjau tik per skalbyklą. Mes su skrynele glaudėmės kone prie pat durų, tų, užšautųjų. Gal taip ir geriau, niekas neužklups netikėtai; kita vertus, į skalbyklą galėjo kas nors įeiti man iš užnugario ir atkirsti traukimosi kelią. Vargu ar jo man prireiks, bet dėl visa ko galėtų likti.

Neramia širdimi, bet su dideliu įkvėpimu ėmiausi to katorgiško darbo. Bet vos atsukau varžtą ir ėmiausi kito, ant laiptų sušiūravo kažkieno žingsniai. Beveik negirdimi, bet aš tupėjau prie pat durų tyliai kaip pelytė, todėl būčiau išgirdusi net mažiausią krebždėjimą.

Suklusau, net kvėpuoti nustojau. Kažkas užlipo į aukščiausią laiptų aikštelę ir taip pat nutilo. Aš nekvėpavau iš vienos pusės, o jis, vadinasi, iš kitos. Gal dvi minutes viešpatavo mirtina tyla, paskui pasigirdo beldimas. Kurių velnių kažkam prisireikė belstis į apleistą skalbyklą! Tai buvo taip netikėta, kad vos suspėjau prikąsti liežuvį ir neištariau "prašom".

Kas čia galėjo būti? Juk ne durininkas – kam gi jam belstis, jis paprasčiausiai atrakintų kurias nors duris ir įeitų. Kažkas iš gyventojų? Bet koks kipšas jį čia atnešė? Ne, čia turi būti kažkas svetimas.

Į duris vėl pasibeldė. Aiškiai išvydau sceną iš nesenos praeities – kažkas tada beldėsi į duris, o Alicija nenorėjo įleisti, – ir man kažkodėl pasirodė, kad tai tas pats

žmogus. Darėsi čia šalta, čia karšta. O paslaptingasis subjektas tuo tarpu kaip įmanydamas stengėsi sukelti man nervinį šoką – pasibeldęs trečią kartą, ėmė brazdinti skląstį. Tikriausiai kišo raktą. Kad nepatekčiau į regėjimo lauką, jeigu jis kartais sumanytų pažvelgti pro užrakto skylutę, kuo tyliau sliuoktelėjau per tuos senus rakandus ir susigūžiau skalbyklos kampe. Jei jis įveiks užraktą, leisiuos į kojas, palikusi jam atminimui Henriko įrankius.

Laiptinėn atėjęs nelemtasis padaras paliko ramybėje skląstį ir dabar įvairumo dėlei bandė raktais skalbyklos duris, tas, pro kurias ketinau sprukti. Dabar atkirsti visi keliai. Iš baimės jau rengiausi alpti, kai jis staiga liovėsi.

Kurį laiką laiptinėje buvo tylu. Nesiryžau pažvelgti pro užrakto skylutę – neduok Dieve, jei į mane iš anos pusės taip pat pažvelgs prikišta prie skylutės akis, galą gausiu iš siaubo. Geriau nerizikuoti. Nekvėpuoti, nė nekrustelėti, net jeigu man būtų lemta sustingti tūkstančiui metų. Kai jau visai pridusau nekvėpuodama, už durų pagaliau pasigirdo tolstantys žingsniai. Nepraėjo nė tūkstantis metų, ir atsipeikėjau galvodama, jog esu gimusi po laiminga žvaigžde. Atsikvėpusi grįžau į savo jaukiąją vietą ant sofos atkaltės, surūkiau cigaretę ir apsiraminau. Pagaliau iš pat pradžių buvau numačiusi konkurencijos galimybę. Kažkas svetimas įlindo į namą, kai varteliai buvo dar atidaryti, ir mėgino pasiekti skrynelę. Juk ne dėl to jis laužėsi, kad pasėdėtų ant sofos atlošo. Šiokių tokių pranašumų prieš konkurentą aš turiu – skalbyklos raktą ir tai, kad pažįstu vietovę. Jis tikriausiai su lauko durų raktu turi tokių pat problemų, kaip aš su skrynelės raktu; tiesiog negali nesistebėti, kokie čia nepopuliarūs visrakčiai!

Įkvėpta atsiradusių varžovų, dvigubai uoliau atakavau skrynelę. Kaip reta užsispyrusi bestija! Iki vakaro atsukau šešis varžtus, o jaučiausi taip, lyg viena pati būčiau pastačiusi Cheopso piramidę. Visą savo gyvenimą kovojau už lygybę, bet čia turėjau prisipažinti esanti silpna moteris – aišku, kad tai surūdijusios geležies krūvai reikia tvirtos vyro rankos. Aš darbą nutęsiu iki graikų kalėdų!

Kitą dieną baisiai sugižusios nuotaikos važiavau į Amagerį. Prakeiktoji skrynelė niekaip nenorėjo atskleisti savo paslapčių. Tiesa, savųjų aš taip pat nesirengiau at-

skleisti, bet ne todėl, kad nebūčiau norėjusi, – aš negalėjau. Na, juk negalėjau pranešti Danijos policijai, kad hipodrome klesti narkotikų biznis, kad jame įsivėlęs kažkoks perlaužtanosis subjektas, vardu pavarde Peteris Olsenas, kad su tuo susijęs ir Skrybėlėtasis mažasis plikšis ir kad vertingosios prekės reikia ieškoti jo sūnyčio kioske. Negalėjau ir tiek, nes tada būčiau turėjusi prisipažinti, iš kur aš žinau.

Buvau taip paskendusi savo mintyse, mėgindama rasti išeitį iš kvailos situacijos, kad nepastebėjau, kaip atsirado antrukas. Iš įpratimo važiavau tramvajumi. Kadaise mudu su Michalu nustatėme dėsningumą – juo kuklesniu transportu važiuoji į nuodėmės vietą, juo daugiau tikimybės, kad išloši. Taksi nepadeda pasiekti sėkmės, o jau balti "Mersedesai" – karstas su muzika. Nelaimė, balti "Mersedesai" tarp taksi pasitaiko dažniausiai, kartais nieko kito ir nesurasi, todėl geriau važiuoti tramvajumi arba pasikliauti savo kojomis. Pėsčias nueini per pusantros valandos.

Pražiopsojusi tramvajų ir kategoriškai atsisakiusi taksi, vos nepavėlavau į pirmąjį hitą. Visi staliukai jau buvo užimti, ieškodama pažįstamų fizionomijų, broviausi tarp jų ir tik prie pat tinklo radau mūsų Norvegą. Tas simpatiškas jaunuolis pasižymėjo neeiliniu protu, juk ne šiaip sau jis iškart, be jokios vidinės kovos pripažino Florensę kumele. Mudu su Michalu jau seniai susipažinome su juo – kaip tik toje pačioje vietoje, kurioje jis ir dabar sėdi.

Pritūpiau greta, kai jis pildė vifaifą, ir iš karto pranešiau, kad antrąjį hitą pirmasis atbėgs Kivitokas. Vadinasi, vifaifas prasidės nuo šeštuko. Su Norvegu be vargo galėjau susišnekėti, prancūzų kalbą jis mokėjo net geriau už mane.

– Kivitokas? – suabejojo jis. – Kodėl ne kas nors kitas? Karatas Loidas daug geresnis. Bendrai tai Chaslevpigena dar geresnė, bet ji gali pasileisti šuoliais. O Kenionas? Kodėl Kivitokas?

Tokiais patarimais grįsti visi pasaulio hipodromai, jie sutrikdo net didžiausius kietasprandžius. Apimtas dvejonių Norvegas klausiamai spoksojo į mane.

– Galvą guldau, kad atbėgs Kivitokas, – ryžtingai pa-

reiškiau. Na, kaip jam paaiškinti svetima kalba, kad už Kivitoką pradėjau statyti dar nuo ankstyvo pavasario, o jis nė karto nepateisino mano lūkesčių. Dabar aš numojau į jį ranka, o ristūnai, kurie blogai bėga, kai aš už juos statau, ima bėgti puikiai, vos jų atsisakau. Taigi su Kivitoku neapsigausi. Bet negalėjau paaiškinti jam visų tų sudėtingų loginių vingrybių, teko tiesiog ginti savo nuomonę. Norvegas visai sutriko.

– Norėjau sulošti iš trisdešimt šešių kronų. Vadinasi, reikia iš septyniasdešimt dviejų... Tai sakote, kad Kivitokas?.. Šį sezoną pralošiau tūkstantį kronų...

Jis pažiūrėjo į mane, pažiūrėjo į tolį, atsiduso ir įrašė Kivitoką...

Atsitiktinumas... Žinoma, tai buvo atsitiktinumas, kaip atsitiktinis buvo ir mūsų lošimas už kombinaciją keturiolika-vienas. Taip jau būna, kad visokios keistos istorijos įvyksta atsitiktinai. Juk niekas sąmoningai nesistengia įsivelti į žmogžudystę, pakliūti po automobiliu arba gauti tamsiame skersgatvyje per sprandą. Tai vis atsitiktinumas, nors reikia prisidėti, kad jis įvyktų, bet nesąmoningai. Dievas paliudys – kai aš piršau Norvegui Kivitoką, nė nesapnavau, kas iš to išeis. Įdomiausia, kad pati už jį nepastačiau.

Dėl kitų hitų mudu su Norvegu visiškai sutarėme, ypač man patiko, kad paskutiniajame vifaifo hite jis pastatė už ketvirtąjį, kažkokį Fricą Rotą. Ir aš jį įsirašiau – todėl, kad paskutiniuose keturiuose hituose jis užėmė pozicijas 1, 0, 1, 0, taigi išėjo, kad toliau vėl bus 1. Nulis reiškė, kad žirgas neįeina į pirmojo penketo sudėtį. Jokių kitų priežasčių statyti už Fricą Rotą neturėjau, o kadangi Norvegas vargu ar vadovavosi taip pačiais specifiniais kriterijais, mūsų sutarimas mane maloniai nustebino.

Netrukus nustebau dar labiau, nes Kivitokas atbėgo pirmas. Tiesą sakant, širdyje nelabai tikėjau savo pačios pranašyste. Kitą hitą nugalėjo žirgas, į kurį Norvegas dėjo ypač daug vilčių, paskui viena iš mano mylimų kumelių, Katerina K. Norvegas atspėjo jau tris numerius paeiliui! Iš pradžių ketinau mažiau dėmesio skirti lošimui, daugiau – publikai, pasistumdyti tarp žiūrovų ir prie kasos langelių – o jei atsitiks kas nors, dėl ko mano problema savaime pasidarys nebe tokia aktuali, – bet dabar ne

juokais apėmė azartas. Kivitokas anaiptol nebuvo iš favoritų, todėl išlošis turėjo būti solidus.

Po ketvirtojo paprasto hito ir penktojo – vifaifo – Norvegas ėmė nervintis. Pirmasis atbėgo pagrindinis favoritas, kurį jis įtraukė į savo vifaifą, ir dabar jis buvo pataikęs jau keturis kartus.

– Po trijų hitų lošime liko tik penkiasdešimt vienas kuponas. Yra šansas, kad mokės už keturis. Penkto hito aš, žinoma, neišlošiu.

Paskutiniajame vifaifo hite, tai yra šeštajame eiliniame, bėgo Fricas Rotas, kurį visai buvau pamiršusi. Ir pastačiau už kažką kitą. Norvegas jau visai nebenustygo vietoje. Nusekiau paskui jį ir pakibome ant tinklo. Paskutinis posūkis, žirgai susimetė į krūvą, ir staiga iš jos vienas atsiskyrė...

– Quatre! – įsiaistrinęs sukliegė Norvegas. – Numero quatre!!! Mais c'est impossible???*

Numero quatre buvo tas pats Fricas Rotas!

Tą akimirką, kai žirgai skrieja finišo tiesiąja, paviljonas už stūgaujančios prie tinklo publikos gali nors ir pragaran prasmegti – niekas neatsisuks. Bet į Norvego aikčiojimą kai kas iš stovėjusių apačioje, už tinklo, vis dėlto atsisuko, nudelbė jį apsiblaususiais, nepakaltinamais žvilgsniais. Tarp jų staiga pamačiau asmenybę su būdingu profiliu ir nejučia pasitraukiau atatupsta. Pasislėpusi už Norvego, akimis sekiau tą profilį, kol jis pradingo minioje.

Pasiryžau žaibiškai. Jau bėgdama pasveikinau Norvegą ir pasileidau kiek kojos kerta ton pusėn, kur dingo subjektas perlaužta nosimi. Pasivijau jį tą akimirką, kai jis atsisveikino su kažkokiu perkarusiu akiniuotu blondinuku. Blondinukas pasuko link išėjimo, bet aš suspėjau įsiminti, kaip jis atrodo. Dėl visa ko. O paženklintasis jo pašnekovas, tai yra Peteris Olsenas, pasuko į kairę, į automobilių stovėjimo aikštelę.

Gal ir būčiau surizikavusi sekti jį, ar maža darau kvailysčių, bet mane išgelbėjo ta aplinkybė, kad paskutiniajame hite dalyvavo Florensė. Aš negalėjau jos praleisti!

*Ketvirtas!... Ketvirtas numeris!!! Argi tai gali būti??? (*pranc.*).

Norvegas švytėjo lyg nublizgintas batas, kur ten batas – puikiausiai būtų užtemdęs saulę! Visomis, kokias tik mokėjo, kalbomis jis karščiausiai dėkojo man už Kivitoką. Siūlė išgerti viskio, kvietė vakarienės ir dar dievai žino ko – nelabai gerai supratau jį, ypač kai jis imdavo kalbėti savo gimtąja norvegų kalba. Dar kiek – ir būtų puolęs man į kojas.

– Ko jūs norite? – kliegė jis, rodydamas anaiptol ne skandinavišką temperamentą. – Viską jums padarysiu! Viską!

Iš to visko su didžiausiu malonumu būčiau pasirinkusi dvigubą porciją viskio, jeigu ne prakeiktoji skrynelė. Deja, dabar nekalčiausios pramogos – ne man!

Per garsiakalbį pranešė, kad iš vifaifo kuponų su penkiais pataikymais liko tik vienas, ir pasiūlė jo savininkui atsiimti savo lošinį – septyniasdešimt tūkstančių. Norvegas grįžo su kokakola man ir išloštų pinigų krūva, į kurią žiūrėjau labai susidomėjusi – niekada gyvenime nebuvau mačiusi tokios sumos. Perskaičiavus zlotais, tai juk būtų visi septyni šimtai tūkstančių, o didžiausia suma, kurią man yra tekę laikyti savo rankose, buvo du šimtai dešimt tūkstančių – tai buvo statybose, kai darbininkų klasei buvo mokamos algos. Norvegui aš net nepavydėjau, maniau, kad uždirbo. Geras vaikinas, ir gerokai prasilošė šį sezoną...

Paskutinį hitą pastačiau dvigubą sumą už Florensę – vien iš meilės, jokių šansų ji neturėjo. Netiko ji 1600 metrų sprintui, jai sekdavosi ilgos distancijos. Be to, dalyvavo ristūnai, kurių rezultatas – 18 su kažkiek, 19, o Florensės didžiausias gyvenimo laimėjimas – 20,4 sekundės. Bet nelošti už ją negalėjau. Norvegas taip pat manė, kad Florensė nesusidoros, ir, nors iš dalies palaikė mano simpatiją jai, vis dėlto pastatė už kažką kitą.

Žirgai startavo, apskriejo ratą, paskui, bėgant tiesiąja, priekin išsiveržė Flinksas Garbo, bet čia jį aplenkė Florensė, ir dar kaip aplenkė! Žaismingai, be jokių pastangų, lyg šešėlis slystelėjo pro varžovą ir išlėkė į finišą, aplenkusi jį per pusantro, ne, per du liemenis!

Grafas Petersenas pergalingai iškėlė rankas ir pakratė vadžias...

Siautėjau iš džiaugsmo, ko gero, net labiau negu Nor-

vegas po vifaifo. Florensė pagerino savo rekordą, nubėgo per 18,8 sekundės! Saulute mano šviesioji, mano širdies gėlele, nugalėjai bėgdama sprintą!!!

Šiek tiek atsigodusi, suvokiau, kad dabar turėsiu stovėti eilėje atsiimti man priklausančių trisdešimt aštuonių kronų. Ką gi, dėl Florensės galiu ir pastovėti.

Norvegas nuėjo gaudyti taksi, o aš stovėjau eilės gale ir jau atvėsus nesavanaudiškam džiaugsmui liūdnai lyginau mudviejų lošinius. Ir man būtų ne pro šalį tokia suma, septyniasdešimt gabalų valiuta, kuo blogai? Nusipirkčiau sau kitą automobilį ir grįždama apkeliaučiau visą Europą. Pasaka!

Užsisvajojusi ir nieko nesuvokdama žiūrėjau į tą kasą, kuri apmoka tik vifaifus ir kuri, išmokėjusi vienintelį lošinį, turėjo būti uždaryta. Tačiau ji buvo atidaryta. Man tai nesukėlė jokio įtarimo, stovėjau, žiūrėjau ir graudendamasi prisiminiau neprilygstamosios Florensės triumfą, tik staiga prie tos pačios kasos priėjo kažkoks žmogus.

Iš pradžių išsiblaškiusi pagalvojau, kad kažkur jį jau mačiau, paskui prisiminiau kur, ir mano širdis sudrebėjo. Juk tai jis atsisveikino su Peteriu Olsenu! Perkaręs akiniuotasis blondinukas kažką padavė kasininkui ir iškart gavo pinigus. Iš šalies viskas atrodė natūraliai, ir jei savo pačios akimis nebūčiau įsitikinusi, kad vienintelis laimėtojo kuponas priklausė Norvegui, o pats lošinys jau ramiausiai ilsėjosi jo kišenėje, toks vaizdas manęs nė kiek nebūtų nustebinęs. Bet čia mano įsijausminimą kaip ranka atėmė, iš nuostabos net kvapą užgniaužė.

Tokios dovanos iš likimo nė nesitikėjau. Pati savaime išsisprendė mane kankinusi problema! Ir kaip – vis per tą nevykėlio Kivitoko sėkmę! Jeigu Norvegas nebūtų pataikęs penkis kartus, būtų mokėjęs už keturis, ir prie tos kasos būtų kaulus laužiusi žmonių minia. Iš tiesų apvaizda mane globoja!

Kai pagaliau gavau savo trisdešimt aštuonias kronas, jau buvau sukūrusi gražiausią istoriją. Peterį Olseną su jo gražiąja nosimi įsidėmėjau dar Varšuvoje, kai jis vaikėsi mus su mėlynuoju "Opeliu". Paskui pastebėjau jį žirgų lenktynėse, jis kalbėjosi su geibiuoju blondinu. Regimąja atmintimi aš nesiskundžiu, todėl atkreipdavau dėmesį į juos kiekvieną kartą, kai tik jie pakliūdavo mano akira-

tin. Nugeibėlis blondinas nukėblino paimti pinigų iš kasos, kuri moka tik už vifaifus, o aš žinojau, kad vifaifą laimėjo tik Norvegas... na, ir taip toliau. Apie Peterį Olseną su įžymiąja nosimi kalbėjausi su vienu savo pažįstamu, ir jis tvirtino matęs jį labai patikliai šnekučiuojantį su kažkokiu Skrybėlėtuoju mažuoju plikšiu. Mažąjį plikšį aš pažįstu: jo sūnų taip pat; jis, beje, laiko parduotuvę, taigi galima spėti... Visa kita – milicijos reikalas, tegu sau tikrina mano spėliones. Rizikuoju tik vienu dalyku – galiu pasirodyti pernelyg nuovoki.

Bet prieš kreipiantis į juos, reikia pagaliau pribaigti tą prieštvaninį monstrą! Nedelsiant į skalbyklą!!!

Gaivus entuziazmo gūsis labai laiku išvėdino mano galvą, ir joje išsirutuliojo laiminga, išganinga mintis, kuri turėjo atsirasti dar prieš valandą, būtent: pasitelkti į pagalbą Norvegą. Tebūnie, priimsiu jo kvietimą išgerti viskio, sukirsti su juo ir vakarienę, net ir pagardintą aršeniku, bet tegu pirma man padeda atidaryti tą prakeiktą skrynelę!

Norvegas, kurį tą akimirką būtų sužavėjęs net pasiūlymas išmėžti Augėjo arklides, jeigu tai būčiau aš pasiūliusi, susižavėjęs išklausė mano prašymą. Beveik neaiškinau, kam man prireikė išlaužti skrynelę svetimoje palėpėje, – vis tiek tam vaikinui dabar jūra iki kelių.

– Paskutinė diena! – džiūgavo jis. – Paskutinė galimybė! Šią savaitę atvažiuoja mano nuotaka, o ji manęs į lenktynes neleidžia! Paskutinė diena – ir tokia sėkmė!

Kad taip sėkmė jį lydėtų ir toliau, tuomet sudorotume skrynelę anksčiau, negu mus užklups varžovai...

Į skalbyklą įsmukome niekieno nepastebėti, jei nekreipsime dėmesio į gauruotą ir spuoguotą jaunuolį, kuris stypsojo prie vartelių ir – Dievas paliudys! – krapštė nosį. Jis nudelbė mus nemaloniu beprasmišku žvilgsniu, ir kokią sekundę man pasirodė, kad kažkur jį jau mačiau, beje, tokių jaunuolių čia esu mačiusi ne vieną dešimtį, jie visi man panašūs.

Pirmiausia paliepiau Norvegui skalbyklos teritorijoje kalbėti tik pašnibždomis ir vaikščioti tik ant pirštų galų, o jam tai nebuvo lengva, kai tokia nuotaika. Jis dabar būtų mieliau pasileidęs šokti, dainuodamas visa gerkle, ir vis nerimavau, kad kiekvieną akimirką taip ir atsitiks. Mano

pasirinktas skrynelės atidarymo būdas jį bent kiek nustebino, jis nedrąsiai patarė parinkti raktą, bet savo pasiūlymo primygtinai nekišo. Nedelsiant ėmėmės atsukinėti likusį tūkstantį varžtų.

Daugelis jų surūdijo ir tvirtai susiliejo su geležiniais apkaustais. Vyriška ranka net labai pravertė, ypač atsižvelgiant į tai, kad bijodamasi triukšmo kategoriškai atmečiau visus radikalius būdus – stuksenimą ir kitus. Norvegas mano reikalavimams pakluso neniurzgėdamas, nors ir ne be vidinės kovos.

Taip prakaitavome apie pusantros valandos, jau ėmė temti, kai atėjo laikas atitraukti griozdą nuo sienos ir imtis užpakalinės pusės. Kuo atsargiausiai ėmėme kraustyti visą šlamštą, kuriam galo nebuvo, tik staiga Norvegui teko apmirti tokia nepatogia poza, kad jis paskui be mano pagalbos nebegalėjo atsitiesti. Kaip tik stovėjau apsikrovusi šūsnimis vyniojamojo popieriaus, likusio dar nuo Alicijos laikų, ir jau rengiausi iš jo išsikapstyti, kad galėčiau palaikyti lentas, slystančias iš Norvego rankų, tik staiga už durų pasigirdo žingsniai. Apmiriau, apmirė ir Norvegas, sekdamas mano pavyzdžiu. Jis sustingo kuo kvailiausia poza tiesiog prieš užrakto skylę – pabūklo vamzdžio platumo. Skylė žiūrėjo daug aukščiau, negu buvo įtaisyta kabė, ir sprendžiant iš skląsčio nebuvo naudojama pagal paskirtį. Jeigu kas nors būtų dirstelėjęs pro ją, tiksliai priešais jį būtų pasirodžiusi Norvego fizionomija, gal tik nelabai ryški vakaro sutemose. Ryški ar neryški, bet geriau būtų, kad visai nepasirodytų. Nelaimė, negalėjau prisiminti, kaip prancūziškai pasakyti "pasilenkit", o kiekviena akimirka buvo brangi.

– Abaissez! – trūksmingai sušnypščiau, suvokdama, kad įsakau jam ką nors sutrumpinti. Gestais paaiškinti nebuvo jokios galimybės, nes popierius, kurį laikiau glėbyje, būtų baisiai sučežėjęs. Norvegas ir toliau styrojo stuporo būsenoje, žvelgdamas į mane. Jo veidas buvo labai suglumęs. Matyt, jis kankinosi spėliodamas, ko aš iš jo noriu.

Prancūzų kalbą visiškai pamiršau, užtat prisiminiau analogišką sceną iš anglų detektyvinio filmo ir tai, ką tokiomis pat aplinkybėmis pasakė viena ledi vienam džentelmenui. Ne veltui visada laikiau detektyvą labai gyve-

nimišku žanru.

– Get down! – širdį draskančiu šnabždesiu įsakiau jam, ir jaunuolis, žaibiškai susilenkęs dvilinkas, apmirė tokia poza, kuri būtų dariusi garbę tarybinio baleto žvaigždei. Ir dar su glėbiu lentų, ar čia juokas! Kaip jis man vėliau pasakė, jam taip pat padėjo detektyviniai filmai – įsijungė mėgdžiojimo refleksas. Su tokiais pinigais ir dar tokiomis aplinkybėmis – nėra ko stebėtis, kad jam pasirodė, jog į jį dabar pykštelės pro užrakto skylę!

Žingsniai aidėjo jau mūsų laiptų aikštelėje. Norvegas buvo apmiręs baleto poza, šviesos aš dar nebuvau spėjusi uždegti, taigi atėjūnas galėjo spoksoti pro užrakto skylę kiek nori. Kad tik durų neatrakintų!

Bet jis nė nebandė. Stovėjo sau ir šnopavo lyg begemotas – ko gero, jam astma, ne kitaip. O gal adenoidai? Norvego draugijoje man nebuvo baisu, greičiau pyktis ėmė. Kurių ten velnių, kiek mes dar riogsosime akrobatų pozomis!

Kažkaip prisiminiau vieną įdomų dalyką. Buvau pastebėjusi, kad galima laikyti ranką tris valandas vienodoje padėtyje, visiškai jos nekeičiant ir nejaučiant jokių nepatogumų, jeigu ta ranka guli ant automobilio vairo. Bet kuriomis kitomis aplinkybėmis net dvi minutės pavirs amžinybe.

Bet tas astmatikas su adenoidais išsigudrino išstovėti aikštelėje ne trumpiau kaip du tūkstantmečius. Pagaliau jis paleido porą dar skambesnių trelių ir ėmė lipti žemyn, bet nulipo tik per pusę aukšto. Ilgai spėliojau, ką jis ten veikė, kol supratau, kad pypkiuoja. Čiulpė ir švokštė taip, lyg būtų norėjęs mus apkurtinti.

Man visa tai jau velniškai nusibodo. Stengdamasi kuo mažiau brazdėti, atsikračiau popieriais, išlaisvinau Norvegą nuo lentų, mudu abu apsukome skrynelę ir vėl kibome į darbą. Buvau tokia sudirgusi, kad būčiau nuleidusi nuo laiptų visą gaują banditų, jeigu jie būtų mėginę mums trukdyti.

Matyt, nuo nervų sukrėtimo pajutome jėgų antplūdį ir paskutinius varžtus atsukome jau apgraibomis. Tačiau apkaustų negalėjome pradėti plėšti, kol tas begemotas nesiteiks baigti rūkyti ir neišsinešdins. Nuėjau į skalbyklą ir pasirengusi išvysti kokią nors be galo pažįstamą fiziono-

miją prisiplojau prie užrakto skylės.

Lango fone jo figūra išryškėjo iki liemens ir buvo net šiek tiek apšviesta. Įprasčiausiai atrodantis, vidutinio ūgio, vidutinio amžiaus, skrybėlėtas, šiek tiek sunerimusio veido. Galėjau galvą guldyti, kad niekada gyvenime to tipo nebuvau mačiusi. Jis stovėjo sau ir ramiausiai papsėjo pypkę, o aš vėpsojau į jį triskart susilenkusi, užtirpusiomis kojomis. Kai jau rengiausi šokti pro duris ir pagauta aklo įtūžio sukriokti lenkiškai: "Lauk iš čia, galvijau!", subjektas čiulptelėjo garsiau, dėbtelėjo į duris, už kurių aš dėjau jį į šuns dienas, ir ėmė leistis žemyn. Mano pažiūra į jį labai pasikeitė, ir aš susirūpinau, kad jis, neduok Dieve, nenusiristų laiptais ir nesukeltų ant kojų gyventojų. Laimė, viskas baigėsi sėkmingai, ir jis nulipo – lėtai, išsekinęs mane dvasiškai, bet nulipo.

Sugrįžau prie savo skrynelės ir Norvego, pakeliui įjungdama šviesą.

– Bergždžias darbas, – sušnibždėjo man Norvegas, rodydamas atsuktą apkaustą. – Jis suvirintas su spyna, o spyna – viduje.

Kai aš būnu tokios būsenos, kokia mane dabar apėmė, man nieko nėra neįmanomo. Nudelbiau žvilgsniu prakeiktąją skrynelę ir supratau, kad lieka tik viena – nudildyti gelžgalius, atlenkti juos, paskui išlupti skrynelės gabalą su užraktu. Laimė, įrankiai čia pat...

Po visų pasišnibždėjimų, vaikščiojimo ant pirštų galų, varžtų dėliojimo ant grindų taip atsargiai, lyg tai būtų pašvinkę kiaušiniai, čiupau į rankas pjūklą metalui ir įnirtingai ėmiausi darbo; Norvegas nustėro.

– Betgi koks triukšmas! – suaikčiojo jis, perrėkdamas kurtinamą džeržgesį.

– Je m'en fiche! – atšoviau aš – man jau iš tikrųjų niekas neberūpėjo. Kur tai matyta, kad kažkokia kaladė tiek laiko nuodytų žmogui gyvenimą!

Norvegas visas nušvito, atėmė iš manęs pjūklą ir su pasimėgavimu ėmė darbuotis. Net švilpavo į taktą. Košmariškas džerzgesys aidėjo apylinkėse, ko gero, iki paties Helsingioro. O paskui ir aš ėmiau akompanuoti – kai tik vienas lankas buvo perpjautas, iškart ėmiausi daužyti užraktą. Henriko įrankiai buvo puikūs!

Gal to kačių koncerto metu į laiptinę atlėkė visas pul-

kas banditų, gal jie mūsų aikštelėje šoko Chačaturiano šokį su kardais – nepasakysiu. Man į tai buvo nusispjauti. Apakinta įniršio, įsakiau sau nugalėti nenaudėlę arba mirti. Tai, kas darėsi tylioje mūsų palėpėje, galima palyginti gal tik su tuo, kaip veikia pneumatinis grąžtas: juo dar mano vaikystėje buvo ardomas asfaltas gretimame kieme.

Vienas Dievas težino, kodėl mūsų veikla nesulaukė visuomenės atsako. Gal kaltas stebėtinas danų taktiškumas ir santūrumas – jie nemėgsta kišti nosies į svetimus reikalus. Mano dvasią stiprino prisiminimas, kaip kartą mudu su Michalu, norėdami apšiltinti apartamentus, apmušėme sienas porforitu, darbuodamiesi tuo pačiu gelžgaliu, kuriuo skaldėme riešutus, ir mano batelio kulnimi. Dundėjo visa Kopenhaga, be to, mes dar stengėmės dainuoti, tikėdamiesi sudaryti savo geradariams iliuziją, jog mus apėmė džiazo meno aistra. Mūsų dueto repeticijos nebuvo labai vykusios, bet vis tiek nė viena gyva dvasia nepasidomėjo, ko mes įsitriukšmavome. Dabar aš bent jau žinojau, kad nė vieno iš geradarių nėra, apatiniame aukšte tuščia, o kiti gyventojai sukrus tik tada, kai ant jų galvų užgrius lubos.

Taigi Norvegas sau smagiai dildė, o aš, išmušusi pirmąjį užraktą, nutraukiau Dievui patinkamą darbą ir ėmiau apžiūrinėti skrynelę iš kitos pusės, tos, kur su ąsomis. Žiūrėjau į ąsas. Žiūrėjau, ir staiga manyje vėl prabilo mano techninis išsimokslinimas. Paklusdama neaiškiam to balso paliepimui, viena ranka griebiau kažkokį gelžgalį, kita – plaktuką ir beveik nesąmoningai prikišusi gelžgalį prie plieninio per ąsas perkišto strypo, trinktelėjau per jį plaktuku. Strypas pajudėjo, aš dar kartą stuktelėjau, ir strypas lengvai išlindo. Dangčio ąsa atsiskyrė nuo dėžės ąsos.

Kurį laiką beprasmiškai sproginau akis į savo rankų darbą, paskui mano sielą užplūdo džiaugsmas.

– Valio! – sukliegiau, mojuodama plaktuku Norvego panosėje.

Pragariškas džeržgėjimas nutilo, Norvegas nusišluostė nuo veido prakaitą ir klausiamai pakėlė į mane akis. Trinktelėjau per kitą strypą, jis taip pat slydo iš ąsų kaip per sviestą. Dangtis atsidarė.

– Atleiskite, bet aš nieko nesuprantu, – delikačiai nusistebėjo Norvegas. – Kam tada mes kėlėme visą tą triukšmą?

Kad aš žinočiau!..

– Kad būtų smagiau, – niūriai burbtelėjau: juk nesakysiu jam, ką pati apie save galvoju! Neturėjau jėgų net pajusti visą akimirkos didybę. "Atidaryti skrynelę su stalčiais". Atidariau. "Rasti voką..."

Radau, kodėl gi ne. Ir ne vieną. O jei dar tiksliau, tai skrynelėje nieko kito ir nebuvo, išskyrus įvairiausio dydžio vokus, gal du šimtus vokų. Skalbykla man jau mirtinai nusibodo, o ieškodama būtent to voko, kurį turėjo galvoje Alicija, užtrukčiau dar dvi paras, jei ne ilgiau, atsižvelgiant į tai, kad dabar mano protas aptemęs. Sužėriau visą korespondenciją į krūvą, supakavau į vyniojamąjį popierių – to gero čia buvo per akis – ir lengva širdimi apleidau palėpę kartu su Norvegu, džiūgaujančiu, jog pasibaigė katorga.

Mudu jautėmės žvėriškai išalkę. Įsivaizduodama, kokie sunkumai manęs dar laukia, ryžausi pirma pavakarieniauti, o jau paskui gvildenti glėbyje laikomą paslaptį. Be to, bijojau, kad mįslės įminimas nesugadintų man apetito.

Tiesą sakant, pagal visas taisykles dabar derėjo nusigerti iki žemės graibymo (ir tuo sutepti savo autobiografiją), pamesti visą tą kruvinu prakaitu uždirbto turto krūvą ir negrįžtamai supainioti situaciją. Bet nieko tokio nepadariau. Teikiausi pagaliau paaiškinti Norvegui, koks reikalas, kai kur net nenutoldama nuo tiesos, būtent: kad mano bičiulė, skrynelės su stalčiais šeimininkė, dabar neturi galimybės išvykti iš Lenkijos, todėl pavedė man, prieš tai pametusi raktą, pristatyti jai skrynelės turinį. O nelegalią mano veiklą nulėmė tai, kad namo šeimininkai nei iš šio, nei iš to ėmė jausti mums abiem baisią antipatiją. Aiškinant man dingtelėjo dar viena gera mintis, kaip panaudoti šį mielą jaunuolį. Žinoma, aš bedieviškiausiai jodinėju jam ant sprando, bet, matyt, tokia jau jo dalia.

Trumpiau tariant, prisiminiau, kaip Alicija kalbėjo apie laiškus ir kalbų mokėjimą. Vadinasi, mane dominantis laiškas gali būti parašytas daniškai. Norvegas moka danų kalbą ir galėtų versti man į prancūzų. Jis nieko nežino, kas čia dedasi, jis maudosi savo laimėje, o į visa ki-

ta jam nusispjauti.

Pasiūlymą sudaryti man nakčiai kompaniją įstaigoje Norvegas priėmė beveik džiaugsmingai ir tuo mane gerokai nustebino. Tik vėliau supratau, kokį beribį dėkingumą jis jautė man dėl Kivitoko. O kaipgi, septyniasdešimt tūkstančių kronų!.. Šiaip ar taip, šią įsidėmėtiną dieną visut visutėlę jis buvo pasirengęs skirti tik man.

Įsitaisęs gretimoje patalpoje, jis sukinėjo radiją, kažko ieškodamas, ir kurį laiką buvau jį pamiršusi. Paskleidžiau vokus ant stalo ir apmirusia širdimi ėmiau juos vartyti.

Sąskaitas kone iš visų Kopenhagos parduotuvių iš karto padėjau į šalį. Turizmo prospektus – tai pat. Zbišeko laiškus vertinau kaip neturinčius didelės reikšmės bylai, savo pačios – paniekinamai nustūmiau, ne mažiau bjaurėdamasi perverčiau šūsnį brošiūrų – daugiausia apie Danijos mokesčius, – ir pagaliau aptikau didelį pilką voką, prigrūstą lapelių iš įvairiausių laiškų. Aklai ištraukiau vieną. Laiškas buvo parašytas vokiškai, pasirašyta "Laura". Kaipgi, atsimenu, tai ta pagyvenusi ponia, kuri buvo velionės Alicijos tetos bičiulė. Kitas, taip pat vokiškas, buvo pačios tetos laiškas. Jau norėjau atidėti jį, tik staiga akis užkliudė kažkokias pastabas.

Alicijos braižas, na, žinoma, kieno gi dar?

Pastabos įrašytos oranžiniu flomasteriu, Lenkijoje tokį retas naudoja. Gal tik architektai ar dailininkai, o Alicijos tetos nepriskirsi nei vieniems, nei kitiems. Alicija pabrėžė flomasteriu kai kurias raides, o paskui, kaip supratau, parašė jas ir apačioje. Taip, jos braižas. Iš raidžių susidėlioja du vardai: "Laura" ir "Akselis Petersenas". Toliau buvo parašyti trys šauktukai.

Kurį laiką negalvodama spoksojau į užrašą, paskui mano širdyje krustelėjo viltis. Nejaugi tai tas pats? Nejaugi kaip tik šį laišką privalėjau surasti? Laura?.. Akselio Peterseno aš nepažįstu, bet Laurą? Kuo čia dėta Laura?

Spėtinai ištraukiau kitą laišką. Vėl iš Lauros, vokiškas. Paraštėje Alicija parašiusi: "Ketvirtadienis, 17.28. Paklausti Lešeko".

Vokiškame tekste susigaudydavau tik apgraibomis. Pavyko tik tiek suprasti, kad kažkoks žmogus kažką ten

daro vandenyje, kad jis atvažiuoja į Kopenhagą ketvirtadienį. Iš tikrųjų, yra toks traukinys iš Varšuvos, jis atvyksta septynioliktą dvidešimt aštuonios. Pažvelgiau į laiško datą: 17.10.66. Praeitų metų ruduo. Paklausti Lešeko... Vandenyje... Ne, kažkokia nesąmonė. Paklausti Lešeko... Vandenyje...

Intuityviai suvokiau, jog čia yra kažkoks ryšys. Na, žinoma, nieko keisto nėra, juk Lešekas Kržižanovskis plaukioja. O ką anas žmogus darė vandenyje? Skendo, paskui atvyko į Kopenhagą? Na, juk ir iš tiesų Lešeko kažkas nuskendo...

Pajutau, kad tuoj pliš galva, ir siektelėjau eilinio lapelio. Daniškas. Turėjau nueiti su juo pas Norvegą, nes kviestis jį pas save nebuvo prasmės – radijas griaudėjo visu garsu ir būtų nustelbęs net Jerichono trimitus.

Susilpninau garsą ir pareikalavau išversti. Norvegas perbėgo laišką akimis ir nepritariamai pareiškė:

– Labai blogas.

Tikriausiai jis turėjo galvoje braižą, bet jo pastaba galėjo būti skirta ir pačiam korespondentui.

Norvegas vertė į prancūzų kalbą, o aš rašiausi lenkiškai. Net mūsų bendrų lingvistinių žinių nebūtų pakakę idealiam vertimui, todėl teko išdėstyti jį autorizuotą.

”Mano brangieji, – rašė siuntėjas, – pasistengsiu trumpai. Man nepatinka gautos naujienos. Labai nemaloni situacija, su tokiu praradimu negalima susitaikyti. Mirus mūsų draugui, niekas nežino, kur dingo krovinys. Jis svėrė 452 kilogramus. Pakalbėkite su Akseliu, Akselis tikriausiai ką nors žino. Jis vandenyje, neperšlampamai izoliuotas. Prieš kelionę nutarėme nuskandinti jį su balastu. Peteriui reikia tos vietovės plano. Nesuprantu, kodėl jo neturite. Reikia išsiaiškinti, ar nežino apie planą ta kretinė, jos draugužis plaukiojo kaip kapitonas. Aš nerimauju. Ji nežino ir nereikia jai sakyti. Transportavimas įprastinis, kaip visada eina į... Jūsų draugas L.“

Kad ir kaip plūkėmės, neįstengėme suprasti, kas ten daroma su transportavimu – kame ir kur tas kažkas eina. Norvegas nežinojo tokio daniško žodžio. Vis tiek iš pat pirmos frazės supratau, apie ką kalbama. Nagi, žinoma, apie tą pamestą krovinį, kurio vertė – kažin kiek ten milijonų dolerių. Draugo mirtis... draugužis kapitonas... kaž-

ką darė vandenyje... Petersenas Akselis... Laura!!!

– Aš taip suprantu, kad tas žmogus, kuris mirė, vilkėjo neperšlampamu kostiumu, ir jį reikia surasti, – netvirtai pasakė Norvegas, ir tuo atitraukė mane nuo jukinio galvoje, kurio sutvarkyti nebeturėjau jėgų.

– Aš suprantu daugiau, gali klausytis muzikos, – atsikračiau Norvego ir nuskubėjau į savo kambarį sulyginti laiško braižo. Nėra abejonių, kad tai rašė Laura!

Užsirūkiau cigaretę ir įsispitrėjau į jos laišką kaip avinas į naujus vartus. Visa tai niekaip netilpo mano galvoje. Viešpatie, kas čia dedasi? Sena pipirmalė, ezcusez le mot, prekiauja narkotikais?!

Visa kita inormacija ne taip smarkiai mane išmušė iš vėžių. Lešekas, vadinasi, iš tiesų gabeno kontrabandą, ir dar kokią! Būsimasis velionis paslėpė ją kažkur po vandeniu tą pačią naktį, kai jie visi drauge išvyko į Humlebeką. Gal dėl to krovinio jis ir tapo velioniu, gal išplepėjo ką nors apie krovinį, o gal jį gaudė dar anksčiau. Majoras tikriausiai žino apie tai daugiau negu aš.

Kam adresuotas laiškas? Ne paslaptingajam Akseliui, ne Peteriui Olsenui, kurie abu čia minimi, na, ir, žinoma, ne Alicijai – atrodo, ir apie ją ten kalbama. Taip, data... Praeitų metų spalis.

Laiške kažkodėl mažiau žinių negu buvo galima tikėtis. Nė žodžio apie narkotikus. Tai iš kur Alicija sužinojo apie juos?

Ištraukiau kitą lapelį. Vėl vokiškai. Dar kiek, ir iš proto išsikraustysiu nuo tos babiloniškos kalbų maišalynės, vokiečių kalbos aš mokiausi tik pirmojoje gimnazijos klasėje! Bet nuostabiai lengvai sekėsi, ir iš karto gavau atsakymą į savo klausimą. Laiško turinį, prikaišiotą sausų pavadinimų ir skaičių, daugiau ar mažiau pavyko suprasti. Heroinas, morfijus ir opiumas buvo minimi jame pramaišiui su svorio ir kainos nurodymais. Sužinojau, kad iš Lenkijos laukiama kas mėnesį maždaug penkių šimtų kilogramų heroino, ir tai nėra pernelyg daug, numatomos ir kažkokios neplaninės prekės. Pirmoji jų partija bus gauta tik ateinančiais metais. Dar kažkas eina iš Prancūzijos, iš VDR, kažkas bus siunčiama į Švediją, o kažkas – į Ameriką. Nesigilinau, ką reiškia tas "kažkas", informacijos ir taip buvo per akis. Alicija galėjo suvokti

dalyko esmę iš pirmosios frazės, jau ji tai – kitaip negu aš, varguolė, – tobulai kalbėjo vokiškai.

Kaip tie laiškai pateko į jos rankas? Matyt, atsitiktinai – kanalais, susijusiais su senelyte Laura. Alicija neturėjo įpročio skaityti svetimų laiškų, o šituos, iš visko galima spręsti, atvežė pašalinis žmogus ir nieko nesvarstydamas, netikslindamas adresatų, įteikė visą šūsnį. Gal ji ėmė skaityti, o paskui suprato, kad laiškai ne jai skirti? O toliau?.. Na, aš ir pati neprisipažinčiau net draugiškai nusiteikusiems mano atžvilgiu kontrabandininkams, kad perskaičiau jų išpažintis!

Vėl įsigilinau į kvapą gniaužiantį skaitymą. Radau kelis velionės tetulytės laiškus ir palengva ta vokiečių kalba išsekino visus mano pilkosios medžiagos išteklius. Be to, aš juos, atrodo, skaičiau atbuline seka. Tetulytės laiškuose pasitaikydavo tokių pat įvairiomis spalvomis pabrauktų raidžių ir paraštėse Alicijos parašytų vokiškų raidžių. Maža to, kad aš jų nesupratau, dar ir Alicija rašė kaip su vištos koja. Pavyko iššifruoti tik frazės nuotrupą: ”Lauros sūnus bus...“

Lauros sūnus, įdomu. Vadinasi, ji turi sūnų? Alicija niekada nėra jo minėjusi. Man nepavyko atspėti, kas jis toks, bet nelabai ir stengiausi. Ir be to yra apie ką galvoti.

Reikia skaityti toliau. Susisielojusi dėl savo lingvistinio neišprusimo, priekaištaudama sau, kad iš mažens neišmokau bent pustuzinio kalbų, bukai žiurksojau į kitą epistolą, parašytą kitu braižu, bet, žinoma, vokiškai. Ji prasidėjo žodžiais: ”Meine liebe Alice“, nežinia ką pranešė, o buvo pasirašyta: ”Ziutekas“. Tas Ziutekas, kuriam kažkodėl šovė į galvą rašyti vokiškai, tikrai būtų išvaręs mane iš proto ir privertęs siautėti, jei nebūčiau žinojusi, kad tai senas Alicijos mylimasis Džozefas, bet ji kažkodėl vadino jį Ziuteku. Aišku, ne kas kitas, jis ir bus. Vaiduoklis, tartum šešėlis persekiojęs ją daugelį metų. Nebūčiau nustebusi, jei būtų pasirodę, kad ir jis čia prikišęs nagus, jo vardas man labai nepatiko.

Kitame lapelyje staiga pažinau Alicijos braižą. Sudrebėjo širdis, ir įbedžiau akis į tekstą, nė nepastebėjau, kad parašyta lenkiškai.

”Nesu tikra, ar gausi tą laišką, – rašė Alicija nežinomam adresatui, – bet pamėginsiu jį persiųsti, nes vietos

sau nerandu. Deja, aš beveik viską žinau. Žmogus, kuris įteikė man planą popieriaus skiautėje, manė, kad aš informuota. Daugiau aš jo akyse nemačiau, bet jį atsiuntė labai charakteringo profilio subjektas – tu, žinoma, atspėsi, ką turiu galvoje..."

Subjektą perlaužta nosimi! Peterį Olseną!

"Vienas giminaitis jau seniai mėgino perspėti mane, kad tarp mano pažįstamų vyksta kažkas negera, bet tik dabar sužinojau, kas konkrečiai. Jeigu aš teisingai suprantu, tu čia irgi įsivėlęs.

Aš viską apgalvojau ir nusprendžiau: neturiu išeities. Nori nenori teks tylėti. Pirma, dėl tetulytės. Bijau net pagalvoti, kuo jai gali baigtis tardymas jos pačios namuose. Ir taip ji vos kruta. Antra, dėl pono Z. Šia tema nenoriu daug kalbėti. Ir, trečia, – dėl tavęs.

Esant tokiai situacijai, mūsų su Gunaru santuoka yra neįmanoma. Jis man per daug svarbus, kad galėčiau užtraukti jam nemalonumus. Net rengiausi viską apsvarstyti su tavimi, įsivaizdavau, kad mano artimoje aplinkoje yra žmogus, kuriuo galiu pasikliauti, kuris su tuo nesusijęs. Turėjau galvoje tave. Turbūt dėstau pernelyg painiai, bet aš labai susikrimtusi. Nenoriu būti neteisinga, galbūt tu blogai įsivaizduoji, į kokią istoriją įklimpai, bet dabar man aiškus visas aferos mastas, ir mane ima siaubas. Juk tu supranti, kad tas nelaimingas atsitikimas grįžtant visai nebuvo atsitiktinis. Tik neseniai apie jį sužinojau. Galiu tik spėti, kas čia prikišo nagus, bijau, kad ir man kas nors neatsitiktų.

Popiergalį su jus dominančiu planu paslėpiau taip, kad jį vargu ar suras. Aš tylėsiu, bet ir padėti jums nesirengiu. Tu mane nustebinai, tai taip nepanašu į tave, o man atrodė, kad per mūsų draugystės metus aš tave pakankamai pažinau. Matyt, suklydau, o gaila. Tikiuosi, kad finansinė žala..."

Čia laiškas nutrūko. Atrodo, kad jis kažkodėl niekada nebuvo užbaigtas ir išsiųstas: o gal man į rankas pakliuvo juodraštis. Apačioje buvo parašytos pastabos vis tuo pačiu oranžiniu flomasteriu. Stulpeliu vienas po kito surašyti vardai: Laura, Aks. P., Pe. O., L. K. O tada, šiek tiek nuošaliau, – Joana ir Michalas. Tas sąrašas baigėsi keliais klaustukais ir šauktukais.

Paskutiniai vardai mane trenkė lyg perkūnas. Še tau, kad nori! Alicija įtarė mus!

Žiūrėjau ir savo akimis netikėjau, buvau sukrėsta iki sielos gelmių. Pagaliau mano iškvaršintoje galvoje švystelėjo menkas spindulėlis. Ji įtarė mus... O kaipgi! Turėjo žinoti apie mūsų iškylas į Šarlotenlundą. Gal ne tiek įtarė, kiek nerimavo, kad neįsiveltume į abejotinus reikaliukus, jei dar neįsivėlėme! Dieve gailestingasis, Alicija, tikra, ištikima draugė, leido man pačiai išsiaiškinti visą tą aferą taip, kad mudu su Michalu sau nepakenktume! Net po mirties globojo mus.

Ilgai sėdėjau, kankinama niūrių minčių; dar kiek ir būčiau padariusi išvadą, kad tai aš kalta dėl jos žuvimo. Šiaip ar taip, Alicijos nebeprikelsi. Tuo labiau turiu užbaigti bylą iki galo!

Prieš imdamasi eilinio protinio žygdarbio, nutariau paleisti laisvėn Norvegą, kuris tuo metu persiorientavo į prancūziškus architektūros žurnalus ir labai susidomėjęs juos vartė.

– Dabar galėsiu nusisamdyti butą Paryžiuje, – svajingai pasakė jis.

Mano nerimastis ir jaudinimasis per kažkokį stebuklą jo visiškai nepalietė.

Patikinęs mane, kad aš ir ateityje galiu juo pasikliauti, jis paliko savo adresą bei telefoną ir nurūko beveik šokdamas.

O man ne linksmybės ir netgi ne miegas buvo galvoje. Jį išleidusi, užstūmiau duris visomis įmanomomis užstūmomis ir vėl pasinėriau į apmąstymus.

Paskutinysis Alicijos laiškas galėjo būti skirtas tik vienam žmogui: Lešekui Kržižanovskiui. Jo, kaip ir Lauros, dalyvavimas aferoje nekėlė jokių abejonių. Mirus tetulytei – Alicija tada jau grįžo į Lenkiją, – atkrito viena iš jos tylėjimo priežasčių.

Dabar ją sulaikė tik sena draugystė su Lešeku, ankstesnių jausmų eksmylimajam likučiai ir – koks paradoksas! – nerimas dėl manęs. Jei prie to pridėsime visai suprantamą baimę dėl savo gyvybės, bus keista, kaip ji apskritai nepakvaišo!

Turėjau apgalvoti dvi versijas. Pagal vieną Lešekas kažkaip sugebėjo išeiti iš žaidimo, ir jo asmuo jau nebe-

buvo Alicijai sulaikantis veiksnys; atitinkamai padidėjo Lauros ir jos bendrininkų nerimas. Alicijai liko tik pasišnekėti su manimi, ir niekas nebebūtų sutrukdęs jai sulaužyti tylėjimo pažadą. Pagal kitą versiją Alicija vis dėlto išsidavė senam bičiuliui kai ką žinanti, ir šis, drebėdamas dėl savo kailio, privertė ją amžinai nutilti.

Pirmasis variantas man labiau patiko. Aš pažinojau Lešeką, kad ir sunkiai, bet galėjau įsivaizduoti jį kontrabandininko vaidmenyje, kiekvienas kitaip iš proto kraustosi, gal jam paprasčiausiai nusibodo skrosti jachta jūros vandenis, gal jis panoro stiprių pojūčių; kas jau kas, bet žudiko vaidmuo Lešekui tiko kaip karvei balnas. Ir dar užkietėjusio žudiko, juk tas tipas iš jachtos pats į vandenį nenušoko. Tiesiog galvoj netelpa! Iki keturių dešimčių metų būti tikru riteriu, kad paskui akimirksniu virstum bjauriausiu žudiku!

Beje, ko pasaulyje nebūna, visiškai atmesti tokio varianto irgi negalima...

Nes jeigu ne Lešekas, tada kas? Juk ne Laura asmeniškai! Koks nors seno mylimojo samdytinis? Peteris Olsenas turi alibi, tiesa, labai panašu, kad inscenizuotą: sudėstytą lyg pagal gaidas. Po to, kai Alicija buvo užmigdyta, jis galėjo pas ją sugrįžti. Tik dėl to jam būtų reikėję antrininko. Viena aišku: turėjo jis savo kėslų sėdėdamas tą naktį visų akivaizdoje.

Ne, to riešutėlio aš pati neperkrimsiu. Ką man, tiesą sakant, lieka daryti? O štai ką: nueiti pas tą žmogų, kurio pavardę ir telefoną buvau priversta įsiminti dar Varšuvoje, ir perduoti jam visus duomenis apie įtartinus asmenis. Net jeigu duomenys nepasitvirtintų, toliau tegu Danijos policija kvaršina sau galvą. Šiaip ar taip, Skrybėlėtasis mažasis plikšis – ne mano vaizduotės padarinys, nesunku jį surasti. Gal tai jis intymioje banditų draugijoje žinomas kaip Akselis Petersenas, nors pasaulietiškas jo vardas kitoks. Kitus irgi suieškos, tikriausiai geriau už mane supras vokišką tekstą...

Ir viskas būtų puiku, jeigu ne Lešekas Kržižanovskis ir tas senas jos širdies pašinas. Tik vienas Dievas žino, ar aš teisi įtardama. Ką iš jų Alicija dangstė? Gal abu? Jų demaskuoti ji, žinoma, nesirengė. O dėl mano asmens, tai nepavyks man sausai iš vandens išlipti, kad ir kaip ji ma-

ne globotų.

Kaip išmėžti tas Augėjo arklides čia, Kopenhagoje, savo rizika? Negi vešiu tokią informaciją į Varšuvą! O gal dalį jos prilaikyti? Juk kaip bus: jei atiduosiu jiems Lauros laiškus, automatiškai iškils į paviršių Lešeko vardas, o ar galiu tai leisti? Gal jis padarė kokią nors atsitiktinę nuodėmę, spaudžiamas finansinių sunkumų, ar dar ką nors, ir Alicija kaip galėdama stengėsi jį dangstyti...

Na, ką man daryti?

Kas, velniai griebtų, nušvilpė iš Anitos iešmą?..

Ilgai taip sėdėjau, kankinausi, ieškodama išeities, kol pagaliau ryžausi dar kartą atgaivinti atmintyje visą mūsų gyvenimo Kopenhagoje laikotarpį. O jei surasiu kokį nors siūlo galiuką? Jei staiga prisiminsiu ką nors iš mūsų bendrų pažįstamų, kurie lankosi pas Anitą ir idealiai įsikomponuoja į situaciją? Protinė veikla kartais duoda neblogų rezultatų...

Labiausiai mane paakino tai, kad visiškai neaišku, kaip ten su Lešeku ir kokių ketinimų jo atžvilgiu turėjo Alicija. Buvęs eksmylimasis Ziutekas mane jaudino kur kas mažiau. Visą naktį svarsčiusi, pagaliau priėjau išvados, kad iš visų tėvynainių, lankiusių Anitą, mano dėmesio nusipelno tik du žmonės. Pirmasis buvo vadinamasis Galvijas iš skalbyklos, Alicijos pažįstamas, kurį ji, gailėdamasi jo piniginės, buvo įsileidusi pagyventi, o antrasis – vienas paslaptingas subjektas. Galvijas iš skalbyklos miegodavo mūsų džiovykloje ant pripučiamo matraco kaip tik tuo metu, kai pas mus gyveno dar ir Michalas, taigi buvo neapsakomai ankšta. Tas tipas įsirėžė mums į atmintį visokiomis, anaiptol ne maloniomis keistenybėmis. Naudojosi mano spausdinimo mašinėle ir mano šukomis, o kai jas paslėpiau, ėmė Alicijos šukas, nugarinės odą mėtė už spintos ir vertė kaltę Michalui, kuris tos nugarinės negalėjo pakęsti. Slėpiau nuo jo viską, ką tik galėjau, nes turto valdymą bendromis teisėmis pripažįstu tik iki protui suvokiamų ribų. Kartą vakare skaičiau prancūzišką detektyvą, o Michalas, Alicija ir Galvijas sėdėjo prie stalo ir šnekėjosi. Kalbos barjeras neleido man iki užsimiršimo pasinerti į detektyvo intrigą, ir mano ausis pasiekdavo jų plepalų nuotrupos.

– Nežinau, kas man darosi, – sakė Galvijas iš skal-

byklos. – Viską pametu, pamečiau tušinuką, parkerį, šukas, šepetėlį...

Čia aš suspurdėjau, ūmai prisiminusi, kad mano dantų šepetėlis guli matomoje vietoje. Pamiršau jį paslėpti!

– Kokį šepetėlį? – susirūpinau aš. – Dantų?

Alicija ir Michalas prapliupo kvatoti – tikriausiai juos prajuokino mirtinas siaubas mano akyse.

– Ne, batų, – nustebęs patikslino Galvijas iš skalbyklos, nesupratęs, kodėl jiems taip linksma.

Paskui atsitiko istorija su raktu. Pakliūti į namą mums būdavo ne taip paprasta. Tik aš ir Alicija turėjome raktų komplektus – nuo vartelių ir nuo buto. Laiptinės buvo vienas vienintelis raktas. Vartelius užrakindavo aštuntą, laiptinę – vienuoliktą, o skambučių čia nelaikė. Padoriuose danų namuose tokiu metu netikėtų svečių nelaukiama, o kviestiniai sutinkami prie vartelių, gatvėje. Pasidalijome raktus broliškai, man atiteko tie, kur rakina vartelius ir butą, – aš grįždavau vėlai, paprastai po aštuonių, ir be rakto apskritai neturėjau galimybės pakliūti namo. Iš antrojo komplekto mūsų svečias, kaip pats vėlyviausias paukštelis, gavo vartelių ir laiptinės raktus, o buto raktą privalėjo palikti skalbykloje, kiaušinių dėžėje, – Alicijai ir Michalui, kurie grįždavo prieš aštuonias.

Kartą mane pakvietė į svečius pas vieną bendradarbę, pobūvis užsitęsė, ir aš paėmiau taksi, kad parsirasčiau namo iki vienuoliktos, kol dar neužrakinta laiptinė. Deja, nesuspėjau. Iš kiemo buvo matyti šviesa skalbykloje, ir aš ėmiau trepsėti greta namo, rengiausi net uždainuoti kažką panašaus į krakoviaką, kad atkreipčiau į save dėmesį, bet čia laiptuose užsidegė lemputė ir manęs pasitikti išėjo Michalas. Jo veide buvo matyti kažkoks nesuprantamas pasitenkinimas, jis žingsniavo laiptais priekyje manęs ir piktdžiugiškai murmėjo sau po nosimi.

– Norėčiau pasižiūrėti, kas dabar bus, Alicija ten, viršuje, norėčiau pasižiūrėti...

Nieko nesupratau, o į mano klausimą jis neatsakė, bambėjo kaip užsuktas. Užkopiau į penktą aukštą ir nustebusi pamačiau, kad bute tamsu, o Michalas nėrė į skalbyklą. Žengiau paskui jį ir tarpduryje iš netikėtumo išsižiojau.

Alicija sėdėjo ant grindų, ant patiesalo, kur paprastai

miegodavo Galvijas iš skalbyklos, – sėdėjo užsimaukšlinusi skrybėlę, su rankinuku ir skėčiu rankose. Michalas mėgino nuimti nuo krūpčiojančių jos pečių kažkokią gauruotą skraistę. Kaip tik tuo metu buvau pasiskolinusi Agatos Kristi romaną ir pamaniau, kad Galvijas netikėtai mirė, o Alicija aprauda jo palaikus. Šiek tiek sunerimau, bet čia pat įsitikinau, kad jokio lavono ant patiesalo nėra, o Alicija purtosi iš pasiutimo.

Pasirodo, Galvijas nepaliko kiaušiniuose rakto, ir Alicijai su Michalu teko daugiau kaip tris valandas praleisti nekūrenamoje skalbykloje.

Galvijas parėjo po kelių valandų ir vietoj rodančio gerą išsiauklėjimą "labo vakaro" buvo sutiktas griausmingu riaumojimu:

– Kur raktas?!

– Pas jus. – Galvijas nė kiek nedvejodamas dūrė pirštu į Michalą.

Michalo veidas papilkėjo, ir jis nė žodžio netaręs apleido patalpą, bet Alicijai pavyko susitvardyti.

– Patikrink kišenes, – nepriekaištingai santūriu balsu pratarė ji.

Galvijas paklusniai įkišo ranką į kišenę ir, kitaip negu Michalas, baisiai nuraudo. O paskui vos nesivoliojo mums po kojų ir dievagojosi, kad tai jis padaręs ne iš piktos valios, o per neišmanymą. Kitą dieną Michalas užsakė dar du komplektus, vienas iš jų ir leido man šį kartą be kliūčių patekti į skalbyklą.

Galvijas taip pat buvo laikomas Anitos bičiuliu ir labai dažnai lankydavosi jos namuose. Be to, jis mėgo keliauti. Šią vasarą buvo užsukęs ir į Kopenhagą, tiksliai nežinau, kada, nesidomėjau. O be reikalo, visai įmanoma, kad tai jis nukniaukė iešmą...

Nors kažin. Sunku įsivaizduoti, kad tokį nevėkšlą priglaustų kokia nors gauja. Nė vienas save gerbiantis nusikaltėlis nerizikuos su juo susidėti.

Paskui horizonte pasirodė dar ir subjektas. Tai apie jį Alicija pasakė:

– Nutariau nesiūlyti jam nakvynės mūsų skalbykloje, užtenka mums vieno gyvulio...

Subjektas padarė mums vizitą vieną vakarą ir, sprendžiant iš to, kad Alicija sutiko jį dirbtinai džiūgaudama,

jokių gerų jausmų ji jam nejautė. Jie kalbėjosi vokiškai, ir aš nė velnio nesupratau, o subjektą įsiminiau vien todėl, kad jis visą laiką sprogino akis į mane, ir aš bijojau, kad jis neišnarintų jų. Kaip tik buvau išsitrinkusi galvą, susukusi plaukus ant suktukų, mano galva ta proga buvo pridengta kažkokiu skuduru, o veidą puošė išteplioto grimo likučiai, tačiau jo dėmesys mano personai atrodė perdėtas. Palikau juos vienus ir išėjau į virtuvę.

Trumpai pasikalbėjusi, Alicija užsuko pas mane:

– Aš išeinu. Nuvesiu jį pas mūsų pažįstamą, tegu pernakvos ten.

– Vesk jį nors ir į Stiklo kalną, – nuolankiai sutikau aš.

Nežinau, kodėl ji pasakė ”pas mūsų pažįstamą“ užuot paprasčiausiai pavadinusi vardu. Pažinojau visas jos drauges Kopenhagoje. Galėjo pasakyti ”pas Grėtę“ arba ”pas Kristeną“.

– Koks čia bucefalas? – raukydamasi paklausiau, kai ji sugrįžo.

– Mano svainio bičiulis, – iškošė ji taip nenoriai, kad daugiau nebeklausinėjau.

O netrukus – gal po dviejų savaičių, o gal ir anksčiau – pas Anitą buvo kviestinė vakarienė. Visą vakarą sukau galvą dėl to subjekto, kur aš galėjau matyti jo fizionomiją. Mane suklaidino tai, kad jis visą laiką kalbėjo LENKIŠKAI!

Pasirodo, jis joks užsienietis, o tikrų tikriausias lenkas – Anitos pažįstamas, taip pat žurnalistas. Tai kuriam galui Alicija kalbėjosi su juo vokiškai? Greičiausiai norėdama, kad aš nieko nesuprasčiau. Va jis ir galėjo nugvelbti iešmą.

Deja, kad ir kaip stengiausi, jokio ryšio tarp kurio nors iš tų dviejų tipų ir Alicijos mirties man nepavyko įžvelgti. O apie kitus neverta nė galvoti. Prakeiktasis vokas iš skrynelės su stalčiais! Gal milicijai jis ir praverstų, o man iš jo tiek naudos, kiek iš ožio pieno.

Labiausiai dabar norėčiau pasiųsti laišką Lešekui – girdi, taip ir taip, viskas paaiškėjo, pats laikas tau pūškuoti jūra į Lotynų Ameriką. Gal jausdama simpatiją ir būčiau parašiusi jam, jei ne vienas dalykas. Staiga prisiminiau, kokia neapykanta žybtelėjo Alicijos akyse pasku-

tinio mūsų pokalbio metu. O jei tai buvo neapykanta Lešekui, kuriuo ji skaudžiai nusivylė?

Visai sutrikusi ir nieko nenutarusi, susirinkau visus popierius ir nudūlinau miegoti. Kirsdama laiptinę, skyrusią įstaigą nuo Barzdočiaus kambario, pastebėjau puse aukšto žemiau nevalyvą bernėką susivėlusiais gaurais – jis rūkė, atsišliejęs į sieną. Smerkiamai pašnairavau į jį – na, ir jaunimas dabar, gerai tie studentai leidžia savo atostogas...

Tik kitą dieną, kai apie vidudienį išeidama iš namų susidūriau su eiliniu gauruotu jaunuoliu, šį kartą įdėmiai apžiūrinėjančiu iškabintus ant tvoros impresionistinius paveiksliukus, man dingtelėjo, kad čia kažkas negerai. Labai jau dažnai painiojasi man po kojomis snargliai su permanentinėmis garbanomis, vieną iš jų tikrai mačiau du kartus, o šito, prie vartelių, fizionomija man irgi nebe naujiena. Aišku – mane seka. Žino, kad į skrynelę patekau, kad korespondenciją gavau, ir išsigando. Iš kur tik ir ėmė tokią ordą, ne kitaip kaip tarp narkomanų, o paslaugas apmoka heroinu...

Dėl visa ko dabar jau ėmiau svarstyti, kam perduoti paveldėtąją informaciją, jeigu ir man tektų palikti šią ašarų pakalnę. Lenkijoje atsiras pora ištikimų žmonių, o Danijoje? Pamąsčiusi pasirinkau Anitą ir daug neatidėliodama nuskubėjau pas ją į darbą.

Rengiausi nusitempti ją į kavinę ir ramioje aplinkoje pasišnekėti, bet paaiškėjo, kad ji ką tik buvo atsitraukusi nuo darbo ir antrą kartą jai nebepatogu. Tiesą sakant, ramiai pasišnekėti buvo galima ir jos kabinete, ten sėdėjo tik jos šefas, visai nesuprantantis lenkiškai. Įsitaisiau fotelyje prie stalo, laukdama, kol ji baigs kalbėti telefonu. O kol laukiau ir galvojau apie vakarykštę dieną, visiškai pamiršau, ko atėjau.

– Klausyk, gal tu prisimeni... – pradėjau aš, užuot išdėsčiusi jai savo paskutinę valią, bet neužbaigusi vėl susimąsčiau.

– Dažniausiai aš pamirštu, – atvirai prisipažino man Anita. – O konkrečiai – ką reikia prisiminti?

– Ar jam kartais ne Bazedovo liga?

Klausimas krito lyg galutinis mano apmąstymų vai-

sius, tiesa, ne visai nunokęs. Anita pažvelgė į mane nuoširdžiai užjausdama.

– Aš taip suprantu, kad Bazedovo liga daug kas serga. Perspėju tave iš sykio – visų aš neprisimenu.

– Na, gerai, nereikia visų. Prisimink tik vieną. Jis buvo pas tave per paskutines grandiozines išgertuves, kaip tik prieš susižieduojant Alicijai. Žurnalistas, berods, tu kadaise su juo dirbai.

Anita suraukė kaktą ir susimąstė.

– Kaipgi, išgertuves prisimenu! Bet jose juk buvo gal dvidešimt žmonių. Daugiausia žurnalistų, su daugeliu aš anksčiau dirbau. Apie kurį iš jų tu kalbi?

– Apie visų didžiausią išverstakį, – nesvyruodama patikslinau.

– Visų didžiausias išverstakis buvo Vigas, danas, tik jis ne žurnalistas, o fizikas, ir aš niekada su juo nedirbau. Nors gali būti, kad su skydliauke jam ne visai gerai.

– Ne, ne tai. Išrink visų didžiausią išverstakį iš lenkų žurnalistų.

– Kaip Dievą myliu, tokio nepažįstu! Ar negalima tiksliau, kas toks konkrečiai tave domina?

– Bet ar apskritai tu atsimeni, kas pas tave tada buvo? Juk tu juos visus pažįsti. Pakrutink smegeninę, jis buvo atvykęs iš Lenkijos tik prieš porą savaičių iki to.

– Palauk, – pagyvėjo Anita: ją apėmė azartas. – Tu suintrigavai mane. Leisk pagalvoti. Sakai, pora savaičių? Jacekas atkrinta, jis atvyko išvakarėse. Stefanas taip pat, su Stefanu tu pažįstama. Ulanovskis?

– Kaip jis atrodo?

– Toks pagyvenęs, sėdėjo kampe ir plepėjo su Ieva. Atvažiavo iš Anglijos.

– Ne, ne jis.

– Bolečekas Tomčinskis! Vos pamatė padengtą stalą, ir išvertė veizolus. Bet jis – gydytojas.

– Tai tas, kur kriuksėjo prie salotų? Ne, atkrinta.

– Tai lieka tik Karolis Lincė. Bet jis ne išverstakis!

– Kaip tu pasakei? Lincė?

– Taip. O ką? Tinka?

– Nežinau. Velnias, kur buvau girdėjusi tą pavardę? Lincė...

– Gal tu maišai su Linde? Buvo toks Lindės žodynas.

Gal jis tau prisistatė?

– Ne, tikrai ne. Prisistatydami murma sau panosėje, nieko negali suprasti. Tą pavardę mačiau parašytą. Kas jis toks?

– Žurnalistas. Aš dirbau kartu su juo ir Janušeku.

– Anita, nekankink manęs! Su kokiu Janušeku?

– Su Alicijos svainiu. Juk tu žinai, kad Alicijos svainis buvo mano šefas. Atrodo, kad Karolis Lincė – jo senų laikų draugas.

”Mano svainio draugas...“

Taip, tai jis. Galvijo iš skalbyklos varžovas, antrasis iš dviejų įtartinų asmenybių, materializavęsis, galima sakyti, mano lakios vaizduotės dėka. Kur mačiau parašytą tą pavardę? Lenkijoje? Danijoje? Kaip straipsnio parašą?

– Anita, būk gailestinga. Pasakyk, kur aš galėjau perskaityti šią pavardę?!

– Gal mano užrašų knygelėje, – kantriai lyg samarietė atsiduso Anita. – Jį ten per klaidą du kartus esu įrašiusi. O kam tau jo prireikė?

– Nežinau. – Aš taip pat atsidusau. – Gal tai jis nužudė Aliciją?

Bendrai tai nieko tokio nė nemaniau. Tiesiog savaime išsprūdo, matyt, galva visai sukiužo.

– Ar pakvaišai?! – sužvigo Anita. – Ką čia paistai? Karolis Lincė! Padorus žmogus! Poliglotas ir keliautojas! Nuolat kažkur važiuoja, turi užsieninį pasą, jam nė laiko nelieka kažkokioms žmogžudystėms!

– Na, gerai, aš juk netvirtinu, – skubiai sutikau aš. – Tikriausiai jis ir alibi turi. Kadangi jis nuolat kažkur keliauja, vadinasi, buvo kažkur Brazilijoje arba Grujace*.

– Kopenhagoje, – atšovė Anita. – Prieš mėnesį jis apsilankė pas mane, kaip tik turėjau svečių: komandą iš jachtklubo, užgriuvo lyg sniegas ant galvos su draugišku vizitu, net vienuolika žmonių. Atrodo, jis su jais ir atvažiavo. Rengėsi pabūti čia kelias dienas, o paskui mauti į Graikiją.

– Ir movė? – nepatenkinta paklausiau aš – labai nenorėjau atsisakyti Karolio Lincės kandidatūros.

– Tikriausiai, bent jau aš jo daugiau nemačiau. Ir šau-

* Miestelis šalia Varšuvos.

na gi tau į galvą, kam jam žudyti Aliciją?

Giliai atsidusau ir prisipažinau, kad man, matyt, maniakinė psichozė. Aplink mane tie žudikai taip ir knibžda – tiek čia, tiek Varšuvoje. Anita mano prisipažinimą išklausė nuoširdžiai užjausdama ir ne mažiau smalsaudama, ir mudvi su ja visapusiškai išgvildenome maniakinių psichozių problemas.

– Taip, beje, apie psichozę, – susizgribo ji. – Henrikui trūks plyš reikia didžiojo atsuktuvo. Jis jau droviai teiravosi, kada tu grąžinsi įrankius.

– Oi, atleisk. Žinoma, grąžinsiu, nors ir šiandien.

– Rytoj. Šiandien mūsų nebus namie. Užsuk rytoj vakare, gerai?

Jeigu "užsukti" reiškia įveikti tą tikrai erškėčiais klotą kelią iki jų buveinės, tebūnie, užsuksiu...

Susitarėme šeštai valandai, ir aš apleidau Danijos radijo ir televizijos pastatą, visiškai pamiršusi, kad buvau atvykusi čia iškloti Anitai savo paskutinės valios. Kad ir ką ji ten būtų sakiusi, bet Lincės pavardę aš įsidėmėjau. Tenubaudžia mane Dievas, jei nebuvau mačiusi jos kažkokiame tekste. Pavardė atrodė labiau įtartina net už patį Lincę.

Tai ką man toliau daryti? Teisą sakant, reikėtų nuvykti pas tą žmogų, kuris laukė iš manęs naujienų, ir pranešti jam bent pavardes tų nusikaltėlių, kurie nekelia jokių abejonių, tačiau negalėjau ryžtis net tam žingsniui. Visiškai pasimetusi, nieko geresnio nesugalvojau, tik paskambinau Velniui, bet man atsakė, kad jis išvyko į komandiruotę. Tik to betrūko, rado laiką važinėtis! Dar kiek, ir būčiau nupylusi lėktuvu į gimtąją šalį, namie, kaip žinoma, ir sienos padeda.

Vakare, įsitaisiusi įstaigoje, ėmiau svarstyti, darytis išvadas. Vienatvė sudarė tam puikiausias sąlygas. Nedelsiant reikėjo išsiaiškinti nenuginčijamus faktus ir patikslinti tuos klausimus, į kuriuos dar negalėjau rasti atsakymo.

Visų pirma galima laikyti tikru faktu, jog kažkokie asmenys sugalvojo pasidaryti biznį ir jį pasidarė. Idėja – nelegalus gatavo heroino gabenimas iš Lenkijos į Daniją. Heroinas gaminamas iš opiumo ir morfino, o to gero Lenkijoje – per akis. Muitinės tarnybos seka visai ką kita –

antikvarinių vertybių, meno kūrinių, briliantų, degtinės ir dolerių išvežimą iš šalies, taip pat narkotikų įvežimą, taigi tokia kontrabanda galėjo būti labai sėkminga. Iš Danijos heroinas buvo gabenamas toliau, į Jungtines Valstijas bei Švediją ir vis brango.

Kad reikalai suktųsi sparčiau, ta organizacija naudojosi oficialiais ryšiais, gabendama nelegalų krovinį legaliuose eksportuojamuose produktuose. Galimas daiktas, kad parduotuvė, priklausanti Mažojo plikšio sūnui, specialiai jam ir naudojama, galimas daiktas, kad brangiai kainuojanti šlykštynė gabenama ne vien iš Lenkijos, bet ir iš Prancūzijos, Artimųjų ir Tolimųjų Rytų, iš visur, kur tik jos atsiranda. Konservuotuose lenkiškuose žarnokuose, skardinėse su bambukų sriuba...

Sandėriai sudaromi hipodrome. Nieko nepasakysi, nesuklydo pasirinkdami vietą! Du kartus per savaitę Amagerį ir Šarlotenlundą užplūsta bemaž pusė Kopenhagos, daugelis aistruolių atvažiuoja automobiliais, ten jie statomi sausakimšai, durelės prie durelių, buferis prie buferio, tarp jų taip ir siuva įkaitę lošėjai, idealios sąlygos perduoti krovinius ir už juos atsiskaityti, tokioje maišalynėje net dramblys pasislėptų! Nors ant galvos stovėk, niekas neatkreips dėmesio. Nori – sudaryk sandėrį, nori – perduok pinigus, gali jais net mojuoti kaip tautine vėliava, gali paskui ką nori tvirtinti ar neigti – atseit, nesu net girdėjęs apie žmogų, su kuriuo ką tik įnirtingai ginčijausi, – ar maža su kuo ginčijamasi prie totalizatoriaus, čia tai tikrai nieko daugiau nebematai, vien ristūnus.

Net budriausia pasaulyje policija vargu ar susidomėtų tuo faktu, kad kažkokie lošėjai, prieš vykdami į žirgų lenktynes, prisiperka konservų ir sumeta juos į bagažinę, o paskui važiuoja toliau pinigų švaistyti. Jokie įstatymai to nedraudžia. Be abejo, pas juos viskas taip organizuota, kad draudžiama prekė neužsigulėtų parduotuvėje "Specialites des Pays" ilgiau kaip dvi tris valandas.

Į šią pelningą aferą įsivėlė keli mane dominantys asmenys. Laura ir Ziutekas, pažįstami man iš kalbų, tipas perlaužta nosimi, vadinamas Peteriu Olsenu ir pažįstamas tiek iš kalbų, tiek iš matymo, mano asmeniškas pažįstamas Skrybėlėtasis mažasis plikšis ir visai nežinomas Akselis Petersenas. O Lešekas Kržižanovskis, pažįstamas

geriausiai iš visos šaunios kompanijos, vaidina kažkokį paslaptingą vaidmenį, apie kurį, vykdydama Alicijos valią, turiu tylėti kaip žuvis.

Jei garbingoji gauja iš tiesų išplėtė savo veiklą, tuomet aferoje kur kas daugiau dalyvių, bet apie kitus lieka tik spėlioti. Sakykim, tas žavus jaunuolis, vaidinęs dažytojo padėjėją. Gal jis ir yra Lauros sūnelis? Šeimyninės rangos principas: čia – Mažojo plikšio sūnus, ten – Lauros...

Kartą pernai dideliam kroviniui transportuoti jie panaudojo Lešeko jachtą. Krovinys paslaptingai dingo, atsitiktinai apie tą kebeknę sužinojo Alicija. Pamažu atsitiktinis liudininkas darėsi vis pavojingesnis, banditai tai galiausiai suprato ir pašalino ją, kartu mėgino surasti ir planą su dingusio lobio koordinatėmis. Deja, nežinau, kuo baigėsi jų paieškos. Galbūt popieriaus lakštelis su nuskandinto krovinio koordinatėmis buvo paslėptas tose pačiose iš Danijos atsivežtose raudonose žvakėse, taip sumaitotose, kad nebetiko vartoti. Aš asmeniškai manyčiau, kad tokia slėptuvė – ideali, juk nieko nereiškia perpjauti žvakę skersai, išgremžti viduriuką, įgrūsti popieriaus skiautelę ir puseles vėl gražiai sulipinti.

O toliau pasipylė vien klausimai be atsakymų. Kodėl žuvo vienas iš Lešeko jūreivių ir ką apie tai žino majoras? Kas pavogė iš Anitos iešmą ir nusivežė jį į Varšuvą? Kas nužudė Aliciją, jeigu Peteriui Olsenui taip ir nepavyko susidvejinti? Ir svarbiausia – ką man, velniai rautų, daryti su Lešeku Kržižanovskiu?

Išnagrinėti faktai bent kiek praskaidrino mano galvą, užtat neišspręsti klausimai vėl įpūtė miglos. Be to, prisiminiau keistą Gunaro elgesį, blogiausia, kad pasikalbėti su juo, ir dar tokia delikačia tema, nebuvo jokios galimybės. Iš užsienio kalbų Gunaras mokėjo vokiškai, o aš lyg tyčia – prancūziškai. Prisiminiau ir barzdotus bei gauruotus berniokus, kurie painiojosi po kojomis, – tas eskortas nepridėjo man dvasinės pusiausvyros. Apskritai iki šiol niekas nieko tiksliai nežino, svarbiausia informacija – pas mane, milicija galanda dantį tik ant Peterio Olseno, ir tai nieko konkretaus negali jam prikišti. O nusikaltėliai ne iš kelmo spirti, susiprotės, iš kur gresia pavojus, ir pašalins mane, kaip pašalino Aliciją. Per daug ant kortos

pastatyta, kad smulkintųsi. Kvailai dvejodama, galiu labai paprastai atsisveikinti su šiuo pasauliu, o jis man dar nenusibodo.

Kol dar neapsisprendžiau, turiu būti itin atsargi, bet blogiausia, kad iš visko matau, jog neapsispręsiu iki Paskutinio teismo dienos. Juo ilgiau svarsčiau, juo didesnė ėmė panika. Net dairiausi į šalis, ieškodama ko nors savigynai, bet mačiau tik "lastriko" plytelių – spalvotos keramikos baltame cemente – pavyzdžius. Negalima sakyti, kad tai patikimas ginklas, bet jei reikės, sviesiu jas piktadariui į kaktą. Išsirinkau vieną tokią plytelę, pilkšvą su baltu, pasidėjau greta savęs ant stalo ir vėl pasinėriau į mano protui kenksmingas mintis.

Kas dar gali būti susijęs su afera? Kas kursavo tuo laikotarpiu tarp Lenkijos ir Danijos? Kas atvežė iešmą? Pakvaišęs Galvijas iš skalbyklos? Paslaptingasis Karolis Lincė? Kas nors dar?

Ir vėl mano mintys įstrigo ties Lincės pavarde. Parayta sieksninėmis raidėmis, ji vėl sušmėžavo man prieš akis. Kur aš ją mačiau?

Greta manęs ant stalo mėtėsi braižymo pieštukas. Paėmiau jį į ranką ir spausdintinėmis raidėmis išvedžiojau ant plytelės: "Lincė". Paskui dar kartą – kiek mažesnėmis. Paskui dar ir dar, vis kaitaliodama šriftą, kol šviesus cementas pajuodo.

Taip nieko ir nesugalvojusi, pagaliau nusliūkinau miegoti. Popierius apdairiai pasiėmiau su savimi, nutarusi sukaišioti juos po čiužiniu, o apie prirašinėtą plytelę visiškai užmiršau. Laiptų aikštelėje buvo tuščia, ir aš ramiai šmurkštelėjau pro savo duris.

O kitą dieną kilo triukšmas – suprantama, ne didesnis, negu leidžia nacionalinis danų temperamentas, tai yra pakenčiamas. Pas mus šis įvykis, jei tik jis atrodytų toks tipiškas kaip Danijai, sukeltų atgarsį, baisesnį už Žemės drebėjimą.

Žodžiu, kažkas naktį įsilaužė į įstaigą. Nieko sudėtingo – tiesiog atlenkė plieninį rėmelį korespondencijai skirtame plyšyje, įkišo ranką į padarytą skylę ir atidarė duris iš vidaus. Manoma, kad įsilaužėlis ieškojo pinigų ir, žinoma, nerado, – grynųjų Kobmagergado filiale nelaikydavo. Kasa buvo Gamel Strande. Personalas sutartinai pa-

tvirtino, jog niekas nepradingo.

Tik aš viena pastebėjau, kas dingo, nes tai lietė mane asmeniškai. Dingo ta pati "lastriko" plytelė, kurią vakar vakare taip uoliai išpuošiau įrašais. Matyt, meistriškai išrašinėjau, kitaip argi plėšikas būtų ja susigundęs!

Mano išvargusiai nuo veiklos galvai reikėjo poilsio, ir iškart po pietų iškeliavau į Šarlotenlundą, į sezono atidarymą. Matyt, gauruotieji berniukai tvirtai įstrigo man galvoje – visa mano nervų sistema maištavo vos pasirodžius eiliniam išdvisusiam snargliui, įsitaisiusiam prie vagono durų tiesų tiesutėliai priešais mane. Teko samdyti stotyje taksi – pakliuvo, žinoma, "Mersedesas", ačiū Dievui, ne baltas, bet vis tiek galiausiai pralošiau vienuolika kronų. Atgal iš stoties taip pat keliavau taksi, ilgiausiai sugaišusi, kol jį pagavau, o iš ten išvažiavau tiesiai pas Anitą: Henriko įrankius, suvyniotus į elegantišką "Magazin du Nord" paketą, visą laiką tampiau su savimi.

Nežinau, kodėl kaip tik tą dieną panorau užpildyti kraštotyros žinių spragą. Tikriausiai ne laiku kylančios idėjos – amžinas mano kryželis. Nei iš šio, nei iš to, visiškai pamiršusi atsargumą, nusprendžiau, kad šį kartą būtinai nukaksiu pas Anitą autobusu!

Jau sutemo, bet oras buvo kaip rojuje, gal todėl ir susigundžiau padaryti tą kvailystę. Prisiminiau, kad tuomet, jei važiuoji žiedu į vieną pusę, reikia išeiti ar pirmoje, ar antroje stotelėje už dviejų staigių posūkių, o jei į priešingą – tuomet greta kažkokios kairėje esančios pastogės nuo lietaus. Kad taip sužinojus dar, į kurią pusę tas autobusas važiuos, na, tiek to, susiorientuosiu važiuodama.

Atsisėdau prie pat durų ir visą laiką žvalgiausi pro langą. Pasigrožėjusi kraštovaizdžiu, nusprendžiau, jog važiuoju ilgesniu keliu, todėl reikia ne posūkius skaičiuoti, o žvalgytis tos laukymės su pastoge. Mėginau dirstelėti pro priešingą langą, bet nieko negalėjau įžiūrėti, ir ne vien dėl tamsos. Mano žvilgsnis užkliuvo už to paties gauruoto bernioko iš elektruko, dabar jis įvairumo dėlei įsitaisė man už nugaros. Taip susinervinau, kad visai praradau gebėjimą orientuotis.

O autobusas vis važiavo ir važiavo lyg nusitaikęs į begalybę, kažkodėl stabčiojo labai retai; aš nežinojau, ką

ir galvoti, – gal pražiopsojau savo stotelę dar iš pradžių, vos pradėjusi skaičiuoti staigius posūkius? Kai kuriose stotelėse, jei nebuvo keleivių, ta pražūtinga man susisiekimo priemonė apskritai nesustodavo. O norint išlipti, reikėjo iš anksto paspausti skambučio mygtuką. Na, kaip, velniai rautų, aš galiu žinoti iš anksto? Visai sudirgusi ėmiau kaišioti galvą laukan kiekvienoje stotelėje, rizikuodama giljotinuoti save automatinėmis durimis. Itin gauruoto nebrendėlio kaimynystė mane vis labiau erzino. Pagaliau kitoje gatvės pusėje šmėstelėjo pastogė nuo lietaus, o vairuotojas burbtelėjo į mikrofoną kažką, ko aš nesupratau, bet iš trumpumo buvo panašu į Anitos gatvės pavadinimą. Tiesa, viskas aplinkui atrodė ne taip, ir aš kiek padvejojau, bet vis tiek iššokau – paskutinę akimirką, kai durys jau vėrėsi.

Na, žinoma, iššokau ne ten. Aplinkui tuščia, žmonių nėra, autobusas dingo akimirksniu, o čia dar, pažvelgusi į laikrodį, įsitikinau, jog pavėlavau penkias minutes.

Žibinto apšviestas tvarkaraštis rodė, kad kitas autobusas atvažiuos po dvidešimt penkių minučių. Važiavau visą amžinybę, tikriausiai visai nebetoli eiti, pėsčia pasieksiu greičiau. Kiek pagalvojusi nuėjau į tą pusę, į kurią nuvažiavo autobusas.

Ėjau siaubingai ilgai, aplinkui driekėsi tušti laukai, nėra į ką akis paganyti, koneveikiau save ir viską pasaulyje, o kai pasiekiau kryžkelę, visai sutrikau. Kuriuo taku eiti toliau? Žinoma, tuo, kuriuo nuvažiavo autobusas, bet aš nežinau, kuriuo. Arti nėra jokios stotelės. Vienas kelias kirto laukus, kitas buvo gatvė, apsodinta medžiais ir pristatyta kotedžų.

Lyg pjudomas vilkas blaškiausi ratu kelio išsišakojime – dar ir alkana kaip vilkas. Alkis visada atimdavo man net menkiausią gebėjimą mąstyti, o kartu ir galimybę išmintingai nuspręsti. Dabar būčiau sėdusi į bet kurį pravažiuojantį transportą, tačiau pravažiavo tik trys lengvieji automobiliai ir nė vienas iš jų nebuvo taksi, o iki tokio reiškinio kaip ”dušmanai“ Danijai dar augti ir augti. Mintyse jau mačiau manęs laukiantį drauge su Anita ir Henriku vakarienei padengtą stalą, visiškai pritariantį šeimininkų nepasitenkinimui – šioje tvarkingoje šalyje neleistina vėluoti net tada, kai kviečiama draugiškai pa-

sėdėti.

Pagaliau aš vis dėlto nusileidau gatvės naudai, nors ji atrodė pernelyg siaura, kad galėtų būti ta, kurios man reikėjo. Užtat ji atrodė gyvenama – gal pasitaikys taksi ar praeivis, kuris nurodys man kelią. Velniai griebtų tą mano kraustymąsi iš proto dėl kraštotyros!

Pasukau tiesiai per plačią sankryžą ir išėjusi į gatvelę pamačiau kažkokią figūrą, einančią link manęs tuo pačiu mano paniekintu tuščiu plentu. Sulėtinau žingsnį, svarstydama, gal pasiklausti kelio, bet staiga pastebėjau, kad tas praeivis labai panašus į gauruotąjį dilbą, kuris sudarė man kompaniją autobuse. Blaiviai galvojant, kaip tik į tą plentą, vadinasi, ir reikėjo pasukti, bet blaiviai galvoti trukdė apėmusi mane panika. Beje, stipresnis už baimę buvo įniršis, kurį dar didino alkis, – man širdis tiesiog užvirė iš pykčio, taigi neaišku, kuriam iš mūsų susitikimas turėjo baigtis tragiškiau.

Neskubėdama ėjau gatvele, viduje viskas kunkuliavo, ir jau beveik nekantravau, trokšdama mirtinai susikibti. Gatvelė buvo tuščia, namuose taip pat nebuvo matyti nė gyvos dvasios, atrodė, – dar kiek, ir pasieksiu aklavietę. Kėblinau vis lėčiau, pagaliau visai sustojau. Žibinto šviesa akino, priekyje buvo matyti gal posūkis, o gal ten baigėsi gatvė. Ką daryti – eiti toliau ar pasukti atgal? Ūmai priešais sušmėžavo dvi figūros – vadinasi, jos išėjo iš už posūkio. Na va, dabar galėsiu pasiklausti kelio. Stovėjau ir laukiau, tik staiga toli gatvelėje pamačiau tokį dalyką, kad man plaukai ant galvos pasišiaušė.

Kairėje pusėje, ta pačia kryptimi kaip ir dvi figūros, tai yra tiesiai į mane lėtai judėjo tamsus automobilio išjungtais žibintais siluetas.

Ne veltui buvau prisiskaičiusi ir prisižiūrėjusi detektyvų, ne veltui tam tauriam žanrui jaučiau silpnybę – lyg žaibas mane nutvilkė įtarimas! Automobilis užgesintomis šviesomis, važiuojantis kairiąja puse, – ką kita jis galėjo reikšti, jeigu ne nusikaltimą! Banditai!!! Gelbėkite!!!

Gyvenimo proza, tiesa, diktuoja visai kitokias situacijas: jeigu mašina važiuoja užgesintomis šviesomis, vadinasi, vairuotojas girtas arba nebeveikia akumuliatorius, arba ji apskritai sugedo ir kažkas stumia mašiną iš užpakalio iki artimiausio techninės priežiūros punkto – na, ir

taip toliau, bet aš tą akimirką visai nebuvau nusiteikusi gyvenimo prozai. Man vos akys ant kaktos neiššoko, o nugara nuo jausmų pertekliaus nuėjo pagaugais.

Viduje visa susikaupiau, galvoje iškart prašviesėjo. Jeigu kas, mano rankos – tiksliau kojos – baisus ginklas! Štai koks: neprilygstamieji itališki "laiveliai" iš krokodilo, kulneliuose – plieniniai strypai! Paleidus tokį kulnelį į darbą, priešininkas grius kaip pakirstas!

"Kad tik suspėčiau..." – sunerimau aš, juk prireiks kažkiek laiko batui nusimauti, be to, darėsi neramu, pagalvojus apie kamštinę kulninę: tikriausiai ji iškris, atsarginių aš neturiu, o be jų aš kaip be kojų...

Pastarasis argumentas paskatino mane veikti, pagaliau atsipeikėjau iš sustingimo būsenos, prisišliejusi prie tvoros, nusimoviau batelį, išėmiau įklotą ir paslėpiau rankinėje. Tą akimirką, kai abu subjektai prisiartino, batelis buvo mano rankoje.

Įtarimai lieka įtarimais, bet jau prasižiojau, norėdama paprasčiausiai mandagiai pasiklausti kelio, ir staiga žodžiai įstrigo mano gerklėje. Atpažinau, kad vienas iš subjektų buvo žmogus perlaužta nosimi, Peteris Olsenas!..

Paskui viskas įvyko taip stulbinančiai greitai, kad vėliau niekaip nepasisekė atkurti įvykių sekos. Tiksliau, jos nė nebuvo, viskas įvyko akimirksniu. Su siaubu spiginau akis į Peterį Olseną, akies krašteliu pamačiau, kaip antrasis subjektas padarė kažkokį mostą ir jau nieko nejausdama, nė sekundės nesvarstydama, užsimojau bateliu! Tikriau, mano ranka užsimojo pati. Smūgis turėjo kliūti Olsenui į galvą, bet kažkodėl nekliuvo. Reliktiniai krokodilo palaikai perskrodė tuštumą, nes kažkurią sekundės dalį Olseno galva atsidūrė kitoje vietoje. Man kažkuo bakstelėjo pašonėn, trenkė į krūtinę, kažkas aplink mane sušmėžavo, ėmė sūkuriuoti, abu subjektai persikėlė kažkur apačion, prie mano kojų, ir jų tartum dar pagausėjo. Paskui pasigirdo kažkoks ūžesys, suburzgė mašina, veriamai sucypė stabdžiai, prieš mane staiga materializavosi automobilis, sūkuriuojantis prie mano kojų tamsus kamuolys suskilo į tris dalis, o trečioji po akimirkos puolė prie manęs. Du šešėliai įsmuko į mašiną, ir ji tuoj pat šoko iš vietos. Bet variklis tartum dar garsiau suūžė, vėl sužviegė stabdžiai, ir štai jau iš kitos pusės materializavosi dar vie-

nas automobilis; nesuspėjau nė galvos pasukti, kai iš jo bematant iššoko kažkokie tipai, ir aš jau visai apdujusi pamačiau vieno iš jų rankose revolverį – užgulęs bagažinę, jis staiga iššovė. Garsas buvo slopus, tartum būtų stuktelėjęs kaladėle į apmuštas direktoriškas duris.

Atsakydami tolumoje taip pat slopiai plekštelėjo. Tolstanti su dviem šešėliais mašina ūmai trūktelėjo, cypdama susimėtė kelyje, trenkėsi užpakaliu į medį, bet vingiuodama į šonus važiavo toliau. Už sankryžos ji dingo iš akių, bet dar buvo girdėti nelygus variklio stuksenimas.

Figūra su revolveriu atsiskyrė nuo bagažinės ir kažkokiu be galo pažįstamu judesiu pasisuko į mane. Užsimerkiau ir vėl atsimerkiau, tikėdamasi atsikratyti haliucinacijos. Nepadėjo – haliucinacija vis dar šmėžavo prieš akis.

– Tu, avigalve neraliuota, – pasakė Velnias, užuot pasisveikinęs, – koks kipšas čia tave atnešė?

Na, ką galėjau jam atsakyti į šį klausimą? Iš tiesų, kas kitas, jei ne piktoji dvasia, galėjo atbogìnti mane į tą užkampį? Kitoks paaiškinimas man neatėjo į galvą, ir apskritai joje buvo tuščia, kaip iššluota. Stovėjau ir sproginau į jį akis lyg avinas į naujus vartus.

– Ar tau viskas gerai? – sunerimo jis, bet vėl nugalėjo teisėtas pyktis. – Ką tu čia veiki, aš tavęs klausiu?

Ai, čia jau lengvesnis klausimas.

– Važiuoju autobusu pas Anitą, – oriai atsakiau.

Velnias įnirtęs taip suriaumojo, kad viena iš jį lydėjusių figūrų sujudėjo ir grakščiai nusilenkė.

– *Madame*... – ištarė figūra.

Nukreipiau į ją žvilgsnį ir pagaliau atsikračiau mane apėmusio stingulio. Man trukdė mano poza, ji buvo kažkokia nestabili, ir aš nejučia apsidairiau, bet nespėjau susirūpinti nei bateliu mėšlungiškai sugniaužtoje rankoje, nei visiška drabužių asimetrija: visą mano dėmesį iš karto patraukė tai, kad nebeturėjau rankinuko.

Kairė mano ranka, tiesa, ir toliau spaudė paketą iš "Magazin du Nord", užtat prie alkūnės tabalavo tik rankinuko dirželis.

– Rankinuko nėra, – nustebusi pranešiau aš, pusiau žodžio nutraukdama kultūringai kalbinantį mane vyriškį. Pasakiau tai lenkiškai, bet mano rankos mostas ir nukri-

tęs nuo jos odinis dirželis pakankamai gražbylingai viską paaiškino. Abu – ir Velnias, ir kultūringasis vyriškis – ne mažiau apstulbo.

– Kaip tai nėra? Turi būti... Ieškok, gal nukrito!

– Avez-vous perdu votre sac?!

– Kas joje buvo?!

Klausimą jie išrėkė duetu, tik vienas – lenkiškai, o kitas – prancūziškai. Kiti lydėjusieji asmenys, kurių buvo trys, taip pat prisiartino. Šlubuodama viena koja, patrypčiojau vietoje, bergždžiai mėgindama atgauti pusiausvyrą, o palyda tuo metu persimetė keliomis frazėmis vokiškai ir išsisklaidė ieškodama. Tik aš neišsisklaidžiau, nes jau kelintą sykį virtau druskos stulpu iš nuostabos, sumišusios su siaubu.

Žibinto šviesoje atpažinau, kad viena iš keturpėsčia šliaužiojančių figūrų – tai berniokas iš autobuso. Taip, tai buvo jis, gal tik dar labiau susivėlęs ir susilamdęs. Apskritai atrodė taip pat, tik visas sudulkėjęs, švarko atlapas nuplėštas, akis pamušta.

– Na, ko stovi lyg statula parke? – susierzinęs krioktelėjo ant manęs Velnias. – Ieškok! Kur tu riogsojai?

– Liaukis, – tik atsikirtau aš, apimta siaubo. – Kas jis?

– Kur?

– Ten, prie tvoros! Juk jis – banditas! Jis sekė mane!

– Sekė, o kaipgi? Gera pusė Danijos policijos tave sekė! Kas buvo rankinuke?

– Madame, qu´est-ce que vous aviez dans votre sac?!

Ne iš karto jiems atsakiau – per daug visko užgriuvo ant vargšės mano galvos, kad taip iš karto imčiau ir susikaupčiau.

– Kulninė, – pagaliau išlemenau lenkiškai, nes jokia kita kalba nežinojau to žodžio.

Kartą per kažkokį stebuklą man pasisekė nusipirkti Kopenhagoje tas kulnines, ir dabar, ištikta šoko, kuris, matyt, taps nuolatine mano būsena, galvojau vien apie tai, kad jas praradau.

– Ką tu pasakei? – su nepasitikėjimu pasitikslino Velnias.

Danijos policijos atstovas klausiamai rijo mane akimis, ir man nieko kito neliko, tik nusimauti antrą batelį ir pademonstruoti, koks nesukomplektuotas pirmasis bate-

lis.

– Seulement?.. – netvirtai pasitikslino apdujęs atstovas, bet tada ryžtingai įsikišo Velnias.

– Apsiauk, – kategoriškai pareikalavo jis. – Ir kuo greičiau prisimink, ką turėjai rankinuke. Liaukis vaizdavusi idiotę, ir taip pakankamai košės privirei.

Šiaip taip pavyko atsikratyti įspūdžio, kad mane apsupo banditų gauja, kad mane pagavo vienas iš narkomanų gauruoto vaikino asmenyje, kad Velnias taip pat iš jų tarpo, kad jis vedžioja mane už nosies ir kad tai jis nužudė Aliciją. Kitaip kaipgi paaiškintum visą tą vaidinimą? Argi galėjau patikėti, kad Danijos policijos agentai šmižinėja po miestą, apsivilkę gėlėtomis palaidinėmis, su gaurais iki liemens ir niekšiškomis fizionomijomis!

– Nieko nesuprantu, – sudirgusi sumurmėjau aš, paklusniai apsiaudama batelį. – Kodėl aš priviriau košės ir iš kur tu čia atsiradai? Juk tu komandiruotėje!

– O kur gi dar, – gūžtelėjo pečiais Velnias. – Privirei košės kaip reikiant. Sakyk, kas buvo tavo rankinuke!

Čia vėl įsikišo galantiškasis vyriškis, iki tol rodęs angelišką kantrybę, ir ėmė mane mygti dėl to paties, kaip ir Velnias, tik prancūziškai. Turėjau prisiminti. Visko buvo! Vienas už kitą vertingesnių daiktų. Pudrinė, kosmetikos reikmeninė, užrašų knygelė su telefonais, užsienio pasas, paskutinių žirgų lenktynių programėlė, cigaretės, degtukai, parkeris, raktai – įstaigos, geradarių namų, Barzdočiaus buto, mano buto. Vajėzau!.. Kone šimtas kronų, prancūziški kvepalai, manikiūro įrankių rinkinys... Kulninė!!!

– Raktai, – pasakė Velnias. – Tikriausiai juos domino raktai. Norėjo surasti Alicijos popierius.

Lydėjusieji asmenys pritarė jam. Daiktus vardijau trimis kalbomis, todėl visi suprato. Bet aš nesupratau, kodėl jie nepuolė iš karto į automobilį ir nenusivijo arba nenurūko tiesiai į Kobmagergadą, kad aplenktų banditus. Asmeniškai aš sunerimau nejuokais, bet Velnias mane nuramino.

– Juos jau pagavo, – pranešė jis man kažkodėl be ypatingo entuziazmo. – Ten, toliau, jų laukė dvi policijos mašinos. Ar nieko protingesnio negalėjai sugalvoti? Gal tu apskritai su jais išvien?

– Nesuprantu, apie ką tu čia, gal kliedi? Juk jeigu juos pagavo, vadinasi, viskas gerai?

Nesuspėjau gauti atsakymo, nes prie mūsų priėjo tas pats galantiškasis džentelmenas, kalbantis prancūziškai.

– Ponia, – kuo mandagiausiai kreipėsi jis į mane, – ar negalėtumėte dabar važiuoti su mumis? Būkite tokia maloni, mums yra apie ką pasikalbėti.

– A votre service, monsieur, – burbtelėjau aš. Nieko nepadarysi, anksčiau ar vėliau tokio pokalbio neišvengsiu. Jau visai su tuo susitaikiau, bet staiga prisiminiau Henriko įrankius. Gal jie pakeliui užvežtų mane pas Anitą?

Pasiūliau tai Velniui, o jis persitarė su lydėjusiais asmenimis vokiškai. Kad savaime prasidėtų babiloniškasis chaosas, trūko tik anglų kalbos. Pasinaudojusi pauze, likvidavau savo drabužių, apsivijusių mano figūrą, asimetriją, kartu atsitiktinai dirstelėjau į švarkelį – ir savo akimis nepatikėjau. Net prisiartinau prie žibinto, kad geriau matyčiau.

– Kas ten tau? – paklausė Velnias.

– Nežinau, – sutrikusi atsakiau aš. – Nesuprantu. Kas čia?

Dešinė švarko pusė šonkaulių aukštyje buvo labai lygiai ir dailiai perpjauta, šiek tiek įstrižai, lyg kažkas būtų rengęsis papuošti jį toje vietoje įleistine kišene. Ištiktai šoko, kuris dabar tik trumpam praeidavo, man galėjo ateiti į galvą tik viena mintis – kad pagaliau ramia sąžine išmesiu tą kostiumą, kurį dėviu bemaž penkerius metus ir kuris jau pakankamai man nusibodo, o taip išmesti jį neužteko ryžto, nes jis atrodė dar visai padoriai. Velnias nekantriai išplėšė švarkelį iš mano rankų, apžiūrėjo, paskui pademonstravo jį palydovams.

– Tai keičia situaciją, – reikšmingai ištarė vienas iš jų – kaip ir reikėjo tikėtis, angliškai. – Važiuojam, pakeliui viską aptarsime!

Sankryžoje iš tiesų stovėjo policijos mašina. Kol mes susėdome, man suspėjo įteikti mano rankinuką. Iš karto patikrinau jo turinį ir su palengvėjimu atsidusau – viskas buvo vietoje, net praeitas lenktynes pralaimėjęs kuponas. Liaudis susėdo į mašiną, ir mūsų kortežas pajudėjo į miestą.

– Turiu su tavim pasišnekėti, ir nedelsdama, kol dar nenuvažiavome. Bet pirma pasakyk, iš kur tu atsiradai ir kodėl?

– O tu manei, kad taip tave vieną ir paleisime? Susitariau su majoru, kad vyksiu paskui tave – už tavo valiutą, kurią man palikai prieš pusę metų. Valstybei nereiks bankrutuoti... Atvykau užvakar vos sužinojęs, kad tu vis dėlto radai dokumentus.

– Kaip tu sužinojai?!

– Laimingas žmogus lengvai atveria širdį.

– Jūs areštavote Norvegą?

– Kam areštuoti, jis ėjo sau gatve ir dainavo. Taip jau atsitiko, kas pats įsiprašė į kompaniją policijos agentui – degtinės ar alaus išgerti. Išplepėjo viską per dešimt minučių.

– Čia tai bent! O aš maniau, kad jis eis tiesiai namo.

– Kaip matai, pasuko šiek tiek į šalį. Ar tu taip pat išlošei?

– Deja!

– Tai panašu į tave. Kitam patarei, o pati prakišai!

– Prašau nenukrypti nuo temos ir neišmušti manęs iš vėžių, – ėmiau protestuoti. – Geriau sakyk, apie kokį velionį kalbėjo majoras, kad jo niekaip negali susieti su kažkokia afera?

Velnias įtariamai pašnairavo į mane.

– O ką, tu gali susieti?

– Liaukis kvailiojęs, – pareikalavau aš. – Turime mažai laiko, paskui viską tau paaiškinsiu, o dabar, maldauju, atsakyk į mano klausimus! Kuo jis buvo įtariamas?

– Nuskendo neaiškiomis aplinkybėmis, o prieš tai, kada panorėjęs, galėjo prieiti prie morfijaus. Nežinau, ką jis darė su juo, bet apskritai iš profesijos buvo chemikas.

– Tuomet, vadinasi, galiu susieti. Tai kodėl tu tvirtini, kad prisiviriau košės?

– O kodėl tu, velniai tave griebtų, iš karto nenuėjai į policiją? Su visais popieriais? Tas tavo užpuolimas mums visą reikalą sugadino, juk neturime įkalčių; jeigu Alicija užrašė kažkokius vardus, tai tuos žmones reikėjo sekti, sugauti juos nusikaltimo vietoje. Dabar, gali sakyti, viskas pražuvo, koks kipšas tave nudangino į tą užkampį? Nejaugi netoptelėjo, kad jie tave seka? Juk tu viena vie-

nintelė kažką žinai! Keista, kad jie anksčiau tavęs neužpuolė.

– O man keista, kad jie apskritai nusprendė mane užpulti, kam jiems žudyti? Įsilaužimas įstaigon – tai dar suprantama, bet...

– Koks įsilaužimas? – sukruto Velnias.

– O ką, argi nežinote? – nustebau aš, bet iš karto susiprotėjau, kad policijai nebuvo pranešta, nes nepadaryta žalos. – Praeitą naktį ten kažkas įsilaužė. Bendradarbiai mano, kad ieškota pinigų.

– Ar kas nors dingo?

– "Lastrikas".

Velnias apie statybines medžiagas šį tą išmanė. Iš nuostabos jis net švilptelėjo.

– Nejaugi visas plyteles nuo grindų nuplėšė?

– Ten parketas. Nušvilpė vieną pavyzdį, jie, atrodo, vadina juos ne "lastrikais", o terakota.

– Kurių velnių jiems prireikė plytelės?

– Neturiu supratimo. Pamenu, ant jos rašinėjau kai kurias savo mintis. O tiksliau – pavardę.

– Kokią?

Tuomet papasakojau, kad lyg nelabojo apsėsta vis galvojau apie Karolio Lincės pavardę, kartu išdėsčiau ir apie Anitos iešmą. Velnias niūriai palingavo galvą.

– Nepatinka man visa tai. Lincė... Nė, neprisimenu. Ar Anita taip pat įsivėlusi?

– Ką tu, apie Anitą ten nė žodžio nėra, – pasipiktinau aš, ir nelauktai mane apėmė kažkoks nemalonus pojūtis. Aš kalbėjausi su Anita apie Karolį Lincę, idiotiškai spėliojau, kad tai jis bus nužudęs Aliciją, – ir netrukus buvau užpulta... Pas ją lankosi ekipažai iš mūsų jachtklubų... Tfu, ką aš čia, nusipaisčiau.

Palikau vėlesniam laikui savo pojūtį, nes pirmiausia reikėjo kai ką sužinoti konkrečiau. Reikėjo paklausti apie Lešeką Kržižanovskį, bet taip, kad ant jo nekristų nė menkiausias įtarimas. Juk Velnias iškart įsidėmės!

– Mane domina dar keli asmenys iš Lenkijos, – sausai atsakiau aš. – Ar jūs kartais nesusidomėjote Laura?

– Kokia Laura?

– Alicijos tetos bičiulė. Ji gyvena Krokuvoje. Ar esi girdėjęs ką nors apie ją?

– Beveik nieko. Nejaugi ji?.. Na, juk šimtametė senelytė!

– Aš taip suprantu, kad niekas nė nepagalvojo apie Laurą. Užtat jūs tikriausiai žinote, kad jachtos, kuria plaukiojo majoro skenduolis, kapitonas buvo Lešekas Kržižanovskis. Ar šitai žinai?

– Seniai.

– Lešekas turi alibi?

– Tavo manymu, tai Lešekas išstūmė tą vargšą už borto?

– Aš klausiu ryšium su Alicija!

– A! Ne, čia alibi – lyg užsakytas. Iki antros valandos nakties lošė bridžą, keturi liudininkai, neskaitant žmonos.

– Klausyk, juk jūs ten viską ir visus tikrinote. Tikriausiai ir tarakonus jos name užprotokolavote. Kas galėjo pas ją patekti ir kaip?

Velnias nutaisė rūgščią miną.

– Tas ir yra, – nenoriai burbtelėjo jis. – Majoras ten kiekvieną dulkelę ištyrė, viską iš pagrindų iššukavo. Be Zbišeko, niekas į namą neįėjo ir į kiemą per tvorą neįlipo. Niekas nebuvo užėjęs į gretimus namus. Protas neišneša... Tuo metu, kai Alicija tau skambino, visi gyventojai jau sėdėjo savo butuose. Reikia manyti, kad Aliciją nužudė anksčiau, o jos skambutį tau įrašė į juostą, bet pirmiausia pokalbis labai idiotiškas, o antra – gydytojas kategoriškai spiriasi dėl nužudymo laiko. Na, ir apskritai gana absurdiška spėlionė. Nebent vaiduoklis?..

– Ta Laura turi sūnų, – reikšmingai pasakiau. – Patariu jį surasti. Man atrodo, kad jis – ne pašalinis žmogus toje aferoje.

– Koks jo vardas?

– Nežinau, paklauskite Alicijos sesers.

– O kaip dėl Lešeko? Ar ką nors žinai apie jį?

– Jeigu ne jis nužudė Aliciją, tai gali palikti jį ramybėje. Jis čia niekuo dėtas.

– O Lincė? Nepatinka man ta istorija su įstaiga. Na, gerai, dabar dėstyk viską iš eilės.

Bet aš nieko nesuspėjau išdėstyti nei iš eilės, nei be jos, nesuspėjau sužinoti paskutinių naujienų apie kontrabandą, nesuspėjau aptarti temos, kurią buvau atidėjusi pabaigai, – ji buvo per sunkus išmėginimas mano protui –

Alicijos palaikų dingimo temos. Nespėjau, nes mes jau atvažiavome.

Mus nuvedė į impozantišką rezidenciją, kur iš pradžių pasišnekėjome apie kavą, paskui mums pademonstravo puikiausią techninį instrumentarijų, tokį efektingą, kad negalėjau nuslėpti susižavėjimo. Tiesiog kaip amerikiečių filmuose apie šnipus!

Galantiškasis džentelmenas, kalbąs prancūziškai, ėmė triūsti apie kavos reikmenis. O aš žiūrėjau į jį kone dievindama.

– Žiūrėk tiktai, danas, o visai padoriai kalba prancūziškai, – pasakiau Velniui lenkiškai. Visa ankstesnė mano patirtis sakė, jog turiu vengti šioje šalyje kalbėti prancūziškai, nes daniškas pašnekovų akcentas tą kalbą paverčia kažkuo absurdišku. Mane galutinai pribaigė atsitikimas banke, į kurį nuėjau, norėdama pervesti pinigus į Lenkiją. Paslaugus tarnautojas kalbėjo su manimi prancūziškai, vis kaišiodamas žodį ”siecle“. Niekaip nesumojau, kaip turėčiau jį suprasti: ar jis akcentuoja šimtametes savo įstaigos tradicijas – taigi ir jos patikimumą, – ar duoda suprasti, kad mano pinigėliai užstrigs jo seifuose kokiam šimtui metų. Užsigalvojau apie tą šimtą metų ir visai pamiršau, apie ką kalbame. Tik pabaigoje paaiškėjo, kad jis sakė ”čekis“, tik su danišku akcentu.

– Koks danas, tai – prancūzas, – paaiškino man Velnias. – Iš Interpolo. Tavimi domisi tarptautinė policija.

– Didelė garbė. Pala, – susizgribau aš. – Kol jie ruošia vaišes, paskambinsiu Anitai. Tegu nebelaukia manęs vakarienės.

Taip, taip, prašom, telefonas – mano paslaugoms. Pasiėmiau užrašų knygutę, nes Anitos numerio neatsiminiau.

Iškart po Anitos Larsen pavardės numylėtoje mano pačios knygutėje spausdintinėmis raidėmis buvo įrašyta: ”Laura Lincė, Krokuva, Floriano g. 8-2“. Jėzusmarija!..

Taip išraiškingai spoksojau į savo užrašų knygutę, kad pagaliau patraukiau visuotinį dėmesį. Velnias priėjo prie manęs ir taip pat įsispoksojo, iš to, kaip atrodžiau, nusprendęs, jog bergždžia būtų mane klausinėti.

– ”Lincė“, – perskaitė jis. – Na va, atsirado tavo Laura Lincė... Pala, juk tu kalbėjai apie vyriškį?

Laura Lincė! Karolis Lincė, Lauros sūnus! Pati savo ranka įrašiau čia tą pavardę tą dieną, kaip Alicija išvažiuodama nurodė man, kam ir kokius daiktus nusiųsti! Tada ji man dėl visa ko ir padiktavo Lauros adresą! Reikia gi būti tokiai kvėšai, štai kodėl ta pavardė šmėžavo man prieš akis!

Karolis Lincė... Kodėl Anita pasakė, kad jis išvyko į Graikiją? O aš dar kalbėjausi su ja apie jį, paskui padariau kvailystę, visą plytelę išgražindama jo pavarde... Anita? Kam jai reikėjo to spektaklio su iešmu?!

– Vandens! – išstenėjau aš. – Geriau su soda. Duokite atsigerti, nes neteksiu sąmonės ar dar ko nors!

Visi jautriai reagavo į mano būklę, ir netrukus gavau mineralinio vandens stiklinę, kurią vienu mauku ištuštinau. Maišalynė mano galvoje pasiekė savo apogėjų.

– Ar apie Lincę kalbėjotės vien tik su ponia Larsen? – paklausė džentelmenas iš Interpolo, kai išdėsčiau jam viską, ką tik galėjau sau leisti. – Gal jus dar kas nors girdėjo?

– Jei ir girdėjo, tai nieko nesuprato, – atsakiau aš.– Kambaryje dar sėdėjo jos šefas, o kitame – dvi bendradarbės. Durys buvo atidarytos.

– Ar minėjote jo pavardę?

– Taip, ir ne kartą.

Džentelmenas iš Interpolo vertė mano atsakymus iš prancūzų kalbos, o aš, pasinaudodama pauzėmis, savo ruožtu Velniui – lenkiškai. Taigi visi žinojo, apie ką kalbama. Pastarasis mano pareiškimas sukėlė gyvą diskusiją.

– Taip, padarei didelę kvailystę, – pranešė man Velnias diskusijos, kurioje jis dalyvavo vokiškai, rezultatus. – Pagaliau paaiškėjo, kodėl tave užpuolė. Štai kas atsitinka, kai bylai tirti pasitelkiami visokie diletantai.

– Jeigu jau taip, – supykau aš, – tai kuo čia dėtas Lincė? Juk jis išvažiavo į Graikiją!

– Iš kur tu ištraukei? – šaltakraujiškai atšovė Velnias. – Per pastaruosius du mėnesius nė vienas lenkas negavo vizos į Graikiją. Jie dabar nieko neįsileidžia iš komunistinių šalių, bet mes, žinoma, tokiose materijose, kaip politika, nieko nenutuokiame!

– Žinoma, ne. Lengviau suprasti matematiką negu

politiką.

– Ar negalėtumėte mums paskolinti savo draugės popierių? – paklausė džentelmenas iš Interpolo. – Mes pasidarytume jų kopijas.

– Prašau, ar jau dabar?

– Jei galima.

Parodę vertą pagyrimo operatyvumą, jie mane nuvežė į Kobmagergadą, paskui atvežė atgal. Kai sugrįžau, Velnias kaip tik kalbėjosi telefonu.

– Pranešu pavardę, – kalbėjo jis. – Aštuoniolika, šeši, dvidešimt vienas...

Panorėjusi ir aš būčiau galėjusi įspėti šifrą, kurį jiedu su majoru buvo sutarę specialiai tam atvejui, – juk žinojau, kokia pavardė minima, bet kam – vargu ar jo man prireiks.

Perdaviau Interpolo bendradarbiams visus popierius, išskyrus asmeninius Alicijos laiškus Lešekui ir Ziuteko – Alicijai. Tie laiškai, kaip ir mudviejų su Michalu atsitiktinis dalyvavimas, turi nugrimzti į užmarštį.

Popieriai sukėlė eilinę diskusiją, dar gyvesnę už pirmąją; mano klausą vis pasiekdavo pažįstami vardai.

Mane smaugė smalsumas, kuo tas jų svarstymas baigsis. Vokiškai jie mokėjo daug geriau už mane, todėl laukiau kokios nors sensacijos. Ir mano lūkesčiai nebuvo apvilti, nors iki sensacijos buvo prieita ne iš karto.

– Tau pasisekė, – pasakė Velnias. – Jie žino, kas toks yra Akselis Petersenas, ir, atrodo, turi prieš jį šiokių tokių įkalčių. Kitaip būtų nusmaugę tave, bent jau aš jų vietoje tikrai būčiau taip padaręs.

– O kas jis toks?

– Dirba šefu vienoje garbingoje vietoje. Užtat čia kažkodėl nematau penkių milijonų dolerių.

– Būk geras, kalbėk aiškiai. Mįslių ir taip man per akis.

Daug prašyti nereikėjo. Pasirodo, visi suinteresuoti asmenys tikėjosi rasti popieriuose nurodymą, kur ieškoti krovinio su narkotikais. Žinoma, jokio nurodymo nebuvo. Ir dabar jie laukė, kad aš jį duočiau!

– Vandenyje, – maloniai pranešiau jiems. – Tikriausiai vandenyje.

– Kurioje vietoje konkrečiai?

– Nežinau. Garbės žodis, neįsivaizduoju. Ieškokite, ir jums bus atlyginta, taip pasakyta Šventajame Rašte.

– Tyčiojiesi? – įniršo Velnias. – Kur jiems ieškoti? Turi būti planas. Alicija jį kažkur paslėpė.

– Štai todėl ir prikibau prie jūsų dėl tų žvakių, – su kažkokiu buku piktdžiugiškumu pareiškiau. – Jeigu tai – popieriaus skiautelė ir jei Alicija ją paslėpė, ir jei žudikas ją rado, ir jei ištraukė krovinį iš vandens...

– Vajėzau! – sudejavo Velnias ir išvertė visas piktdžiugiškas mano spėliones, tuo aiškiai nuliūdindamas dalyvius. Kitas pusvalandis buvo skirtas vien penkių milijonų dolerių temai.

O man dabar daug labiau rūpėjo Anitos problema. Tiesiog kažkoks prakeikimas kabo virš mano pažįstamų, beveik visi – kandidatai į nusikaltėlius, susimokė jie, ar ką? Ar gali būti, kad ji taip nejautriai reaguotų į Alicijos mirtį, o paskui gal ir į mano? Kruvinoji ledi, prisidengusi žavios žurnalistės kauke? Kas gi dedasi šiame margajame pasaulyje?!

Konferencija baigėsi vėlai naktį. Kiek galėjau susigaudyti neįsivaizduojamoje užsienio kalbų maišalynėje, buvo nuspręsta užklupti nusikaltėlius netikėtai, dėl susidariusių aplinkybių atsisakius ilgo sekimo, kuris būtinas įkalčiams surinkti. Dėl tų pačių aplinkybių teko prieš laiką pasodinti užpuolimo dalyvius – nusikalstamo mano lengvabūdiškumo aukas. Tai buvo du Danijos piliečiai – Peteris Olsenas ir Larsas Johansenas, iš profesijos vairuotojas, turintis ir antraeiles hipodromo kasininko pareigas, taip pat Lenkijos pilietis, kažkoks Ježis Vendelis. Tas Ježis Vendelis Danijoje turėjo artimų giminaičių, todėl dažnai ir be didelio vargo bastydavosi iš vienos šalies į kitą.

– Tie tai vikruoliai, – deramai įvertino juos Velnias, kai mes pagaliau atsidūrėme viešbučio numeryje. – Pamėgink pritaikyti jiems straipsnį. Jeigu jiems būtų pavykę atimti iš tavęs popierius ir pasislėpti, tai gaujai viskas būtų nė motais. Na, ir dabar jie greičiausiai išsisuks, blogiausiu atveju sužlugs jų verslas. Įkliuvo tik Akselis Petersenas, ir tai vien todėl, kad jį atsitiktinai išdavė toks prancūzas, turėjęs su juo nešvarių reikaliukų ir sučiuptas. Taigi tu nepateisinai nei savo, nei mano lūkesčių.

– O Laura? – nedrąsiai paprieštaravau. – Jos, ko gero, dar neperspėjo, gal pas ją ką nors rasite?

– Abejoju, nors majoras tikriausiai ten nesnaudė. Kad reabilituotum save, tau lieka tik viena: rasti krovinį su heroinu. Jeigu, žinoma, jo dar nesutvarkė ir jeigu policija pati rytoj jo neras.

Rytojaus dieną buvau priversta kelias valandas dalyvauti bergždžiose paieškose – buvo apžiūrėtos visos prieplaukose stovėjusios jachtos, ir tik prieš vidurdienį patekau įstaigon, kur sužinojau, kad telefonu manęs ieško kažkokia ponia, puikiai kalbanti daniškai. Puikiai kalbanti daniškai ponia galėjo būti tik Anita, nors kaip tik ji, mano manymu, turėtų vengti manęs lyg velnias kryžiaus. Nespėjau nė nusistebėti kaip reikiant tokiu neatitikimu, ir telefonas vėl sučirškė. Tikrai, Anita.

– Klausyk, – susijaudinusi pradėjo ji. – Pagaliau tave pagavau, iš pat ryto suku telefoną. Kas čia pasidarė? Redakcijoje dedasi kažkas neįsivaizduojama, Sodoma ir Gomora! O tu gerutė, nė neužsiminei.

– Kas gi atsitiko? – atsargiai pasiteiravau.

– Šįryt areštavo mano šefą! Tu juk jį pažįsti, matei mano kabinete. Kažkokia kraupi afera, atrodo, susijusi su narkotikų kontrabanda. Ir mane apie jį klausinėjo, teiravosi toks mandagus džentelmenas; pasirodo, aš apie savo pačios šefą beveik nieko nežinau! Taip, įsivaizduok sau, domėjosi ir Karoliu Lince! Tu tikriausiai žinojai – ir tylėjai! Draugė vadinasi!

Taip ir aiktelėjau.

– Pala, leisk pagalvoti. Sakai, šefą? Nieko sau! O kokia jo pavardė?

– Petersenas. Akselis Petersenas. Tu kažką žinai? Prisipažink pagaliau!

Čia tai bent netikėtumas! Reikia tik pagalvoti, mįslės įminimas buvo, galima sakyti, pačioje mano panosėje! Lincė buvo įrašytas mano užrašų knygutėje, o paslaptingasis Akselis Petersenas sėdėjo prie gretimo stalo, ir jam visai nereikėjo mokėti lenkiškai, kad suprastų, apie ką kalbame! O tas Velnias be sąžinės nė žodžio vakar neužsiminė!

– Širdie mano, kaip aš būčiau galėjusi tau ką nors pasakyti, jei iki vakar dienos pati nieko nežinojau, o nuo

vakar dienos esu įsitikinusi, kad tu kėsinaisi į mano gyvybę...

– Ką aš dariau?

– Kėsinaisi į mano gyvybę, prisidengdama bendra vakariene.

– O Viešpatie! – sujudo Anita. – Ar tau viskas gerai?

– Pakentėk iki rytojaus, rytoj viską tau išpažinsiu, jei, žinoma, man bus leista, – pažadėjau. – Atvažiuosiu pas tave autobusu, atvešiu ir įrankius Henrikui...

Ištroškusi satisfakcijos, nekantriai laukiau Velnio, kuris iki vėlumos buvo pasitarime su tarptautine policija. Iki tol man susikaupė daugybė klausimų – vakar, žinodama, jog ir pati esu įsivėlusi, nesiryžau atkakliai prie jo kibti, juolab kad mano nuovoka, kurią parodžiau pasakodama apie hipodromą ir neribotas galimybes toje šiltoje vietoje imtis įvairiausių sandėrių, sukėlė Velniui miglotų įtarimų. Iš visos kompanijos, kuri labai susidomėjusi manęs klausėsi, tik jam vienam pasirodė, kad mano spėlionės, kurias įkvėpė Norvego vifaifas ir Skrybėlėtojo mažojo plikšio ryšiai, yra pernelyg genialios. Todėl vakar nebesiryžau išsišokti. Bet dabar, kai atskleistas eilinis jo blefas, manęs negraužė sąžinė.

– Vadinasi, tai Anita mane užpuolė, taip? Nusigrimavusi, su karnavaliniu kostiumu? – kandžiai prikibau prie jo, kai jis sugrįžo.

Atsakydamas jis nusikvatojo.

– Aš taip nesakiau. Pati susipainiojai.

– Arba tu tuojau pat pasakysi man visą tiesą, arba nelaukite iš manęs, tokios kvaišos, jokios pagalbos. Patys ieškokite savo prakeiktojo heroino!

– Šantažuoti sumanei?

– Šiaip ar taip, iš manęs nebus jokios naudos, – sąžiningai prisipažinau. – Bet vis tiek klok visą tiesą, bent jau pradėk nemeluodamas!

– Gerai, pasiduodu. Tai klausyk. Tu tiesiog pataikei lyg pirštu į akį. Toje parduotuvėje radome kelis kilogramus prekės – troškinio ir žarnokų skardinėse. Lašiniai švarūs. Akselį Peterseną paėmė rytą iš jo darbo vietos – policijoje buvo rastos nuotraukos, kaip jis daro sandėrį su vienu gerai žinomu nusikaltėliu iš Švedijos. Viskas klostosi ne taip jau blogai, bet galėjo būti daug geriau, jeigu

būtum davusi mums nors kiek laiko. Laimė, pasirodė, jog Laura – moteris be pusiausvyros, ji panikavo ir labai dažnai savo laiškuose pamiršdavo konspiracijos taisykles. Tikriausiai tu nežinai apie artimus jos santykius... Atspėk, kam buvo skirti jos laiškai, kurie pakliuvo Alicijai.

– Galiu tik pasakyti, kam nebuvo, – atsakiau, smalsiai laukdama tęsinio, nes ir pati sukau dėl to galvą.

Velnias nusišiepė.

– Pono Karolio tėtušiui.

– Rimtai?

– Ponia Laura, kaip tau žinoma, niekada nebuvo ištekėjusi, ponas Karolis – nuodėmingos meilės vaisius, jis įregistruotas savo motinos vardu, bet tėvas savo vaiko neatsisakė. Jo tėvas yra kažkoks Morisas Lilienbaumas, su kuriuo, jei neklystu, tave daug kas riša...

Skrybėlėtasis mažasis plikšis!..

Man net kvapą užgniaužė, o patenkintas efektu Velnias pasakojo toliau. Skrybėlėtasis mažasis plikšis mielai prisipažino esąs abiejų vaikų tėvas – tiek teisėto, tiek neteisėtai gimusio, tačiau griežtai atsisakė prisipažinti dalyvavęs aferoje. Išgabenti narkotikus iš jo sūnaus dano kiosko nebuvo jokio vargo – privatūs klientai išvežiodavo juos, patalpintus originalioje taroje, po visus pasaulio kampelius. Niekam nedraudžiama nusipirkti vieną kitą skardinę egzotiško skanėsto ir vežtis kur tik nori, nors ir į Ameriką.

– Na, gerai, o iš mūsų? Kaip tai buvo vežama iš Lenkijos?

– Genialiai paprastai. Sopote jie turėjo tinkamų skardinių sandėlį, į šią tarą pakuodavo šviežutėlį, rinktinį heroiną ir pakeisdavo juo prekes jau po muitinės patikrinimo, kraunant į laivą. Visam tam darbui pakakdavo dviejų žmonių. Vienam pasisekė pabėgti, jis spruko, berods, į Daniją, čia pasirengta jį sutikti. Tiekimo idėja tokia paprasta, kad jie galėjo metų metais veikti nebaudžiami. Jeigu ne Alicija...

Alicija... Alicija! Na, ką gi, pagaliau reikia paklausti ir apie tai...

– Pasakyk man dar štai ką... Tik neišsisukinėk, tokia tema, kad ir pakvaišti netruksi. Kas ir kodėl pavogė jos lavoną?

Velnias susimąstė. Patogiau atsisėdo fotelyje, užsirūkė cigaretę ir pagaliau išsiblaškęs nutęsė:

– N-taip... Apsijuokė majoras. Ką čia ir kalbėti: lavonas sprunka į užsienį ir dar savo valia!

– Dievaži, – suriaumojau ir tiesiog pajutau, kaip beprotybės liepsna plykstelėjo mano akyse, – jei tuojau neatsiimsi savo žodžių, aš tave užmušiu!

Velnias nevalingai siektelėjo kišenės, kur laikė pistoletą.

– Geriau užmušk ponią Gruščinską, – pasipūtė jis. – Aš niekuo dėtas.

– Kokią Gruščinską?! Kas tokia ta Gruščinska?! Tik ir betrūko dar kažkokios Gruščinskos! Ir negrabinėk savo patrankos, aš tave plikomis rankomis pasmaugsiu!

– Tada jau tikrai nieko nebesužinosi. Palauk! Tuoj viską papasakosiu!

Ir papasakojo.

Prieš dešimt dienų kažkokia ponia Gruščinska, iš Centrinės stoties susirengusi keliauti į Berlyną, kur tarnavo jos vyras, vakare sėdo į miegamąjį vagoną ir nuėjo į savo pirmosios klasės kupė. Viena vieta kupė jau buvo užimta. Joje, nusisukusi veidu į sieną ir apsigaubusi apklotu, miegojo kažkokia tamsiaplaukė ponia. Prie jos kojų sėdėjo vyras susirūpinusiu veidu.

– Prašau man atleisti, – kiek sutrikęs kreipėsi jis į ponią Gruščinską. – Mano žmona šiek tiek nesveikuoja, ir ji išgėrė migdomųjų vaistų, aš bijau, kad ji nepramiegotų sienos. O mano vieta lyg tyčia kitoje kupė, mums nepavyko gauti bendros. Noriu paprašyti jus vienos paslaugos.

Ponia Gruščinska taip pasipiktino "Orbio" personalu, neradusiu galimybės patalpinti sergančią moterį kartu su jo vyru, kad nesvyruodama pasišovė padėti, kuo tik galės. Susirūpinęs vyras, aiškiai pajutęs palengvėjimą, parodė nedidelį dailų nesuserą.

– Štai čia jos dokumentai ir sveikatos pažymėjimas, aš vežu ją į užsienį gydyti – psichikos trauma, sudėtingas atvejis, jūs mane suprantate – nesinorėtų ta tema daug kalbėti. Jeigu muitininkai užeitų čia iki man ateinant, ar negalėtumėte jiems parodyti tų dokumentų? Būčiau labai dėkingas. O dėl daiktų – prie žmonos nieko nėra, visas

bagažas pas mane.

Poniai Gruščinskai padarė didelį įspūdį, kad ligonę gydys užsienio medicinos korifėjai, sužinojusi tai, ji nusiteikė dar palankiau. Tik pasitikslino, ar ligonei nereikia duoti kokių tablečių, ir patikino vyrą, kad viskas bus gerai. Nuramintas keleivis dar pasėdėjo valandėlę, paskui dėkodamas išėjo iš kupė, ir netrukus traukinys pajudėjo.

Muitininkai pažadino ponią Gruščinską po vidurnakčio. Mandagus valdininkas probėgšmais apžiūrėjo du jos lagaminus, visai ja pasikliaudamas dėl jų turinio, net neatkreipė dėmesio į du litrus degtinės, du kilogramus dešros, namų gamybos troškinį ir taip pat naminę vyšnių uogienę, mėgstamą ponios Gruščinskos skanėstą, – ir nukreipė savo žvilgsnį į kitą keleivę, kuri ir toliau kietai miegojo ta pačia poza.

– Prašau tos ponios nežadinti! – ponia Gruščinska lyg ambrazūrą atstatė savo krūtinę. – Nereikia kelti jai nerimo, jei kažkas su nervais, kaip tik važiuoja gydytis. Štai jos pasas ir sveikatos pažymėjimas.

Ji atidarė dailų, šiltos auksiškos spalvos nesteserą ir iš po kuklių kosmetikos reikmenų atsargų, suktukų, vaistų bei kitų panašių smulkmenų ištraukė aplanką su dokumentais.

– O jos bagažas? – paklausė muitininkas, akimis perbėgdamas dokumentus.

– Kokį bagažą gali turėti ligonė? – pasipiktino ponia Gruščinska. – Bagažas pas vyrą, jis važiuoja kitame kupė – nepavyko gauti bendro. Juk jūs žinote, tas ”Orbis“ žmonėmis mūsų nelaiko, visai terorizuoja!

Ji norėjo pasakyti ”tretiruoja“, bet taip įsijautė, net susipainiojo. Muitininkas neryžtingai pažiūrėjo miegančiajai į pakaušį, paskui pasilenkė ir apšvietė žibintuvėliu veidą, norėdamas palyginti su fotografija pase.

Čia jau ponia Gruščinska puolė jį nelyginant liūtė.

– Ką jūs darote! – suriaumojo ji. – Aš viską suprantu – kontrolė, doleriai ir visa kita. Bet ar turite širdį? Gal norite užsikrauti ant sąžinės sunkią ligonę? Ją nuo to jūsų žibintuvėlio gali ištikti priepuolis, ligonės taip žadinti negalima! Tai nehumaniška!

Muitininkui pakako vieno žvilgsnio, kad galėtų palyginti fotografiją su miegančiosios veidu ir įsitikinti, jog

pase, kaip ir sveikatos pažymėjime, viskas gerai, bagažo iš tiesų jokio nebuvo, o čia dar jį atakavo teisėtu pykčiu užsiplieskusi matrona. Reikia pripažinti, ponia Gruščinska atrodė impozantiška ponia tikrąja žodžio prasme. Ne žemesnė kaip metro septyniasdešimt, sverianti apie devyniasdešimt kilogramų, o svarbiausia – kažkuo ji be galo panėšėjo į jo uošvę, gal buvo tik jaunėlesnė. Muitininkas skubiai užgesino savo žibintuvėlį.

– Na, ką jūs, aš nesirengiu jos žadinti, – jis ėmė trauktis atatupstas. – Aš tik nuotrauką patikrinau. Matau, kad ji turi ir pažymėjimo kopiją vokiečių kalba? O jos vyras, sakote, kitame kupė? Ačiū jums, ramios nakties.

Ir skubiai atsitraukė.

Ponia Gruščinska tvarkingai sudėliojo atgal dokumentus, naudodamasi proga, perskaitė kopiją ir lenkišką originalą, užjaučiamai atsiduso, įsitikinusi, jog nepažįstamosios liga yra tikrai psichinė ir sunkinama dalinio paralyžiaus, liūdnai palingavo galvą ir atkreipė dėmesį į pavardę. Nepanaši į lenkišką. Hansen. Alicija Hansen...

O paskui ji sūkavo tą pavardę Berlyne, atvykus traukiniui, mėgindama surasti savo kaimynės vyrą. Vyras nuo pat Varšuvos nė karto neužsuko į jos kupė, bet poniai Gruščinskai tai nesukėlė įtarimo, ir ji sunerimo tik baigiantis kelionei. Ką jai daryti, nepažįstamasis lyg skradžiai žemę prasmego. Ji išėjo iš savo kupė, perbėgo gretimąsias, iššoko į peroną, mėgindama įžiūrėti veidą, kurio, galima sakyti, neįsiminė. Jai įkandin bėgiojo jos vyras, sunerimęs dėl keisto savo antrosios pusės elgesio.

– Pone Hansenai! – stūgavo ji, tikėdamasi, kad ponas Hansenas vis dėlto kažkur čia, arti, tik ji niekaip negali jo atpažinti. – Pone Hansenai!

Tikriausiai ponia Gruščinska būtų susinervinusi dar daugiau, jei būtų žinojusi pirmiausia, kad ponas Hansenas štai jau ketvirtį amžiaus ilsisi po žeme, antra, – kad jis niekada nebuvo ligonės vyras, nes buvo jos tėvas. Visiškai suglumusi ji grįžo į kupė, o čia jos laukė dar vienas siurprizas. Vieta, kur ką tik miegojo jos globotinė, buvo tuščia. Kaimynė lyg smegte prasmego.

Kiek atsipūtusi ir blaiviai pasvarsčiusi, ponia Gruščinska padarė išvadą, kad ligonės ponios vyras tikriausiai atsivedė medicinos seserį ir dviese jie paėmė ją. Ji pasiju-

to šiek tiek įžeista, kad atsisveikinti su ja jam sukliudė neišvengiama tokiais atvejais sumaištis ir skubėjimas. Mintis apie kokią nors apgaulę jai nė į galvą neatėjo. Paprašęs paslaugos žmogus atrodė visai padoriai, net kėlė simpatiją ir užuojautą.

Štai kokią istoriją išgirdo ir pranešė vadovybei vienas iš majoro pavaldinių, suradęs ponią Gruščinską Berlyne, vyro ir stiklainio su vyšnių uogiene draugijoje. Anksčiau visos majoro pastangos surasti lavoną baigdavosi nesėkmingai, o čia pagaliau jį pasiekė informacija, kad pilietė Alicija Hansen išvyko į užsienį traukiniu, vienoje kupė su piliete Marija Gruščinska. Paslaptingojo pirmosios pilietės vyro nepavyko surasti, jis nebuvo atpažintas ir iš Gunaro fotografijos, kuri dėl visa ko buvo parodyta pilietei Gruščinskai. Štai taip Alicijos lavonas dingo iš horizonto antrą kartą.

Nepavyko rasti nė gydytojo, kuris išdavė sveikatos pažymėjimą, nes jo pavardės niekas neįsiminė, o pats pažymėjimas dingo kartu su velione.

Mane ta istorija taip suintrigavo, kad tik sukaupusi paskutines jėgas pasistengiau neprarasti sveiko proto. Panorau išspręsti šį galvosūkį ir vieną savo spėlionę, nors ir gana absurdišką, tuojau išsakiau Velniui.

– Jei Gunaras taip nepaisytų įstatymo, manyčiau, kad tai jis pavogė lavoną – nutarė išbalzamuoti atminimui. Bet Gunaras būtinai stengtųsi gauti valdžios leidimą.

– Majoras labai skrupulingas, jo profesijos žmogus niekada nepasikliaus kieno nors paklusnumu įstatymui, – atsakė į tai Velnias. – Būk rami, jis viską tikrino. Alicijos lavonas neatvyko į Daniją nei tuo traukiniu, nei kuriuo nors vėlesniu, o Gunaras, kaip žinoma, dieną anksčiau išvažiavo iš Lenkijos Alicijos automobiliu. Iš Svinuiscės jis movė į Istadą, niekas jo nesulaikė – įgaliojimas vairuoti mašiną dar nebuvo pasibaigęs.

– O kaip prie lavono atsirado išvykimo pasas?

– Jis gavo pasą prieš savaitę iki mirties, matyt, laikė prie savęs. Keista – po jos mirties bute nebuvo rasta jokių dokumentų – ne tik paso: nei vairuotojo teisių, nei gimimo liudijimo, apskritai nieko.

– Palauk, ar rado ten moterišką rankinę – tokią didelę, sugadintu užtrauktuku, juodai pilkais langeliais? Jos

mėgstama rankinė, ji viską joje laikydavo. Beje, galiu prisiekti, kad ji niekada neturėjo tokio nesesero kaip tas, traukinyje.

– Nesu tikras, man atrodo, kad rankinės ten nėra. O kas?

– Na, negaliu tvirtinti... – susimąsčiusi nutęsiau aš. – Kiek pažinojau Aliciją, ji tikrai galėjo kur nors ją pamiršti. Su visais dokumentais. Bet kur: pas draugę, parduotuvėje, laiptų aikštelėje...

– Ir rankinę kaip tik priglaudė tas tipas, kuriam žūtbūt prireikė išvežti jos lavoną? Bet kuriam galui? Ir kur išvežti?

– Nežinau. Patikrinkite visą VDR pasienį.

– Oho, koks užmojis! Tikėsimės, kad viskas paaiškės ir be šito.

Velniui atėjo laikas grįžti į Varšuvą, todėl kitą dieną mudu kartu sėdome į lėktuvą. Nesispyriau pasilikti Kopenhagoje, turėjau savų planų šiuo atžvilgiu. Aptariau juos už Velnio nugaros su dviem galantiškais ponais iš Interpolo ir kupina naujų vilčių rengiausi sugrįžti prie savo namų židinio. Velnias, išprašęs iš Anitos įsidėmėtiną iešmo nuolaužą, vežėsi ją kaip daiktinį įrodymą. Kai paklausiau, gal jis tikisi surasti ant jos pirštų atspaudus, Velnias tik dėbtelėjo į mane atlaidžiai.

– Kiek kartu esu tau sakęs, kad pirštų atspaudai – tai mitas ir legendos. Atspaudus įmanoma surasti tik ant tokio niekingai menko daiktų skaičiaus, kad apskritai negali nesistebėti, kaip dar juos įsigudrina palikti. Ant šios nuolaužos jų gal ir bus, bet tik Anitos, ir tie patys nutrinti. Turiu patikrinti, ar ji sutampa su tuo galu, kurį radome Varšuvoje.

Jau lėktuve, baigiantis kelionei, Velnias ryžosi nudžiuginti mane dar viena žinia:

– Taip, pamiršau tau pasakyti, – prisimeilindamas nutęsė jis. – Paskutinę minutę majoras suspėjo kai ką pranešti man apie Karolį.

– Na! – suklusau aš, sunerimusi dėl piktdžiugiško jo tono ir įspūdingos pauzės.

– Kažkuriame pernykščiame laikraštyje buvo reportažas apie kelionę į Daniją jachta. Pasirašęs K. Lincė. Majoro vietoj būdamas, sprandą tau nusukčiau. Išvardijusi

žmones, su kuriais Alicija buvo pažįstama Danijoje, pasistengei užmiršti apie Lešeką Kržižanovskį. O tai jis paėmė tą Lincę į savo laivą. Apskritai ponas Karolis gana dažnai plaukioja kaip korespondentas, bet tas reisas, man rodos, buvo įsidėmėtinas jam, ir ne tik jam.

Velnias sukėlė mano sieloje sumaištį, ir susitikti su majoru ėjau sunkia širdimi. Šnektelėti su Lešeku nesuspėjau. Kompromituojančius laiškus sudeginau, nes nemačiau kito būdo, kaip visiems laikams paslėpti juos nuo žmonių akių. Esu tikra, kad Alicija to iš manęs ir norėjo.

Majoras buvo daug kilnesnės širdies, negu Velnias apie jį manė, ir ne tik nenusuko man sprando, bet ir atleido. Lygtinai.

– Turite save reabilituoti; sutikite – nuodėmių turite daug, – nusijuokė jis. – Juk gerai pažinojote savo draugę, esu tikras, jog tas nelemtas krovinys atsiras, jei tik kaip reikiant pagalvosite. O ponu Lince mes pasirūpinsim, jis dabar Lenkijoje, dedasi lyg nieko nebūtų atsitikę, bet širdis tikriausiai į kulnus nusiritusi. Ponią Laurą mes jau aplankėme ir radome puikiai įrengtą laboratoriją. Pradedu suprasti priežastis, dėl kurių ponia Hansen buvo nusprendusi verčiau tylėti apie tai, bent jau iš pradžių. Ponia Laura tvirtina, kad laboratorija buvo įrengta su Alicijos velionės tetos žinia.

Galiu įsivaizduoti, kaip jautėsi Alicija! Tikriausiai mėgino aiškintis su Laura, ir ta gyvatė pasakė jai tą patį!

– O vis dėlto, kas žudikas? – paklausiau aš, padrąsinta majoro geraširdiškumo.

Majoras sunkiai atsiduso, nejučia sukeldamas mano širdyje užuojautą.

– Deja, iš trijų tiesioginių kandidatų į žudikus visi trys turi nenuginčijamus alibi. Kažkuris iš jų vedžioja mus už nosies, tačiau kuris? Taigi žudiko nėra...

Tai nuskambėjo gailiai, lyg būtų kalbama apie tai, kad nėra kąsnio duonos alkaniems vaikams. Man net širdį suspaudė.

– Pone majore, to negali būti! Nejaugi taip niekas ir nebuvo įėjęs į tą namą?

– Pasirodo, kad nebuvo...

– O iš gyventojų? Gal pas kurį nors iš jų sėdėjo svečias?

– Atvirai šnekant, ir aš taip manau. Bet kaip įrodysi šeimininkui, kad pas jį buvo svečias, jeigu jo niekas nematė? Na, nieko, neliūdėkim, gal ir išlįs yla iš maišo.

Nesuspėjau dar papasakoti Velniui apie majoro prašymą, o jis įsikibo į mane lyg replėmis.

– Padarei iš manęs visišką idiotą, – pareiškė jis. – Dabar turiu surasti tą šlamštą, kad išgelbėčiau savo pašlijusią reputaciją. Taigi krutink smegenis! Atsimink viską, ką tik gali. Įsivaizduok save vietoj Alicijos. Kaip reikiant pasuk galvą!

– Alicijos rankinė! – išpyškinau aš, nes tai pirmiausia atėjo į galvą, kai tik ją pasukau.

– Argi tau majoras nepasakė? Rankinė buvo rasta pas seserį. Tris dienas gulėjo ant staliuko prieškambaryje; tokioje sumaištyje niekas nekreipė į ją dėmesio. Nužudymo dieną, prieš metus, Alicija buvo užėjusi pas seserį ir pamiršo rankinę. Nesuprantu, kaip ji paskui atsirakino butą, juk moterys nešiojasi raktus rankinėje?

– Kišenėje. Alicija nešiodavosi švarkelio kišenėje. O rankinėje turėjo atsarginius, jei, žinoma, nepametė. Kas ten dar buvo?

– Nežinia.

– Ką, ar nežiūrėjote?

– Ji dingo. Sesuo tvirtina, kad pastebėjo rankinę po trijų dienų, dirstelėjo į ją, pamatė iš viršaus aplankalą ir piniginę su pinigais, bet iš vidaus neapžiūrėjo, atidėjo vėlesniam laikui, o paskui rankinė dingo. Tai keistai sutapo su Gunaro vizitu.

– Tikiuosi, kad tu neįtari Gunaro vagyste?

– O ką, gal pasiėmė atminimui.

– Ką nori įtark, bet ne Gunarą! – užprotestavau aš. – Kaip tau ir liežuvis apsivertė, tu nepažįsti danų ir nepažįsti Gunaro! Jam vien pagalvojus apie vagystę, širdis plyštų! Jie visi ten pakvaišę dėl sąžiningumo, apie įvairiausias piktadarystes gal ir yra girdėję, bet laiko paistalais! Tik ne jis!

Velnias gūžtelėjo pečiais. Profesija neleido jam aklai tikėti žmogaus padorumu, o susidurti su tuo, ką aš galėjau paliudyti, jam neteko. Bet aš pati savo akimis mačiau, kaip Alicija nerūpestingai paliko savo rankinę – su išplyšusiu užtrauktuku ir kyšančia iš jos pinigine – viename

universalinės parduotuvės gale, o pati nuėjo į kitą galą kažko pasimatuoti. Paskui paaiškėjo, kad ji pamiršo, kur paliko rankinę, berods, prie tokio žalio megztukėlio. Megztukėlis pasirodė esąs žydras, tačiau rankinė iš tiesų gulėjo šalia jo nepaliesta. Aš pati kartą pamiršau ant pakabos matavimo kabinoje sidabrinę ”Orio“ gamybos grandinėlę su lydytų perlų pakabučiais – ir kitą dieną atsiėmiau ją sveikutėlę. O jau skėčio – kad ir kur aš jį pamiršdavau, visada surasdavau, – ir minėti neverta. Surasdavau, kol nesutikau tėvynainio. Dieve gink, nieko blogo nenoriu pasakyti, juolab mesti šešėlį ant mūsų meno žiedo: tėvynainis buvo garbusis mūsų režisierius. Aplankiau režisierių viešbutyje prieš pat jam išvažiuojant ir, žinoma, palikau numeryje skėtį. Rytojaus dieną ramia širdimi sugrįžau pasiimti, o skėčio nėra. Režisierius, beje, viešėjo Kopenhagoje garsios mūsų žvaigždės draugijoje, na, ką čia slėpsi, režisierius buvo Janušas Morgenšternas, o žvaigždė – Beata Tiškevič. Kaip tik prieš tai ji paliko pas jį savo bagažą, o pati išvyko toliau, į Paryžių. Na, ir Morgenšternas paėmė tą bagažą kartu su mano skėčiu į Lenkiją. Sužinojęs apie tą pasibaisėtiną apsirikimą, viešbučio personalas puolė į neviltį, be perstojo atsiprašinėjo, kol aš patikinau, kad atgausiu savo pamestą daiktą iš ponios Tiškevič Lenkijoje. Vėliau nusipirkau kitą skėtį, o tą pamiršau.

Trumpiau sakant, mintis, kad Gunaras galėjo nukniaukti Alicijos rankinę, pasirodė man visiškai absurdiška, o visa ta istorija – labai įtartina. Jis galėjo teisėtai pasiimti automobilį, tikrai gali būti, kad jie buvo taip susitarę. Bet nugvelbti rankinę su pinigais – niekada!

– Vargu ar ji laikė rankinėje ką nors svarbaus, – nepatikliai palingavo galvą Velnias. – Tikriausiai buvo numačiusi, jog gali būti užpulta, sulaukti kratos ar ko nors panašaus! Sugalvok kitą vietą.

– Na, tada žvakės...

– Pasakysiu tau tiesą. Majorą žvakės privertė gerokai susimąstyti, ir jis įsakė kuo kruopščiausiai jas ištirti. Paaiškėjo, kad žvakės buvo supjaustytos plonomis riekutėmis, jokių kitų manipuliacijų su jomis nedaryta, nieko iš jų neištraukta. Tai yra, jose nieko nebuvo paslėpta, sudegusiose dalyse – taip pat, nes dagtis, pasiekęs kokią nors

kliūtį, iškart būtų užgesęs. Lyginimas su pavyzdžiu tai patvirtino.

– Su kokiu pavyzdžiu? – prislėgtu balsu paklausiau aš, nujausdama kažką negera.

– Na, man atrodė, kad tau demaskuoti žudiką kur kas svarbiau, negu kažkokios žvakės...

– Tu paėmei mano žvakes! Banditas!

– Tik vieną!

– Reikėjo pasakyti man apie tai Kopenhagoje! Dar būčiau nusipirkusi!

– Kitą kartą nusipirksi. Nesiblaškyk. Žvakės atkrinta, galvok toliau.

Baisiausiai susikrimtusi dėl padaryto nuostolio, išsitraukiau likusias penkias žvakes ir uždegiau. Jos degė gražia, lygia liepsna, be dūmų, nesmilko, ir aš užsižiūrėjusi prisiminiau tas akimirkas, kada prieš mane mirgėjo štai tokios pat liepsnelės. Mūsų vardinės – mano ir Michalo, – Alicijos gimtadienis, iškilmės, Aliciją paaukštinus tarnyboje, jas šiek tiek temdė tai, kad asmeniškai aš neturėjau nei darbo, nei paso...

Kažkas staiga šmėstelėjo mano galvoje ir toliau išnyko. Pasijutau taip, lyg būčiau nepastebėjusi kažkokios detalės. Nebūtinai susijusios su mane kankinusia mįsle, bet taip pat labai svarbios.

– Na? – nekantravo Velnias. Atsirėmęs į sieną, jis žiūrėjo į mane su viltimi. – Tu kažką prisiminei. Aš matau.

– Nežinau, – abejodama gūžtelėjau pečiais. – Tos žvakės man su kažkuo asocijuojasi, su kažkokiu nurodymu, bet, nors užmušk, nenutuokiu su kokiu. Užduok orientacinius klausimus, gal padės.

– Pamėginsiu. Tu pakišai man vieną mintį. Alicija, tiesą sakant, buvo gudruolė. Ar pastebėjai – nuo tos akimirkos, kai suradai mikrofoną, visa, ką ji tau sakė, turėjo savo prasmę. Kiekviena frazė buvo pamatuota, nieko nereikalingo. Taigi, prašau tavęs, prisimink viską iki paskutinio žodžio.

Kažkodėl pradėjau prisiminti nuo pabaigos. Pabaigoje kalbėjomės apie žodynus, juose paskui rasti vertingiausi nurodymai – išskyrus tą, kur ieškoti krovinio.

– Beje, o kas buvo Rozengardene? – tarp kita ko pa-

siteiravau aš.

– Skalbykla. Nedidelė privati skalbykla, kur lankydavosi Akselis Petersenas ir visa jo gauja – atseit, atiduoti skalbti marškinius. Keista, kodėl Alicija nė neužsiminė apie žodynus telefonu. Pasikliovė tavo nuovokumu?

– Pasikliovė tuo, kad kas nors juos suras. Juk ji negalėjo nuolat kalbėti ta tema, vieną kartą jau priminė apie juos priešais mikrofoną. Bijojo, kad atseks pėdsakus. Visko bijojo.

– Ir todėl pliauškė telefonu visokius niekus... Pala, o gal ne vien niekus?

– O ką? – suklusau aš, juolab kad mano galvoje švystelėjo kažkokia prošvaistė.

– Man rodos... – Velnias suraukė kaktą. – Man rodos, kad tu pasakei kažką labai keista. Pala... Iš pradžių paklausei, ar ji nepadaugino, paskui pasakei kažką visai nesuprantama. Dieve duok prisiminti... "trepsėjau kojomis"! Trepsėjau kojomis!

Ir man galvoje visai prašviesėjo.

– Žinau! – suklykiau aš. – Ji liepė man po jos mirties pasiimti kai ką atminimui. Na, žinoma, kai ką labai svarbaus! Vajėzau, ką tokį?

– Kaip, tu nežinai?

– Nė nenutuokiu. Prisimenu, ji pasakė: "pasiimk sau tai, ką tu ėmei po vizito pas geradarius". Paskui pridūrė: "Ir trepsėjai kojomis". Štai ir suprask, ką tai reiškia!

– Prisimink! Juk visada girdavaisi, jog turi gerą atmintį. Atsimeni visas mano nuodėmėlės, aliai vieną.

– Tavo nuodėmėlės įamžintos joje lyg metraštyje. Palauk, netrukdyk man.

Užsimerkiau. Ir iš karto prieš mane iškilo erdvi lyg svirnas svetainė, stalas dvidešimt keturiems asmenims, mažas stalelis, krėslai, sidabrinė žvakidė, kavinukas, karališkojo porceliano puodukai ir prie jų – vienas vienintelis sidabrinis šaukštelis. Šeimininkai kavą gerdavo be cukraus ir nuolat pamiršdavo šaukštelius. Ant stalelio stovėjo po butelį viskio, konjako ir sodos vandens...

Atsimerkiau ir sudejavau:

– Dieve, o prieš tai mes gėrėme šermukšninę!

– Alkoholikės! – paniekinamai prunkštelėjo Velnias.

Vėl užsimerkiau. Viskas taip ir buvo, prieš tai mes

pas save, viršuje, užbaigėme šermukšninės butelį – Alicijai kaip tik davė priedą prie atlyginimo, o mano reikalai buvo nors verk, tai mudvi ir mėginome išlieti jausmų perteklių. Ant komodos, sukurdamos jaukią aplinką, degė trys gražios raudonos žvakės. Kai gėrėme po paskutinį šermukšninės stikliuką, mūsų draugėn prisidėjo šeimininkų duktė – ji atėjo pakviesti mūsų į apačią, kavos...

Prisimenu, įsidėjau sau į puodelį cukraus gabaliuką ir ėmiau skubiai maišyti, kad paskui delikačiai, neatkreipdama šeimininkų dėmesio, galėčiau perduoti Alicijai vienintelį šaukštelį.

– Ko tu taip girgždini? – sušnypštė ant manęs Alicija lenkiškai, nekeisdama malonios veido išraiškos.

– Mane kamuoja kirminai, – automatiškai atsikirtau, taip pat spinduliuodama aristokratiška šypsena.

Ir kyštelėjau jai po stalu šaukštelį.

Po šermukšninės įgijau drąsos ir žvalumo. Nekantriai klausiausi, kaip ji plepa su šeimininku apie orą, nes man reikėjo aptarti su juo kitą, kur kas svarbesnį klausimą. Pagaliau pasinaudojau pauze, kai jis ėmė pilstyti gėrimus į taures.

– Alicija, jei tu tuojau pat nepakreipsi pokalbio reikiama linkme, aš pradėsiu dainuoti, – pagrasinau aš ir iškilmingai pridūriau: – Nes lenkų liaudies daina nesuvaldomai veržiasi iš mano gelmių.

– *Tak!* – mandagiai parodė dantis Alicija. – Iš kokių gelmių?

– Iš sielos, širdies, plaučių gelmių... Qui, merci beaucoup.

Šnekėjomės vienu metu keturiomis kalbomis. Vokiečių, anglų, prancūzų ir danų. Pastarosios štai tas pats "tak" visada man būdavo kliuvinys. Iki šiol, kai jį išgirstu, krūpteliu ir imu kankinamai galvoti, ar man lenkiškai pasakė "taip", ar daniškai padėkojo.

Po tokio grasinimo Alicija kuo skubiau pasuko pokalbį mane dominusia tema ir paskui, kiek įmanoma sutrumpinusi vizitą, nutempė mane į viršų. Pokalbio rezultatas buvo nepaprastai guodžiantis, gražios žvakės ant komodos vis dar gražiai degė, o Alicija ištraukė iš spintelės butelį "Soplicos".

– Taigi į mūsų sveikatą! – patenkinta paskelbė ji.

Gimtoji liaudies daina jau nesulaikomai veržėsi iš mano krūtinės, ir nugėrusios butelį iki pusės, mudvi vis dėlto ją užplėšėme. Bet ne už širdies griebiančią "Ar tau gaila", o šoktinę, kokios ir trūko šią akimirką.

Įsivaizdavau Aliciją tarsi gyvą: štai ji užsimiršusi trepsi šokdama, paskui suvaitojusi griebiasi už kojos, nes bandė pademonstruoti, kaip šokant obereką reikia priklaupti ant vieno kelio. Taigi baigiantis šoktinei, atlikau solo partiją.

– Tyliau! – tramdė mane Alicija, raudodama iš juoko. – Netrepsėk taip!

Trepsėjau kojomis!!! Kažką dar aš šokau ir trepsėjau kojomis! Na, žinoma, ispanų liaudies šokius!

Kastanjetės! Jos mėgstamosios kastanjetės! Aš ėmiau jas į rankas ir trepsėjau kojomis!!!

– Žinau! – sukliegiau pašokdama. – Žinau, ką ji turėjo galvoje! Kaip galėjau pamiršti, juk jos kabojo ant sienos!

– Kas kabojo ant sienos? Kalbėk, nebegaišk!

Susijaudinusi iki sielos gelmių, aš buvau pasirengusi tą pačią minutę bėgti ir pasiimti paveldėtą daiktą.

– Kastanjetės! Ar prisimeni? Jos kabojo ant sienos virš to užrašo. Dovana, Alicija labai jas brangino ir visada vežiodavosi su savimi. Reikia tuojau pat jas paimti!

– Nurimk, kur tave velnias neša naktį? Butas užantspauduotas, rytoj paimsim.

– Pala, – sunerimau aš. – Reikia tai aptarti su jos seserimi. Juk ji – paveldėtoja...

Tik tada Velnias pagaliau suprato.

– Išprotėjai, – sukruto jis. – Ar nori pasakyti, kad tą planą ji paslėpė kastanjetėse? Nesąmonė, ten juk dvi ištisinės kaladėlės.

– Ištisinės, neištisinės – koks skirtumas? Faktas, kad Alicija prieš mirtį pavedė man jas paimti, – vadinasi, ne be reikalo. Ir pas seserį užeisiu – aš sąžiningas žmogus.

Velnias pasipūtė, visa savo išore rodydamas nepritarimą.

– Bandau išsiaiškinti su tavim rimtą klausimą, o tu suki man galvą dėl kažkokių kastanječių! Tikiu, kad Alicija jas paskyrė tau kaip paveldą. Jei pati negalėjo jomis atsidžiaugti, kam daugiau atiduos, jei ne artimiau-

siai draugei? Bet tai dar nieko nereiškia.

– Neprieštarauk pats sau, prieš minutę tu įtikinėjai, kad esant tokiai situacijai ji galėjo prisiminti tik tai, kas labai svarbu.

– Na, ir tarp labai svarbių dalykų įsprūdo vienas niekutis, ji juk irgi žmogus. Geriau prisimink ką kita.

– Tai turi būti maža popieriaus skiautelė, – užsigalvojusi tęsiau.

– Iš kur tu ištraukei?

Atsitokėjau ir pažvelgiau į jį. Ir iš tiesų, iš kur aš ištraukiau? Iš Alicijos laiško Lešekui. Stop, to sakyti negalima.

– Gal manai, kad tokia informacija bus parašyta sieksninėmis raidėmis gatvės afišoje? Ne, tai mažytėlaitė skiautelė, ir kastanjetės čia net labai tinka. Jei ne jose, tai aš niekuo padėti negaliu, gaudykite vėją laukuose.

Kitą dieną Velnias, nors ir atkakliai netikėdamas, vis dėlto teikėsi palydėti mane pas majorą. Šis pasirodė toks pat Tamošius netikėlis, bet sutiko apsilankyti su mumis Alicijos bute. Kastanjetės kabojo savo vietoje, man net leido paimti jas į rankas.

Atidžiai apžiūrėjau jas. Dievaižin kelintą sykį, nes Kopenhagoje jos kasdien badė man akis. Ir ne tik akis. Taip kvailai buvo pakabintos, kad vos sėdiesi prie stalo, ir baksnoja tau į pakaušį. Apžiūrėjau jas ir taip, ir kitaip, pastuksenau jomis...

Jokių manipuliacijos pėdsakų. Vis tokios pat juodai blizgančios, sujungtos raudonu raišteliu. Iš karto nusiminiau – kažkodėl maniau, kad tame blizgančiame paviršiuje būtinai pamatysiu kokią nors žymę, ženklą. Arba, sakykim, pasirodys, jog kažkas įpinta raištelyje. Turbūt kažkas pasidarė mano galvai, ir pasijutau nukelta į inkų mazginio rašto laikus.

Majoras su Velniu taip pat kuo atidžiausiai apžiūrėjo kastanjetes. Apuostė, pabarškino nagu, gal tik dantimis neišmėgino.

– Nieko nematau, – atsiduso majoras.

– Visa tai absurdas, – susierzinęs burbtelėjo Velnias. – Pone majore, ji jau kliedi. Žinoma, galima nusiųsti į Kriminalistikos institutą, bet nėra prasmės.

– Aš irgi taip manau, bet kodėl nenusiuntus, – sudve-

jojo majoras. – Tik ko prašysime ieškoti? Jie gali nustatyti, sakysim, cheminę plastmasės sudėtį...

Visą tą laiką stovėjau greta, bet mano mintys skrajojo įvairiausiose vietose. Kur dar ji galėjo įkišti popieriaus skiautelę? O gi kur tik nori. Galėjo išplauti tušą iš braižiklio ir įkišti į jį. Galėjo priklijuoti po įklotu sename batelyje. Galėjo įkišti į lūpų dažų futliarą. Taip, bet tuomet būtų pasakiusi, kad galiu pasiimti prisiminimui jos braižybos įrankius, jos mėgstamus batus, jos lūpų dažus... O pasakė apie kastanjetes.

– Tepasiima jas sau ir varto iki Paskutinio teismo dienos, – numojo ranka Velnias.

– Už tavo dabartinius ir amžinus nusidėjimus tave Dievas iš anksto nubaudė, atimdamas nuovoką, – įkvėpta iš aukščiau, paskelbiau aš. – Pone majore, duokite man tą daikčiuką. Tikiu savo draugės genialumu, nors jai po ranka nebuvo Kriminalistikos instituto su visais jo technikos stebuklais. Galvokite sau, ką norite, pamatysime, kieno bus viršus. Ar galiu nueiti į vonią?

– Prašau, – nustebęs leido majoras.

Pasiėmiau kastanjetes ir nuėjau į vonią, persmelkta kažkokio prisiminimo. Kartą, kai grįžau iš darbo, Alicija pasitiko mane su originalia naujiena.

– Pavogiau naujausią išradimą, – paslaptingai pareiškė ji.

– Kokį išradimą? – pasidomėjau aš.

– Klijus. Manau, kad fantastiškas daiktas. Ketinu prisiklijuoti puspadį, sutaupysiu penkiolika kronų batsiuviui, padėk, man reikia juos pašildyti.

– Objektyviai vertinant, vogti nėra gerai, – pastebėjau aš, pamačiusi Alicijos rankose klijų gabaliuką – didumo sulig lošimo kauliuku.

– O ką padarysi, jeigu jie tokie geri...

Klijai iš tiesų buvo geri. Jie lydėsi penkiasdešimt laipsnių temperatūroje, net žvakės liepsna jiems buvo per stipri – vietoj mažo lošimo kauliuko ant grindų telkšojo solidi bala, į ją įmaknojo parėjęs tuo metu Michalas ir mirtinai prisiklijavo. Be Michalo ir puspadžio, Alicija priklijavo dar daug visko, ko reikėjo ir nereikėjo, skubėdama panaudoti balą, kol ji neišdžiūvo. Niekur daugiau tų klijų rasti man nebepasitaikė, mano darbovietėje apie

juos buvo tik girdėję. Lyg ir kažkokia nauja sudėtis plastikui suklijuoti...

Atsukau praustuve karšto, kone verdančio vandens srovę, o Velnias ir majoras atslinko paskui ir žiūrėjo, ką darau. Įmetusi kastanjetes į vandenį, kiek palūkėjusi, paskui atsargiai, kad neapsiplikyčiau, ištraukiau už raištelio, nė pati nežinodama, ar gali būti koks nors efektas.

Iš dviejų dalių, kuriomis derėjo taukšėti viena į kitą, viena dalis tarytum šiek tiek pasikeitė. Lyg būtų atsiradęs randas.

– Žiūrėk tiktai... – nepatikliai nutęsė majoras.

Velnias išplėšė kastanjetes man iš rankų. Suspigusi ėmiau lupti jas atgal.

– Ne! Atiduok! Reikia dar pašildyti!

Per tą sumaištį į verdantį vandenį panardinau ir raištelį. Dabar mes visi trys baisiai nekantravome, bet į verdantį vandenį niekas nesiryžo kišti rankos. Teliūskavome vandenyje įvairiais daiktais, mėgindami užkabinti kastanjetes. Kamščio taip pat neištrauksi, nes jis buvo be grandinėlės, mes blaškėmės panikuodami, bijodami, kad klijai visai neištirptų, ir nesupratome užsukti čiaupo, todėl vandens vis daugėjo. Pagaliau Velniui pasisekė išgriebti jas iš verdančio vandens, ir jis bematant įsmeigė į vos pastebimą plyšelį manikiūrinę dildę, o paskui atsargiai atskyrė dvi kastanjetės puseles.

Viduje gulėjo mažas, keturgubai sulenktas popierėlis.

– Ji buvo genijus, – iškilmingai, su didžia pagarba ištarė Velnias.

Tai didžiausias įvertinimas, kokio tik galėjo nusipelnyti velionė mano draugė: niekada nebuvau girdėjusi, kad jis apie ką nors taip kalbėtų.

– Sveikinu, – geranoriškai, be šešėlio pavydo pasakė man majoras. – Dabar galite ilsėtis ant laurų.

– Dar neaišku, – užprotestavo Velnias ir atitraukė mane nuo mano knebinio, į kurį įnikusi visiškai užsimiršau: reikėjo vėl suklijuoti abi puseles taip, kad neliktų žymės. Deja, to padaryti man nebepavyko.

– Joana, nagi, iššifruok. Kur tai yra?

Vargu ar būčiau iš karto atpažinusi vietovę, jeigu viršutiniame kampe nebūčiau pamačiusi nupiešto kroko-

dilo – jo uodega, užsibaigianti strėle, rodė į brėžinį. Nė spėlioti nereikėjo – buvau išstudijavusi tą rajoną kaip savo penkis pirštus. Kiekvieną gatvę, kiekvieną menkiausią parko alėją, kiekvieną sankryžą... Kryželiu buvo pažymėta vieta, esanti per tūkstantį du šimtus metrų nuo sausumos, – tiesėje, nubrėžtoje kaip gatvės tęsinys. Nuotolis nurodytas skaičiais...

– Šarlotenlundas... – sušnibždėjau aš, prietaringai virpėdama. – O va šita – Traverbanevėjaus gatvė, čia įėjimas... tai yra jachtų prieplauka. Turbūt jis pirma paskandino krovinį, o paskui pažymėjo nuotolį...

– N-taip, be plano ieškotume šimtą metų, – su palengvėjimu atsiduso Velnias. – Norint nustatyti tą vietą, reikia būti aiškiaregiui arba išgriozti visą jūros dugną anoje Zelandijos salos pusėje. – Krovinį, ir dar su balastu, tikriausiai jau apnešė smėliu.

– Žiūrėk tiktai, gyvenime dar išliko romantikos, – svajingai nutęsė majoras. – Tartum tikras korsarų žemėlapis su pažymėta lobių vieta, a?

– Geri lobiai! – net sudrebėjau iš pasipiktinimo. – Įdomu, ką jūs veiksite su jais išgriebę? Tikriausiai surengsite antrojo skandinimo iškilmes!

Kastanjetes man atidavė nė kiek neprieštaraudami. Įgimtas taurumas reikalavo iš manęs kreiptis dėl paveldo į Alicijos seserį, ir nieko nelaukdama nupėdinau pas ją. Pokalbis, kaip ir reikėjo laukti, nukrypo į skandalingą palaikų dingimą, ir aš iškart suvokiau, jog seseriai nebuvo pranešta apie ponios Gruščinskos negandas, todėl nusprendžiau patylėti, tik liūdnai palinkčiojau galvą, pritardama jos piktinimuisi. Buvau jai paprasčiausia pašnekovė, kuriai galima išsilieti, nužudytos sesers draugė, kuri žino apie visą tą istoriją tiek pat, kiek ir ji pati. Ji nenujautė nei apie mano ryšius su majoru, nei apie tai, kad tyrime dalyvauja Velnias, apskritai apie tai, kaip rutuliojasi byla, todėl kalbėjo su manim atvirai, nieko nesibaimindama.

– Suprantate, – pasitikėdama manimi pasakė ji, – gal ir negerai mesti ant žmogaus šešėlį, bet man vis tiek atrodo, kad ponas Zbišekas kažkaip su tuo susijęs. Jis taip keistai elgėsi...

– Kaip tai – keistai? – sunerimau aš. – Ir kada gi?

Sesuo prabilo tyliau, lyg mus kas nors būtų galėjęs išgirsti.

– Naktį, čia, ant laiptų. Klausėsi prie durų, užuot įėjęs, slėpėsi, kad jo niekas nepastebėtų...

Aš labai nustebau – kiek atsimenu, Zbišekas nė negalvojo slėptis nuo akylo durininko. Kam tos jo keistenybės?

– O kas yra? – ir aš pradėjau pasitikimai šnibždėti. – Aš nieko nežinau, o gal tai kas nors svarbaus? Ar jūs pati jį matėte?

– Jį matė mūsų pažįstamas... Vyras, vyras jį matė, kaip tik grįždamas namo...

Prisiminus pažįstamą, aš iš karto suklusau.

– Tikriausiai ponas Lincė? – atsainiai pasidomėjau, praleidusi negirdomis "pažįstamo" pakeitimą į "vyrą".

– Tai jūs žinote? – nustebo sesuo, net šiek tiek įsižeidė. – Jūs pažįstama su juo?

Aš, tiesa, nežinojau, ką aš žinau, užtai supratau, kaip galiu sužinoti. Iš Velnio išmokau meluoti ir akimis nemirksėti.

– Taip, mes su juo pažįstami. Dar iš Kopenhagos. O ką jis sakė apie Zbišeką?

Alicijos sesuo atrodė šiek tiek sunerimusi, sutrikusi, bet greitai susitvardė.

– Jis lipo pas mus laiptais, o Zbišekas stovėjo viršuje ir pasislėpė vos išgirdęs žingsnius. Jis klausėsi prie jos durų...

Norint pamatyti, kaip Zbišekas klausosi prie Alicijos durų, būtų reikėję kopti į viršų mažiausiai dar pusę aukšto. Karolis Lincė, matyt, nujausdamas greitą smurtinę Alicijos mirtį, užkopė, norėdamas savo akimis išvysti būsimąjį žudiką. Kaip majoras nenustatė, jog Lincė buvo šiame name?

– Vadinasi, Lincė nakvojo pas jus? – paklausiau aš, pasikliaudama intuicija.

– Taip, keista, kad jūs žinote, jis juk pats prašė niekam nesakyti, kad viršininkai nesužinotų, – jis turėjo būti komandiruotėje visai kitoje vietoje. Milicija, pati suprantate, visur nosį kaišioja. Na, o jis vis tiek negali būti įtariamas, jis, galima sakyti, savas žmogus, beveik kaip giminaitis, tai mes jo ir neminėjome. Kam užtraukti arti-

mam žmogui nereikalingą rūpestį?

Vos užgniaužiau iš širdies gilumos kylančią beviltišką aimaną. Na, ką jai pasakysi, visada ji pasižymėjo negudriu paprastumu, jai labiausiai užkietėjęs galvažudys atrodo nekaltas kūdikis. Ką man daryti su ta dievo karvyte? Pasakyti jai tiesą? Nieko nesakyti ir užsiundyti ant jos majorą? Bet ji juk taip manim pasitikėjo! Nieko sau situacija!

– Nežinau, ar tai teisinga, – švelniai ir lyg probėgšmais linktelėjau aš, nors, jei būtų mano valia, jau seniai būčiau šokusi nuo kėdės ir žvėriškai kaukdama rovusi sau plaukus.

– Kuria prasme? – sutrikusi paklausė sesuo.

– Na, kad nepaminėjote jo. Galbūt kruopelytę rūpesčių ir būtumėt jam pridėjusi, – (čia tai iš tikrųjų! – dingtelėjo man), – užtat gal jis tardymui būtų pasakęs ką nors svarbaus? Juk jis matydavosi su Alicija Kopenhagoje: pats asmeniškai matė Zbišeką. Galėtų padėti...

– Apie Zbišeką jis viską papasakojo mums, o mes, jau nuo savęs asmeniškai, – milicijai. O dėl Kopenhagos... Kuo čia dėta Kopenhaga?

Ne, reikia baigti šnekėtis, nes ji ištrauks ką nors iš manęs. Tuojau nuspręs, kad turi pasitarti su vyru, vyras paskambins bičiuliui...

Kuo greičiau nurūkau namo, pakeliui svarstydama, kaip pasielgti. Ką gi, tegu Alicijos sesuo turi man pretenzijų, bet kitos išeities nėra!

– Aš žinau, kur buvo Karolis Lincė žmogžudystės dieną, – dar tarpduryje pareiškiau Velniui vos kvapą atgaudama nuo bėgimo laiptais.

– Kur?! Ir iš kur žinai?!

– Aukštu žemiau... Iš tiesioginių liudininkų.

Velnias žvelgė į mane atlaidžiai, lyg į ramią pamišėlę, kuri visuomenei nelabai pavojinga.

– Oficialiai ponas Karolis buvo Poznanėje, o kad yra kitaip, įrodyti negalime. Kaip suprasti "aukštu žemiau"?

– Taip ir suprask. Alicijos name, tik aukštu žemiau. Svečiavosi pas savo draugą, Alicijos svainį, kuris, jo draugiškai paprašytas, praleido šį nereikšmingą faktą, duodamas parodymus. Įsivaizduoji – išgama tyčia stengėsi suversti kaltę Zbišekui! Alicijos sesuo viską papasa-

kojo man kaip paslaptį, tedaro majoras su tuo, ką nori, bet įsidėmėkite – aš jums nieko nesakiau. Ir patariu paskubėti – tikriausiai jie jau skambina savo numylėtajam Karoliui.

Įkvėptas naujienos, Velnias galvotrūkčiais išlėkė pas majorą. Namo jis sugrįžo tik vėlai vakare, atrodė labai patenkintas.

– Majoras – vėtytas ir mėtytas, pastarąsias dvi dienas tik ir ieškojo prieš jį įkalčių, ir štai pagaliau gavo. Alicijos seserį ištiko šokas, o svainis daužo galvą į sieną. Greit pramuš skylę pas kaimynus.

– Tai ir bus įkaltis? – sarkastiškai paklausiau.

– Ne visai. Pamėgink atspėti. Visada sukiodavaisi netoliese, dar kiek – ir susigaudysi.

– Nė nemėginsiu. Jei nesiliausi kalbėjęs mįslėmis, bijau, kad rytoj majoras turės kvaršinti sau galvą dėl naujos žmogžudystės.

– Prasideda raide "ž", – pasufleravo Velnias ir apdairiai pasislinko į kitą stalo galą.

– Žiūrėk į jo marmūzę ir žvenk! – suspigau aš ir puoliau jam pavymui, nors užmušti jį man nebuvo paranku – mirusieji juk tyli. – Kaip tik raidė "ž", netgi dvi!

– Ką jūs čia išdarinėjate? – nustebęs paklausė mano vyresnėlis, kyštelėjęs galvą į kambarį, kai mes apvertėme trečią kėdę. – O aš maniau, kad judu nebe pirmos jaunystės!

Jaunojo akiplėšos įsikišimas atšaldė mus, beje, nebeliko ką vartyti. Žaisminga Velnio nuotaika rodė, kad rastas rimtas įkaltis. Iš raidės "ž"...

– Jei pasakysi, kad tai žvakės, aš iššoksiu pro langą, – įtūžusi pagrasinau aš, tos žvakės man iki gyvo kaulo įsiėdė, kaip džiaugčiausi jų atsikračiusi.

– Tas ir yra, kad žvakės, – džiūgaudamas pranešė Velnias. – Majorui jos taip pat nedavė ramybės. Kriminalistikos institute buvo nustatyta, jog viename iš Karolio kostiumų yra raudono stearino dėmių. Jo garderobą majoras buvo paėmęs apžiūrėti dar anksčiau, kratą pas jį padarė iškart po mano skambučio iš Kopenhagos. Ypač daug pėdsakų ant kelnių, kelių vietoje; matyt, ieškodamas plano, šliaužiojo po visą butą. Stearinas ant kostiumo tos pačios sudėties, kaip tos drožlės, kurias majoras

susišlavė nuo Alicijos stalo...

Pagal susitarimą su maloniaisiais ponais iš Danijos žvalgybinės tarnybos rugsėjo 10-ąją gavau pakvietimą iš Kopenhagos. Reikėjo atpažinti kai kuriuos nuolatinius hipodromo lankytojus, ir tiesiog privalėjau dalyvauti. Esant tokiai situacijai, pasų biuras buvo palankus man ir atsižvelgdamas į tai, kad mano užsienio paso galiojimo laikas dar nepasibaigė, įformino vizą gal per porą valandų, taigi 15-ąją aš vėl atsidūriau Danijoje.

16-ąją iš tikrųjų atpažinau kelis man žinomus šaunuolius ir jau 17-ąją – taip pat pagal susitarimą – galėjau keliauti kur akys mato.

Bet mano akys nesulaikomai krypo tik į vieną pusę. Rugsėjo 17-oji buvo didi diena, Šarlotenlunde manęs tą dieną laukė derbis. Aš, žinoma, tariausi su tais galantiškais ponais, atsižvelgdama į savo pačios interesus.

Baisioje maišalynėje ir grūstynėje, netikėdama savo laime, apmirusia širdimi gėrėjausi nė su kuo nesulyginamu reginiu. Pirmoji turėjo atbėgti Ibona, Michalo numylėtinė, – apskritai paėmus, kaprizinga ir vėjavaikiška asmenybė, šį kartą ji buvo puikios formos. Tris kilometrus Ibona skriejo kaip šėtonas, pirma vieta jau buvo, taip sakant, jos kišenėje, kai staiga ją aplenkė autsaideris, kurį aš pastačiau paskutiniu numeriu! Pliuškė Ibona atbėgo antroji!

Beje, iki šiol nesu įsitikinusi, ar Ibona tikrai kumelė. Gal ir Ibonas. Šiaip ar taip, ji mane apvylė. Tikriausiai susikrimto, kad nepavyko pasipuikuoti prieš ištikimąjį garbintoją Michalą...

Tikras lošėjas, kaip žinoma, nepasiduoda pralaimėjęs, ir dar taip menkai. Likimas vis dėlto man atleido, finalinį hitą aš išlošiau. Laukdama išmokos, jau iš įpročio pakilau į viršų ir pavalgiau. Vakarieniavau įsijautusi, neskubėdama, stengdamasi pratęsti paskutinį apsilankymą brangioje mano širdžiai vietoje, todėl iš hipodromo išėjau su paskutiniais lankytojais.

Neskubėdama ėjau vaizdingu, beveik visai tamsiu mišku, kuriame tuo metu nebuvo nė gyvos dvasios. Sutemų nebijojau, yra tekę čia eiti ir patamsiais, iš takelio, vedančio į stotį, nebūčiau išklydusi nė užrištomis akimis.

Čia ir mėnulis patekėjo, nors pusiau perskeltas, bet švietė ne blogiau už žibintą.

Priėjau tą vietą, kuri buvo lyg miniatiūrinė aikštelė. Proskyna susidarė todėl, kad trūko vieno medžio, kurio drūtgalys tysojo čia pat, prie takelio. Atsisėdau ant jo ir užsirūkiau, liūdnai mąstydama, jog tikriausiai negreit vėl čionai išsirengsiu. Įdomu, kas nugalės kitą derbį? Kurie iš tų puikių, debiutavusių mums treigių, kurių visų vardai prasideda raide "K"? Ar sulauksiu to laiko, kai pažvelgusi į programėlę, kur visi debiutantai jau turės vardus iš "P" raidės, susigraudinusi pasakysiu apie kokį nors galingą eržilą: "Pažvelk, juk tai Karasimos duktė!" Taip pat norėtųsi sužinoti, ar kada nors bus viršytas vifaifo rekordas – du šimtai keturiasdešimt aštuoni tūkstančiai kronų... Kokia vis dėlto miela ir šauni šalis Danija, tik be reikalo jie taip keistai užsispyrę dėvi tas šlykščias kelnes juodai geltonais langeliais! Ar neužtektų barzdų!..

Štaip taip filosofiškai nusiteikusi surūkiau savo cigaretę, užgesinau nuorūką, primygdama juodo krokodilo bateliu, atsistojau ir pažvelgiau į tą pusę, kurion vedė takelis. Ir nutirpau.

Ant takelio, gal už dviejų metrų nuo manęs, aiškiai nušviesta mėnulio, stovėjo Alicija.

Apskritai paėmus, aš netikiu vaiduokliais, o jei netikiu, tai ir nebijau. Tačiau pasijutau nejaukiai. Pirmiausia dingtelėjo mintis, ar nenusikaltau kuo nors jos paskutinei valiai.

– Išnykite, išsisklaidykite, velnio monai, – mikčiodama išlemenau dėl visa ko. – Atstok, piktoji dvasia, atstok...

Nelabojo užkeikimo žodžiai patys atėjo man į galvą, ir tokiomis nepaprastomis aplinkybėms laikiau juos tinkamiausiais.

– Avigalve tu, – atsakė man į tai velionė su neslepiamu priekaištu. – Taip aš ir žinojau, kad sutiksiu tave čia. Atleisk, žinoma, bet tu elgeisi kaip paskutinė idiotė.

Kiek pasvarsčiusi, turėjau pripažinti, kad ji teisi. Iš tikrųjų – pastatyti Iboną pirmoje vietoje!

– Beje, – taip pat priekaištingai, nors ir delikačiai pastebėjau aš. – Jeigu jau esi aname pasaulyje, tai galėjai kaip senai draugei ir pašnibždėti. Nieko nesakau dėl vi-

faifo; to, suprantama, būtų per daug, bet nors apie derbio prizininkus...

– Kvaiša, – atrėžė velionė. – Aš tame pat pasaulyje, kaip ir tu. Atsipeikėk!

Jos kalbų iš anapilio prasmę mano sąmonė vargiai suvokė, tik buvo aišku, kad Alicijos šmėkla kažko ant manęs pyksta. Švelniai tariant, jaučiausi nejaukiai. Ne kasdien juk tenka bendrauti su anapusinio pasaulio jėgomis štai taip paprastai, artimai, kas žino, kokio etiketo reikėtų laikytis.

– Kodėl apsireiškei, ar kad pagąsdintum mane? – netvirtai paklausiau, mėgindama užmegzti pokalbį. – Tuomet gal nori, pakalensiu dantimis? Man nieko nereiškia pakalenti.

– Apsireiškiau, kad pasakyčiau tau, jog nusivyliau tavo protiniais gebėjimais. O gal suspėjai katastrofiškai sukvailėti?

Su numirėliais tikriausiai nesiginčijama, nors, man rodos, ji perdėjo. Aš greit apsvarsčiau, ar nebūtų geriau leistis į kojas net ir rėkiant kaip pjaunamai, bet mano kojos augte priaugo prie žemės ir atplėšti jas būtų tolygu pasiekti atletikos rekordą. Turėjau pasitenkinti susitaikėliška pozicija.

– Tikrai, sukvailėjau. Pasakysiu tau dar daugiau: jei tu įjunksi štai taip išdygti priešais mane, aš neišvengsiu marazmo, ir tai įvyks labai greit. O apskritai, kur tavo buveinė? Danguje?

– Žemėje. Užtenka kvailioti! O gal tu ir iš tiesų nežinai, kad aš gyva?!

– Žinoti tai aš žinau, tik visai ką kita, nekvaršink man galvos.

Ir čia Alicijos šmėkla teikėsi pralinksmėti.

– Oi negaliu, tu – rimtai? Tai tu nieko nežinai? Na, gyva aš, gyva: pačiupinėk!

Visai aptemusioje mano galvoje lyg kažkas žybtelėjo. Sukaupusi visą valią, narsiai stovėjau vietoje, kol šmėkla prisiartino. Kam man ją čiupinėti, tikriausiai nelabai malonus pojūtis, kai tavo ranka smenga per kūną lyg per orą, paprasčiausiai nervai gali neišlaikyti. Kita vertus, kad tik neįžeisčiau jos atsisakydama. Dvasios nervai, ko gero, taip pat ne geležiniai...

Nenustygstantis šešėlis pats ištiesė į mane ranką, noromis nenoromis turėjau įveikti save.

Koks ten oras! Tikrų tikriausia gyva Alicija!!!

– Pone Dieve! Tai tu gyva?! Kaipgi taip?! Tenutrenkia mane perkūnas, aš juk pati savo akimis mačiau tavo lavoną!!!

– Beje, apie mano lavoną, – piktai pasakė Alicija, kai pagaliau mes paleidome viena kitą iš glėbio ir pakaitomis pakūkčiojome. – Kaip tu manai, kodėl aš liepiau jį apžiūrėti? Kiek kartų aš tau sakiau, kad mano širdis dešinėje pusėje!

Visi šventieji!

Mano kojos pasidarė vatinės, ir aš kuo greičiau susmukau ant kelmo. Na, žinoma, šitai aš buvau girdėjusi iš jos šimtus kartų! Žinoma, nereikėjo suprasti tiesiogine prasme, bet jos širdis iš tiesų buvo šiek tiek pasistūmėjusi į krūtinės ląstos centrą. Karo metu ji buvo pasigavusi tuberkuliozę, ir jai padarė pneumatoraksą, jokių švelnesnių priemonių tada nepasipynė po ranka. Po operacijos, beje, labai sėkmingos, širdis ir pasistūmėjo, nedaug, gal porą centimetrų. Tai visai nepakenkė jos sveikatai. Ir ši aplinkybė – tokia svarbi, tokia lemiama – visiškai išgaravo man iš galvos!

– Alicija, kirsk mano kaltą galvą! – atgailaudama suaimanavau.

– Gerai, guldyk, – sutiko ji, kaip visada atrodydama išsiblaškiusi, ir atsisėdo greta. – Tik dėl širdies ir likau gyva. Juk aš apie ją niekam daugiau neplepėjau, žinojote tik tu ir Gunaras. Štai Gunaras – tas suprato, kad tai gali būti svarbu, o tu, žiople, vos manęs nepalaidojai!

– Tikra tiesa, žioplė ir esu, – graudžiai prisipažinau sau. – Pasigailėk, nepribaik manęs. O kas tave išvogė? Suprantu, ko gero, Gunaras.

– O kas gi dar? Atskrido lėktuvu iš karto, vos gavęs mano telegramą...

– Kokią telegramą?

– O tu nežinai? Išsiunčiau jam telegramą prieš tau paskambindama. ”Morituri te salutant“*. Susitariau su juo, jeigu kas, telegrafuoti; jis žinojo, kad turiu nemalonumų, tik nežinojo kokių. ”Morituri te salutant“ turėjo

reikšti, kad aš išvykstu į Daniją, o "Periculum in mora"** – kad jam reikia nedelsiant atvykti į Lenkiją. Gunaras, žinoma, sumaišė tekstus – aš juk rengiausi skubiai kur nors pasislėpti ir rytiniu traukiniu išvažiuoti iš Gdansko stoties.

– O toliau?

– Toliau jis atvyko į Varšuvą, pasikalbėjo su mano gydytoju, nugirdė sargą ir paėmė mane iš lavoninės. Mintis išvežti mane į užsienį atėjo jam į galvą, kai jis pamatė pas Galią mano rankinę. Tu žinai, aš palikau ją pas seserį.

– Žinau, ir dar žinau, kad tave nugabeno į VDR. O kaip tu papuolei į Daniją?

– Labai paprastai, per Švediją. Iš ten juk įvažiavimas laisvas. Gunaras pasirodė šauniai ir ta proga net nusižengė savo nuostatoms dėl įstatymų galios. Nieko nesuprato ir tik paniškai drebėjo, kad manęs nenukeptų iš antro karto, jau iš tikrųjų. Matyt, aš vis dėlto už jo tekėsiu, – pridūrė ji atsidusdama.

– Ir teisingai, – pritariau aš. – Toks nesavanaudiškumas!

Dėl visa ko aš pamaigiau ją dar kartą, kad dingtų paskutinės abejonės. Per daug didelis buvo sukrėtimas.

– O kada tu atsipeikėjai? Ir apskritai – kaip tu jautiesi?

– Puikiai. Ypač gryname ore. Kada atsipeikėjau? Leisk pagalvoti; jei galutinai – tai prieš dvi savaites, o iš pradžių ilgai negalėjau suprasti, kuriame aš pasaulyje. Nors pati žaizda pasirodė esanti nepavojinga, širdis nebuvo paliesta, bet mane apėmė kažkokia mirties miego būsena, kažkas panašaus į anabiozę. Na, ir šaldytuvas, tai yra lavoninė, paveikė, reikia pasakyti, gydomai. Jei būčiau gulėjusi šilumoje, nebūčiau išvengusi greit gendančio produkto lemties. O paskui mane vos išvogę ėmė gydyti – mano gydytojo namuose, jo kabinetas įrengtas pagal paskutinį mokslo žodį. Sako, aš gimiau po laiminga žvaigžde, ta tavo mikstūra drauge su migdomaisiais vaistais sukėlė efektą, panašų į letargą. Taigi viskas, kaip ma-

*Einantys mirti tave sveikina (*lot.*).

**Pavojinga gaišti (*lot.*).

tai, sėkmingai baigėsi.

– O kas čia buvo?

– O čia Gunaras, tiek prisibaiminęs dėl manęs, paguldė mane į ligoninę svetima pavarde. Apskritai ta pati istorija. Jis įtarinėjo visus paeiliui, net savo paties brolį ir mano seserį. Todėl, beje, ir nukniaukė mano rankinę, vos ją pamatęs. Ir kaip nukniaukė, tu tik paklausyk! Užteko proto padėti ją ant laiptų.

– Rimtai?!

– Pasakė Galiai, kad eina pasiimti nosinės, išėjo į prieškambarį, paėmė rankinę ir išnešė į laiptinę. Gerai, kad nė viena gyva dvasia nėjo pro šalį, juk ten buvo pinigų.

– Tik danas ir gali būti toks naivus! – pasibaisėjau aš ir vėl pačiupinėjau ją. – Jam labai pasisekė. O kam teko laimė būti tavo lavono vyru?

– Mano gydytojui. Paskutinę akimirką jis iššoko iš traukinio. O Berlyne jau laukė Gunaras po vargingos kelionės per Istadą ir Varnemiundę. Tiesiog per stebuklą suspėjo. Negaliu pasakyti, kad po visų tų perturbacijų būčiau ėmusi labiau gerbti mūsų miliciją, – pasiraukė ji.

– O kas čia bendra? – nustebau aš. – Ar norėjai, kad jį pagautų? Ko kimbi?

– Milicijos gydytojas būtinai būtų mane palaidojęs!

– Na, pirmiausia jis tave būtų būtinai išrakinėjęs, – aš pasistengiau būti objektyvi. – O prie mūsų milicijos neprikibsi, tavo mirtį konstatavo "greitosios" gydytojas, kažkoks pienburnis. Ką dar jis galėjo daryti: tu buvai visa šalta kaip Šiaurės ašigalis, aš pati tave čiupinėjau, na, ir kitų gyvybės ženklų nesiteikei parodyti, užtat iešmo padarytą skylę jis iš karto surado. Jei būtum tokia kaip visi žmonės, tada prašom – kelk pretenzijas, o taip – kaltės nėra, kiekvienas kitas tavo vietoje būtų nusibaigęs. Beje, milicijos gydytojo apskritai nebuvo.

– Kaip tai nebuvo? – pasipiktino Alicija. – Vadinasi, jie į mane tiesiog nusispjovė? Kokią turėjo teisę?

– Viešpaties keliai nežinomi, – filosofiškai pastebėjau aš ir papasakojau jai neįtikėtinus daktaro Gržibeko nuotykius. Gunaras apskritai viską padarė teisingai, reikia tik pagalvoti: jeigu daktaras Gržibekas nebūtų vaikęsis buliaus, jei būtų konstatavęs, kad auka gyva, Alicija būtų

paguldyta į ligoninę, ir tada Karolis Lincė būtų galėjęs užbaigti savo juodą darbą. Kaip nors būtų atsikapstęs iki jos, kad ir Alicijos sesers padedamas...

– Ar negalėjai tada man visko atvirai išdėstyti? – nesusilaikiau nepriekaištavusi. – Privirėme mudvi košės...

– Aš ir ketinau, bet nespėjau. O anksčiau nepasiryžau – supranti, aš juk ir tave įtariau. Žinojau, kad jų gyvatynas yra čia, Šarlotenlunde, o tu lyg tyčia įjunkai čia šmaižioti. Jokių konkrečių faktų neturėjau, bet ar maža kas – o gal tu padarei kokią nors kvailystę, be to, Laura darė užuominas apie vieną mano draugę. Laiškuose, kai tu kaip tik čia gyvenai, ypač paskutiniuosiuose. O čia, žiūriu, sugrįžai į Varšuvą išsipuošusi ir piniginga, pati supranti, visko gali prisigalvoti. Be to, tu ir su Lilienbaumu buvai pažįstama.

– Kalta, buvau. Taip išeina, kad tu tylėjai dėl mūsų visų drauge?

– Aha. Ziutekas... – Alicija kiek padvejojo. – Turbūt turėjau papasakoti tau anksčiau. Ilgainiui paaiškėjo, kad jis nebuvo nei toks baisus niekšas, nei šnipas. Jau seniai viskas išsiaiškinta, ir dabar mudu su juo tiesiog geri draugai. Tai jo įprašyta aš supažindinau kai ką su Laura, bet nei jis, nei aš neįtarėme, kad kalbama apie kontrabandą. Jis pirmasis suprato ir ėmė panikuoti, jam tai galėjo labai pakenkti. Tiesą sakant, tai dėl jo aš laukiau iki paskutinės akimirkos, net tau nieko nesakiau, kol negavau žinios, kad jam pavojus nebegresia. Beje, o tu kartais dėl visa to nekibai prie Lešeko? Jis apskritai apie nieką neinformuotas.

– Bijau, kad jį jau informavo be manęs.

– Lešeką aš irgi įtariau, nors tylėjau daugiau dėl Ziuteko. Laura žinojo, kad man žinoma, bet man atrodė, kad iš jos galiu tikėtis bent jau padorumo.

– Bijau, kad tau per daug visko atrodė. Asmeniškai man labiausiai širdį skaudėjo dėl Lešeko. Tiesiog beveik akivaizdžiai mačiau, kaip jis stumia žmogų už borto. Klausyk, būk gera, atskleisk dar vieną paslaptį, nes man nuo jų daugybės galva nebeišneša. Kas tau pakišo dažytoją?

– Karolis, kas gi dar. – Alicija patylėjo, ir jos veide

vėl išryškėjo man jau matyta niaurios neapykantos išraiška, tiesa, šį kartą atmiešta piktdžiugiškumo. – Karolis – tai visa epopėja. Tu tikriausiai nežinai, kad kaip tik jis tada vos nesugriovė viso mano gyvenimo. Klastotė dėl šnipinėjimo – jo rankų darbas, jis pakenkė ir Ziutekui, įskundęs apie mano su juo draugystę, o paskui pasistengė, kad man iš tos pasiuntinybės nuolat perdavinėtų visokias žinutes ir sveikinimus. Karolis ir Laurą įtraukė į aferą; tiesą sakant, per jį numirė ir mano tetulė. Po jų pokalbio ją ištiko priepuolis – jis pasakė, kad aš su jais einu išvien, ir jeigu kas būtų, aš pirmoji pražūčiau. Visus tuos metus jis keršijo man už tai, kad aš kadaise nepadėjau jam išvažiuoti į užsienį – neišprašiau, kad tėvo draugai padarytų jam protekciją. Visi mano giminaičiai laikė jį padoriu žmogumi, o aš tiesiog drebėdavau iš pasiutimo, kai jie tupinėdavo aplink jį.

– Aš tave suprantu, – jautriai pasakiau aš. – Kai prisimenu, kaip tas niekšas apsikvailino su tavo žvakėmis, iškart širdyje palengvėjo.

– Apie ką tu čia? – nesuprato Alicija.

– Paskui paaiškinsiu, tęsk.

– Kol buvo gyva tetulė, nieko kito negalėjau daryti, tik prikąsti liežuvį. Laura suprato, kad aš nė neprasižiosiu. Tetulė jau buvo viena koja karste, argi galėjau jai apkartinti paskutines gyvenimo akimirkas, o gal ir sutrumpinti jas... O paskui tas išgama vis tiek ją pribaigė. Skandalas kilo iškart po laidotuvių, Laura įsikibo į mane lyg replėmis, kamantinėdama apie pradingusį heroiną. Tiesą sakant, ji nežinojo, kas man žinoma, o kas ne, aš viską neigiau. Iš pykčio jos vos netrenkė apopleksija. O paskui Varšuvon atvyko Olsenas, ir man pasidarė visai nesaldu. Neįsivaizdavau, kaip jo atsikratyti, kaip išsiaiškinti su Lešeku, kaip elgtis su tavimi, prie manęs kibo visokie įtartini tipai – lyg iš milicijos, lyg atvirkščiai. Tie tipeliai juk nė neįtarė, kad aš taip pat bijausi milicijos. Mane, beje, vos sugrįžusią iškvietė... Pritauškiau jiems visokių nesąmonių...

Abi atgailaudamos sutartinai atsidusome.

– Tą paskutinį vakarą pas mane atėjo Olsenas...

– Kurių velnių jį įsileidai?

– Neįsileidau, – sudirgusi mostelėjo Alicija. – Įsi-

vaizduok, jis turėjo raktus. Karolis padirbo pagal tą ryšulį, kuriuo naudojosi sesuo. Tas tipas įėjo pats ir pasikalbėjo su manimi be užuolankų: mes, girdi, žinome, pas ką yra planas, rinkis: arba – arba... Iš visko buvo aišku, kad jie nutarė su manimi užbaigti, o čia dar kipšas patraukė mane už liežuvio lepteleti, kad žinau, jog Lešekas niekuo dėtas. Todėl ir ryžausi pradingti, bet taip sutvarkiusi, kad visą šauniąją šutvę susemtų be manęs. Sugalvojau, kaip tau pranešti, kur rasti galus – tuo atveju, jei ir tu tenai įsivėlusi, – paskui telefonu pasiunčiau telegramą Gunarui, tada įsinorėjau miego...

– O tas popierėlis... kada jį paslėpei kastanjetėse?

– Tuo pačiu metu. Vakarą praleidau kaip reta turiningai. Klijų likučius nuleidau į unitazą, man rodos, jokios žymės neliko, tiesa? Pripiešiau krokodilų, kad tau jau visai pasidarytų aišku...

Mudvi kiek patylėjome, sėdėdamos ant plataus kelmo ir žvelgdamos į sidabrinės šviesos užlietą vaizdingą mišką.

– O už viską ačiū Gunarui, – pagaliau pasakiau su palengvėjimu atsidususi. – Tokią beprotišką viltį jam galėjo pažadinti tik viena – meilė. Jis tave ne juokais myli!

– Jis dabar laukia manęs ten, ant plento. Tikriausiai iš baimės dėl manęs visai nusikamavo. Aš vis baiminausi, kad jis nesupainiotų telegramų teksto, ir supainiojo! Eime, važiuokim pas mus, kartu pavakarieniausime.

– Kodėl gi ne, mielai. O kada vestuvės? – pasidomėjau aš, keldamasi nuo kelmo ir mankštindama nutirpusias kojas.

– Bijau, kad po savaitės, – atsiduso Alicija. – Jeigu Gunaras vėl ko nors nesumaišys. Juk tu būsi?

Buvau, kaipgi. Grįžau po savaitės kartu su Velniu – jis nutarė asmeniškai informuoti Danijos valdžią apie baltąją šlykštynę, paskui prisidėjo prie svečių. Vestuvės buvo šaunios, dalyvavo gausus tuo metu tėvynainių būrys, ir ta proga jaunavedžiui šovė į galvą pasipuikuoti prieš juos ir širdies išrinktąją jos gimtosios kalbos mokėjimu. Jis pakėlė taurę, ketindamas pasakyti tostą lenkiškai, ir užstalėje įsiviešpatavo mirtina tyla.

Jaunavedys irgi tylėjo, kankinamai stengdamasis prisiminti.

– Iki pasimatymo! – pagaliau iškilmingu tonu paskelbė jis.

Prieš pat išvažiuodama nužiūrėjau parduotuvės vitrinoje neapsakomai gražius batelius – žinoma, juodo krokodilo. Paskutinės mados modelis, akių atplėšti negali, o čia dar smailūs kulneliai nebe labai madingi...

Dabar trūksta tik susidurti su eiline banditų gauja, gal jie man ir pasitarnaus...

Ironiškasis detektyvas
Joana Chmelevska
KROKODILAS IŠ ŠARLOTĖS ŠALIES
Vertė N. Salnikienė
Techn. redaktorė N.Mazurkevičienė
Korektorė N. Žadavičiūtė

SL 1329. 1995 11 16. 7 apsk. leid. l. Tiražas 6000 egz. Užsakymas Nr.1428 Leido Rosma, A.Strazdelio g. 1, 2600 Vilnius. Spausdino AB Valstybinė įmonė Spauda, Laisvės pr. 60, Vilnius.
Kaina sutartinė.

Leidykla pradėjo leisti naują seriją ”Ironiškasis detektyvas“. Žymios lenkų rašytojos Joanos Chmelevskos knyga ”Krokodilas iš Šarlotės šalies“ pradeda šią seriją

"Aš rašau nuotaikos pakėlimui ir širdies džiaugsmui" – taip sako apie save Joana Chmelevska, garsi šiuolaikinių detektyvų kūrėja.

Skaitytojai su nekantrumu laukia jos knygų ir perskaito vienu ypu su šypsena veide. Šią rašytoją pamėgo ir jaunas, ir senas, darbininkas ir inteligentas. Jos knygos vienus gelbsti nuo depresijos, kitus moko, kaip išvengti sunkumų ir apgaulės, trečius prajuokina iki ašarų.

ISBN 9986-00-098-X